

Parlamentul Republicii Moldova

STENOGRAMA

ședinței plenare a Parlamentului Republicii Moldova
din ziua de 26 noiembrie 2020

SUMAR

1.	Aprobarea ordinii de zi.	5 – 43
2.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Lege pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021–2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia. Nr. 439 din 05.11.2020	43 – 91
3.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (<i>Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului – art. 19, 21; Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 – art. 2007, 2024 ș.a.</i>). Nr. 297 din 06.07.2020	91 – 96
4.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 3 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Proiectului de reabilitare a drumurilor din Republica Moldova. Nr. 455 din 19.11.2020	96 – 109
5.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 2 la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Amendamentului nr. 2 la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în	109 – 113

	vederea realizării Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP). Nr. 454 din 19.11.2020	
6.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior (<i>art. 1, 3, 4 ș.a.</i>). Nr. 426 din 19.10.2020	113 – 119
7.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007 (<i>art. 2, 3, 7 ș.a.</i>). Nr. 360 din 10.08.2020	120–123
8.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal (<i>art. 22, anexa</i>). Nr. 386 din 11.09.2020	123 – 132
9.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (<i>Codul electoral nr. 1381/1997 – art. 146; Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local – art. 26 ș.a.</i>). Nr. 276 din 26.06.2020	132–136
10.	Dezbaterea proiectului de Lege cu privire la Reprezentantul Guvernului în teritoriu și Oficiul Reprezentantului Guvernului în teritoriu. Remiterea în comisia sesizată în fond. Nr. 411 din 01.10.2020	136–162
11.	Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară (<i>art. 2, 3, 4 ș.a.</i>). Nr. 398 din 22.09.2020	162 – 175
12.	Dezbaterea proiectului de Lege pentru modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova (<i>art.423¹⁰, 408²</i>). Remiterea în comisia sesizată în fond. Nr. 113 din 09.07.2019	176–182
13.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre pentru elaborarea proiectului Codului sănătății al Republicii	183–187

	Moldova și proiectului Strategiei de dezvoltare a sectorului sănătății a Republicii Moldova 2020–2030. Nr. 168 din 06.05.2020	193–194
14.	Dezbaterea proiectului de Lege privind modificarea Legii nr. 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului (<i>art. 47, 119, 148</i>). Retragera din procedura legislativă. Nr. 193 din 19.05.2020	187 – 197
15.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărâre privind modificarea articolului 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 11 din 13 februarie 2020 cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor înstrăinării patrimoniului sindicatelor. Nr. 253 din 17.06.2020	197
16.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege pentru modificarea Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (<i>art. 20, 21, 35¹</i>). Nr. 195 din 21.05.2020	198–199
17.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii cinematografilei nr. 116/2014 (<i>art. 1, 2, 4 ș.a.</i>). Nr. 362 din 12.08.2020	199–201
18.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii privind supravegherea de stat a sănătății publice nr. 10/2009 (<i>art. 55</i>). Nr. 418 din 08.10.2020	201–203
19.	Dezbaterea proiectului de Lege pentru completarea Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995 (<i>art. 37¹</i>). Remiterea în comisia sesizată în fond. Nr. 215 din 04.06.2020	206–224
20.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (<i>Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 – art. 4, 78; Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică – art. 23; Legea</i>	224–239

	<i>nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public – art. 59, 64 ș.a.).</i> Nr. 221 din 04.06.2020	
21.	ORA INTERPELĂRILOR	240–244

Ședința începe la ora 10.13.

Lucrările sunt prezidate de doamna Zinaida Greceanii, Președinte al Parlamentului, asistată de domnii Mihail Popșoi, Alexandru Slusari și Vlad Batrîncea, vicepreședinți ai Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanii:

Stimați colegi,

Bună dimineața.

Vă rog să vă ocupați locurile în sală.

Rog Secretariatul să anunțe prezența deputaților.

Doamna Evelina Bubuioc – *șef al Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:*

Stimată doamnă Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că, la începutul ședinței de astăzi, și-au înregistrat prezența 92 de deputați.

Nu și-au înregistrat prezența: Șor Ilan, Babuc Monica – concediu medical, Vreimea Igor – concediu medical, Candu Andrian – cerere, Fotescu Vadim – cerere, Andronachi Vladimir, Labuneț Anatolie, Smirnov Eduard și Leucă Ion – concediu medical.

Doamna Zinaida Greceanii:

Stimați colegi,

Avem cvorumul, putem să începem ședința. Dar înainte de toate, rog să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Spre regret, COVID, această pandemie răpește viața oamenilor tot mai mulți și mai mulți. A trecut în neființă, am petrecut-o ieri în ultimul drum pe ex-deputatul în Parlament, consilier municipal actual... care era, doamna

Hrenova. Rog să păstrăm un minut de reculegere. *(Se păstrează un minut de reculegere.)*

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Ordinea de zi pentru săptămâna aceasta a fost aprobată de către plenul Parlamentului. Pe lângă aceasta, comisiile parlamentare s-au convocat în ziua de ieri, probabil că și marți careva, și au propus la ordinea de zi un supliment. Suplimentul acesta vă este distribuit dumneavoastră tuturor. Ieri, Biroul permanent s-a convocat și a aprobat acest supliment. *(Rumoare în sală.)* Ce-i cu gălăgia aceasta?

Stimați colegi,

Dar pe lângă toate acestea, au mai apărut, ca de obicei, pentru moțiunea de dimineață, mai multe subiecte prezentate de către fracțiunile parlamentare și unii deputați, probabil că în calitate de autori, o să ne clarificăm, la suplimentul ordinii de zi pentru săptămâna aceasta. Fiindcă la sfârșitul ședinței de mâine noi o să aprobăm proiectul ordinii de zi care a fost propus de către Biroul permanent pentru săptămâna următoare. Noi vorbim doar de săptămâna aceasta.

Dumneavoastră aveți acest supliment. De aceea am să rog regulamentar să prezinte... Dar înainte de toate, rog tehnicienii, cineva din Secretariat să vină să vadă ce-i cu calculatorul meu, fiindcă eu nu prea văd cine este aici.

Stimați colegi,

Prima propunere vine din partea domnului Grosu, președintele Frajeciunii „PAS”.

Domnule Grosu,

O secundă.

Tehnicienii trebuie să facă...

Proiectul nr. 442, domnule Grosu, cine îl prezintă?

Domnul Igor Grosu:

Nr. 442 – doamna Gherman.

Vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Gherman,

Vă rog.

Aveți un minut pentru prezentare.

Doamnă Gherman,

Vă rog.

Doamna Doina Gherman:

Da. Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Fracțiunea „PAS” solicită excluderea de pe ordinea de zi a ședinței plenare de astăzi a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative nr. 442 din 6 noiembrie 2020, care se referă la instituirea funcției de demnitate publică – Avocatul Poporului pentru drepturile antreprenorilor, din următoarele considerente.

Potrivit articolului 59¹ din Constituția Republicii Moldova, Avocatul Poporului asigură promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Or, la articolele 24, 54 din Constituție sunt specificate clar drepturile și libertățile fundamentale ale omului, deci este expres conturată sfera de intervenție a Avocatului Poporului.

Mai mult decât atât, prin acest proiect de lege se intervine în structura autorității autonome pe care o conduce acesta. Iar subiectul respectiv nici nu a fost coordonat cu Oficiul Avocatului Poporului, nefiind respectat principiul transparenței. Concomitent, proiectul de lege înaintat de către Guvern nu ține cont de principiile de la Paris, standarde și recomandări internaționale.

Țin să menționez, stimați colegi, că Avocatul Poporului s-a adresat tuturor comisiilor parlamentare și, în paralel, și organismelor internaționale: Comitetului ONU, Comisiei de la Veneția și Consiliului Europei pentru expertizarea internațională a acestui proiect de lege.

Reieșind din prevederile acestui proiect propus pentru examinare, ar putea apărea situații de conflict de interese dintre Avocatul Poporului și Avocatul Poporului pentru drepturile antreprenorului, iar în acest sens considerăm oportun de a ține cont de poziția autorităților internaționale vizate mai sus.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Noi, ieri, la ședința Biroului permanent am discutat acest subiect, raportul și coraportul există al comisiilor.

Comisia juridică.

Domnule Bolea,

Vă rog să spuneți să audă tot Parlamentul care este propunerea Comisiei juridice.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Într-adevăr, Comisia juridică a examinat proiectul nr. 442, există raportul, raportul este unul pozitiv. Vreau să vă informez că în adresa comisiei a parvenit și o scrisoare de bune intenții din partea reprezentantului Consiliului Europei în Republica Moldova, care a vorbit despre dorința de a expertiza și punerea la dispoziție a unor experți internaționali, care ar putea în decurs de două săptămâni maximum să dea o expertiză a acestui proiect.

Am adresat deja o scrisoare Ministerului Justiției pentru ca ulterior, după ce va fi dezbătut în prima lectură acest proiect, să fie expertizat de experții Consiliului Europei. De asemenea, vom organiza și debateri publice pe acest proiect pentru ca să pregătim pentru lectura a doua acest proiect și să anihilăm orice dubii referitor la unele aspecte ale proiectului.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Slusari,

La acest subiect?

Da, vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimați colegi,

Platforma DA încă săptămâna trecută a venit cu solicitarea excluderii acestui proiect de pe ordinea de zi. Argumentele suplimentare: de ce noi nu putem să ajungem la prima lectură? Conceptual, acest proiect nu este corect. Și această artă care tot mai mult și mai mult se arată din partea Guvernului să fie compromisă o idee foarte nobilă. Luați măcar exemplu de la Ucraina, unde aceeași idee a fost implementată ca un consiliu special pe lângă Guvern. Iată acum o să aibă statut independent, cu sprijinul Băncii Europene și fără Ombudsman. Noi încurcăm anumite lucruri incompatibile.

Noi susținem această idee și vă rugăm să nu compromitem. Noi o să mergem deodată pe calea greșită și pe urmă ideea care este foarte importantă o să fie discreditată și noi nu știm când o să revenim. Haideți să nu ne grăbim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Bolea,

Ceva suplimentar?

Vă rog.

Eu chiar nu înțeleg.

Domnul Vasile Bolea:

Doar o mică remarcă. Pentru a merge pe o cale greșită sau o cale bună trebuie să facem cel puțin un pas, dar noi stăm pe loc, stimați colegi. De aceasta greșit sau negreșit, aprecierile o să le dea timpul și cetățenii în sensul dat, mai bine zis, antreprenorii și businessmenii. Dar noi avem nevoie de o asemenea instituție. De fapt, vreau să vă spun că asemenea instituții sunt în mai multe țări.

Și de aceea eu cred că acele argumente referitor la transparența decizională nu sunt argumentate, din ce considerent? Pentru că acest proiect demult este pe rol, pe masa Guvernului. S-au depus mai multe eforturi, s-au făcut mai multe dezbateri în acest sens și el a fost cunoscut din timp. Iar acum când se află pe rolul Parlamentului deja cineva ridică întrebări referitor la necesitatea expertizării sau a unor dezbateri publice.

Noi aici în Parlament, încă o dată vă spun, o să facem aceste dezbateri publice. După ce va fi aprobat conceptul în prima lectură, vom face sau vom solicita expertiza inclusiv a Consiliului Europei.

Și, din punctul acesta de vedere, eu cred că nu puteți să ne învinovați de faptul că nu se respectă unele măsuri legate de transparența decizională.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Careva fracțiune mai au la acest subiect?

Stimați colegi,

Propunerea... Domnul Diacov? Nu. Propunerea comisiei...

Două cuvinte, domnule Diacov, da, vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Avocatul întreprinzătorilor, al businessului – noi am trăit 30 de ani fără dânsul și acum tare repede vrem să-l avem. Este o chestie de curiozitate mai mult. Noi putem același proiect peste un timp oarecare să venim, să-l aducem în ordinea de zi.

Haideți să-l retragem din ordinea de zi. Să facem o pauză. Lasă să discute businessul. Și revenim cu același proiect. Dar să avem măcar epuizat cercul acesta de discuții. Fiindcă altfel o să creeze impresia că, uite, iată „stenca na stencu” și nu găsim limbă comună. Eu văd că e și o concurență pe domeniul respectiv.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nici business atâta nu avem.

Domnul Dumitru Diacov:

Noi avem atâția apărători ai businessului că nici nu mai știe ce să facă businessul acesta.

De aceea, doamnă Președinte, haideți să anunțăm, haideți să ne înțelegem, o lună de zile facem pauză și pe urmă revenim cu proiectul.

Dar acei care au propus să fie retras, fiți buni și organizați, într-adevăr, o discuție fundamentală, ca noi să știm motivele serioase, ce trebuie de mai adăugat în acest proiect? Și atunci eu cred că n-o să fie probleme.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, domnule Batrîncea, vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Comisia a muncit, este poziția, este propunerea. Dar în situația când, unul, nu este consens în Parlament, doi, să nu creăm concurență domnului Diacov în protejarea businessului și să creăm o instituție separată, propunem în momentul de față, într-adevăr, să retragem acest proiect din ordinea de zi și să-l întoarcem în comisie.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De fapt, mie mi se pare că am ajuns la un consens. N-am întrebato Frațiunea Partidului „ȘOR”, n-am întrebato „Pentru Moldova”, „PRO MOLDOVA”.

Vă rog să vă expuneți, pentru a-l exclude din ordinea de zi.

Îl pun la vot?

Cine este pentru a exclude acest proiect din ordinea de zi, rog să votați.

Ce suntem noi toți unanimi!

Proiectul este exclus din ordinea de zi, cel puțin, pentru săptămâna aceasta.

Următoarele propuneri – Frațiunea „PAS”, nr. 426. Cine îl prezintă?

Da, domnule Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog să menționați din supliment, da.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da, nr. 426, proiectul nr. 426 din 19 octombrie 2020. Modificarea Legii nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior.

Doamnă Președinte,

Noi... și, de fapt, propunerile noastre vizează mai multe proiecte. Deci sunt proiecte... este vorba totuși de proiecte voluminoase, proiecte-cadru, proiecte care schimbă anumite concepte, schimbă anumite instituții juridice. Unele din ele au câte 130 de pagini.

Propunerea și în raport cu acest proiect, care am impresia că are vreo 59 de pagini, este să-l excludem din ședința de astăzi. Și eventual să-l examinăm suplimentar săptămâna viitoare, pentru ca deputații să aibă posibilitatea să-l studieze atent, ca nu cumva să avem strecurate anumite „șopârle”, adică chestiuni discutabile, prin care se promovează interesele unor actori politici sau nepolitici.

De aceea și în raport cu proiectul respectiv propunerea noastră este să-l excludem din agenda ședinței de astăzi și să-l examinăm eventual săptămâna viitoare sau la o altă dată, atunci când deputații vor avea posibilitatea să facă cunoștință în detalii cu toate reglementările acestuia.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Comisia economie, buget și finanțe, dumneavoastră sunteți raportori de bază.

Vă rog, comisia.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Comisia, la ședința de ieri, a examinat acest proiect și a pregătit raportul pentru examinarea în plen. Și, conform votării, a susținut acest proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

În comisie mi se pare că sunt reprezentanții din toate fracțiunile și este...

Domnule Diacov,

Vă rog. Vă întreb din nou.

Domnul Dumitru Diacov:

Și de „razul” acesta o propunere de compromis. Ceea ce spune domnul Litvinenco nu înseamnă că noi trebuie să-l retragem din ordinea de zi, fiindcă suplimentul este pe două săptămâni de zile.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu, îi pe o săptămână, săptămâna aceasta doar.

Domnul Dumitru Diacov:

Noi convenim că acest proiect se examinează săptămâna viitoare. El rămâne în ordinea de zi, totul e în regulă.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Ordinea de zi pe care noi acum o discutăm, este pentru săptămâna aceasta suplimentul doar.

Deci domnule Grosu...

Domnule Grosu,

Domnul Litvinenco și-a expus poziția.

Cine este pentru ca proiectul nr. 426 din 19.10.2020 să fie exclus din ordinea de zi pentru săptămâna aceasta și transferat pentru săptămâna următoare, rog să votați.

Stimați colegi,

Vă rog, până la votare. Noi n-am aprobat... Eu v-am promis că trebuie să avem alt numărător în sectorul nr. 2. De aceea eu îl propun... Iată mă uit la domnul Rebeja. Propun ca domnul Rebeja să numere sectorul nr. 2. (*Voce nedeslușită din sală.*) Ei, ajutori de aceștia sunt mulți, îs toți deputații.

Domnul Bolea vede așa „на искосок” tare bine. Îi poruncim lui Bolea? Lui Vasile Bolea? (*Rumoare în sală.*)

Cel mai bine vede domnul Bolea, așa se uită la toți și-i vede pe toți. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Aici nici nu...

Domnule Bolea,

Puteți să numărați? (*Voce nedeslușită din sală.*) Da, все.

Stimați colegi,

Acum, acuma... До трех точно.

Stimați colegi,

Acum supun votului propunerea de a fi amânat pentru săptămâna viitoare examinarea proiectului nr. 426 din 19.10.2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog să-mi dați rezultatele.

Noi suntem 92... 93. 48 de deputați trebuie să fie.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 11.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 11.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 25.

Sectorul nr. 2 – 13.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă Roșca...

36 de voturi, n-a întrunit numărul necesar de voturi. Îl examinăm în prima lectură săptămâna aceasta.

Următoarea propunere – nr. 360. Cine propune?

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

În esență, sunt aceleași considerente, iarăși este vorba de un proiect voluminos. Este vorba de un proiect pe care nu toți deputații au avut posibilitatea să-l analizeze, să-l studieze amănunțit.

Bine, nu știu, îmi pare rău un pic, pentru că votul s-a dat pentru proiectul anterior așa cum s-a dat. Dar ideea noastră este una constructivă, noi nu propunem ca el să nu fie, în general, introdus, dar să fie, pur și simplu, exclus pentru agenda ședinței de azi și de data trecută, pentru ca, iarăși, să nu ne trezim pe urmă că avem... aprobăm, ca concept, proiecte care, ulterior, ne trezim că sunt în detrimentul unor interese publice. Și, în raport cu acest proiect, propunerea este să amânăm pentru data viitoare, pentru săptămâna viitoare. *(Gălăgie în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Domnul Sergiu Litvinenco:

Proiectul nr. 360 din 10 august 2020 pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice. Este, de asemenea, un proiect voluminos, schimbă foarte multe concepte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Supun votului propunerea de a fi amânat pentru săptămâna viitoare examinarea proiectului nr. 360 din 10 august 2020.

Cine este pentru, rog să votați. (*Voci nedeslușite din sală.*)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 14.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 14.

Nu uitați de Prezidium.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Cu 39 de voturi, propunerea nu a acumulat numărul necesar de voturi.

Rămâne pentru examinare săptămâna aceasta.

Următoarea propunere – nr. 438. Cine propune? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnule Alaiba,

Vă rog.

Domnul Dumitru Alaiba:

Stimați colegi,

Propunem excluderea proiectului nr. 438 din ordinea de zi, cel puțin, pentru săptămâna asta. Ieri, în comisie, s-a discutat, sunt foarte multe semne de întrebare referitor la capitalul minim, la taxa de supraveghere, la mai

multe... sunt foarte multe obiecții din partea asociațiilor de afaceri. Ieri nu am reușit să discutăm pe îndelete absolut toate subiectele. De aceea propunem excluderea de pe ordinea de zi pentru săptămâna asta.

Proiectul nu întrunește nici viziunea Băncii Mondiale pe unele subiecte, de aceea îi cel mai bine să mai avem o conversație cu toți actorii implicați.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Pentru săptămâna următoare? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Dar eu cred...

Stimați colegi,

Hai deți, noi doar în prima lectură discutăm conceptul. Și pentru lectura a doua, avem atâta manevră pentru discuții, și lăsăm la dispoziția deputaților exact atâta cât vă trebuie.

Da, domnule Alaiba.

Domnul Dumitru Alaiba:

Ideea este că și la concept sunt probleme.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Am înțeles.

Domnul Dumitru Alaiba:

Și decât să trecem în prima lectură și, după asta, să ne chinuim cu amendamente, mai bine mai discutăm o dată și, după asta, votăm.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Golovatiuc,

Vă rog.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog, opinia comisiei.

Vă rog, stimați colegi, ascultăm.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Ieri, acest proiect a fost aprobat pentru prima lectură. Într-adevăr, sunt detalii care trebuie să fie discutate, sunt diferite opinii care trebuie să fie luate în considerare. Dar prima lectură, concept, acest proiect a fost elaborat conform Acordului de Asociere, unde este prevăzut direct acest proiect, această lege. Și eu cred că, după aprobarea în prima lectură, să fie elaborat și grup de lucru, și toate aceste momente.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi...

Domnule Slusari,

Vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimați colegi,

Eu susțin ideea amânării din considerente că izul, care este alături... în jurul acestui proiect, este nu tare bun.

Noi avem un demers din partea mai multor companii de asigurări precum că proiectul care a fost discutat cu dâșșii și cel care este acum pe site-ul Parlamentului, conceptual, este altceva. Noi avem niște acuzații că CNPF promovează... favorizează pe anumit actor pe piața asigurărilor.

Ieri, noi am avut schimb de opinii cu reprezentanții CNPF, am văzut că ei sunt relativ deschiși să discute mai detaliat acest subiect. Poate ar fi cazul că, până la examinarea conceptului, să mai întrunească companiile de asigurări, deputații, reprezentanții Guvernului și încă o dată să pregătim bine atmosfera în jurul acestui subiect.

Eu mă tem că, dacă noi începem a examina în prima lectură, toate aceste acuzații și probleme n-au dispărut și vor pune amprenta asupra acestui proiect foarte important. Eu constructiv vă rog, o săptămână să mai amânăm examinarea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Într-adevăr, este un proiect foarte important. Și, într-adevăr, eu sunt sigură în alta, domnule Slusari, că niciodată companiile noastre de asigurări, care sunt încă foarte și foarte subdezvoltate, nu vor găsi consens, fiindcă acolo predomină alte interese.

De aceea...

Dar amânarea pentru o săptămână, ca să se mai discute în comisie...

Da, domnule Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc.

Уважаемые коллеги, этот закон как раз и направлен в том числе на укрепление финансовой стабильности именно данного сектора финансового рынка.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Golovatiuc...

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Секундочку. Из 10 компаний только 3 компании не соответствуют требованиям по капиталу, и как раз эти компании обратились с просьбой не рассматривать данный проект. Это о чем-то говорит. Компании с повышенным риском.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Golovatiuc,

Și eu vă mulțumesc foarte mult.

Dar, vă rog, altă dată nu întrerupeți Președintele Parlamentului. Asta se referă la toți deputații. (*Gălăgie în sală.*)

Stimați colegi,

Chiar dacă eu îmi permit să vă ofer cuvântul... eu am vrut să vă propun un consens: haideți, mai examinați în cadrul comisiei, dezbateți, oricum noi trebuie să ajungem la prima lectură, peste o săptămână revenim și dezbatem în prima lectură.

Cine este pentru această propunere, rog să votați amânarea cu o săptămână.

Voce din sală:

Amânarea?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Amânarea cu o săptămână.

Mulțumesc.

Se exclude proiectul nr. 438 din ordinea de zi pentru săptămâna aceasta.

Secretariatul,

Vă rog să fie transferat pentru săptămâna viitoare, deja când o să aprobăm ordinea de zi pentru săptămâna viitoare, mâine.

Așa. Următorul nr. 398. (*Gălăgie în sală.*)

Cine prezintă?

Domnul Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

Doamnă Președinte,

În albia constructivismului sunt aceleași argumente, în raport cu proiectul nr. 398 din 22 septembrie 2020. În afară de faptul că, iarăși, proiectul poate chiar este bun, pentru că am văzut, așa, la o primă vedere, se fac anumite clarificări în ceea ce ține de institutul medicului veterinar, dar, iarăși, având în vedere că sunt modificări substanțiale la Legea privind activitatea sanitar-veterinară, ar fi bine cred că o săptămână să-l analizăm cu atenție, mai ales că acest proiect vine din partea unui deputat. Deși eu intuiesc că este elaborat în cadrul organului central de specialitate și cred că și această abordare trebuie să fie, cumva, deconsiderată, pentru că nu este bine când anumite modificări substanțiale la anumite proiecte de legi se elaborează în cadrul organului central de specialitate, dar sunt formal promovate de către deputați.

Deci propunerea este, iarăși, să amânăm pentru săptămâna viitoare examinarea proiectului nr. 398 din 22 septembrie 2020, inițiativa domnului Radu Mudreac.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc, domnule Litvinenco.

Vă rog altă dată să vă încadrați într-un minut de prezentare, altfel am să deconectez. Ați depășit un minut jumătate.

Domnule Mudreac,

Vă rog, poziția comisiei.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule Litvinenco,

Iată, de data asta ați greșit. S-a muncit aici un an de zile la acest proiect, nu o lună și nu o săptămână, dar un an de zile și acele modificări, care urmează să fie făcute la lege, ele vin în comun cu Legea bugetului, ca să poată intra în vigoare la 1 ianuarie.

În caz contrar, dacă noi nu le aprobăm astăzi, nici teoretic, nici fizic, ele n-o să poată fi implementate de la 1 ianuarie. Iar acele necesități care sunt aici aduse sunt studiate timp de 6 ani de zile în teritoriu, la întruniri cu asociațiile și nu numai cu organul central de specialitate. Și timp de o săptămână... Vă garantez că munca care de un an de zile este făcută timp de o săptămână n-o să schimbe nimic. Este coordonat cu toate instituțiile care sunt implicate în acest proces.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

E clară poziția...

Domnul Radu Mudreac:

De aceea și rog să fie lăsat în ordinea de zi și susținut în două lecturi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi...

Stimai colegi,

Cu lectura a doua vedem când discutăm.

Stimați colegi,

A fost propunerea ca proiectul nr. 398 din 22 septembrie 2020 să fie amânat pentru săptămâna viitoare.

Cine este pentru această propunere, rog să votați.

Da, vă rog, sectorul nr. 2?

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 20.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 20.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 24.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 24.

47. Nu a acumulat numărul necesar de voturi. Noi suntem 93 de deputați,

– 44.

Rămâne în ordinea de zi.

Așa. Următoarea propunere – nr. 439.

Domnule Grosu,
Cine prezintă?
Domnule Litvinenco,
Vă rog.

Un minut aveți.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

Doamnă Președinte,

Din nou este vorba de proiectul Strategiei pentru reformarea justiției, e un proiect foarte important. Noi la comisie am discutat ieri, eu l-am susținut cu condiția că se acceptă un amendament care ține de implementarea mecanismului de valoare externă a judecătorilor și procurorilor. Este o inițiativă despre care s-a vorbit mult și pe care trebuie s-o implementăm. Strategia nu conține un astfel de instrument. Prin urmare, propun... având în vedere că e proiect de lege ordinară și e o singură lectură, propunerea este ca să amânăm pentru ședința de astăzi, să-l examinăm suplimentar în comisie. Eu am depus amendamentul, dar nu s-a reușit să fie examinat și dezbătut de comisie. Pentru că ieri s-a dat raport și, respectiv... altfel amendamentul trebuie să fie examinat azi în ședința Parlamentului...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Litvinenco,

Nu, vă rog.

Zece secunde.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Având în vedere că ține de reformarea justiției, este nevoie, pe de-o parte, de consens, pe de altă parte, de o strategie care, într-adevăr, să aducă îmbunătățire în sistem, propunerea este să-l amânăm și să-l scoatem din ordinea de zi pentru săptămâna aceasta.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Vă rog.

Comisia.

Domnule Bolea,

Da, vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Aici, în plen, se vede cine este împotriva reformei justiției, cine este împotriva strategiei, pe care întregul sistem o așteaptă de ani de zile. O strategie la care s-a muncit un an de zile în minister, o strategie la care s-a muncit împreună cu partenerii de dezvoltare, toți partenerii de dezvoltare și o strategie care, ieri, s-a dezbătut în Comisia juridică și a fost susținută unanim de către toți membrii Comisiei juridice. Da, într-adevăr, a fost o condiție sau, să-i spunem, o propunere a domnului Litvinenco că astăzi va veni cu un amendament care va fi dezbătut în plen și supus votului în plen. De fapt, ceea ce am convenit ieri, pentru ca astăzi să vedem o altă abordare privind scoaterea de pe ordinea de zi a proiectului care este foarte și foarte important și care îl așteaptă de mult timp întregul sistem.

Luând în considerare faptul că, ieri, unanim comisia a susținut acest proiect și a fost propus plenului, doamnă Președinte, eu nu văd necesitatea ca să fie exclus de pe ordinea de zi. Iar amendamentul, pe care l-a propus domnul Litvinenco, va fi vociferat astăzi în plenul Parlamentului și va fi supus votului.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Domnule Litvinenco,

Ați vorbit deja. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

A fost propunerea domnului Litvinenco pentru amânarea examinării proiectului nr. 439 din 5 noiembrie 2020, care este Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021–2024. De amânat din ședința de astăzi.

Cine este pentru această propunere, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr. 1 – 0.

Sectorul nr. 2 – 7.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 7.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Cu 32 de voturi, nu a trecut amânarea.

Stimați colegi,

Următorul proiect, de asemenea Frațiunea „PAS”, nr. 186.

Cine propune?

Domnule Grosu,

Vă rog.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Noi propunem completarea ordinii de zi cu proiectul nr. 186 din 04.09.2019 cu privire la modificarea Legii nr. 1111 privind asigurarea activității Președintelui Republicii Moldova. Se propune, în esență, revenirea la modificările operate încă în Legea nr. 263/2016. Cu alte cuvinte, considerăm că facilitățile de care beneficiază foștii președinți noi trebuie să revenim la acest subiect să le omitem în spiritul solidarității față de sectorul privat, față de medici și față de toată societatea care trece printr-o perioadă foarte complicată. Noi considerăm că trebuie și instituția foștilor președinți să contribuie prin a se abține de la acele facilități de care beneficiază.

De aceea noi solicităm respectuos să includem în ordinea de zi acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc și eu.

Stimați colegi,

Cine este pentru a include în ordinea de zi proiectul nr. 186 din 4 septembrie 2019, rog să votați.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

– 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2,

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

– 14.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 14.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

39 de voturi. N-a întrunit numărul necesar de voturi. (*Rumoare în sală.*)

Dar cum? Tot la vremea lor.

Acum... Nu, nu mai ajunge, Dmitri Gheorghevici. Asta o să dureze până seara. Calm și liniștit. (*Rumoare în sală.*)

Eu am un proiect, domnule Grosu, vă rog să fiți atenți, semnat de deputatul Dan Perciun, nu de fracțiune, pentru... A, retrace în calitate de autor? Nu, câte unul, pe rând, aveți când.

Domnule Perciun,

Vă rog.

În calitate de autor, vă rog să propuneți.

Domnul Dan Perciun:

Onorat Plen,

Rog să scoatem de pe ordinea de zi proiectul nr. 259 din 11.11.2019 pentru definitivare. Nu este proiectul pregătit pentru a fi votat în plenul Parlamentului...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, în ordinea de zi al câtelea?

Domnul Dan Perciun:

Din supliment.

Doamna Zinaida Greceanîi:

19 din supliment?

E autorul. Autorul solicită excluderea, noi nici la vot nu trebuie să punem.

Domnul Dan Perciun:

Și exact așa și nr. 179.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Al câtelea din ordinea de zi?

Domnul Dan Perciun:

19 și 18. 18 și 19.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De asemenea, în calitate de autor, se exclude de pe ordinea de zi.

Domnul Dan Perciun:

Mersi. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Încetîșor, încetîșor. Dați acelea care sunt în scris și pe urmă revenim la toate celelalte.

Fracțiunea Partidului Democrat, proiectul nr. 466.

Cine îl prezintă? Vă rog. Nu-i pe ordinea...

Domnule Filip,

Vă rog.

Domnul Pavel Filip:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Noi nu punem la îndoială că toate acele proiecte discutate sunt foarte importante, dar, în același timp, trebuie să fim conștienți că avem o problemă mare: pandemia provocată de acest virus COVID-19. Am văzut și ultimele cifre peste 1600 de cazuri noi. 100 de mii de infectări deja le-am depășit. Moldova este țara din Europa cu cea mai mare rată a testelor pozitive.

Am văzut politicienii din Parlament practic din toate fracțiunile au ieșit cu declarații și propuneri cum să gestioneze această criză. Admitem că Guvernul a gestionat mai prost. Atunci haideți să ne facem un test pe noi. Și noi propunem crearea unei comisii speciale, pentru identificarea măsurilor urgente privind depășirea crizei provocate de COVID-19.

Să se întrunească această comisie, să participe toate fracțiunile. Timp de o săptămână să vină cu propuneri de urgență. Altfel noi dacă nu depășim această criză, atunci în zădar mai discutăm și despre alte inițiative.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnule Filip,

Doar o precizare, pentru când propuneți: azi, mâine, să includem în ordinea de zi?

Domnul Pavel Filip:

Da, propun în ordinea de zi pentru astăzi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Cine este pentru această propunere de a include în ordinea de zi proiectul nr. 466 din 26.11.2020, rog să votați. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 12.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 12.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

Cu 38 de voturi...

Următoarele propuneri – nr. 463, Frațiunea...

Doamnă Ivanov,

Ceva de procedură?

Vă rog.

Doamna Violeta Ivanov:

Eu la subiectul anterior, propunerea care a venit din partea domnului Filip, desigur, Platforma parlamentară „Pentru Moldova”, fiind o platformă responsabilă, a votat acest proiect.

Doar că vreau să aduc la cunoștință întregii societăți că domnul Filip are două zile de când a ieșit de la guvernare. Până acum nu era COVID, nu se știa că este necesar de instituit așa o comisie. Deci având 4 miniștri, având

instituții subordonate ministerului, eu cred că după două zile după ce ați ieșit de la guvernare dumneavoastră veniți cu propuneri de comisie. Până acum n-ați știut că trebuie comisie?

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Acestea sunt precizări.

Domnule Filip,

Nu, dreptul la replică. Nu, domnule Filip?

Da, vă rog, domnule Filip.

Domnul Pavel Filip:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Deci noi am făcut asemenea propuneri și mai înainte. Și dacă este responsabilitate nu doar în briefinguri, dar trebuie de așezat, să facem propuneri corecte, concrete și constructive.

Dar pentru doamna Ivanov: noi am plecat de la guvernare. Dumneavoastră ați venit la guvernare acum. Și trebuie să vă fie interesant cumva să...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, nu vă puteți împărți care este la guvernare. Eu am spus: ori tot Parlamentul este în opoziție, ori tot Parlamentul este la guvernare. Și asta se vede după cum se votează.

Stimați colegi,

Nr. 463, Frațiunea Partidului „ȘOR”, cine prezintă?

Doamna Tauber.

Doamna Marina Tauber:

Vă mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Stimați colegi,

În temeiul articolului 46 alineatul (1) din Regulamentul Parlamentului nr. 797/1996, Frațiunea parlamentară a Partidului „ȘOR”, dar și toți colegii din Platforma parlamentară „Pentru Moldova”, intervenim cu solicitarea completării ordinii de zi pentru ziua de astăzi cu proiectul de Hotărâre a Parlamentului privind instituirea Comisiei de anchetă pentru investigarea tuturor circumstanțelor de preluare forțată (atacurilor raider) și acțiunilor subversive de pe piața financiară nebancaară, din partea cetățeanului Veaceslav Platon, în special a neregulilor și practicilor contrare cerințelor de guvernare corporativă în cadrul „Moldasig” S.A. Proiectul nr. 463 din 25.11.2020.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Cine este pentru a include în ordinea de zi pentru săptămâna aceasta proiectul Hotărârii nr. 463 din 25.11.2020, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog.

Se vede că este majoritatea sau chiar unanim. N-am înțeles. (*Voce nedeslușită din sală.*) Nu, toți au practic...

Secretariatul...

Nu este necesar să număr? Nu.

Este inclus în ordinea de zi. Vă rog, Secretariatul, să... Este inclus, stimați colegi. S-a votat, majoritatea deputaților.

Stimați colegi,

Următoarele propuneri venite în scris de la Platforma DA.

Domnule Slusari,

Vă rog.

Prima – audierea Procurorului.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimați colegi,

Stați liniștit, noi azi suntem mai modești, numai trei subiecte. Primul subiect legat de audierea Procurorului General. Noi cunoaștem foarte bine că Procurorul General nu este obligat să vină la chemarea deputaților, înțelegem. Dar subiectul furtului miliardului deja, știți, trezește un mare dezgust, mai ales după ultimele intervenții al unui personaj, Veaceslav Platon, deja lumea nu înțelege cine-i Procurorul General.

Noi am auzit răspunsul Procuraturii referitor la acest subiect, că societatea să fie informată. A trecut mai mult de un an de când domnul Stoianoglo este Procuror General. Nici un dosar nu este transmis în judecată.

Posibil că e cazul ca să fim onorați de prezența Procurorului General sau Procurorului General-adjunct. Și primii care să audă despre situație să fie parlamentarii. Mai ales că noi cu dumneavoastră am adoptat și un proiect de... și hotărârea, și a fost și comisia de anchetă.

Nu, înțelegem că nu putem obliga, dar rugăm frumos să facem un demers insistent către Procurorul General să vină. Dacă nu poate mâine, săptămâna viitoare și să prezinte cum stau lucrurile. Să nu ne documentăm noi de la Veaceslav Platon despre situație.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Aici cred că mai mult ține de Comisia securitate națională. Dacă poate să ne aducă careva claritate, ce fel de demers și cum putem să-l invităm pe Procurorul General. Ca să știu un termen, ce termen putem să punem la vot?

Domnule Jizdan,

Vă rog.

Domnul Alexandru Jizdan:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Noi am audiat în repetate rânduri, s-a prezentat domnul viceprocuror general. Am audiat și am avut pe masă, și am repartizat acest raport colegilor din comisie.

Este propunerea domnului Slusari. Eu nu știu ce să mai facem noi? Putem să mai invităm încă o dată Procurorul General pe platforma Comisiei securitate națională și să ascultăm ultimele rezultate din cadrul acestui dosar.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi,

Oricum este propunerea din partea unei fracțiuni.

De aceea numai, domnule Slusari, vreau să precizez, fiindcă dacă vrem să facem un demers în scris din partea Parlamentului, atunci pentru săptămâna viitoare.

Pentru săptămâna viitoare. Cine este pentru a include aceasta în ordinea de zi pentru săptămâna viitoare, noi am s-o aprobăm la final, mâine, ordinea de zi pentru săptămâna viitoare.

Dar cine este pentru audierea Procurorului General pe dosarul furtul miliardului, rog să votați.

Practic, unanim.

Secretariatul,

Vă rog să aveți grijă să includeți în ordinea de zi pentru săptămâna viitoare și să faceți un demers către Procurorul General.

Nr. 162, domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Plăcut de lucrat.

Nr. 162 îl prezintă domnul Liviu Vovc. Este un proiect foarte important.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Vovc,

Vă rog.

Domnul Liviu Vovc:

Stimați colegi,

Vedem care este situația pandemică în Republica Moldova, vedem ce se întâmplă în alte țări. Unele țări deja au aplicat restricții mult mai drastice. Și necunoscute sunt căile Guvernului nostru.

Noi ținem minte ce s-a întâmplat în primăvară când au fost închise piețele și peste 12 mii de patentari au rămas fără unica sursă de existență.

Proiectul ăsta vine pentru adaptarea legislației astfel ca, în caz că se vor închide iarăși piețele, patentarii să aibă o susținere cât de mică din partea statului.

Vă rog să-l susțineți, să-l includem pe ordinea de zi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Vreau să vă informez...

Stimați colegi,

Vă rog să fiți atenți, vă rog să fiți atenți, ca să înțelegeți cum trebuie să votați.

Raportul comisiei de bază nu este prezentat. În comisie n-a fost examinat.

Se propune pentru a fi inclus în ordinea de zi săptămâna aceasta. (*Voce nedeslușită.*)

Da, domnule Slusari.

Conectați-i microfonul domnului Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Doamnă Președinte,

Noi, săptămâna trecută, am spart acest cerc vicios când, fără avizele comisiei, totuși, câteva subiecte au fost incluse în ordinea de zi, având avizul Guvernului. Și după asta am văzut cât de repede comisiile au venit cu rapoartele. Iată de ce, noi nu insistăm să fie azi examinat acest subiect, dar până mâine, comisia poate să se întrunească și să vină cu raportul, mai ales că există raportul Guvernului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Avizul Guvernului nu este prezentat.

Domnul Alexandru Slusari:

Este avizul Guvernului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Secretariatul,

Vă rog, comisia de bază să-mi spună dacă la proiectul...

Cine poate să-mi spună?

Care este comisia de bază? Domnul Golovatiuc?

Socială.

Vă rog, domnule Buza.

Dacă este avizul Guvernului și dacă comisia se poate întruni.

Domnul Ghenadie Buza:

Nu cunosc, acuș clarific.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, haideți, când o să avem și avizul Guvernului, când o să avem și raportul comisiei. (*Voce nedeslușită din sală.*) Fără raportul comisiei, de fapt, ar fi foarte bine noi să avem o bună înțelegere.

Doi deputați vorbesc, eu îi las să se sature de vorbă.

Stimați colegi,

La toți v-am atras atenția, asta este securitatea dumneavoastră, vă rog să purtați mască, vă rog să purtați mască.

Наденьте маски.

Stimați colegi,

Se supune votului includerea în ordinea de zi a proiectului... pentru săptămâna aceasta, a proiectului nr. 162 din 21 aprilie 2020, fără raportul comisiei, fără avizul Guvernului.

Cine este pentru, rog să votați.

Domnul Alexandru Slusari:

Avizul Guvernului este.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Comisia nu l-a văzut.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Aici este necesar.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0. (*Rumoare în sală.*)

Sectorul nr. 2 – 22.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 22.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 24.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 24.

Cu 46 de voturi, nu a întrunit numărul necesar de voturi. Suntem 93.

Stimați colegi,

Următorul proiect.

Domnule Slusari,

Cine îl prezintă, nr. 464?

Domnul Alexandru Slusari:

Următorul proiect îl prezintă Igor Munteanu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Munteanu,

Vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Stimați colegi,

În temeiul articolului 32 din Regulamentul Parlamentului, noi propunem înființarea unei comisii speciale pentru elaborarea proiectului de Lege privind votul alternativ.

Fiecare dintre noi am văzut în ce condiții au fost... s-au desfășurat alegerile prezidențiale la 1 noiembrie. În primul rând, pentru prima dată, am văzut un număr atât de mare al cetățenilor Republicii Moldova, aflați în străinătate, care au dorit să participe la aceste alegeri.

Din păcate, actualul Cod electoral nu prevede procedurile necesare pentru votul alternativ, asta înseamnă votul prin corespondență sau votul electronic. Deși, din anul 2015, s-au făcut acțiuni consistente pentru a găsi toate soluțiile tehnice în această direcție, n-a existat, însă, niciodată voință politică pentru ca să facem amendamentele necesare la Codul electoral.

Din lucrurile pe care le-am clarificat cu mai multe fracțiuni, cel puțin, 4 fracțiuni, sunt pregătite să-și delegheze oamenii într-o comisie specială

care să aibă responsabilitatea de a elabora amendamente la Codul electoral și de a pregăti sistemul pentru testare, care să ne asigure că toată lumea poate să aibă încredere într-un sistem electronic de vot și pentru alte elemente, care să asigure tuturor cetățenilor Republicii Moldova, indiferent unde se află, în străinătate sau acasă, să voteze în condiții de confort. Acest lucru este un răspuns binevenit la solicitările cetățenilor noștri de pretutindeni.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Batrîncea,

La acest subiect?

Domnul Vlad Batrîncea:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Vă aduc aminte că în Parlament s-a votat în primă lectură proiectul privind modificarea Codului electoral și, în acest sens, dar mult mai fundamental, multiaspectual și astăzi, în Parlament, există o platformă de lucru la care participă și reprezentanții Comisiei Electorale Centrale, și experții.

Vă informez că toate aceste acțiuni au loc cu participarea activă a experților din partea Consiliului European. Și, oricum, în plen va fi necesar să ajungem cu a doua lectură la acest subiect, și propunerea este ca... propunerea stimatului coleg, ca să fie examinată de către această platformă și să fie inclusă... eventual, pentru lectura a doua, pentru modificări la Codul electoral. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Oricum este...

Domnule Munteanu,

Noi am auzit poziția, totul este clar.

Supun votului.

Cine este pentru a include în ordinea de zi pentru săptămâna aceasta proiectul nr. 464 din 25 noiembrie 2020, cu toate argumentele care au fost

aduse și dintr-o parte, din alta colegii au intervenit, cine este pentru a include în ordinea de zi acest proiect de hotărâre, rog să votați.

Vă rog să numărați.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0.

Domnul Alexandru Slusari:

Domnul Batrîncea, el îi... (Rumoare în sală.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, sectorul nr. 1.

Domnul Vlad Batrîncea:

У коллег избирательное...

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 22.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 22.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25. *(Aplauze.) (Rumoare în sală.)*

Cu 47 de voturi, proiectul este inclus în ordinea de zi.

Ce faceți gălăgie?

Democratic, foarte corect. Ce mai vreți?

Votăm toate comisiile.

Degradă deputații nu știu ce-or să facă... o să lucreze numai prin comisii și prin diferite...

Nu-i o problemă, Doamne ferește, pentru mine nu-i o problemă.

Inclus în ordinea de zi.

Stimați colegi,

Acestea au fost...

Secretariatul,

Vă rog să aveți grijă să prezentați deputaților proiectele care au fost incluse în ordinea de zi.

Stimați colegi,

Acestea au fost propunerile în scris.

Acum aici am o listă întreagă. (*Rumoare în sală.*)

Nu văd...

Stimați colegi,

Nu văd mai mult nimic prezentat la mine în scris.

Domnul Vlad Batrîncea:

Ministerul Justiției are... vrea să retragă două proiecte, în calitate de autor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Mă informează că la tribuna guvernamentală vor să retragă niște proiecte, care sunt prezentate în ordinea de zi.

Ministrul...

Vă ofer la toți cuvântul.

Domnule ministru Nagacevschi,

Vă rog.

Domnul Fadei Nagacevschi – *ministru al justiției*:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Solicit retragerea de pe ordinea de zi a proiectului cu nr. 5 din 9 ianuarie 2017, pentru o analiză suplimentară. Și, eventual, în cazul în care vom considera necesar, noi, în genere, îl vom retrage, pe platformă guvernamentală, pentru ajustare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

E dreptul autorului. Guvernul vine în plen ca să nu-l examinăm săptămâna aceasta și îl retrage de pe ordinea de zi. Este dreptul Guvernului, este retras. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Fadei Nagacevschi:

Și încă un proiect avem de retras...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nr. 5 din 9 ianuarie 2017?

Domnule ministru,

Dacă este necesar, vă rog să veniți cu o scrisoare din partea Guvernului cu retragerea acestui proiect complet.

Mai este ceva?

Da, vă rog, domnule Nagacevschi.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Stimată doamnă Președinte,

Proiectul este, conform ordinii de zi, sub nr. 11, dar numărul proiectului este 379, proiectul de Hotărâre pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor.

Ministerul Justiției solicită ca acest proiect să fie amânat pentru o săptămână de zile.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este, de asemenea, dreptul autorului. În comisie vă rog să mai examinați împreună cu autorul. Nr. 379 din 4 septembrie 2020 se amână cu o săptămână, pentru săptămâna următoare, la solicitarea ministrului justiției. Nr. 379.

Vă rog să nu comentați, că pe urmă nu înțelegeți ce faceți.

Atât?

Așa, acum după rând.

Domnule Radu Marian,

În calitate de autor sau în calitate de cine dumneavoastră vreți să faceți propunerea?

Vă rog.

Domnul Radu Marian:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

În calitate de autor, solicit amânarea pentru săptămâna viitoare a proiectului nr. 390, nr. 22 în ordinea de zi la supliment, pentru a mai fi supus consultărilor și discuțiilor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Autorul propune retragerea pentru săptămâna aceasta a proiectului nr. 390 din 17 septembrie 2020. Se retrage... Amână. Se amână. Dreptul autorului.

Următorul.

Domnule Litvinenco,

Vă rog.

În calitate de...? Nu? Deconectați, vă rog...

Acuși, la toți pe rând vă ofer cuvântul.

Domnule Jizdan,

Propunerea dumneavoastră, vă rog.

Domnul Alexandru Jizdan:

Doamnă Președinte,

Azi-dimineață m-a contactat Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și m-au rugat să fie retras proiectul nr. 13 de pe ordinea de zi, nr. 302.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nr. 302.

Domnul Alexandru Jizdan:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este în comisie la dumneavoastră? El se retrage sau se amână? Se retrage sau se amână?

Domnul Alexandru Jizdan:

Solicitarea a fost să fie retras.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Se retrage când vine retragerea în scris de la autor.

Comisia propune, până când, amânarea.

Domnul Alexandru Jizdan:

OK. Atunci îl amânăm și-l discutăm suplimentar cu colegii de la minister.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, se amână.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog, propunerea dumneavoastră.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Doamnă Președinte,

În calitate de președinte al comisiei de profil, rog să fie retras din ordinea de zi (*rumoare în sală*) proiectul cu nr. 389.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Al câtelea din ordinea de zi?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Nr. 9 din ordinea de zi de bază.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nr. 9 din ordinea de zi de bază?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da. Nr. 389. Și 44...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Câte unul, vă rog.

Degradă toate o să fie retrase, vă asigur.

Stimați colegi...

Domnule președinte,

Nr. 389 se retrage sau se amână?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Se retrage din ordinea de zi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Se amână pentru o altă ședință?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Pentru o altă ședință.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Pentru o altă ședință.

Comisia este comisia de bază, se amână. (*Rumoare în sală.*)

Dar dumneavoastră sunteți avocații autorilor? Nu, stați puțin.

Autorii tac, dar dumneavoastră ce?

Doamnă Glavan,

Vă rog.

La acest subiect?

Doamna Ruxanda Glavan:

La acest subiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Doamna Ruxanda Glavan:

Este un proiect similar, pe care noi l-am votat săptămâna trecută în prima lectură, al Guvernului cu privire la oferirea facilităților fiscale pentru angajatorii care vor să-și testeze angajații. Și acest proiect este similar. Săptămâna trecută a fost propus de unul din coautori să fie introdus în ordinea de zi, nu s-a acceptat, acum e fiind introdus regulamentar noi nu vedem motive ca el să fie retras.

Doamna Zinaida Greceanîi:

După câte cunosc, nu este avizul Guvernului.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Nu este avizul Guvernului la un amendament care a fost transmis Guvernului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Atunci trebuie să argumentați de ce dumneavoastră propuneți retragerea de pe ordinea de zi. Aici avem o situație că autorul insistă să rămână în ordinea de zi, dar fără avizul Guvernului, fiindcă ține de surse financiare, nu putem să-l examinăm. (*Rumoare în sală.*) Cum a ajuns în ordinea de zi? Așa cum au votat membrii Biroului permanent. Întrebați-i pe membrii Biroului permanent cum a ajuns în ordinea de zi.

Stimați colegi...

Și pe dumneavoastră când ați votat în ședința în plen, că asta-i ordinea de zi de bază. De aceea eu...

Juriștii,

Vă rog, eu trebuie să-l supun votului dacă avem așa situație? Avem o asemenea situație: comisia de bază propune să fie amânat proiectul nr. 389 din 16 septembrie 2020 până la primirea avizului Guvernului. Și asta este corect, fiindcă ține de surse financiare. Altfel o să fie considerat neconstituțional.

De aceea, stimați colegi, comisia a propus să fie amânat proiectul nr. 389 din 16 septembrie 2020.

Cine este pentru, rog să votați. Amânarea. (*Rumoare în sală.*)

Fără comentarii se poate de pe loc?

Vă rog, sectorul nr. 1.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 27.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 10.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 10.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 1.

Cu 38 de voturi, proiectul nu a fost amânat...

Îl examinăm. (*Rumoare în sală.*) Dar comisia nu are raport, eu nu știu cum vreți să facem? (*Rumoare în sală.*)

Domnule Diacov,

Vă rog.

Domnul Dumitru Diacov:

Nivelul democrației în Parlamentul Republicii Moldova „зашкаливает”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Tare „зашкаливает”.

Domnul Dumitru Diacov:

80% din proiecte sunt mutate încolo-încăce, încolo-încăce. Ce se face în comisie? De ce Biroul permanent acceptă așa, dacă noi în ședință în plen stăm o oră jumătate și numai mișcăm proiectele încolo-încăce? Asta nu-i serios.

Comisia propune retragerea proiectului și noi insistăm să fie retras. Cu ce ocazie, dacă comisia nu vine cu raport în Parlament, stimați colegi? Bine.

Atunci noi trebuie să așteptăm comisia. Asta e comisia de bază, asta nu-i o oarecare comisie. Eu nu înțeleg ce facem noi aici o oră jumătate, iată. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

V-ați calmat? V-ați calmat?

Domnule Golovatiuc,
Este raportul comisiei?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Нет, и быть не может. Потому что нет заключения Правительства по проблемам, которые нуждаются... Я еще раз повторяю, нет авиза Правительства. (*Rumoare în sală.*) Какое?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi... (*Rumoare în sală.*)

Stimați...

Foarte mulți consultanți sunt. Foarte mulți consultanți.

Domnule Cebotari,

La acest subiect s-a expus doamna Glavan. Am auzit-o.

La acest subiect?

Da, vă rog.

Domnul Vladimir Cebotari:

Doamnă Președinte,

Dragi colegi,

Noi discutăm despre subiectul nr. 9 din ordinea de zi...

Doamna Zinaida Greceanîi:

De bază.

Domnul Vladimir Cebotari:

... care este urmat de subiectul nr. 10 și care au aceeași esență. Prima. Să treacă la deduceri costurile angajatorilor...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Noi am auzit. Cunoaștem subiectul.

Domnul Vladimir Cebotari:

De aceea, doamnă Președinte, proiectul și a ajuns în ordinea de zi, deoarece are același impact pentru care Guvernul s-a expus și a venit cu aceeași inițiativă să-l aprobăm în prima lectură, să-l comasăm cu proiectul nr. 440 pentru lectura a doua și să aprobăm proiectul nr. 440, nr.10 din ordinea de zi, și atunci am închis întrebarea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Clar. Poziția este clară.

Domnul Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Комиссия уже высказалась по этому вопросу, мы не можем сейчас рассматривать этот проект.

Следующее предложение: исключить из ordinea de zi și nr. 440. (*Rumoare în sală.*) Он также предлагается быть исключенным. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Eu am o propunere mai rațională. Haideți să amânăm ambele proiecte și nr. 389, și nr. 440 pentru săptămâna următoare. Și dați-mi voie să le dau indicații la Comisia economie, buget și finanțe ce trebuie să facă.

Se acceptă?

Cine este pentru aceasta, rog să votați. Ambele proiecte nr. 389 din 16.09.2020 și nr. 440 din 06.11.2020 să fie amânate pentru săptămâna următoare.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea voturilor. Amânate pentru săptămâna viitoare. Da, da, da.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Haideți să ne înțelegem. Vă rog să fiți atenți, că pe urmă n-o să știți cum să stați în sală și cum să nu stați. Conform procedurii, care ne-a fost impusă și de Curtea Constituțională, că noi până când nu modificăm Regulamentul, trebuie să procedăm așa cum este scris în Regulament: votăm după examinarea fiecărui proiect. La ora 12.00 facem pauză. La 12.30? (*Voci nedeslușite din sală.*)

La 12.30, facem pauză de o oră. Următoarele pauze peste... după fiecare două ore de lucru, câte jumătate de oră. Prima pauză de o oră. Muncim până la 12.30. Primul proiect.

Domnule Golovatiuc,

Da, vă rog. Mai aveți ceva la ordinea de zi? A, eu încă trebuie să aprob ordinea de zi în întregime.

Da, vă rog, domnule Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc.

De asemenea, noi propunem să fie amânat proiectul nr. 400, nr. 10 din supliment.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nr. 10 din supliment. Nr. 400?

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Proiectul nr. 400.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Îți clar. Comisia de bază propune să fie amânat. Cred că s-a înțeles și cu Guvernul este coordonat, și Guvernul a amânat nr. 400.

Domnule Slusari,

Mai aveți o propunere la ordinea de zi?

Stimați colegi,

Vă rog, liniște.

Domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Dat fiind faptul că la nr. 297, nr. 2 din supliment, amendamentul domnului Dinu Plîngău n-a fost acceptat, acum dimineața, la Comisia juridică.

Este un proiect foarte important nr. 297. Și conceptul este corect, dar în forma în care el este propus – „mort” o să fie, n-o să aibă efectul juridic. Noi propunem amânarea pentru săptămâna viitoare și să fie examinat amendamentul nostru. Și săptămâna viitoare votăm cu mare drag.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Vă rog.

De fapt, domnule Slusari, dumneavoastră cunoașteți foarte bine cum trebuia să propuneți orice propunere.

Domnul Alexandru Slusari:

A apărut ad-hoc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Înțeleg că a apărut ad-hoc. Noi putem și în ședința în plen să luăm decizia.

Vă rog, domnule Bolea.

Vă rog să nu...

Domnul Vasile Bolea:

Da, vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu văd că acei care în campania electorală strigau pentru reforma justiției, astăzi încearcă să blocheze acele proiecte, care sunt propuse pe ordinea de zi, care țin de reforma justiției.

Amânarea unui proiect privind răspunderea disciplinară a judecătorilor?

Stimați colegi,

Eu cred că atunci când comisia are raport pregătit și iarăși a fost votat unanim, nu au fost prezentate amendamente la acest proiect. Iar astăzi se vine cu niște propuneri așa de retușare, care au fost depuse neregulamentar, în primul rând.

Într-al doilea rând, nu induceți lumea în eroare că Comisia juridică nu a acceptat sau ceva nu a făcut. Este pregătit raportul pentru lectura a doua și noi putem să-l examinăm.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule...

Domnul Vasile Bolea:

Dar dacă doriți să mai faceți careva schimbări sau modificări, după aceasta puteți să veniți cu un proiect de lege.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi,

De fapt, propunerea n-a fost regulamentar depusă.

Domnule Plîngău,

Eu vă promit că amendamentul dumneavoastră va fi examinat când examinăm, ajungem la lectura a doua. Chiar dacă nu s-a examinat în comisie, examinăm în ședința în plen.

Domnul Alexandru Slusari:

Azi e lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Știu, știu, știu, știu, văd. Eu am să-l rog pe domnul Plîngău să expună amendamentul. Și noi în plen luăm decizia ce facem cu amendamentul domnului Plîngău.

Vă rog să fiți atenți, fiindcă... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Eu am când, Dmitri Gheorghevici.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Vă rog să fiți atenți. Acum se supune votului aprobarea suplimentului la ordinea de zi pentru săptămâna aceasta, cu modificările care au fost votate în ședința în plen.

Cine este pentru a fi aprobat în întregime acest supliment, rog să votați.

Majoritatea voturilor.

Suplimentul este aprobat.

Eu mă uit cine este la tribuna guvernamentală și probabil că am să încep cu proiectul nr. 439 din 05.11.2020.

Din partea Guvernului – ministrul justiției, domnul Nagacevschi.

Vă rog.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

După cum cunoașteți, îmbunătățirea sectorului justiției a fost și rămâne o prioritate majoră pentru Republica Moldova și constituie o condiție esențială pentru dezvoltarea cu adevărat a unei societăți democratice. Modul în care este îndeplinită justiția influențează direct coordonatele fundamentale de funcționare a societății, securitatea juridică și dezvoltarea economică.

Este regretabil că până în prezent sistemul judiciar rămâne a fi afectat de probleme structurale și funcționale, de lipsă de integritate, probleme cu impact major asupra calității actului de justiție și gradului de satisfacție al cetățenilor în legătură cu performanța sistemului judiciar.

Proiectul strategiei cuprinde o abordare strategică și sistemică a obiectivelor aferente problemelor existente, cu stabilirea instrumentelor de soluționare și impactului așteptat. Fapt care va permite stabilirea pe termen mediu a unei viziuni de ansamblu de dezvoltare durabilă a sectorului justiției.

Prin acest document de politici au fost setate trei direcții strategice de intervenție: independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției, accesul la justiție și calitatea actului de justiție, și administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției.

Prioritățile stabilite în proiectul noului document de politici în sectorul justiției derivă din: măsurile stabilite în strategia anterioară, care nu au fost realizate, au fost realizate parțial sau necesită a fi fortificate; disfuncționalitățile semnalate în practică la nivel de sistem; rapoartele/

expertizele structurilor internaționale privind deficiențele sistemului judecătoresc.

Proiectul Strategiei și Planului de acțiuni au fost elaborate de Ministerul Justiției, cu suportul actorilor din sectorul justiției, al partenerilor de dezvoltare și al societății civile.

Procesul de elaborare a fost unul amplu și de durată. În scopul asigurării unui proces transparent și incluziv, până în prezent, au fost organizate multiple discuții și consultări pe diferite platforme.

În procesul de definitivare a proiectului Strategiei și Planului de acțiuni, Ministerul Justiției a solicitat și suportul Consiliului Europei care, pe platforma membrilor grupului ad-hoc de experți, a furnizat expertizele necesare. Pe parcursul lunilor mai-iunie 2020 au fost organizate mai multe videoconferințe cu membrii grupului ad-hoc de experți ai Consiliului Europei.

De asemenea, Consiliul Europei a oferit asistența necesară și în procesul de evaluare a costurilor necesare implementării strategiei, fiind contactați... contractați doi experți, care au estimat costurile necesare pentru realizarea unor acțiuni planificate.

Sursele necesare pentru implementarea strategiei vor fi acoperite: 1) din bugetul de stat, suportul oferit de partenerii de dezvoltare.

Menționăm că în cadrul unui astfel de exercițiu și al unor acțiuni preconizate pe o perioadă temporară de patru ani nu poate fi vorba de o exactitate absolută a costului.

Totuși, indiferent de riscurile pe care le generează caracterul relativ al acestor costuri, care sunt pasibile modificărilor, dirijate de schimbările economice ce se vor produce în țară, cât și pe planul mondial, ele pot servi o bază suficientă solidă pentru o planificare judicioasă și realistă a resurselor, pentru a realiza reformele necesare.

În final, Ministerul Justiției aduce mulțumiri reprezentanților tuturor autorităților și ai societății civile pentru implicarea activă în procesul de elaborare și promovare, și exprimă... și-și exprimă gratitudinea pentru suportul plener acordat de către toți partenerii de dezvoltare prin expertizele furnizate.

În continuare, mizăm pe conjugarea eforturilor și asumarea responsabilităților de către toți actorii din cadrul sistemului judecătoresc în vederea realizării obiectivelor tratate.

Vă mulțumesc. *(Gălăgie în sală.)*

Asta este ce-am vrut să vă spun...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule ministru,

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Mersi, doamnă Președinte.

Domnule ministru,

Am spus-o și în cadrul comisiei, și dumneavoastră în particular, conceptul este foarte bun, dar sunt probleme, știți cum. Prima problemă este o problemă, pe care deja am abordat-o, legată de articolul 307 din Codul penal.

După părerea mea, nu trebuie să se includă abrogarea acestui articol din Codul penal în Strategia pe care ați prezentat-o. Mai mult decât atât, contextul în care suntem noi, practic, face intangibili o mână de judecători foarte corupți, care emit niște hotărâri că îți pui mâinile în cap. Și recentele... unele din recentele hotărâri, asta este o dovadă în plus la aceea că noi întărim, practic, sistemul ăsta corupt, dacă o să creăm percepția că o să li se permită totul.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Deci conform articolului 307 din Codul penal, se prevede atragerea la răspundere penală a judecătorilor pentru pronunțarea unor hotărâri vădit ilegale.

Cunoaștem cu toții că problema de bază în Republica Moldova nu este profesionalismul, nu este faptul că ei pronunță hotărâri vădit ilegale pe motive de profesionalism, dar pe motive de integritate.

Republica Moldova are o... de instrumente pentru a interveni în ceea ce privește verificarea integrității judecătorilor. Noi avem Autoritatea Națională de Integritate în acest sens, noi avem Centrul Național Anticorupție, noi avem Procuratura Anticorupție, noi avem, în același timp, Centrul pentru Spălare a Banilor, noi avem, în același timp, pentru verificarea profesionalismului, Consiliul Superior al Magistraturii.

Dacă vorbim de articolul 307 din Codul penal, din 2003 până în prezent, acest articol n-a fost aplicat niciodată. Dar, dacă și s-a încercat... și aici îi dau... domnul Vladimir Cebotari, ex-ministru al justiției... a făcut o tentativă de a atrage la răspundere în regres... inclusiv a depus toate eforturile ca să fie inițiate anumite cauze penale, pe eforturi politice, că nu vorbesc de juridice, că Procuratura s-a ocupat de chestia asta, în ceea ce privește atragerea la răspundere penală, conform articolului 307, a unui grup de judecători. Drept efect, aceleași tentative ale Procuraturii, judecătorii au fost suspendați din funcție pentru o perioadă de 4 ani de zile. Astăzi, Republica Moldova are de achitat circa 5 milioane de lei pentru acești

judcători, care sunt repuși în funcție, datorită faptului că nu este... practic, imposibil este să demonstrezi vinovăția, conform articolului 307.

În același timp, eu nu o să am nicio problemă în cazul în care ar veni, din partea dumneavoastră, o anumită propunere, eventual, să analizăm dacă este necesar să abrogăm respectiva normă din Codul penal sau să-i stabilim modalitățile, adică să o clarificăm în ce cazuri judecătorul poate fi atras la răspundere conform articolului 307.

De altfel, astăzi societatea civilă a și pregătit deja un raport de evaluare a articolului 307 și sunt două propuneri: una – de abrogare; a doua – de ajustare a acestui articol 307, astfel încât el să nu fie exclus, dar el să fie modificat pentru ca el să producă efecte juridice, așa cum și-a dorit legiuitorul în anul 2003, fiindcă astăzi el nu aceste... este inaplicabil.

Și conform planului de acțiuni, chiar dacă este indicat abrogarea, în cazul în care ministerul ajunge la concluzia că acest proiect urmează să fie nu anulat, dar ajustat, în respectivul caz se intervine cu proiect de ajustare a Codului penal. Și știți articolul 307 din Codul penal, știți foarte bine că chestiunea dată se discută inclusiv pe platformele partenerilor de dezvoltare care, de asemenea, au diferite viziuni și lucrurile acestea o să fie clarificate anume în cadrul ședințelor de consultări publice. Sper că vor participa și reprezentanți ai Parlamentului, ca noi să găsim cea mai bună formulă în ceea ce privește articolul 307 din Codul penal.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc, domnule ministru.

Domnule Vovc,

A doua întrebare.

Domnule Plîngău,

A doua întrebare.

Domnul Dinu Plîngău:

Mersi, doamnă Președinte.

Domnule ministru,

Dumneavoastră cunoașteți foarte bine că sistemul nostru, în special, judecătoresc este un pacient în stare foarte gravă și principala problemă este corupția. (*Gălăgie în sală.*)

Atunci când trebuie să existe o balanță, noi... sunt de acord cu dumneavoastră, au fost precedente când acest articol a fost aplicat, dar, în special, pe criterii politice, atunci când trebuia să pună la punct un judecător care lua anumite hotărâri nu pe interesul unora care... în special, pe perioada lui Plahotniuc, haideți să fie mai exact. Totuși, în condițiile actuale, când avem pronunțate hotărâri pe aceeași speță, de același judecător, cu hotărâri absolut contradictorii, trebuie să existe un mecanism de atragere la

răspundere a acestor judecători. Eliminarea acestui mecanism va dăuna foarte mult sistemului, dacă vrem să-l curățăm.

Și a doua întrebare... a doua chestiune care, din păcate, nu se regăsește în Strategia propusă de dumneavoastră, este evaluarea extraordinară a judecătorilor și procurorilor. S-a discutat foarte mult acest subiect. Și, mai mult decât atât, în condițiile unui pacient grav, noi avem nevoie de operație. Trebuie să găsim cele mai bune mecanisme să eliminăm din sistem acești oameni corupți, unii dintre ei care se plimbă în Italia după... să-și procure haine, până la pandemie, și au mașini mai scumpe decât sediile în care lucrează.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Cu privire la eficiența atragerii la răspundere pentru acte de corupție, cum am menționat, există instrumentele pe care le-am menționat. În același timp, în ceea ce privește profesionalismul, este al doilea proiect care astăzi, în principiu, urmează să fie discutat deja în a doua lectură cu privire la ajustarea cadrului legal privind atragerea la răspundere disciplinară a judecătorilor pentru pronunțarea acelor hotărâri ilegale.

Deci noi avem Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Noi trebuie să înțelegem care sunt standardele pentru judecători... de independență pentru judecători. Și Codul penal, în cazul respectiv, nu este cea mai bună soluție în forma în care noi avem astăzi, dar răspunderea disciplinară în forma pe care noi o propunem, și sper că voi veți adopta-o astăzi în Parlamentul Republicii Moldova, va facilita atragerea la răspundere și disciplinară, și în regres a judecătorilor pentru acele pronunțări ilegale în privința... cu privire la hotărârile ilegale, pe care le pronunță în activitatea sa cu rea-intenție sau cu neglijență gravă, așa cum este indicat în proiect.

În ceea ce privește evaluarea extraordinară a judecătorilor. Trebuie să înțelegem un lucru, Strategia și Planul de acțiuni este un cadru sistemic, care stabilește formulele sistemice de ajustare a independenței sectorului judecătoresc, care este coordonat, agreat cu Consiliul Europei și partenerii de dezvoltare, este agreat fiecare cuvânt cu respectivii parteneri din afară.

În ceea ce privește evaluarea externă, evaluarea extraordinară este o măsură antisistem, o măsură excepțională. Pentru asemenea tipuri de evaluări, nu este nevoie de strategii și de plan de acțiuni. Dacă se inventează acel proiect, care să fie adecvat, să fie consensual acceptat de către Parlamentul Republicii Moldova, nu este nevoie ca el să fie inclus în Strategie și în Planul de acțiuni.

Vedeți asemenea situații, inclusiv în Ucraina, se petrec, fără ca ele să fie incluse în Strategii, cu toate că, ținând cont de avizul Comisiei de la Veneția din luna octombrie 2019, care a criticat destul de dur acest concept promovat anterior, în plus raportul al doilea de conformitate al GRECO, care salută autoritățile Republicii Moldova, pentru că au renunțat la proiectul de evaluare extraordinară, astăzi mie îmi este destul de greu să înțeleg cum o să

reinventăm noi acest proiect, astfel încât el să fie și eficient, și calitativ, și conform recomandărilor Consiliului consultativ al judecătorilor europeni, dar și conform recomandărilor Comisiei de la Veneția, dar și conform practicii Curții Europene a Drepturilor Omului, fiindcă chestia este destul de sensibilă. Asta este o problemă.

Al doilea. Ieri, Președintele ales al Republicii Moldova a indicat expres că una dintre prioritățile imediate este reforma justiției și dumneaei va prezenta acel proiect de Lege cu privire la evaluarea extraordinară a judecătorilor. Dumneaei tot are inițiativă legislativă și este parte a guvernării. Și, în situația respectivă, Ministerul Justiției are propriul concept. În cazul în care Președintele ales are poziția cu privire la evaluarea externă, Ministerul Justiției... va constata că el este conform Comisiei de la Veneția, conform Constituției Republicii Moldova, cu siguranță, va da un aviz pozitiv la acest proiect.

De aceea nu știu dacă eu ar trebui să includ în Ministerul Justiției respectiva chestiune, fiindcă noi o să acționăm pe principii de loialitate instituțională și nu cred că eu aș avea dreptul să obstruționez angajamentele Președintelui Republicii Moldova, care s-a angajat ea să prezinte respectivul proiect de evaluare extraordinară.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule ministru,

O observație. Vă rog să fiți foarte succint în răspunsuri, vă rog.

Aveți o sumedenie încă de deputați, care vor să adreseze întrebări, fiecare câte două întrebări.

Domnule Slusari,

Vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Bună ziua, domnule ministru.

Eu deodată vă adresez două întrebări, dar fac o mică introducere. Când a fost investit Guvernul Chicu, la mijlocul lui noiembrie 2019, niciodată n-am să uit fraza dumnealui că noi suntem în grabă, justiția-i prioritară. Noi, în 3 zile, trebuie să facem niște acțiuni vitale pentru justiție, trebuie să salvăm justiția.

A trecut mai mult de un an de atunci.

Am două întrebări legate una cu alta. Totuși, de ce în această perioadă, mai mult de un an, numai acum ați venit cu această strategie? De ce nu era posibil într-o lună repede, așa cum a spus domnul Chicu, să veniți cu acest proiect? Și doi. Dacă credeți că după situația politică, după ceea ce s-a

întâmplat politic în țară, este relevant pentru acest Guvern să veniți cu această Strategie și nu mai bine să vină deja cu Strategia alt Guvern?

Domnul Fadei Nagacevschi:

Da, deci eu am să încep, domnule vicepreședinte al Parlamentului, cu a doua chestiune: dacă este relevant ca actualul Guvern să vină cu respectiva Strategie? Haideți să înțelegem că Strategia urmează să intre în vigoare la 1 ianuarie 2021, în cazul în care se întârzie a se veni cu respectiva Strategie, ea devine desuetă. În situația în care ea devine desuetă, acel Guvern trebuie să reinițieze procesul democratic de consultări publice, de avizări, de agreări cu partenerii de dezvoltare, ceea ce va tergiversa procesul. De altfel, această Strategie este salutăată de către partenerii de dezvoltare. Și pe baza acestei Strategii în principiu și multe fonduri ar putea să vină pe teritoriul Republicii Moldova pentru implementarea ei. Deci noi prin neaprobarea Strategiei doar vom crea probleme Republicii Moldova.

Fiindcă chestiunea este simplă, partenerii nu ne privesc pe noi că acesta e Guvernul meu, acesta e Guvernul tău, este continuitate guvernamentală, este vorba de Republica Moldova. Nu sunt eu, Fadei, sau dumneavoastră, Slusari, dumneavoastră sunteți deputat, eu sunt, astăzi, reprezentant al instituției de stat și trebuie să fie continuitatea activității instituționale.

Ceea ce privește: de ce acum? În urma discuțiilor cu partenerii, într-adevăr, noi am venit, am interveni urmare a existenței aceluși aviz extrem de dur al Comisiei de la Veneția din octombrie 2019 cu privire la evaluarea extraordinară. Cum m-am dus la Consiliul Europei, am solicitat ca să ni se ofere ajutor, asistență tehnică pentru reforma justiției. Nouă ni s-a oferit de către Secretarul general, de către Consiliul Europei asistență tehnică sub forma grupului ad-hoc de experți cu care noi am activat intens în ceea ce privește modul de implementare sau de planificare a reformei justiției.

Chiar de la începutul anului, toți partenerii ne-au recomandat ca noi în anul 2020 să ne ocupăm de planificarea reformei justiției și nu de implementarea ei dintr-un simplu motiv că era un an electoral, un an în care dezbaterile în Parlamentul Republicii Moldova ar putea să degradeze în discuții electorale și, în condițiile respective, proiectele bune ar fi putut fi „omorâte” în cadrul Parlamentului Republicii Moldova doar pe motivul că este vorba de an electoral. Asta este unu.

Doi. Strategia este un document complex și pentru ca el să fie consensual, general acceptat, el necesită dezbateri foarte și foarte multe. Noi am avut sute de dezbateri și consultări pe respectivul proiect cu toate instituțiile. Mai mult am să vă spun, în iulie – august acest proiect a fost pe mâna societății civile care a venit cu toate propunerile care și-a dorit și ele, practic, toate au fost incluse în respectivul proiect de lege.

Am încercat să identificăm o formulă consensuală care să fie agreată de către toți, care să fie acceptată și de către sistemul de stat al Republicii

Moldova, astfel încât noi să nu avem obstrucționări și piedici la implementarea acestei reforme a justiției.

Și credeți-mă, în cazul în care se va merge cu bună-credință pe implementarea acestei Strategii și Plan de acțiuni, vă asigur că multe lucruri frumoase se vor petrece și în foarte scurt timp. Inclusiv doar un simplu exemplu vă dau: modificările cu privire la Legea ANI, care se propune ca să fie indicat inclusiv prețul de piață în Declarația de avere și interese. Numai fiind adoptat un asemenea proiect de lege, vă asigur că mulți judecători și procurori vor pleca de bună voie din sistemul judecătoresc. Asta este unu.

Al doilea. Săptămâna viitoare presupun că vreți să... (*Rumoare în sală.*) Săptămâna viitoare... A, scuzați, al treilea. Săptămâna viitoare am înțeles că vreți să analizați sistemul de pensionare a judecătorilor. Numai o să aprobați proiectul de lege și o să vedeți câte de acestea o să apară cereri de demisie din sistemul judecătoresc.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Fadei,

Ca orice strategie, e clar că se face o analiză a situației anterioare, fapt care ați făcut și dumneavoastră în acest proiect de hotărâre. Și chiar la analiza situației văd atâtea minuni făcute în domeniul justiției, că la mine apare întrebarea: dar ce s-a întâmplat exact, că spunem ca realizare poate fi notat reforma Institutului Național de Justiție, reforma Procuraturii? Ce exact și când s-au întâmplat minunile acestea în domeniul dat? În timpul reformei mici, în timpul reformei mari? Cumva se umblă... pe la Institutul Național de Justiție nu mai sunt admiși și promovați copiii judecătorilor și altcineva nu mai are acces? Iar Procuratura cumva la noi așa de bine este reformată că toți cei care au furat miliardul și spălătoria, și Laundromatul rusesc au fost oamenii eliberați? Ce s-a întâmplat exact ca realizare? Fiindcă dacă s-au realizat acestea două, nu mai văd rostul Strategiei de mai departe ce ne propunem noi aici să facem.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Deci, domnule deputat,

Ministerul Justiției este responsabil de politicile pe domenii, implementarea propriu-zisă a politicilor pe domeniu se fac de către autoritățile responsabile, se numesc ele organe de ocrotire a normelor de drept, INJ-ul este responsabil în parte de cariera candidaților la funcția de judecător.

Eu vreau să vă spun un lucru, legile care au fost adoptate sunt un pas extrem de mare pentru Republica Moldova, pentru dezvoltarea ei ca stat de drept. Și aceeași Lege cu privire la Procuratură, chiar dacă are ea carențele sale, ea este un pas înainte. Legea cu privire la INJ are carențe, dar nu este un pas înainte. Astăzi noi nu trebuie să inventăm legi, noi astăzi trebuie să inventăm proiecte de ajustare a acelei legi, reieșind din practicile care s-au creat, reieșind din impedimentele dezvoltate de către organele pe care le-ați menționat dumneavoastră în activitatea de implementare.

Astăzi nouă ne este cu mult mai ușor să mergem înainte. Iată Strategia, Planul de acțiuni ține cont de toate carențele, inclusiv la adoptare, inclusiv la implementare, pentru a edifica cele mai bune soluții, astfel încât noi să nu ne oprim, să începem de la zero, să reinventăm roata, roata noi am creat-o. Astăzi noi, pur și simplu, trebuie s-o mai curățim ca ea să se miște mai bine pe teritoriul Republicii Moldova. Nu se fac lucrurile într-o zi.

Republica Moldova este un stat extrem de tânăr și noi trebuie să înțelegem că noi de abia ne formăm ca stat, instituțiile sunt în proces de formare și cadrul normativ, de asemenea, este în proces de formare și de acceptare din partea societății și asta va dura. Și nimeni nu spune că noi avem...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru...

Domnul Fadei Nagacevschi:

... bagheta fermecată pentru a schimba lucrurile într-o zi. Și mă uimește când aud că cineva spune că...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

Nu mă impuneți să vă deconectez microfonul.

Domnule Carp,

Aveți a doua întrebare?

Da, vă rog, domnule Carp.

Domnul Lilian Carp:

Gata, am înțeles că în sistemul din Procuratură e „poreadă” după ce au fost eliberați judecătorii care au fost implicați.

Acum referitor la asigurarea... deci la pagina 55 punctul 1.22. Și chiar vreau să văd care ar fi viziunea Ministerului Justiției în ceea ce privește verificarea prioritărilor a averilor și intereselor tuturor judecătorilor, procurorilor, membrilor ș.a.m.d. Fiindcă noi am văzut la o parte, eu nu spun, că sunt procurori corecți și judecători corecți în Republica Moldova, din păcate noi îi trimitem prin... și nu știu în ce raion, ca să poată... ca să nu fie aici pe la centru. Dar nu contează asta.

Dar cum dumneavoastră aveți exact sau cum vedeți această reformă? Pentru că noi vedem în declarațiile unor procurori, judecători nunți, cumătrii cu 3 milioane de lei, 200 mii de euro ș.a.m.d. Și asta este o mare problemă. Fiindcă noi ne dăm foarte bine seama că cât de frumoasă n-ar fi nunta de boieri la moldoveni, deci o asemenea avere adunată într-o singură sărbătoare și jucarea, adică, a miresei „fataua” nu are cum să adune așa bani.

De aceea exact, cum vede Ministerul Justiției implicarea? Și cum ar ajuta ca noi să putem să nu permitem legalizarea banilor sub o asemenea formă?

Mersi mult.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Da. Deci, domnule deputat,

Eu vă recomand să vă uitați chiar și la declarațiile de avere și interese ale acelor inspecitori de integritate. Sunt inspecitori de integritate care declară bunuri imobile la prețul zero. Eu am rămas șocat. Pur și simplu, m-am băgat peste declarațiile de avere. Și cu donații peste donații. Deci noi avem probleme, inclusiv cu privire la inspecitorii de integritate. Dar asta este una dintre probleme.

În ceea ce privește modalitatea de evaluare a judecătorilor și procurorilor. Trebuie să înțelegem, Comisia de la Veneția în octombrie 2019 ne-a spus clar să diferențiem concepțiile de evaluare a profesionalismului și de evaluare a integrității. În ceea ce privește evaluarea profesionalismului, Republica Moldova are o marjă destul de restrânsă prin prisma Constituției, deoarece organul responsabil de cariera, disciplina judecătorilor este CSM. Și iată noi suntem ținuti de cadrul constituțional și de regulile stabilite prin Constituție.

În ceea ce privește, însă, integritatea, marja de intervenție a statului este cu mult mai largă. Noi avem două posibilități. Fie prin ANI să facem, fie printr-o comisie separată autonomă sau comisie conectată la ANI, unde să o selectăm așa cum este necesar, astfel încât ea să fie funcțională, ținând cont de integritatea însăși a comisiei, ținând cont de presiunea din partea societății civile, reprezentativitatea în parte a societății civile. Și acestei comisii i se atribuie competențe necesare pentru evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor. Cum să-i aduci pe acei judecători și procurori, aceasta poate fi stabilit chiar prin lege. Targhetarea, să-i spunem, instanțelor care urmează să fie expuse evaluării integrității.

Însă, pentru a ajunge la acest sistem, este nevoie un pic să mai lucrăm cu Legea cu privire la integritate și Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate în ceea ce privește modalitatea de declarare a averilor și intereselor și modalitatea de intervenție a ANI-ului în ceea ce privește verificarea averilor și intereselor.

Eu tot cunosc cazul purcelului cu 12 mii de lei. Știu multe scheme din cadrul sistemului judecătoresc. Avem un cadru destul de bun, însă trebuie de schimbat câte o virgulă în acel cadru legislativ, ca el să fie mai eficient. După aceea se creează comisia necesară care, pur și simplu, o să targheteze acei judecători și procurori aleatoriu, reieșind din investigațiile din presă, reieșind din rapoartele Parlamentului Republicii Moldova. Și toate chestiunile acestea vor funcționa cu siguranță.

Este important noi să nu ne punem impedimente unul altuia: Parlamentul – Guvernului, Guvernul – Parlamentului. Trebuie să ne consolidăm, că toți suntem guvernare și toți vrem să facem lucruri frumoase pentru Republica Moldova.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Sîrbu, Serghei Sîrbu. Că avem doi care stau unul lângă altul.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte,

Buna ziua, domnule ministru.

O întrebare. Bine, prima întrebare mai generală: care este părerea și a dumneavoastră personală, poate a ministerului, despre sistemul anglo-saxon, în special despre sistemul judecătoresc al Statelor Unite și despre eficiența lui, și independența lui?

Domnul Fadei Nagacevschi:

Eu presupun că dumneavoastră vă referiți la proiectul cu privire la...

Domnul Serghei Sîrbu:

Nu, nu, eu vă întreb ce părere aveți despre sistemul anglo-saxon și eficiența sistemului judecătoresc american și a visului american. Dacă aveți o părere. Și revine a doua întrebare, sigur.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Deci eu consider că sistemul romanic este mai aplicabil și mai util pentru Republica Moldova. Deci sistemul anglo-saxon, după mine, noi nu suntem pregătiți pentru a trece la asemenea formule pentru Republica Moldova.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Sîrbu,

A doua întrebare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, vă mulțumesc pentru întrebare.

Iată acest sistem de drept continental roman, german, cum îl mai numim, îl aplicăm de 30 de ani și am ajuns, de fapt, unde am ajuns, cu regret, sigur că. El, sigur, poate este cel mai bun pentru țările europene. Dar în realitățile Republicii Moldova noi simțim că nu merge ceva.

Țin minte, am votat și în 2011 Strategia de reformare a sectorului de drept. Și acum și această strategie este o strategie bună, scrisă frumos. Noi cu siguranță o susținem. Dă, Doamne, să ajute. Dar nu știu dacă va fi suficient.

De aceea nici nu atât întrebare, cât sugestie. Deoarece noi considerăm că pentru a reforma sistemul juridic și de drept în Republica Moldova, avem nevoie de niște soluții absolut inedite. De exemplu, instituirea Curții Anticorupție Specializate. Și știu că ministerul are, de asemenea, această idee. Putem să ne...

Domnul Vlad Batrîncea:

10 secunde, vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Și poate chiar ar fi cazul să ne gândim foarte, foarte serios. Poate proiect-pilot? Dar, totuși, să ne gândim la instituirea Curților cu jurați, așa cum avem în Statele Unite ale Americii pentru unele categorii de cazuri. Astfel ca, totuși, oamenii simpli, oamenii selectați absolut aleatoriu, pe diferite criterii, cu proceduri foarte transparente, să ajute la stabilirea unor categorii de proces la stabilirea vinovăției sau nevinovăției.

Este absolut inedit, știu, dar poate aceasta ar fi o soluție...

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Domnul Serghei Sîrbu:

... care ar putea zdruncina puțin sistemul.

Vă mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, domnule Sîrbu, pentru această constatare mai mult filosofică.

Următorul deputat este domnul Sergiu Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

După așa discuții doctrinare, eu voi fi un pic mai practic.

Domnule ministru,

În primul rând, vreau să vă comunic că, în conformitate cu acel aviz al Comisiei de la Veneția, proiectul de lege, care prevede evaluarea externă a

judecătorilor și procurorilor, a fost ajustat. La momentul de față, avem un proiect în proporție de vreo 85% definitivat. Și sunt sigur că în curând se va veni cu el în Parlament și va fi aprobat.

Acum, prima întrebare ține de Strategia ca atare. Desigur, Strategia ca document de politici, de planificare, este în mare parte un document bun, la care s-a lucrat.

Doar că două lucruri vreau să menționez din trecut. În 2006, s-a aprobat pentru prima dată Strategia de reformă a justiției. Urmare a acestui fapt, a avut loc începutul procesului de capturare a statului. În 2011, s-a adoptat a doua Strategie pentru reformarea sectorului justiției. Urmare sau în timpul în care această strategie se implementa, procesul de capturare a statului a fost definitivat.

De ce s-a întâmplat lucrul acesta? Cel mai probabil, din cauza faptului că niște instituții nefuncționale, ca să nu le numesc putrede, urmează să se ocupe de implementarea reformei și de verificarea altor instituții nefuncționale.

Întrebarea mea este simplă: de ce credeți că de data aceasta cu instrumentele interne noi vom reuși ceea ce n-am făcut anterior? Și să avem o finalitate și un progres în ceea ce privește reforma justiției.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Stimate domnule deputat,

De aia și am menționat că procesul de elaborare și de consultare a fost unul extrem de larg. Spre deosebire de aceea ce a fost anterior, acest proces a fost extrem de incluziv. Eu sunt de poziția că în măsura în care se dorește a se face anumite schimbări, este important ca aceste schimbări să fie acceptate, inclusiv de către instituțiile care urmează a fi reformate.

Și este adevărat că în momentul în care Parlamentul doar vorbește de reformă, aceasta slăbește instituțiile. De ce o face Parlamentul eu n-am să mă expun. Astăzi, Strategia nici măcar nu se numește „de reformare”, dar „de consolidare a independenței judecătorilor”.

Eu sunt de poziția că orice reformă imprevizibilă, neconsultată, neincluzivă, are drept consecință confruntări între sistemul judecătoresc și sistemul Procuraturii cu sistemul politic al țării. Și în condițiile respective, ținând cont de faptul că Parlamentul are instrumente suplimentare, aceasta duce la aceea că sistemul judecătoresc devine loial Parlamentului și Guvernului.

De aceea am și venit cu Strategia, Planul de acțiuni, dar, în primul rând, cu modificarea Constituției prin care să excludem influența politicului din sistemul judecătoresc și sistemul Procuraturii.

Eu sper că cât de curând o să fie un aviz consultativ al Curții Constituționale, ca să expediem acel proiect către Parlamentul Republicii

Moldova, ca într-un sfârșit, să aducem acele instrumente necesare pentru a vă limita, în primul rând, politicului, posibilitățile de a interveni în sistemul judecătoresc.

Eu sunt convins, la acea etapă a mai fost o problemă. În 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 se venea cu legi masive, care în genere schimbau regulile de joc. Astăzi, noi nu venim cu legi masive, dar cu corectări de legi în cadrul regulilor de joc deja existente. Foarte important ca noi să corectăm acele erori, care s-au comis pe parcursul ajustării aceluia cadru legal.

Și problema nu este că autoritățile au fost rele. Problema a fost că s-au comis anumite scăpări în cadrul legal sau normativ, care a fost aprobat la acele etape. Și astăzi noi trebuie să corectăm, pur și simplu, erorile și să punem „carul” să meargă în mod adecvat, așa cum așteaptă cetățenii Republicii Moldova.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Litvinenco,

A doua întrebare.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Trebuie să spargem „nodul gordian”, domnule ministru, nu neapărat să corectăm. Trebuie să ai ce corecta și cu cine corecta.

A doua întrebare iarăși ține de activitatea dumneavoastră de ministru. Un an de mandat. Îmi aduc aminte și eu acele zile când atât dumneavoastră, cât și premierul Chicu spuneți că, într-o zi—două, trebuie să corectăm, așa încât, până în februarie, să aprobăm, până în martie deja să facem evaluarea tuturor judecătorilor și să-i scoateți din sistem pe toți cei corupți.

Acum suntem la un an de la acele declarații. În loc de resetare, de scoatere din sistem a celor corupți, noi avem zero progres în cele mai răsunătoare dosare: furtul miliardului, Laundromat, Bahamas și tot așa mai departe. În loc de hoți la pușcărie, avem eliberare pe bandă rulantă a tuturor. Și cred că mi-ar trebui mult timp ca să-i enumăr acum pe toți cei care au fost eliberați. În loc de judecători corupți scoși din sistem, noi avem promovări de judecători care au anulat alegeri.

Întrebare: aveți vreo remușcare, vreun reproș, în contextul în care toate aceste lucruri s-au întâmplat în mandatul dumneavoastră?

Domnul Fadei Nagacevschi:

Știți, domnule Litvinenco, eu am venit din avocatură, din afara sistemului. Consideram că lucrurile pot fi schimbate prin baghetă magică. Și eu astăzi le mulțumesc partenerilor de dezvoltare, Consiliului European, care m-au ajutat ca eu să înțeleg cum funcționează sistemul și m-au ajutat ca eu să-mi corectez inclusiv retorica mea cu privire la modul de reformare a sistemului judecătoresc.

În sistemul judecătoresc, cu adevărat, există oameni toxici, neintegri. Însă, tentativa asta de a umbri întreg sistemul pentru câteva persoane este inadmisibilă și, iată, din cauza atacurilor astea politice noi, înșiși, lovim în autoritatea și credibilitatea sistemului judecătoresc. În mod normal, noi trebuie să ne axăm pe consolidarea sistemelor legislative existente, autorităților existente ca să le dăm instrumente, ca ei să poată interveni și să excludă acei oameni toxici din sistem, dar nu doar să facem declarații cât suntem noi de buni și cât de tare noi vrem schimbarea.

Doar știm foarte bine că și Guvernul anterior a stat 5 luni de zile, dar a venit cu un aviz, pur și simplu, devastator din partea Comisiei de la Veneția.

Noi încercăm să aducem schimbarea. Și, este adevărat, mai greșim, mai comitem anumite erori, dar asta nu presupune că noi trebuie să renunțăm și să avem remușcări. Am spus: eu bagheta magică nu o am. Și dacă există anumiți judecători, care sunt promovați și-i considerați toxici, eu sunt convins că ei vor fi excluși din acest sistem urmare a implementării Strategiei, care va oferi instrumente suplimentare Autorității Naționale de Integritate, Procuraturilor, Centrului Național Anticorupție și aceluiași Consiliu Superior al Magistraturii.

Dar invit și parlamentarii să... noi, politicienii, să nu mai atacăm într-un asemenea mod obraznic întreg sistemul judecătoresc. Or, acolo sunt oameni cu... de asemenea, părinți care au copii și noi scuipăm în ei cu toții, și asta este inadmisibil.

Lăsăm populismul la o parte.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Păi, dumneavoastră ați avut două intervenții consistente, câte două minute, domnule Litvinenco, conform Regulamentului. Or, dumneavoastră ați... *(Rumoare în sală.)*

Domnule Litvinenco,

Așteptați, așteptați raportul comisiei. Și, după asta, trecem la amendamente.

Următorul deputat este domnul Vladimir Cebotari.

Domnul Vladimir Cebotari:

Domnule ministru,

Știți că una din marile probleme cu care se confruntă sistemul judiciar și duce la necalitatea actului de justiție este supraîncărcarea judecătorilor, este lipsa unui personal suficient calificat și adecvat în rândul asistenților, dar și persoanelor care exercită lucrul tehnic din instanțele de judecată.

Spuneți-mi, vă rog, care sunt soluțiile pe care le propuneți în această Strategie pentru a aborda și soluționa aceste provocări?

Domnul Fadei Nagacevschi:

Stimate domnule deputat,

Chestiunile respective, de asemenea, sunt evaluate inclusiv... vor fi evaluate inclusiv cu implicarea Consiliului Superior al Magistraturii și a sistemului judecătoresc.

Eu vreau să vă spun un lucru: această Strategie și Plan de acțiuni, doar imediat ce a fost aprobată de către Guvernul Republicii Moldova, chiar la nivel de proiect, a fost expediată tuturor universităților din Republica Moldova și tuturor instanțelor, în așteptarea ca ei să vină cu propuneri și să denunțe acele probleme care le au în sistem, ca noi să cuantificăm problemele respective, ca noi să venim cu soluții adecvate. Și, în dependență de: depinde asta de Ministerul Justiției, atunci intervine Ministerul Justiției, dacă depinde de Consiliul Superior al Magistraturii, intervine Consiliul Superior al Magistraturii, dacă-i Agenția de administrare a instanțelor de judecată, o face Agenția de administrare a instanțelor de judecată. În orice caz, noi suntem într-o comunicare strânsă în vederea identificării acelor probleme, lacune pentru ca să intervenim cu soluții adecvate.

De altfel, și Consiliul Superior al Magistraturii, cu o săptămână ori cu două în urmă, discutau despre crearea unui grup de lucru, ca ei să vină deja cu anumite propuneri de ajustare a legislației, care să faciliteze activitatea sistemului judecătoresc din Republica Moldova. Și eu aștept cu mare drag acele propuneri care o să vină inclusiv din partea Consiliului Superior al Magistraturii. Dar cunosc, este o problemă destul de gravă cu privire la lipsa de cadre calificate la toate nivelurile în cadrul sistemului judecătoresc.

De altfel, probabil, cunoașteți că și în cadrul Ministerului Justiției, de asemenea, ducem lipsă acută de cadre, urmare a unor reforme, a unor optimizări, avem nevoie și actualmente de cadre suplimentare pentru a reda energie suplimentară Ministerului Justiției.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumim.

Domnule Cebotari,

Aveți a doua întrebare?

Nu. Vă mulțumim.

Următorul deputat este domnul Perciun Dan.

Domnul Dan Perciun:

Domnule ministru,

Mie îmi pare că încercările dumneavoastră de a lustrui sistemul îs regretabile, pentru că el îi profund putred și, cu siguranță, sunt acolo oameni integri, probabil, nu sunt foarte mulți. Ne-am fi vrut să-i vedem mai vocali pe acei oameni integri, atunci când sunt promovați judecători care sunt în

mod evident corupți și care s-au îmbogățit în mod evident de pe seama cetățenilor. Cel puțin asta să facă, să condamne public anumite lucruri care se întâmplă în sistem. Cu regret, acei oameni integri n-o fac.

Acum eu, totuși, vreau să vă întreb referitor la Strategie. Noi am discutat așa mult, dar nu știu dacă cetățenii au înțeles. Care este soluția pe care dumneavoastră o oferiți pentru o situație ipotetică în care un judecător locuiește într-o casă care nu-i aparține, care-i scrisă pe un verișor, casa-i foarte scumpă, nu deține o mașină, are o mașină în comodat, luată de la un coleg de clasă, de exemplu, și așa mai departe.

Cum la modul practic, ca urmare a implementării acestei Strategii, vor fi gestionate asemenea situații, cine o să fie responsabil de lucrul ăsta, ca să poată demonstra că persoana respectivă s-a îmbogățit ilicit și nu a avut de unde să dobândească acele bunuri, cum ne asigurăm că oamenii, care o să facă acea verificare, o să fie la rândul lor integri și ce instrumente o să le dăm pentru ca ei să poată face această verificare? Dacă puteți așa pe un exemplu practic să ne explicați cum o să funcționeze lucrurile.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Noi deja am pregătit un proiect de Lege cu privire la confiscarea extinsă a bunurilor. Noi cunoaștem că în Codul penal este așa infracțiune – îmbogățire ilicită. Noi astăzi avem ARBI, noi astăzi avem Centrul Național Anticorupție, Procuratura, dar și Autoritatea Națională de Integritate.

În cazul în care se inițiază procedura de evaluare a integrității judecătorului pe platforma Comisiei externe de integritate, fie pe platforma ANI, deja în dependență cum ajungem la consens, care formulă o agreăm, Autoritatea Națională de Integritate, identificând diferențe majore și apărând anumite suspiciuni că există și anumite componente de îmbogățire ilicită, transmite dosarul către Centrul Național Anticorupție, eventual, Procuratura Anticorupție, unde există instrumente suplimentare pentru verificarea, prin prisma componentei de îmbogățire ilicită, și, eventual, ei dispun inclusiv de instrumentul de confiscare extinsă. Mai mult, este și Centrul pentru Spălarea Banilor, care, de asemenea, are instrumente suplimentare, în cazul în care se constată că există și elemente de spălare a banilor pe teritoriul Republicii Moldova.

Este important... astăzi eu vă spun ceea ce am constatat eu. Noi am creat instituții, nu știu cum le-am făcut independente una de alta, dar nu există o interconexiune între instituții. Și astăzi Ministerul Justiției se axează extrem de intens pe stabilirea unei colaborări adecvate între instituții și un schimb de informații adecvat.

Eu tot am probleme, probabil, ca și voi, am acces la secretul de stat de cel mai înalt nivel. Dacă fac un demers către o anumită instituție să mi se ofere informații, mie mi se spune că-i secret al urmăririi penale... și chestiile acestea sunt neclare pentru mine, care trebuie să promovez politici. Cum aș

putea eu să promovez politici, necunoscând anumite informații la care ar urma să am acces?

Sau comunicarea, spre exemplu, chiar și astăzi vorbeam... deja nu mai este reprezentantul Centrului pentru Spălarea Banilor. Noi promovăm politicile pentru ei. Ei le fac pe platforma Centrului, după care vin cu proiectul la noi, iar noi, ministerul, trebuie să venim doar și să-l promovăm în Parlamentul Republicii Moldova. Dar în mod normal, noi fiind promotorii acelor politici, acele strategii, planuri, proiecte trebuie să fie făcute pe platforma ministerului. Centrele, procuraturile să vină în Ministerul Justiției și acolo să fie create proiectele de lege. Asta se numește interconectarea sistemelor de stat pentru ca ele să fie funcționale. În măsura în care noi nu vom identifica acea formulă de interconectare, iată permanent o să ne coacem în acea problemă că Procuratura e stat în stat, judecătoria e stat în stat, ministerul este stat în stat. Și asupra chestiilor acestea noi trebuie să resetăm și să depunem toate eforturile ca să interconectăm sistemele.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Domnule Perciun,

A doua întrebare.

Domnul Dan Perciun:

Mai degrabă o precizare.

Domnule ministru,

Dumneavoastră vorbiți așa de frumos despre lucrurile acestea sistemice, despre cum lipsește comunicarea între instituții. Eu stau și mă întreb: dacă dumneavoastră puneți corect accentele? Și, înțelegeți, că problema nici nu-i cred că în legile care sunt la moment, nu-i în funcționalitatea instituțiilor, e în calitatea oamenilor care sunt acolo, care sunt rude, cumetri, nănași între ei. Unul e judecător, altul e procuror, al treilea lucrează la spălarea banilor și nu funcționează. Doar noi toți vedem că nu funcționează lucrurile. Și nu văd să reușiți să oferiți un răspuns la: cum schimbăm elementar oamenii de acolo, care trebuie scoși ca un dinte bolnav, pur și simplu, extrași? Și care-i instrumentul pe care dumneavoastră îl oferiți fără ca în această procedură să implicăm alți oameni cu care persoana care trebuie înlăturată este în relații fie de rudenie, fie în relații de interese comune ș.a.m.d.? Cum, care-i penseta aceasta cu care... sau, e nu știu, toporul cu care noi o să curățim și o să facem loc în sistem pentru oameni de altă calitate? Că problema nu-i în lipsa de comunicare în instituții, domnule ministru.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Deci pentru mine problema este foarte simplă, eu sunt jurist de profesie și contez foarte mult la principiile și valorile fundamentale. Decât să

judeci „по понятиям” o persoana, mai bine îi dai drumul. Și în instanța de judecată să nu se întâmple că noi „по понятиям” să așezăm o persoană la închisoare, mai bine le dăm drumul, pentru că problema este în cazul respectiv la probațiune. Nu se poate noi să judecăm reieșind din percepții, trebuie să fie respectate drepturile fundamentale. Fiindcă în măsura în care noi vom promova asemenea abordări, mâine aceste instrumente represive, dictatoriale s-ar putea să se întoarcă împotriva oricărui dintre noi. De aceea și există garanțiile statului de drept, de aceea și Curtea Europeană a Drepturilor Omului insistă pe respectarea drepturilor fundamentale ale omului.

Fiindcă nouă ni se pare că acela este rău datorită faptului că nouă un vecin ne-a spus, dar vecinul acesta poate el este de rea-credință. Mie tot, ca ministru, îmi vin diferite semnale, le pun cap în cap și constat că se creează legende doar pentru a mă dezinforma sau pentru a-mi crea o imagine negativă și a mă forța sau a mă direcționa înspre a ataca o anumită persoană care este incomodă altei persoane. Și noi trebuie să reinventăm cultura, educația, comunicarea sistemului judecătoresc, pe care ați menționat-o, cu cetățenii Republicii Moldova. Este o chestiune extrem de importantă modul de comunicare. Numai că noi trebuie să înțelegem și un lucru, sistemul judecătoresc are limite de comunicare în ceea ce privește activitatea lor judecătorească, reieșind din specificul acestui sistem judecătoresc.

Și nu cred că prin formule de acestea dictatoriale noi vom putea soluționa probleme, doar vom crea un precedent care la o anumită etapă, vă asigur, el va fi repetat și repetat, și repetat. Și dacă îmi dați un caz de succes de implementare a unor asemenea strategii și care el se menține în mod continuu, eu am să vă mulțumesc. Asemenea cazuri nu există pe mapamond.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare...

A fost Litvinenco?

Deconectați, vă rog.

Domnul Alaiba.

Domnule Alaiba,

Vă rog, prima întrebare.

Domnul Dumitru Alaiba:

Domnule ministru,

Apreciez mulțumirile dumneavoastră pentru partenerii de dezvoltare, Consiliul European, care vă ajută să înțelegeți unele lucruri. Dar, domnule ministru, noi nu avem timp pentru training la locul de muncă. Aveți timp de

înțeles, mergeți mai studiați și după asta deveniți ministru. Sincer vă zic, nu este timp pentru asta.

Acum întrebarea. Ați spus că sistemul judecătoresc e plin de oameni buni și sunt unii judecători care nu corespund cerințelor ș.a.m.d. Întrebarea mea este simplă: sunteți gata acum să vă asumați sarcina de a iniția procedura disciplinară contra judecătorei Olesea Țurcan, care a expus o decizie vădit ilegală în cazul „Moldasig”?

Domnul Fadei Nagacevschi:

Deci, stimate domnule Alaiba,

Training ați făcut voi cinci luni de zile. Dar asta o depășim. Eu am planificat reforma justiției. Vă rog să nu mă etichetați în formula asta. Asta este unul.

Doi. Eu promovez politici pe justiție și nu încerc să personalizez justiția. Ministerul Justiției intervine cu norme generale și nu cu cazuri de urmărire penală. Vă rog să deschideți Codul de procedură penală și Constituția Republicii Moldova, eventual și Codul de procedură civilă, ca să vedeți care instituții pot să dea afară judecători, care instituții pot să atragă la răspundere penală sau disciplinară judecători. Ministerul Justiției nu are asemenea competență, cum nu are și Parlamentul.

Așteptați pe cazul Filat că cât de curând o să vină, probabil, hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, prin care o să vă explice ce înseamnă prezumția nevinovăției și justiție televizată pe platformă parlamentară, când s-a făcut cu el în 2013, nu justiție. Dar statul de drept presupune că Procuratura trebuie să se ocupe și sistemul judecătoresc de asemenea chestii, dar nu prin diferite comisii parlamentare să stabiliți adevărul.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Alaiba,

A doua întrebare.

Domnul Dumitru Alaiba:

Nu mi-ați răspuns, de fapt, la întrebarea mea. Sunteți membru al CSM, sunteți gata să inițiați procedura de disciplinare a unei judecătore care a luat o decizie vădit ilegală? Din motive care pot să vi le prezint și în scris și după asta putem și să mai discutăm.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Deci dumneavoastră vă referiți la a depune o sesizare din partea Ministerului Justiției către Consiliul Superior al Magistraturii? Păi, haideți să discutăm. Cazul mi-l explicați și o depun, nu am nici o problemă în a sesiza în cazul în care constat că există elemente sau aparențe de încălcare a

Codului de etică disciplinară a judecătorului. Cu siguranță, nu am nici o problemă. Dar îmi explicați, pur și simplu, cazul, că nu-l cunosc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule ministru,

Am citit cu mare atenție așa această Strategie. Sincer să fiu, anumite acțiuni sau obiective care vor schimba din rădăcini sistemul judecătoresc pentru următoarea perioadă nu am văzut, practic e o preluare și o continuitate a celor activități care au fost demarate începând cu 2010. De aceea, având această perioadă de aproape zece ani de reforme mai mici, mai mari ș.a.m.d., eu cred că trebuia să venim cu niște măsuri mult mai radicale.

Ceea ce ține de întrebare: cum vedeți, în primul rând, viziunea dumneavoastră, dar și a Strategiei, legată de interferențele politice la numirea judecătorilor? Cunoaștem că există fenomene neoficiale, când politicul este implicat în desemnarea, numirea, promovarea judecătorilor. Și avem partea oficială când judecători de diferite nivele, da, Curtea Supremă de Justiție sau președinți ai curților de apel sunt numiți fie de Parlament sau de Președinție.

Părerea care persistă, că ar trebui, totuși, să dăm mai multă independență Consiliului Superior al Magistraturii la acest subiect. Care ar fi viziunea dumneavoastră: este logică continuitatea acestei proceduri de numire la nivel politic a altei puteri, puterea legislativă, după caz, executivă, în numirea judecătorilor ca a treia putere în stat? Asta-i prima întrebare.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Stimate domnule deputat,

Este în puterea Parlamentului Republicii Moldova să reinventeze statul prin crearea unei Constituții noi. Eu reies din ceea ce văd în Parlamentul Republicii Moldova și mă ghidez de ceea ce pot eu să fac reieșind din actuala componență a Parlamentului Republicii Moldova.

În ceea ce privește influența politicului asupra sistemului judecătoresc, vreau să menționez un lucru: proiectul de modificare a Constituției este acel element care anume intervine și explică, clarifică modalitatea de numire a judecătorilor, astfel încât să fie mai puțină influență sau, în genere, să nu existe influență politică asupra sistemului judecătoresc la numirea și promovarea lor în funcție.

Am spus, a fost numai anul acesta un aviz în septembrie, un al doilea aviz al Comisiei de la Veneția. Curtea Constituțională a mai solicitat un

„amicus curiae” de la Comisia de la Veneția. Comisia de la Veneția a spus, proiectul este bun.

Aștept deja avizul consultativ al Curții Constituționale, ca să vă expediez acel proiect pentru examinare către Parlamentul Republicii Moldova.

Vreau să vă spun că lucrurile care s-au făcut în acea perioadă n-au fost rele. Prin 2017, când a expirat Strategia, voi tot ați intrat în diferite pregătiri politice, intervenise anul electoral. Nu s-a mai axat nimeni pe continuitatea reformei justiției, ci s-au axat anume pe chestiuni mai populare, mai de campanie electorală.

Și iată când s-a întrerupt, s-a oprit lanțul, continuitatea reformelor, aceasta a dus la aceea că s-a destabilizat în genere sistemul judecătoresc al Republicii Moldova.

Din 2017, noi nu avem strategie pe justiție și nu s-a făcut. S-a început, s-a inițiat un grup de lucru, s-au început anumite discuții. Însă ea, datorită schimbării frecvente a Guvernului, a adus la aceea că ea n-a mai fost promovată și n-a existat în genere o claritate: ce facem noi pe domeniul justiției?

Eu vreau să vă întreb și eu: cine se apucă să facă o casă, fără ca să aibă un proiect de casă? Iată așa-i și cu justiția. Nu poți tu să te apuci de clădit, fără ca să ai un proiect adecvat în acest sens.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

Mulțumim. (*Rumoare în sală.*)

Mulțumim, domnule ministru.

Domnule Ciubuc,

A doua întrebare.

A doua întrebare, domnule Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Mulțumesc.

Domnule ministru,

Ați menționat că sunteți în funcție de a promova reforme pe domeniul justiției. De aceea așteptarea noastră era ca să vedem și aici soluții în cadrul Strategiei, inclusiv de modificare a Constituției, după caz, respectând toate rigorile necesare.

Am vrut să văd care-i poziția sau opinia dumneavoastră, cât îi de logică și binevenită: în continuare ca politicul să aibă tangență la numirea judecătorilor în funcție.

Întrebarea a doua este legată de imunitatea judecătorilor. Noi când vorbim de imunitate, întotdeauna vizăm deputații. Că trebuie deputații să nu aibă imunitate și știm care este procedura.

Cunoaștem, pe de altă parte, că și judecătorii, atunci când în privința lor este intentată o anumită procedură penală, administrativă, este nevoie de ridicarea imunității prin intermediul Consiliului Superior al Magistraturii.

Dacă această Strategie, în contextul în care ne propunem cu adevărat să avem mai multă transparență, integritate și eficiență în activitatea judecătorească, dacă este undeva prevăzut ca acest lucru să fie revăzut, așa cum noi precăutam de fiecare dată pe platforma parlamentară în privința deputaților, același lucru să fie, să se resfrângă și asupra judecătorului.

Poate nu în totalitate, poate parțial pentru anumite categorii de infracțiuni sau poate schimbând altfel procedura, în așa fel ca să nu periclităm și anumite procese de investigații operative, care sunt demarate în privința unui judecător, fiindcă cunoaștem cum funcționează sistemul la acest capitol.

Mulțumesc.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Da, deci în proiectul de modificare a Constituției este vizată și chestiunea cu privire la imunitatea judecătorilor. Prin proiectul de modificare a Constituției se propune atribuirea doar a imunității funcționale. Adică judecătorul nu poate fi atras la răspundere pentru eventual hotărârile judecătorești, pronunțate cu bună-credință.

În ceea ce privește acel judecător care se suie băut la volan, el va fi atras la răspundere așa cum prevede legislația în vigoare. Sau dacă el, în afara sistemului judecătoresc, va începe să se înțeleagă cu cineva ca să ia bani, organul de urmărire penală va putea să întreprindă acele acțiuni de investigații, ținând cont de faptul că el este în afara activității sale funcționale și va avea toate instrumentele necesare pentru a-l investiga așa cum trebuie.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Grosu.

Domnule Grosu,

Următoarea întrebare.

Domnul Igor Grosu:

Mulțumesc, doamnă Președinte,

Domnule ministru,

Eu v-am ascultat atent și vreau să vin cu un exemplu și să înțeleg care a fost comportamentul dumneavoastră. Și cum această Strategie va modela

comportamentul inclusiv al ministrului justiției în exemplul pe care vreau să-l readuc aminte tuturor.

Promovarea la șefia Curții de Apel a unui judecător pe nume Clima. Deci noi cu toții cunoaștem prin ce s-a manifestat și a devenit remarcabil acest cetățean. A pus umărul la anularea alegerilor locale în Chișinău.

Deci eu, ca cetățean, vreau să spun că, dincolo de alte măgării, alte încălcări care țin de bani, mită ș.a.m.d., aici a fost atentat la dreptul la vot al cetățenilor. Toată urba a fost desconsiderată.

Și iată acest personaj într-un mod foarte insistent a ajuns să fie promovat de actualul Președinte la această funcție. Deși toată societatea vorbea că, domnule, e un semnal tare prost în sistem.

Acum eu nu-mi aduc aminte, dar vreau să vă întreb pe dumneavoastră: dumneavoastră, ca ministru, dacă ați avut o... ați luat o atitudine publică? Sau, ca coleg al domnului Președinte, ați discutat cu el, spunându-i: domnule Președinte, pasul acesta demotivează oamenii buni, care spuneți dumneavoastră că sunt în sistem și noi subscriem că ei sunt judecători buni în sistem. Iată ce ați făcut dumneavoastră, că eu nu-mi amintesc, din păcate, mi-a scăpat momentul acesta.

Și cum documentul acesta vă va împuternici pe dumneavoastră să deveniți mai vocali, mai... nu știu cum, mai combativi, atunci când astfel de persoane ajung să conducă cu alți judecători onești, cum spuneți dumneavoastră, și acceptăm și noi că sunt onești, și să încurajeze schimbarea în sistem?

Vă mulțumesc.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Deci eu cum și am menționat, astăzi nu vreau să vorbesc despre persoane. Voi vorbi doar despre politici. Și este foarte simplu, dacă organele responsabile, urmare a implementării respectivei Strategii, vor constata anumite elemente de integritate sau de altă natură la diferite persoane din cadrul sistemului judecătoresc, acele persoane vor fi eliminate conform filtrului ce urmează a fi creat, conform angajamentelor inclusiv internaționale ale Republicii Moldova.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Grosu,

A doua întrebare.

Domnul Igor Grosu:

Nu-i întrebare, îi precizare.

Domnule ministru,

Nu politicile adoptă decizii și fac dreptate, oamenii și de calitatea judecătorilor. Ați fugit de răspuns. Bine. Noi aceasta am văzut. Oamenii, de

calitatea oamenilor depinde actul de justiție și feeling-ul cela, sentimentul cela, domnule, că s-a făcut dreptate.

Dar când astfel de personaje care taie câte mii, sute de mii de voturi care au fost exprimate, el nu că la șefia Curții de Apel, el în sistem n-are ce căuta.

Și avem nevoie de ministru al justiției care să iasă public și să spună: „Eu nu vreau să subscriu, să fiu parte la astfel de promovări. Nu vă supărați, mă duc în avocatură, îmi fac meseria bine, primesc bine și sănătate băieți.”. Iată aceasta noi vrem, astfel de caractere noi vrem.

Vă mulțumesc.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Deci, domnule deputat, eu am să vă răspund cu plăcere. De aceea noi propunem ca să fortificăm instituțiile existente. Chestiunile pe care le invocați dumneavoastră nu trebuie să fie combătute prin declarații politice, dar prin investigații eficiente făcute de către organele competente.

Problema este aici că noi nu avem investigații eficiente, astfel încât noi să avem posibilitatea adecvată sau chiar și instrumentul legal ca eventuala investigație jurnalistică să fie temei pentru a pune la îndoială integritatea unui judecător sau procuror.

În ceea ce privește calitatea mea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, am vrut să vă spun că, conform recomandărilor GRECO, conform diferitor rapoarte ale Comisiei de la Veneția, se recomandă ca Republica Moldova cât mai urgent și aceasta este deja o restanță a Republicii Moldova, Ministerul Justiției, ministrul justiției să fie exclus din componența Consiliului Superior al Magistraturii.

Și politicile, pe care le promovează partenerii, ni le recomandă partenerii, sunt ca ministerul, ministrul să se axeze exclusiv pe politici și să aibă cât mai puține instrumente administrative, reieșind din rolul lui extrem de important în sistemul politic al Republicii Moldova.

Și datorită faptului acesta, mie mi se recomandă ca eu să mă exclud din Consiliul Superior al Magistraturii și să am colaborare cu CSM-ul doar instituțional, fără a fi parte în cadrul acestui sistem al Consiliul Superior al Magistraturii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

Mulțumesc, mulțumesc.

Domnule Bolea,

Aveți întrebare?

Domnul Vasile Bolea:

Da, mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Noi deja am început să vorbim nu despre proiectul nr. 439, care se referă la Strategia de asigurare a independenței, integrității justiției, dar vorbim despre ce face ministrul, propunem ca el să se subscrie la niște sesizări ș.a.m.d.

Haideți, dacă avem întrebări la Strategie, să le adresăm, dacă nu, atunci propun 108.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Propunerea este, mai avem un deputat care a apăsat și solicită întrebare. Dar, vă rog, direct la subiectul care este supus dezbaterii. Dacă se încep întrebări de alt gen, am avut discuții foarte multe.

Doamnă Grigoriu,

Vă rog.

Doamna Inga Grigoriu:

Este dreptul deputatului de a pune o întrebare, atunci când vine în plen ministrul justiției. Și vreau, pe această cale, să remarc că domnul ministru a avut o adevărată oră de glorie.

Eu am să pun o întrebare scurtă, având în vedere că mai este și un proiect pe ordinea de zi pe care o să-l prezint, este vorba despre Comisia „Laundromat”, dumneavoastră cunoașteți foarte bine, anii de referință 2010–2014.

Domnule ministru,

Pe mine mă interesează părerea dumneavoastră personală, puteți să răspundeți foarte scurt, 2–3 minute din timpul pauzei. Care-i, cum credeți, iată, acei 5 judecători, care au fost restabiliți în funcție și pentru care noi, cetățenii Republicii Moldova, vom trebui, în continuare, să achităm... faptul că ei n-au lucrat timp de 4 ani, să le achităm salariile. Știți foarte bine despre ordonanțele de judecată, care au fost emise de către acești judecători. Cum credeți, iată, noi acum, în contextul Strategiei, despre care dumneavoastră ați vorbit atât de înflăcărat, cum ar trebui noi, cetățenii Republicii Moldova, să înțelegem repunerea în funcție a celor care direct au legalizat bani murdari, miliarde, miliarde prin sistemul financiar-bancar?

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

Vă rog, succint, dacă aveți ce răspunde.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Doamnă deputat Grigoriu,

Dacă o să fie formată comisia respectivă... nu, mai analizați, poate mă invitați ca eu să vă răspund la întrebări, dar poate mă faceți și membru al comisiei. Fiindcă eu am făcut analiza la vremea mea... întregii situații și, probabil, o să prezint informații destul de interesante la subiect.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Doamna Grigoriu.

Doamna Inga Grigoriu:

Vă mulțumesc pentru acceptul de a colabora în cadrul acestei comisii.

Sunt sigură că aveți foarte multe ce să ne spuneți. Totul s-a petrecut în văzul tuturor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule ministru,

Alte întrebări nu aveți.

Mulțumesc mult.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Noi am spus că la 12.30 – pauză.

12.32, până la 13.30 – pauză. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Raportul, după pauză.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanîi:

... ocupați locurile în sală.

Secretariatul,

Vă rog să vă uitați dacă avem 51 de deputați în sală.

Colegi,
Mișcați-vă mai repede.

49.

Mai așteptăm.

Domnule Rebeja,
Sunteți votul de aur, spune lumea.

Stimați colegi,

Continuăm examinarea proiectul nr. 439 din 5 noiembrie 2020.

Raportul Comisiei juridice, numiri... (*Rumoare în sală.*)

Domnule Bolea,

Raportul comisiei, vă rog să-l prezentați.

Stimați colegi,

Vă atrag atenție, noi am spus că ne convocăm la 13.30, haideți să ne stimăm unul pe altul.

Vă rog, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Se dă citire raportului asupra proiectului de Lege ordinară pentru aprobarea Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021–2024 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat, cu titlu de inițiativă legislativă, inițiativa nr. 439 din 5 noiembrie 2020 și comunică următoarele.

Proiectul de lege are drept scop asigurarea unei continuități în consolidarea sectorului justiției prin stabilirea unor obiective care urmează a fi realizate pe parcursul următorilor ani de zile, și anume din anul 2021 până în anul 2024.

Obiectivul general al Strategiei este: „Sectorul justiției accesibil, transparent, eficient și responsabil”. Documentul strategic este structurat pe 3 direcții strategice, iar pentru fiecare direcție strategică au fost identificate obiectivele generale (în total 11).

Direcția strategică I - „Independența, responsabilitatea și integritatea actorilor din sectorul justiției”, cu următoarele obiective generale:

1. Consolidarea independenței sistemului judecătoresc și Procuraturii;
2. Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției;
3. Sporirea gradului de transparență și încrederii în justiție;
4. Consolidarea capacităților profesiilor conexe justiției.

Direcția strategică II - „Accesul la justiție și calitatea actului de justiție”, cu următoarele obiective generale:

1. Îmbunătățirea accesului la justiție și a sistemului de protecție a drepturilor omului în sectorul justiției;
2. Îmbunătățirea calității actelor judecătorești și uniformizarea practicii judiciare;
3. Consolidarea instruirii și formării juridice;
4. Fortificarea căilor alternative de soluționare a litigiilor.

Direcția strategică III - „Administrarea eficientă și modernă a sectorului justiției”, cu următoarele obiective specifice:

1. Continuarea procesului de optimizare a sistemului judecătoresc și Procuraturii.
2. Consolidarea capacității administrative și manageriale în sectorul justiției.
3. Și dezvoltarea și implementarea sistemelor informaționale judiciare.

Proiectul Strategiei este însoțit și de un Plan de acțiuni care constituie instrument de punere în aplicare a obiectivelor propuse prin documentul strategic. Planul de acțiuni urmează structura Strategiei, astfel cuprinzând cele trei direcții strategice. Fiecare direcție strategică cuprinde: obiective generale, obiective specifice și acțiunile nemijlocite cu indicarea perioadei de timp în cadrul căreia va fi programată desfășurarea fiecărei activități și autoritățile competente, precum și indicatorii de rezultat.

Conform articolului 60 alineatul (2) din Regulamentul Parlamentului coroborat cu articolul 74 alineatul (2) din Constituție, proiectele de lege ordinare, la decizia Parlamentului, pot fi adoptate într-o singură lectură, cu votul majorității deputaților prezenți.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune proiectul de Lege nr. 439 din 5 noiembrie 2020 spre adoptare în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

De asemenea, vreau să vă informez că după aprobarea raportului, care a avut loc ieri, la data de 25 noiembrie 2020, astăzi în cadrul comisiei au parvenit amendamente care nu au fost examinate de către comisie, amendamente propuse de către deputatul Sergiu Litvinenco și un alt amendament propus de către deputatul Radu Mudreac. Asupra acestor amendamente urmează să se expună plenul Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Raport încheiat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc, domnule președinte.

Întrebare sau...? Amendament.

După cum s-a convenit în comisie că le votăm în ședința în plen.

Domnul Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

În calitate de deputat, am depus amendamentul, am încercat ieri, dar l-am depus astăzi, care prevede că se propune excluderea din Planul de acțiuni a literei c) de la punctul 1.1.1., care prevede abrogarea articolului 307 din Codul penal al Republicii Moldova.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule președinte,

Domnule ministru,

Vă rog să fiți atenți la amendamentele propuse de deputați, să vă expuneți poziția, că o să vă întreb pe ambii.

Domnule ministru al justiției, domnule Nagacevschi,

Vă rog.

Stimați colegi,

Vă rog să ascultați răspunsul domnului ministru.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

După cum și am menționat în cadrul discursului, eu mă angajez public că în cadrul examinării chestiunii cu privire la abrogarea articolului 307, noi vom face raport de evaluare dacă acest articol trebuie să fie abrogat sau el trebuie să fie ajustat. Fiindcă sunt două opinii diferite cu privire la modul în care noi trebuie să punem în aplicare acest articol, astfel încât să fie eficient. Deja un raport de evaluare societatea civilă ni l-a prezentat nouă, prin care se propune ca el să fie ajustat.

Totodată, păstrarea în forma actuală a respectivului act legislativ duce la aceea că el nu este aplicabil, fie este utilizat, cum ne arată practica, în mod abuziv, neîntemeiat de către organele de urmărire penală și Republica Moldova achită milioane de lei urmare a intervențiilor neîntemeiate ale organului de urmărire penală în ceea ce privește tentativele de atragere la răspundere penală a judecătorilor, conform articolului 307.

Recent, cu câteva săptămâni în urmă, CSM a restabilit în funcție o serie de judecători pentru care Guvernul Republicii Moldova trebuie să achite circa 5 milioane de lei, că aceștia au fost suspendați din funcție pentru o

perioadă de 4 ani, fiind urmăriți penal anume, conform articolului 307. Și noi nu avem nici un judecător atras la răspundere conform articolului 307 din 2003 până acum, el este ineficient în forma actuală.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule președinte al comisiei,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

La discreția Parlamentului. Trebuie să punem la vot.

Nu mă pot... în calitate de președinte al comisiei, din numele comisiei...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Mudreac,

Acceptați argumentarea domnului ministru? Nu.

Stimați colegi,

A fost...

Domnule Mudreac,

Formulați încă o dată, vă rog. Fără argumentări, formulați ce trebuie să excludem sau ce trebuie să includem.

Domnul Radu Mudreac:

Se propune excluderea din Planul de acțiuni a literei c) de la punctul 1.1.1, care prevede abrogarea articolului 307 din Codul penal al Republicii Moldova.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Cine este pentru a fi acceptat amendamentul expus la microfon de către domnul deputat Mudreac, rog să votați.

Vă rog, numărătorii să dați voturile.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 27.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr. 2 – 14.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 14.

Sectorul nr. 3? Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 16.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 16.

Cu 57 de voturi, amendamentul a fost acceptat.

Următorul amendament – domnul Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Amendamentul meu ține, așa cum am menționat, de necesitatea includerii în Strategia pentru... mă rog, reformarea sistemului justiției a posibilității sau a introducerii sistemului de evaluare externă a judecătorilor și procurorilor.

De ce este necesar lucrul acesta? Pentru că instrumentele interne de curățire a sistemului, până la momentul de față, nu au dat roade. De aceea este necesar ca la nivelul documentului de planificare strategică să existe această opțiune ca în eventualitatea în care nu se reușește implementarea curățirii sistemului prin instrumentele, instituțiile, oamenii care sunt la momentul de față în sistem, să putem interveni printr-o modalitate despre care s-a discutat mult timp, mai ales în anul 2019, și care din cauza faptului că a fost schimbat Guvernul, nu a fost dusă la îndeplinire.

Dacă ar fi rămas Guvernul actual și am fi mers pe sistemul care a fost promovat, în vara anului 2019, deja aveam un sistem curățit, eram deja pe ultima sută de metri în procesul de evaluare sub aspectul integrității și profesionalismului judecătorilor și procurorilor.

Deci amendamentul meu, pot să-i dau citire, pentru că este important să fie în stenogramă exact așa cum...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Litvinenco,

Vă propun. Dumneavoastră ați enunțat pricina, ați argumentat-o. Acum eu propun să-i oferim cuvântul domnului ministru, președintelui comisiei. Și pe urmă dumneavoastră dați citire amendamentului, ca să nu se uite și-l punem la vot. De acord?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnule ministru,

Vă rog.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Am menționat în cadrul discursului. Ieri, Președintele ales al Republicii Moldova a informat public angajamentele sale principale imediat. Unul dintre angajamentele imediate este că Președintele Republicii Moldova nou ales va veni cu proiectul de Lege privind evaluarea extraordinară a judecătorilor pe platforma Președintelui țării.

În condițiile date, conform amendamentului propus de către domnul Litvinenco, se indică că Ministerul Justiției elaborează respectivul proiect și vine cu acest proiect. Și prin asemenea amendament noi creăm conflict interinstituțional între Președinție și Ministerul Justiției. Acesta este unul.

Doi. Strategia și Planul de acțiuni este agreat cu partenerii de dezvoltare și cu Consiliul Europei. Și în septembrie 2020, a fost emis raportul intermediar 2 GRECO, prin care a fost salutăată renunțarea la proiectul de Lege privind evaluarea extraordinară a judecătorilor, care a fost promovat încă în anul 2019 de către Guvernul Sandu.

Noi nu vedem cum cu acest concept poate fi dezvoltată actualmente, în condițiile în care partenerii și prin avizul Comisiei de la Veneția încă din octombrie 2019, ni se menționează expres că noi trebuie să facem evaluarea prin intermediul instituțiilor deja existente, important este să le consolidăm.

În condițiile în care PAS are o anumită viziune, ea este o viziune anti-sistem excepțională. Ei o consideră urgentă. Ea poate fi promovată în afara unei strategii și a planului de acțiuni. Și dacă va exista o asemenea strategie, un asemenea proiect de lege prezentat de către Președintele ales pe platforma Președinției, el va veni la Guvern la avizare. Noi îl vom examina și ne vom expune prin aviz asupra proiectului cea urgent, care vor ei să-l promoveze, până în luna martie 2021.

Se impun condiții imposibile prin acest amendament, fiindcă eu nici procedurile de consultări publice nu pot să le respect. În același timp, se solicită ca până în martie să fie și avizul Comisiei de la Veneția obținut.

Și eu să-mi asum, Ministerul Justiției, ca Ministerul Justiției să-și asume că, până în martie, el o să fie și adoptat în Parlamentul Republicii Moldova.

Pentru mine acesta este straniu. Din moment ce însuși PAS-ul insistă că cât mai repede trebuie să fie dizolvat Parlamentul și Guvernul să fie demis.

Dar cum până în martie atunci noi putem să implementăm o asemenea abordare, în condițiile în care ei scriu că, băi, repede trebuie să dizolvăm Parlamentul Republicii Moldova și să dăm afară Guvernul?

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc, domnule ministru.

Domnule președinte... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Calm, calm.

Stimați...

Domnule Grosu...

Domnule Grosu,

Cel mai mult... cel mai mult apelez la rațiunea dumneavoastră. Parcă așa consideram.

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

Să decidă plenul asupra amendamentului. Să fie dat citire.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Domnule Litvinenco,

Dați citire amendamentului. Vă rog, foarte clar, pentru stenogramă să fie clar.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Da, eu n-am înțeles opinia, dacă sincer, nici a Guvernului, nici a fracțiunilor din Parlament.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Litvinenco, vă rog, dați citire amendamentului să-l supun votului.

Domnul Vasile Bolea:

Fracțiunile încă nu s-au expus.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Așa. 1. În anexa nr. 1, în textul Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru 2021–2024, obiectivul specific conținut la punctul 1.2.2., la pagina 18, se propune a fi reformulat din... așa cum este acum:

„Asigurarea unei verificări efective a declarațiilor de avere și interese ale judecătorilor și procurorilor de către Autoritatea Națională de Integritate” în „Asigurarea unui corp de judecători și procurori integri și profesioniști”.

2. În anexa nr. 2, în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru 2021–2024, înainte de acțiunea, citez:

„Verificarea prioritară a averilor și intereselor tuturor judecătorilor și procurorilor, membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, inclusiv a membrilor din cadrul organelor specializate ale acestora”.

Propunem să fie introduse trei acțiuni, paginile 51... 52–53, după cum urmează.

Prima acțiune: „a) Elaborarea și adoptarea proiectului de Lege privind evaluarea externă a integrității și profesionalismului judecătorilor și procurorilor, în conformitate cu cele mai bune standarde.”

Termen de realizare – trimestrul I 2021. Indicatorul de rezultat, citez:

„Proiectul de Lege pentru evaluarea externă a integrității și profesionalismului judecătorilor și procurorilor, expertizat de către Comisia de la Veneția și alte structuri internaționale, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova.”

Instituții responsabile: Ministerul Justiției, comisia parlamentară de profil.

Aici vreau să deschid o paranteză. Nu este o problemă, domnule ministru, dacă va veni cu un proiect Președintele și în paralel se va lucra cu Ministerul Justiției. Nu poți să pui într-o strategie Președintele ca fiind responsabil, din punct de vedere al aspectelor tehnice, dacă doriți.

A doua acțiune. „b) Constituirea și asigurarea funcționalității Comisiei de evaluare externă.”

Termen de realizare – trimestrele II și III 2021. Indicatorul de rezultat: Comisie de evaluare externă, constituită și funcțională. Instituție responsabilă – Ministerul Justiției.

A treia acțiune. „c) Realizarea evaluărilor judecătorilor și procurorilor de către Comisia de evaluare externă sub aspectul integrității, adică

coresponderea averii dobândite cu veniturile declarate, și al profesionalismului, adică neemiterea actelor ilegale.”

Termen de realizare – trimestrul IV 2021 și tot anul 2022. Indicatorul de rezultat: evaluarea judecătorilor și procurorilor realizată. Instituții responsabile: Comisia de evaluare externă.

Deci aceste trei acțiuni urmează a fi introduse în Planul de acțiuni la obiectivul specific reformulat, așa cum am enunțat mai sus. Acesta este amendamentul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Vă rog, susținerea, pentru că...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Litvinenco,

Am înțeles. Nu încurcați, să nu uite lumea ce amendament ați dat citire.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Vă rog să fiți atenți.

Stimați colegi,

Se supune votului aprobarea amendamentului dat citire de către domnul Litvinenco la proiectul Legii nr. 439 din 05.11.2020.

Cine este pentru, vă rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr. 1 – 0.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr. 2 – 15.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 15.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr. 3 – 23.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 23.

Cu 38 de voturi, amendamentul nu a trecut.

Noi suntem înregistrați 93 de deputați. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Haideți să numărăm.

Vă rog.

Numărătorii,

Câți deputați aveți prin sector?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 27.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 27.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 29.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 29.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 23.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 23.

Suntem 79 de deputați. 40 de deputați – majoritatea.

39,5 – 40? (*Râsete în sală.*)

Nu a trecut amendamentul.

Domnule Bolea,

Alte amendamente nu sunt.

Domnul Vasile Bolea:

Alte amendamente nu au fost.

Deci încă o dată reiterez poziția comisiei care a dat un raport, fiind votat unanim. Este un proiect de lege ordinară și urmează a fi votat într-o singură lectură.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Într-o singură lectură – cu 51 de voturi.

Domnule Bolea,

Da? Cu majoritatea deputaților?

Domnul Vasile Bolea:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Creangă,

Da?

Domnul Vasile Bolea:

Celor prezenți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Creangă, lege ordinară.

Vă rog.

Domnul Ion Creangă – *șef al Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului:*

Doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Legile ordinare se adoptă cu majoritatea deputaților prezenți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi... *(Gălăgie în sală.)*

Stimați colegi,

Este o singură lectură și se adoptă cu majoritatea deputaților prezenți.

De aceea supun votului... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Da, da, da. Mă iertați, vă rog.

Noi așa de mult discutăm proiectul în cauză.

Prima luare de cuvânt – domnul Litvinenco.

Domnul Vlad Batrîncea:

După 6 intervenții, a șaptea.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Din partea fracțiunii?

Domnul Sergiu Litvinenco:

Evident.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Evident.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Domnule ministru, (*Gălăgie în sală.*)

Eu sunt profund dezamăgit de ceea ce s-a întâmplat azi, pentru că, aparent, un document bun, care putea să fie și mai bun, urmează a fi votat doar de o parte a acestui plen și nu neapărat de cei care, cu adevărat, își doresc reforma justiției.

Ieri, noi am avut discuții în comisie. Domnul Bolea și alții nu-mi vor permite să mint, dar eu am spus foarte clar că acest proiect va fi susținut de noi cu condiția că mecanismul de evaluare externă este introdus în Strategia de reformare a justiției.

Din păcate, nu s-a întâmplat lucrul ăsta, este regretabil. Și cred că deja socialiștii, împreună cu Guvernul, urmează să-și asume responsabilitatea.

Trei lucruri foarte scurte vreau să le menționez în această luare de cuvânt: respingerea de facto a mecanismului înseamnă păstrarea statu-quo-ului în justiție, adică lucrurile vor degrada așa cum au degradat până în prezent.

Eu mi-aduc aminte de luna noiembrie a anului 2019, când domnul Chicu spunea că 3 zile trebuie să definitiveze proiectul, obținem operativ avizul Comisiei de la Veneția, adoptăm legea și mergem la implementare. Suntem la un an de la acele declarații, vedem că nu s-a întâmplat nimic, și nu doar că nu s-a întâmplat nimic, dar, dimpotrivă, eu cred că noi am regresat. Avem zero rezultate pe cele mai cunoscute jafuri din Republica Moldova: furtul miliardului, Laundromat, Metalferos, Bahamas, zero rezultate. Făptașii îs bine, mersi, nimeni nu este la pușcărie. Dimpotrivă, vedem cum pe bandă rulantă sunt eliberați din pușcărie hoții. În afară de asta, vedem cum judecători care au participat la adoptarea unor decizii, care au bulversat societatea și opinia publică internațională, sunt promovați mai departe. Cu toate acestea, voi ne spuneți acum că haideti să lăsăm mecanismele existente. Nu se poate merge mai departe cu mecanismele existente.

Al doilea lucru. Eu nu înțeleg de unde graba cu care se dorește adoptarea acestui proiect. Puteam să mai stăm încă o săptămână în comisii, să mai lucrăm, să mai ajustăm, să mai introducem aceste prevederi care sunt necesare.

Eu am impresia că Guvernul vrea mai degrabă să bifeze o acțiune decât să avem un document care să aducă consecință, care să aducă schimbări în sistemul justiției în sensul instituirii unui stat de drept. Dacă noi vrem, pur și simplu, să bifăm, e o chestiune, asta și spuneți-o, dar dacă vreți să faceți rezultate palpabile, este nevoie de adoptarea unui document care ar aduce aceste schimbări în societate. *(Gălăgie în sală.)*

Și al treilea lucru ține de respectul Parlamentului Republicii Moldova față de oameni sau, mai degrabă, lipsei respectului.

Noi am avut recent alegeri prezidențiale. Maia Sandu a devenit Președinte al Republicii Moldova cu votul al unei... aproape un milion de cetățeni.

Unul din dezideratele de bază cu care doamna Sandu a venit în fața cetățenilor este realizarea reformei justiției, instituirea statului de drept, iar ca instrument... ca instrument pe care le-a promis oamenilor este anume implementarea acestui mecanism de evaluare externă extraordinară a judecătorilor și procurorilor, pentru că pe intern, cu mijloacele interne, ne-am convins că nu se poate merge mai departe.

Acum voi ce spuneți? Ei, și mare treabă că oamenii au votat pentru ca să curățim sistemul justiției. Nu, haideți să păstrăm sistemul actual, n-avem nicio treabă cu ceea ce vor oamenii.

Este foarte și foarte incorect. Și dacă vreți voi acum, eu vreau să vă spun că, această încercare de a promova sau de a nu promova ceea ce așteaptă oamenii, este o încercare de uzurpare a puterii în stat. Oamenii au votat pentru ceva. Și voi acum, contrar voinței oamenilor, vreți să implementați cu totul altceva.

În final, având în vedere că socialiștii, Guvernul care, nu știu de cine este susținut, nu dorește să facă reforma justiției, Frațiunea „PAS” nu va vota această Strategie.

Mulțumesc. *(Aplauze.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea luare de cuvânt – domnul Dinu Plîngău.

Frațiunea?

Voce din sală:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Domnul Dinu Plîngău:

Doamnă Președinte,

Domnule ministru,

Colegi deputați,

Într-adevăr, conceptual, pare un proiect destul de bun. Acolo sunt cuvinte de genul independență, interes față de cetățeni și așa mai departe. Însă, în esență, când vorbim despre sistemul judiciar din Republica Moldova, trebuie să-l asimilăm sau să-l comparăm cu un pacient în stare foarte gravă.

Dacă în legislatura precedentă de aici, din plenul Parlamentului, sunau nume de genul Gicu, care hotăra anumite probleme, acum avem un alt nume, îl cheamă Nicu, care tot umblă prin sistemul judecătoresc și rezolvă tot felul de probleme pentru anumite grupuri de interese din Republica Moldova.

Când vorbim despre justiție și dacă în planul ăsta de acțiuni de Strategie a Guvernului, ca o prioritate este și modificarea Constituției, de ce noi, cei care suntem astăzi aici, nu știu, 90 de deputați în Parlament, care toți parcă vorbesc la televizor sau în alte părți că vor să avem un sistem judiciar care să lucreze în interesul oamenilor, nu am lua niște decizii mai radicale, dacă vreți, pentru că nu se mai poate.

Pe timpul lui Plahotniuc, se crease o castă în sistemul judiciar de oameni intangibili, oameni foarte-foarte bogați. Vorbesc aici... în special, despre unii procurori și judecători. Această castă de oameni se desprinsese într-atât cu picioarele de pe pământ, încât uneori, în weekend, după o săptămână grea de lucru, își luau avionul și mergeau la cumpărături în Italia pentru a-și procura haine. Aceeși castă de procurori și judecători lucrează acum în sistemul nostru, face dreptate pentru oamenii simpli. Nicăieri acești oameni nu au dispărut din sistem, din contra, unii dintre ei au fost promovați și în funcții mai înalte decât celea pe care le aveau în trecut. Și asta este o problemă foarte gravă. Oamenii sau comisiile care sunt create pentru a evalua acești oameni, integritatea acestor oameni, nu fac față și oamenii din acest sistem nu pot fi opriți.

Și o să vă dau doar un exemplu, când m-am oferit la voința politică din Parlament. Împreună cu dumneavoastră în 2019, când a fost schimbat, haideți să spunem, un regim, majoritatea dintre cei pe care toată lumea de aici îi cunoaște, niște boieri în moșii, erau cu bagajele făcute, erau gata să plece fie în pușcărie, fie peste hotare, dacă erau să reușească să fugă. Acum totul e liniște, totul e bine, mersi, invocă drepturi, nu știu, CEDO ș.a.m.d. și să nu îndrăznească cineva să-i critice sau să-i numească pe nume.

Și, domnule ministru, eu vreau să vă întreb, noi am avut o discuție destul de constructivă pe tema asta, despre mai mulți judecători din sistem, unde-s judecătorii care au Porsche-uri de 12 mii de lei, noi am discutat despre tema asta, judecătorii care au anulat alegerile sau alții care au case sau mașini mai scumpe decât sediile judecătoriilor sau procuraturilor în care

activează. Și când vorbim despre oameni onești din sistemul judiciar, este adevărat, ei sunt mai mulți decât cei corupți.

Problema e că dacă nu eliminăm corupția din acest sistem... Nici nu-mi pot imagina cum se uită procurorii onești sau judecătorii onești la colegii lor care vin cu mașini de milioane, care au case de milioane, iar ei trebuie să se întoarcă la familiile lor în apartamente cu o odaie ș.a.m.d., să lucreze pe salariu.

Atunci când pui, nu știi, un fruct într-o găleată, un fruct stricat într-o găleată cu fructe bune, se strică găleata cu fructe bune, nu se face fructul rău fruct bun. Așa-i și cu sistemul nostru judiciar din Republica Moldova. De aceasta, fără o operație de chirurgie prin care să eliminăm toate aceste persoane, toate reformele, absolut toate reformele mici, mari vor eșua. Și nu există nici o șansă dacă nu va exista aici o voință și un mesaj foarte clar din forul Legislativ, că toți oamenii corupți pe care cu toții îi știm pe nume, știm și afacerile lor, și interesele lor, știm și că discută cu unii dintre colegii noștri deputați în Parlament, dacă aceste personaje nu vor fi eliminate, atunci nu va exista o justiție echitabilă în Republica Moldova. Și toate planurile, și toate strategiile pe care scriem cuvinte frumoase nu vor da nici un efect.

De aceasta, evident că Platforma Demnitate și Adevăr pledează pentru o evaluare extraordinară a judecătorilor și procurorilor, în primul rând, sub aspectul de integritate.

Pentru că nu poate un funcționar care are un salariu, nu știu, de 14 mii de lei să-și poată procura în 2–3 ani de activitate vile, mașini de milioane. Iar cetățenii noștri în continuare, unii dintre ei care își duc activitatea economică onestă să fie lipsiți de afaceri sau să fie intimidați atunci când, nu știu, opinia lor contravine cu opinia celor care dirijează anumite procese.

Peste doi ani ne putem pomeni în situația când în Republica Moldova era guvernată de grupuri de interese. Respectiv, dacă există voință suficientă pentru a fi promovată această Strategie în Parlament, atunci, stimați colegi deputați, să fie luată și o decizie radicală. Cu 67 de voturi în Parlament, poate fi invitat Procurorul General, directorul Autorității Naționale de Integritate, ca să li se dea un mesaj foarte clar: toți cei care au furat din banul public, toți cei care au luat decizii ilegale să fie eliminați din sistem. Și atunci, evident, lucrurile se vor schimba spre bine.

Dar în situația inițială, când vedem că este lipsă de această voință și hotărâre, Platforma Demnitate și Adevăr nu va vota această Strategie, încât nu rezolvă problemele cronice din sistem. *(Aplauze.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Următoarea luare de cuvânt – domnul Bolea. *(Rumoare în sală.)*

Regulamentar. De câte ori voi ați vorbit neregulamentar, la toți v-am dat voie. Așa că tăceți, vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

V-am ascultat, domnule Litvinenco, și ieri, și azi. Am remarcat că, ieri, ați avut o poziție, susținând acest proiect de Strategie, vorbind că este un proiect foarte bun, și astăzi parcă v-au schimbat. Sau, poate, cineva v-a telefonat și v-a spus că, uite, din punct de vedere juridic trebuie să-l susții, dar din punct de vedere politic, cum spunea un politician în legislatura trecută, n-ar trebui.

Stimați colegi,

Astăzi, am vorbit despre toate la un proiect care este legat de Strategie, de asigurarea independenței justiției și integrității. Și eu am crezut că o să fie adresate niște întrebări ministrului care, într-adevăr, țin de acest proiect, în realitate noi am vorbit despre tot ce vrei. Vreți să vorbim despre case? Despre Porsche-uri de 12 mii de lei? Eu tot despre asta vreau să vorbesc. Dar atunci când vorbim despre aceste lucruri, noi trebuie să vorbim...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Vă rog să nu vorbiți la telefon când colegul nostru este la tribună, indiferent. Lăsați telefoanele la o parte.

Domnul Vasile Bolea:

Noi nu trebuie să vorbim doar despre asta aici din punct de vedere politic, noi trebuie să cerem instituțiilor care au fost create 4–5–10 ani în urmă ca să-și facă treaba.

Vorbim despre judecători. Dar uitați-vă, stimați colegi, prin declarațiile dumneavoastră de venituri, când declarați case de 120 m² cu zero lei. Când unii prestează servicii, fiind deputați care n-au dreptul lucrul acesta să-l facă, și încasează bani. Și culmea, atunci când noi ne adresăm organului de verificare a integrității, ANI care se numește, nouă ne spun că totul este bine și alte devieri sau ceva de la norma legală nu am văzut.

Despre asta noi vorbim, că în Strategie se spune despre o altă abordare, nu aceea despre care dumneavoastră insistați, că „всех повесить, всех к стенке” ș.a.m.d. Noi vorbim despre faptul că trebuie să întărim capacitatea instituțiilor care sunt create. Și, de fapt, voi despre asta vorbiți ani de zile, că nu avem instituții, că ele sunt slabe. Și astăzi când această Strategie se propune, anume prin intermediul acestor instituții ca ele să-și facă treaba în primul rând, dumneavoastră vorbiți despre o evaluare externă, da?

Poate și eu n-aș fi împotriva acestei evaluări externe, dar, știți, a fost un poet înainte și care a adresat o întrebare: а судьи кто? Cine sunt acei evaluatori externi? Și când vorbim despre expertiza internațională, această expertiză a făcut-o Comisia de la Veneția și a criticat această evaluare externă. S-a creat o comisie care a plecat în Albania sau nu știu unde, s-a

uitat la ce a ajuns evaluarea aceasta externă în alte țări și s-au debarasat de acest lucru.

Încă o dată spun, noi trebuie să ridicăm capacitatea instituțiilor din țara noastră, să facem tot posibilul ca ele să lucreze, indiferent de cine este: judecător, procuror, demnitar de stat, deputat sau ministru, atunci când el în declarațiile sale pe venituri înscrie zero lei la proprietățile pe care le are, atunci să fie tras la răspundere. Să fie minuțios verificat și justiția să-și facă treaba.

Noi vorbim că, uite, unii, alții au făcut. Noi deja suntem procurori aici în Parlament. Trebuie aici să scriem sentința, s-o dăm. Și uităm de „пресловутый” stat de drept, despre care tot voi vorbiți. Și atunci eu văd că sunt standarde duble.

Aici, în Parlament, din punct de vedere politic, suntem gata să-i „gâtuim” pe toți. Iar pe urmă, când vin după voi, voi nu acceptați „gâtuirea” aceasta a voastră. Dar începeți a vorbi despre statul de drept, începeți a scrie diferite demersuri la diferite instituții. Vă aduceți aminte, dacă avem o abordare profesionistă, atunci să avem abordare profesionistă.

Pe timpuri, un vechi filosof spunea: dar cine poate să determine cine este un bun olar? Doar olarii. Parafrazând cu ziua de astăzi: dar cine poate să determine cine este cel mai bun zidar? Doar zidarii.

Și dacă vorbim despre faptul cine este cel mai bun judecător sau care merită să fie promovat, sau să devină judecător, atunci lucrul acesta trebuie să-l dăm pe seama instituției care este Consiliul Superior al Magistraturii.

Este alt lucru că acolo, din păcate, casta judecătorilor acționează din punct de vedere corporativist. Și aici trebuie să facem regulă. Dar să le dăm posibilitate judecătorilor, inclusiv acelor onești care sunt mult mai mulți, să organizeze adunarea judecătorilor, să determine cine merită să-i reprezinte în Consiliul Superior al Magistraturii.

Dar nu să umblăm, la unii membri ai CSM-ului, cum se făcea încă în vara anului trecut, și să se organizeze fel de fel „междусобойчики”. Începeți de la dumneavoastră înșiși. Să nu umblați pe la membrii CSM-ului, să nu umblați în alte părți, să încercați să vă rezolvați întrebările.

Iată de la noi trebuie să începem. Și după aceasta să dăm voie instituțiilor să lucreze. Iar menirea principală a Parlamentului: să dăm posibilitatea, să facem tot posibilul, inclusiv din punct de vedere legislativ, ca aceste instituții să lucreze.

Și iar dacă trebuie de schimbat ceva în mecanisme sau în alte abordări, lucrul acesta să-l facem aici. Aceasta este menirea Parlamentului. Dar nu să determinăm cine-i bun, cine-i rău? Nu uitați, CSM-ul o să propună judecătorii, inclusiv la promovare, Președintelui nou ales. O să vedem ce o să facă Președintele nou ales. Și atunci, uitându-vă în oglindă, să nu vă supărați pe ceea ce vedeți în oglindă.

Este un document bun și dumneavoastră ați remarcat lucrul dat. Și, ieri, l-ați susținut în comisie unanim. Iar, astăzi, dumneavoastră vă debarasați de acel vot pe care tot ieri l-ați dat. Cine este lașul atunci? Uitați-vă... *(Aplauze.) (Rumoare în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, a fost vizat, îi dăm cuvântul. Lasă să mai vorbească încă o dată domnul Litvinenco.

Vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

Eu nu voi folosi etichete, așa cum o face domnul Bolea. Vreau să-i răspund punctual la unele chestii pe care le-am spus.

În primul rând, legat de declarațiile noastre. Și nu știu ce este indicat în declarație.

Domnule Bolea,

Toți deputații PAS sunt la primul mandat. Este un nonsens ceea ce vorbiți dumneavoastră, că noi declarăm zero. Aceasta dumneavoastră declarați zero. Iată colegii îmi spun, chiar la dumneavoastră în declarație este indicată casa cu zero lei. *(Rumoare în sală.)*

Doi. Eu ieri am votat Strategia, dar am spus, cu condiția că fac amendament și se acceptă amendamentul meu. Luați înregistrarea video și vă convingeți încă o dată.

Trei. Curățirea sistemului trebuie să o facem în paralel cu respingerea tuturor acelor care vin pentru promovări și pentru numiri. Deci îi una, că Președintele ales va respinge. Și vă asigur că va respinge toți judecătorii compromiși.

Pe de altă parte, noi trebuie să curățim sistemul. Nu doar trebuie să-i respingem pe cei compromiși, ci și să curățim, să-i alungăm pe acei care sunt în sistem, dar care au probleme mari pentru trecutul pe care l-au avut.

Și ultimul lucru. Din păcate, pot să afirm: muntele a născut un șoarece. Faptul că nu doriți evaluarea externă extraordinară, vorbește că vreți să păstrați mizeria care este la moment.

Dar cu toate acestea, eu vă asigur că noi vom face așa încât să curățim sistemul. Exact așa cum doresc oamenii și pentru care oamenii au votat pentru doamna Sandu.

Deci constituirea unui stat de drept și curățirea sistemului de justiție va fi realizată.

Mulțumesc. *(Aplauze.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Sîrbu,

Dumneavoastră nu v-ați înscris cu luare de cuvânt. (*Rumoare în sală.*)

Înainte de vot, vă rog, domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Înainte de vot. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Nu vreau să ies la tribună. Platforma „Pentru Moldova”, cu siguranță, va vota această Strategie și vă explic de ce.

Într-adevăr, această Strategie, și domnul ministru a menționat, s-a discutat și a fost expertizată de către toate structurile internaționale. Dar trebuie să recunoaștem, acea Strategie evident nu este de ajuns.

Și toate aceste declarații politice fastuoase ele nu costă doi bani. Și vă spun de ce. Deoarece, de fapt, se dorește, pur și simplu, o încercare de resubordonare a justiției, reieșind din interese politice. Și cetățenii trebuie să cunoască acest lucru: nimeni nu dorește lucruri bune și reforme adevărate.

Care evaluare externă, dragi prieteni? Poate administrare externă a statului să introducem? Nici o evaluare externă nu va da nici un fel de rezultat. Cel mai bun rezultat va da evaluarea populară. Doar poporul ar trebui să evalueze.

De aceea noi și am propus instituirea Curților cu jurați. Noi am propus alegerea judecătorilor de către popor. Noi am propus instituirea Curții anticorupție. Doar astfel de măsuri absolut extraordinare: să readucem puterea în mâinile poporului. Poporul să decidă și să evalueze inclusiv judecătorii. Dar la aceasta noi vom ajunge, vom ajunge. De aceea, în rest, sunt toate doar declarații politice.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi... (*Gălăgie în sală.*)

Stimați colegi,

Vă rog, calm. Pur și simplu, au fost foarte multe discuții, inclusiv în adresa Ministerului Justiției, în adresa Guvernului.

Domnule ministru,

Aveți, vă rog, două minute, ca să argumentați încă o dată poziția, să supun votului această Strategie.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Eu am venit cu această inițiativă în Parlamentul Republicii Moldova și n-am trecut-o prin Guvern, doar prin Guvern, așa cum prevede cadrul normativ guvernamental.

Că eu puteam s-o transfer, s-o trec doar prin Guvern și era suficient ca ea să devină act normativ obligatoriu, în speranța că voi veți manifesta înțelepciune și vă veți consolida în jurul acelei idei naționale pe care o promovează doamna Sandu: ideea despre reforma justiției.

Vreți ca Guvernul să aibă propria reformă, Președintele să aibă propria reformă? Nu este nici o problemă. Ați promovat în 2019 un concept de evaluare extraordinară, care ne-a făcut de rușine la nivel internațional. Până astăzi, suntem lipsiți de legitimitate. Un an de zile a trebuit să demonstrăm ce s-a întâmplat cu acel proiect de evaluare extraordinară.

Astăzi, am venit cu un concept consolidat, în speranța că voi vă veți consolida. Și dacă doamna Președinte ar fi avut acel proiect, noi l-am fi examinat deja pe platforma Guvernului. Aceasta se numește conlucrare interinstituțională.

Însă, voi veniți cu declarații populiste, cu proiecte inexistente și încercați să pasați responsabilitatea.

Stimabili,

Astăzi, voi nu sunteți opoziția, astăzi, sunteți partea guvernării. Instituția Președintelui ați câștigat-o, asumați-vă guvernarea. Ați spus că veniți cu proiectul de evaluare extraordinară, veniți, duceți-vă și convingeți Comisia de la Veneția că aveți cel mai bun instrument de evaluare extraordinară.

Noi, Guvernul, am identificat formula consensuală la nivel internațional, formula adecvată pentru Republica Moldova. Și, în continuare, vreți voi ori nu vreți, actul acesta oricum o să devină act normativ. Nu trece prin Parlament, el va trece prin Guvern ca concepție, dar el oricum va fi obligatoriu pentru țara noastră. Și noi o să-l executăm cu bună-credință, așa cum prevede el, așa cum a fost pregătit de către Ministerul Justiției.

Vă mulțumesc mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc, domnule ministru.

Stimați colegi... *(Aplauze.)*

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Strategia se votează cu votul majorității deputaților prezenți.

De aceea rog numărătorii să dea încă o dată prezența deputaților în fiecare sector.

Sectorul nr. 1?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 37.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 37?

– 37.

Sectorul nr. 3? (*Gălăgie în sală.*)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 24.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 24.

87. Majoritatea voturilor este 44.

Supun votului adoptarea proiectului de Lege pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2021–2024 și a Planului de acțiuni, proiectul nr. 439 din 5 noiembrie 2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog să fiți foarte atenți.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 22.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 22.

26 și 22.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 1.

Cu 49 de voturi, proiectul Strategiei a fost adoptat. *(Aplauze.)*
(Rumoare în sală.)

Următorul proiect.

Da, domnule Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Eu cer scuze, doamnă Președinte, stimați colegi, noi când am aprobat ordinea de zi, n-am înțeles când urmează să fie audierile ministrului agriculturii și șefului CNPF. Conform deciziei Biroului permanent, noi ieri am luat... am decis că o să fie aceste audieri, dar nu-i clar când.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Slusari,

La ședința Biroului permanent, după câte noi am convenit cu dumneavoastră și este în ordinea de zi pus la sfârșit, asta înseamnă că-i pentru ziua de mâine.

Următorul proiect care se supune examinării pentru lectura a doua este proiectul nr. 297 din 6 iulie 2020. Lectura a doua.

Domnul președinte al Comisiei juridice.

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

Se dă citire raportului la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative nr. 297 din 6 iulie 2020.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative și propune următoarele.

Proiectul este inițiativă legislativă a Guvernului. Scopul proiectului constă în completarea cadrului juridic național cu un șir de norme noi, care ar asigura crearea mecanismului de aplicare a instituției regresului în contextul condamnării Republicii Moldova la CEDO.

Astfel, de către autor se propune amendarea următoarelor legi: Legii cu privire la statutul judecătorului; Codului civil al Republicii Moldova; Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor; Legii cu privire la Agentul guvernamental și Legii cu privire la Procuratură.

Proiectul a fost aprobat în prima lectură la data de 16 iulie 2020, avizat de către 4 comisii parlamentare, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului.

Amendamente la proiectul menționat nu au fost prezentate.

Urmare a dezbaterilor în comisie, au fost formulate și acceptate următoarele propuneri.

La articolul I punctul 3, referitor la completarea Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului cu articolul 21¹ „Răspunderea materială a judecătorilor”, articolului propus pentru completare să i se atribuie un alt număr de ordine, conform consecutivității, deoarece, prin Legea nr. 153 din 5 iulie 2012, în vigoare de la 31 august 2012, a fost abrogat integral „Articolul 21¹. Răspunderea patrimonială a judecătorilor”.

Conform prevederilor alineatului (3) al articolului 62 din Legea nr. 100, în cazul în care se abrogă integral textul unei părți, cărți, unui titlu, capitol, unei secțiuni, subsecțiuni, unui paragraf, punct, articol, alineat, subpunct, unei litere sau al diviziunii acesteia, numărul sau litera cu care este însemnat elementul respectiv nu se atribuie altor elemente structurale din șirul dat.

La articolului III punctul 6, în textul propus pentru completarea alineatului (1¹) al articolului 36 din Legea nr. 178 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, precum și la articolul V punctul 2, în textul propus pentru completarea alineatului (2) al articolului 36 din Legea nr. 3 cu privire la Procuratură, în vederea respectării prevederilor articolului 54 din Legea nr. 100, propunem de a înlocui textul „conform definiției acestora” prin altă expresie specifică limbajului juridic de elaborare a actelor legislative.

La articolul V punctul 3, în textul de la litera e¹), propus pentru completarea articolului 38 din Legea nr. 3 cu privire la Procuratură, expresia „cu ocazia” se va înlocui cu cuvintele „în cadrul”.

Cu titlu de observație generală, la articolele I, II, IV, în partea ce ține de atragerea la răspundere a judecătorului/procurorului, dacă vinovăția acestora a fost stabilită în cadrul unei proceduri disciplinare prin care s-a

constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale, urmează a se ține cont de Hotărârile Curții Constituționale... nr. 22/2013 și nr. 23/2016, care recunosc posibilitatea exercitării acțiunii în regres, însă având la bază o sentință în cadrul unor proceduri judiciare în rezultatul căreia să se constate vinovăția persoanei.

Comisia, cu votul unanim al membrilor săi, propune Parlamentului spre examinare și aprobare proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative nr. 297 din 6 iulie 2020 în lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Noi, când am discutat ordinea de zi, i-am promis domnului Plîngău că o să dea citire amendamentului la acest proiect de lege.

Vă rog.

Stimați colegi,

Vă rog să fiți foarte atenți, fiindcă domnul Plîngău dă citire unui amendament și trebuie să-l supunem votului. Fiți atenți la amendament, ca să știți cum să votați.

Vă rog, domnule Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Mersi mult, doamnă Președinte.

Eu propun să fie modificat... să fie introduse modificări la articolul V punctul 5 din prezentul proiect, și anume modificări la articolul 40 din Legea cu privire la Procuratură. „Termenul de tragere la răspundere disciplinară este de la 1 an de la data devenirii irevocabile a hotărârii instanței naționale sau internaționale, dar nu mai târziu de 5 ani de la data comiterii abaterii respective.” Propun să fie substituite aceste termene, în prima propoziție să fie nu de la 1 an, dar de la 3 ani și nu mai târziu de 15 ani.

Și o să vă explic de ce. Noi avem cazuri când vin hotărârile de la CEDO și peste 10 ani, și peste 15 ani, și atunci, în cazul în care noi nu acordăm aceste termene la realitățile existente, putem avea situații în care nu vom putea atrage la răspundere pe faptele respective, pentru că va trece termenul de prescripție când putem să-i atragem la răspundere disciplinară.

Respectiv, noi am avut o comunicare cu domnul ministru și, din punctul nostru de vedere, este o abordare foarte judicioasă, mai ales că intenția proiectului este foarte bună.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule ministru,

Vă rog, domnule Nagacevschi, să ne aduceți o claritate, ca să ne orientăm și noi cum trebuie să votăm.

Da, vă rog.

Domnul Fadei Nagacevschi:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Într-adevăr, am avut o discuție cu domnul Plîngău. Eu am doar anumite suspiciuni cu privire la constituționalitatea respectivei abordări. În același timp, am discutat că, dacă chestiunea dată este asumată de către Parlamentul Republicii Moldova, Ministerul Justiției nu are obiecții, dar să și-o asume toți consensual respectiva propunere, care, nepolitic, ea sună frumos. Tehnic, eu cred că o să ne creeze probleme la Curtea Constituțională. Dar, dacă Parlamentul Republicii Moldova vrea proiecte populare să fie, populiste, înainte, nu am nicio...

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Doamnă Președinte,

La discreția plenului. Despre acest amendament am... Ideea amendamentului am aflat-o abia astăzi, nu mă pot expune din numele comisiei. Dar, vă rog, încă o dată, la articolul 40 termenul de tragere la răspundere să fie 3 ani, dar nu mai târziu de 15 ani...? (*Rumoare în sală.*)
Clar.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

La noi câți juriști sunt atâtea opinii sunt. Eu... E greu cu economiștii, dar cu juriștii în genere.

Stimați colegi... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Supun votului...

Ori să întreb fracțiunile ce au de gând să facă?

Stimați colegi,

Supun votului aprobarea amendamentului care a fost dat citire de către domnul deputat Plîngău.

Cine este pentru, rog să votați. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog, numărătorii, rezultatele. (*Rumoare în sală.*)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 0. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

D-apoi, ian uite-te, cine votează cu voi?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 15...

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 15.

N u m ă r ă t o r i i:

– 16.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 16.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 22.

38 de voturi. 44 noi avem. Câți sunt prezenți în sală 44 este majoritatea.

Oricum nu-i mai puțin, poate s-a mai adăugat cineva. Dar oricum n-a întrunit numărul necesar de voturi.

Nu aveți alte întrebări.

Vă rog să luați loc.

Stimați colegi,

Și acum fiți, vă rog, foarte atenți.

Deputații,

Vă rog, în sală.

Acei care stau prin spate, vă rog să reveniți la locurile de muncă, ca să vă vadă numărătorii.

Supun votului pentru a fi adoptat în lectura a doua proiectul nr. 297 din 6 iulie 2020. Lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 28.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 28.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 1.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cu 55 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua.
(*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Următorul proiect care se supune examinării este proiectul nr. 455 din 19 noiembrie 2020.

Din partea Ministerului Economiei și Infrastructurii, domnul secretar de stat Mihail Lupașcu.

Domnul Mihail Lupașcu – *secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii:*

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 3 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Proiectului de reabilitare a drumurilor naționale.

Valoarea totală a Contractului de finanțare din 23 noiembrie 2010 este de 75 milioane de euro. Amendamentul nr. 3 la Contractul de finanțare are drept scop extinderea datei finale de disponibilitate a mijloacelor financiare.

În conformitate cu prevederile Amendamentului nr.2 din 12 decembrie 2018, data finală de disponibilitate este până la 31 decembrie 2018. Amendamentul nr. 3 la Contractul de finanțare a fost elaborat de către Banca Europeană de Investiții, la solicitarea Guvernului Republicii Moldova, pentru a extinde data finală de disponibilitate a Acordului și a facilita disponibilitatea mijloacelor financiare pentru a finanța lucrările de reabilitare și supervizare tehnică a drumurilor naționale.

La moment, din sursele Contractului de finanțare au fost efectuate debursări în valoare de 54 milioane 700 mii de euro, ce reprezintă 73 la sută din valoarea totală. Principala modificare se referă la definiția „Data finală de disponibilitate”, care se va extinde până la 30 noiembrie 2021.

Amendamentul nr. 3 a fost semnat prin schimb de note la data de 5 noiembrie 2020, în baza Hotărârii Guvernului nr. 559 din acest an.

În vederea celor expuse și ținând cont de importanța obținerii finanțării continue pentru realizarea Proiectului de reabilitare a drumurilor, rog susținerea prin aprobarea proiectului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți întrebări.

Domnule Ciubuc,

Vă rog, prima întrebare.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate domnule raportor,

Așa cum am înțeles, este vorba de drumul R1, Chișinău – Ungheni. Un drum deja „cu barbă”, probabil, din 2013, dacă nu greșesc, au demarat lucrările și, dacă nu greșesc, acum câțiva ani trebuiau să fie finalizate. Și noi tot asistăm, iarăși prelungire, prolongăm termenul, facem toate condițiile în așa fel ca să avem acest drum finalizat.

Spuneți, vă rog, dumneavoastră puteți să ne spuneți o dată fixă când această porțiune sau acest traseu R1 va fi dat în exploatare cu toate rigorile necesare? Pentru că dacă vedem anumite porțiuni deja funcționale, vedem că terenurile sau partea adiacentă nu este dezvoltată, nu este marcat ș.a.m.d. Adică, când noi o să putem să ne ducem și cu toată certitudinea să spunem că drumul respectiv deja este pe deplin funcțional?

Domnul Mihail Lupașcu:

Mersi, domnule deputat.

Cu siguranță, data trebuia să fie 31 decembrie anul curent. Dacă vom avea timp, posibil că o să reușim. Dar cred că o dată fixă ar fi primăvara anului 2021.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Ciubuc,

Vă rog, a doua întrebare.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Noi vorbim și de o parte a tronsonului care leagă satul Bahmut, da. Din informația pe care o am și din comunicarea pe care o am cu primarul din Bahmut, acolo erau niște angajamente din partea Administrației de Stat a Drumurilor. O parte au fost îndeplinite, o altă parte nu au fost îndeplinite. Și vreau să ne spuneți mai multe detalii, dacă cunoașteți, când aceste angajamente vor fi realizate? Mă refer la partea de terenuri care au fost expropriate pentru cazuri de utilitate publică, anume pentru desfășurarea lucrărilor de construcție a drumurilor. Ca angajament, vă amintesc că a fost construcția unui stadion și acolo niște porțiuni de drum în intravilanul localității. La ce situație sunt aceste lucrări?

Mulțumesc.

Domnul Mihail Lupașcu:

Mersi mult, domnule deputat.

Deci din acest Acord pentru drumul Bahmut este doar supervizarea, serviciile de supervizare. Ce ține de construcția drumului de ocolire a orașului Bahmut, el este finanțat din grantul acordat de către Comisia Uniunii Europene. Și, într-adevăr, termenul de finalizare a lui a fost încălcat de două ori. Și tot așa cred că în primăvara anului viitor, adică, pe parcursul anului 2021 el va fi finalizat.

Mersi mult.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Domnul Alexandru Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Deodată vă pun două întrebări concrete. Cine poartă vina pentru întârzierea destul de mare? Și dacă au fost aplicate sancțiuni?

Domnul Mihail Lupașcu:

Mersi mult.

Deci vina, în mare parte, o poartă antreprenorul. Sancțiunile care au fost aplicate către acest antreprenor sunt următoarele. Deci pentru sectorul de drum Chișinău–Ungheni, km 6 plus 446 și km 24 plus 50, deci au fost următoarele sancțiuni. Deci pentru 5 milioane 340 mii de euro. (*Voce nedeslușită din sală.*) Da. Antreprenorul.

Deci, la moment, au fost achitate 500... Deci să vorbesc despre tot drumul – 5 milioane. Deci pentru acest sector au fost achitate 500 de mii. Penalitatea calculată este de 2,3 milioane.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, domnule secretar de stat.

Următorul deputat este doamna Roșca Veronica.

Doamna Roșca.

Doamna Veronica Roșca:

În continuare la aceea ce a întrebat domnul Slusari și respectiva întrebare ce ține de penalități. Noi cunoaștem că acest tronson de drum a ajuns deja dispută în cadrul unui arbitraj internațional ad-hoc de la Paris.

Respectiv, una din companii pe care le-ați evidențiat dumneavoastră, sancționată cu acele penalități, a mers și s-a plâns pe statul Republica Moldova. De aceea întrebarea noastră logică este.

Dacă puteți să ne oferiți acum detalii: la ce etapă se află și respectivul pârât, Agenția de Stat a Drumurilor, cum are de gând să se apere? Și, respectiv, dacă însăși ASD poartă responsabilitatea. Și dumneavoastră ne ziceți că, în acest Acord, unica ce se modifică este extinderea datei finale. Adică dumneavoastră acum ați venit și ați spus cu mâna pe inimă că ultima și ultima, „răsultima” dată finală aceasta este 2021. Un Acord încheiat în 2010 și, respectiv, extins și „răsextins”. Au trecut deja patru ani de zile de când acele două companii, care au subcontractat, trebuiau să livreze acel tronson de drum.

Un tronson de drum din zona satului Bahmut, în general, acolo îi un dezastru și nu s-a făcut absolut nimic. Iar dumneavoastră îmi spuneți că aceste penalități în valoare de 2,3 milioane, 500 de mii ș.a.m.d.

De aceea eu vreau să ne dați acum detalii ce ține de arbitrajul internațional ad-hoc de la Paris. Și dacă va afecta sau nu va afecta realizarea acestui Acord?

Domnul Mihail Lupașcu:

Deci, stimată doamnă deputat,

Ce ține de arbitraj nu pot să vă dau acum detalii. Dar o să venim cu un răspuns bine chibzuit.

Mersi.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, mulțumesc.

A doua întrebare, doamnă Roșca.

Doamna Roșca.

Doamna Veronica Roșca:

Da. Sigur că am a doua întrebare. Eu nu cunosc motivele obiective, de ce dumneavoastră nu ne puteți oferi răspuns la întrebare, atunci când cunoașteți. Dar dumneavoastră cunoașteți că este un litigiu sau nu cunoașteți? Cunoașteți că s-a mers și s-a ajuns în Arbitrajul internațional sau nu cunoașteți?

Domnul Mihail Lupașcu:

Da, cunoaștem. Da.

Doamna Veronica Roșca:

Cunoașteți. Și cunoașteți că va afecta termenul data finală sau nu cunoașteți?

Domnul Mihail Lupașcu:

Deci dacă va afecta data finală rămâne de văzut. De atâta că aici pentru un tronson sunt doar 1%, pentru altul sunt vreo 12%, adică sunt lucrări de finalizare. Și aceasta nu are motiv de a opri aceste lucrări, dacă noi achităm această rată.

Doamna Veronica Roșca:

Extraordinar răspuns.

Mersi.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Domnul Alaiba Dumitru.

Domnul Dumitru Alaiba:

Mersi mult.

Domnule secretar de stat,

Drumul acesta, cum s-a mai discutat, este un exemplu prost despre cum atâtea guverne n-au putut duce la capăt un amărât de drum. Ce fel de reforme putem face noi comunicând oamenilor, dacă noi nu suntem în stare să ducem la capăt un drum de 80 km sau cât acolo?

Dumneavoastră ne spuneți că s-au debursat 54 de milioane la antreprenor. Amenzile și penalitățile sunt de 2,5 milioane. Acesta este un business destul de bun pentru antreprenor. Să nu facă nimic și să încaseze restul în conturile lor.

Pentru că știm cine a călătorit pe drumul acesta în ultimii ani, pentru că noi vorbim de vreo 6 ani în total, știe foarte bine că drumul din urmă, care-i așa zis reabilitat, se distruge. Se distruge, pentru că nu-i făcut acostament, marcaj ș.a.m.d.

Întrebarea mea este: ce vă dă atâta certitudine că același antreprenor, care 6 ani de zile, dacă nu greșesc, a tot reabilitat, acum brusc o să ducă la bun sfârșit acest drum? Care-i atitudinea dumneavoastră?

Domnul Mihail Lupașcu:

Mersi mult, domnule deputat.

Cum am mai discutat și în comisie, deci pe sectorul Chișinău–Strășeni, km 6, sunt efectuate lucrări în mărime de 84%. Ce a rămas de efectuat? Amenajarea sistemului de evacuare a apelor pluviale, executat în volum de 70%; amenajarea stratului de uzură, executat în volum de 30%, și amenajarea sistemului de siguranță.

Ce ține de sectorul km 24–68, Strășeni–Bahmut, aici sunt efectuate lucrările în volum de 99%. Și au rămas plantațiile rutiere în volum de... efectuate în volum de 10% și însămânțarea taluzelor cu iarbă.

Deci acestea sunt lucrările care au rămas și credem că vor fi efectuate în termen, executate în termen.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

A doua întrebare.

Domnule Alaiba,

Aveți a doua întrebare? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Bîtca.

Domnul Vasile Bîtca:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule secretar de stat,

Nu punem la îndoială că această porțiune de drum este una foarte importantă pentru Republica Moldova și pentru o parte bună din raioanele de centru și nord ale Republicii Moldova. Pentru mine e clară situația pe care ați reflectat-o.

Dar o întrebare pentru dumneavoastră. Dacă cunoașteți care este situația podului, construcția podului peste Prut, care ar fi un segment important pentru acest drum de a traversa frontiera cu România... de la Ungheni? Construcția podului de la Ungheni. Dacă cunoașteți.

Domnul Mihail Lupașcu:

Da, mersi mult, domnule deputat.

Deci la această întrebare o să revenim cu alta... Nu pot să vă spun care este situația.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Cred că de la tribuna guvernamentală cineva poate să facă precizări.

Vă rog.

Domnul Mihail Lupașcu:

Da, vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, microfonul 34, mi se pare că așa.

Domnul Radu Rogovei – *șef al Direcției infrastructură de transport a Ministerului Economiei și Infrastructurii:*

Stimată doamnă Președinte,

Stimate domnule deputat,

În prezent, a fost elaborat de către partea română un studiu de fezabilitate pentru construcția podului și nemijlocit a autostrăzii, a unei porțiuni de autostradă Târgul-Mureș–Iași–Ungheni, care se va conecta la drumul de ocolire a drumului R1, Chișinău–Ungheni, frontiera cu România.

Respectiv, la moment, noi suntem în proces de aprobare a unui proiect de hotărâre de Guvern privind inițierea negocierilor unui Acord pentru construcția acestui pod.

Acest Acord prevede construcția de către partea română a podului. Din partea Republicii Moldova se prevede doar construcția drumului de acces. Respectiv, când colegii din partea României vor fi gata cu sumele, mijloacele financiare, vor identifica mijloacele financiare, Republica Moldova își va onora obligațiunile pentru a construi drumul de acces la acest pod.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnule Bîtca,

Aveți a doua întrebare? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Da, mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu am avut și ocazia... deoarece cirul la baștină pe acest drum. Nu pot să menționez și nu pot să avertizez organele corespunzătoare ca, pentru viitor, vă rog foarte mult să fie acordată atenție securității circulației pe tronsoanele de drum, care sunt în reparație. Deci, probabil, nu s-a monitorizat sau nu sunt incluse în sarcinile de proiect. Dar cum s-a executat această construcție a acestui drum este în afara oricărei critici.

Cred că ați mers fiecare din ei... din dumneavoastră pe el și ați avut situații când v-a apărut în față sau o bară, sau o parte de drum, care nu era în construcție și era cu gropi, sau se termina o jumătate de drum și trecerea de la o jumătate de drum era cu 30–20 de centimetri diferență, astfel încât pe timp de ploaie, pe timp de noapte devenea un pericol pentru toți participanții la circulație.

De aceea vreau să reiterez încă o dată, să fiți foarte... să cereți foarte mult la executarea nemijlocită a lucrărilor de construcție, ceea ce duce la

securitate. Noi înțelegem că ați aplicat acele penalități. Noi înțelegem că penalitățile n-au fost plătite din banii lor. S-a făcut diferența de plată sau ce ați mai făcut acolo, sau le-ați transferat banii, ei v-au întors înapoi penalitățile. Dar siguranța și viața oamenilor este prioritară. Și, pe viitor, aș solicita foarte mult să atrageți anume la acest lucru atenția.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnule secretar.

Domnul Mihail Lupașcu:

Da. Cum am discutat anterior cu dumneavoastră, desigur că proiectul de execuție conține și compartimentul „Siguranța rutieră” la toate etapele de executare a drumului și utilizare. Deci pe viitor, vom avea grijă ca să fie îndeplinite aceste cerințe.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Ulanov.

Domnul Denis Ulanov:

Я по процедуре, а не по вопросу, по которому сейчас докладчик. Позвольте 30 секунд.

Уважаемые коллеги из третьего сектора, особенно коллеги, которые вместе со мной являются членами юридической комиссии!

Голосование по предыдущему вопросу по меньшей мере удивило. Вчера на обсуждении стратегии реформы юстиции подобные вопросы не поднимались и было проголосовано единогласно.

Сегодня вы позволяете себе манипулировать общественным мнением, навешивать ярлыки в интернете по поводу кого-то или по поводу чего-то.

Хотелось бы попросить вас быть адекватными либо в своих действиях, либо в своих мыслях.

Спасибо.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule secretar, *(Voce nedeslușită din sală.)*

Eu am să fac referire la acest drum în dependență și de calitate.

Sergiu,

Hai, te rog frumos...

Domnul Mihail Popșoi:

Тебя посадим.

Domnul Lilian Carp:

... nu-ți fă griji. Aici lumea adresează întrebări sau...?

Doamnă Președinte...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Lilian Carp:

... Spuneți-i, vă rog, să mai ia câte o pastilă, dacă ceva-i greu.

Noi avem porțiuni de drum care există cu mari probleme de proiectare. Și o să vă dau o porțiune de drum de la Rassvet, Bucovăț, ăsta este ultimul sat din Strășeni, practic, e la hotar cu raionul Călărași. Deci acolo într-așa fel este proiectat drumul, fiindcă el întretaie satul Rassvet drept în două, însă în plan, în proiect partea de jos a satului nu există. Deci acolo când plouă, pur și simplu, fiindcă este mai înalt drumul decât casele care sunt acolo, fizic intră apa în case la oameni. Eu am fost de câteva ori încolo.

Ne-am adresat și la instituțiile... și la minister, și una, și alta, și spune că așa este proiectul. Și am cerut ca să intervină, însă, să refacă proiectul, pentru că oamenii trebuie să-și schimbe casa de acolo. Deci fiindcă nu sunt nici canalele care să capteze apa, nici rigolele care să mâne apa în diferite părți.

Noi putem să intervenim la reproiectare pe anumite porțiuni, fiindcă, în caz contrar, felul cum noi am construit pe aceste porțiuni, ne trezim cu apa drept în casele oamenilor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule deputat,

Cred că de la tribuna guvernamentală... văd că a apăsat microfonul.

Vă rog, microfonul nr. 34.

Domnul Radu Rogovei:

Stimate domnule deputat,

La momentul proiectării se iau în considerare inclusiv planurile de dezvoltare a localităților. La momentul lansării procedurii de proiectare, în partea de jos a satului Rassvet, pe partea stângă a drumului, nu erau prevăzute construcții conform planului urbanistic general al localității. Respectiv, nu a fost luată în considerare nici necesitatea proiectării unui sistem de evacuare. Acum, la moment, la solicitarea locuitorilor din satul

Rassvet, au fost efectuate niște modificări prin care vor fi construite unele elemente ale sistemului de evacuare a apelor, care vor îmbunătăți această situație.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Carp,

Aveți a doua întrebare.

Domnul Lilian Carp:

Nu vă supărați, da-i chiar... acolo casele stau din 1956... din 1956, cum s-a oprit trenul și au coborât primii oameni, și s-a fondat satul Rassvet, apoi din 1956 stau casele acolo. Cum ele nu sunt la voi în proiect, asta chiar îi culmea. Fiindcă noi avem așa o situație stupidă pe alt proiect cu drumuri din satul Ohrincea, Criuleni, exact așa, fără trotuare... că satul în partea cealaltă nu-i. Deci eu vă rog, atunci când noi proiectăm, nu ne uităm doar din proiectele care au rămas din '44 cum a trecut linia frontului, dar cumva le ridicăm frumușel și mergem la fața locului, și facem proiectările necesare, conform cerințelor care sunt în acea zi. Asta este rugămintea.

A doua întrebare, domnule secretar de stat. Uitați-vă, sunt două porțiuni de drum, care sunt cu probleme astăzi, în raionul Călărași după satul Bahmut spre Cornești este prin pădure, acolo-i dezastru. Și lumea trebuie să cunoască că nu sunt termenii... Și a doua porțiune, care se fac lucrări chiar pe centura orașului Strășeni, dacă putem spune centură, la ieșirea din oraș, la intrarea în oraș. Fiindcă noi avem bucăți de drum... sau porțiuni de drum făcute și tot le facem porțiuni și lăsăm între ele, cum se zice, așa-numite drumuri intermediare, care deja stau de zeci de ani sau de când a început.

În linii generale, noi putem avea... să spunem lumii care este planul de execuție, ca să știe că, uite, la data cutare, noi să știm că pe aceste porțiuni se finalizează lucrările propriu-zis.

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule secretar.

Domnul Mihail Lupașcu:

Mersi mult, domnule deputat.

Desigur că noi avem un plan de acțiuni și îl urmăm. După cum arată practica, avem și abateri. Ce ține de aceste două porțiuni, noi o să le verificăm și o să venim la dumneavoastră cu un răspuns. O să facem o adresare către Administrația de Stat a Drumurilor și către Agenția de Supraveghere Tehnică.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu faceți adresare. Chemați-i „la covor” ...

Domnul Lilian Carp:

Numai 10 secunde.

Doamnă Președinte,

10 secunde. Am rugămintea față de instituții. Vă rog, plasați lucrul ăsta și aduceți la cunoștință oamenilor, ca ei să știe, da, la data cutare... lumea, plus, minus o lună, asta, noi avem 5 ani diferență, dar aici câteva luni... dar aduceți la cunoștință, ca oamenii să știe exact.

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este clară poziția.

Următoarea întrebare – domnul Pascaru.

Domnul Nicolae Pascaru:

Domnule secretar,

Eu nu știu dacă ați primit laude anul acesta. Dar, într-adevăr, ați avut un lucru enorm. După cum cunoaștem, ați făcut aproape o mie de kilometri de drumuri toată țara, toată republica într-un an greu.

Dar întrebarea este alta, vreau să vă întreb, pentru că răspundeți la toate întrebările. Podul de la Cantemir, am fost întrebați de cetățenii care locuiesc acolo, pentru că a fost un plan/proiect, podul de acum este construit și este, probabil, ca să fie legătură între statul vecin România și Republica Moldova. Care este situația, când va fi deschis?

Vă mulțumesc.

Domnul Mihail Lupașcu:

Da. Mersi mult pentru întrebare, deci este importantă, chiar dacă nu-i la temă.

O să rog tribuna guvernamentală.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Rog microfonul nr. 34.

Domnul Radu Rogovei:

Stimate domnule deputat,

Dacă să vorbim despre podul de cale ferată care, conform unui concept, a fost proiectat pentru a-l transforma și în pod rutier, atunci, în anul 2018, noi am avut o ședință cu colegii de la Ministerul Transporturilor din România, prin care aceștia nu s-au expus, să-i spunem, prea favorabil în construcția... în reamenajarea acestui pod, motivând pe chestia strategică de

cale ferată a acestuia. Respectiv, mai este un concept al autorităților publice locale de pe ambele maluri ale Prutului privind construcția unui pod în regiunea Fălciu. Respectiv, acum, la moment, autoritățile de pe ambele maluri... autoritățile publice locale negociază cu Uniunea Europeană, sunt în căutare de fonduri pentru a construi acest pod.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Nu mai aveți alte întrebări.

Domnule secretar,

Nu sunt alte întrebări.

Vă rog să luați loc.

Rog raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog, raportul comisiei.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 3 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Proiectului de reabilitare a drumurilor din Republica Moldova, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de Guvern, și comunică următoarele.

Proiectul de lege examinat propune spre ratificare Amendamentul nr. 3 la Contractul vizat, care are drept scop extinderea datei finale de disponibilitate a mijloacelor financiare prevăzute de Contract până la 30 noiembrie 2021. *(Gălăgie în sală.)*

Prin urmare, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majorității deputaților prezenți, propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de lege în prima și a doua lectură.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Întrebări nu aveți.

Rog coraportul Comisiei politică externă și integrare europeană.

Domnule vicepreședinte Țîrdea,

Vă rog.

Domnul Bogdat Țîrdea:

Comisia politică externă și integrare europeană a examinat, la ședința sa din 25 noiembrie 2020, prezentul proiect de lege și, reieșind din atribuțiile și competențele sale funcționale, constată următoarele.

Amendamentul nr. 3 este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova, Carta ONU, alte tratate internaționale în vigoare și angajamentele asumate de Republica Moldova și nu implică adoptarea de noi acte normative sau modificarea legislației în vigoare.

Reieșind din cele expuse, în temeiul articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, Comisia politică externă și integrare europeană propune Parlamentului adoptarea proiectului de lege în ședința plenară.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Întrebări nu sunt.

Stimați colegi,

Începem procedura de vot asupra proiectului nr. 455.

Vă rog să reveniți în sală.

La locuri. La locurile de muncă.

Stimați colegi,

Conform propunerilor comisiei de specialitate, se propune aprobarea în prima lectură a proiectului nr. 455 din 19 noiembrie 2020.

Prima lectură.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea sau chiar unanim. (*Rumoare în sală.*)

Acum...

Stimați colegi,

Acum, propunerea Comisia economie, buget și finanțe a fost să fie votat și în lectura a doua.

Amendamente nu au fost. (*Rumoare în sală.*)

Cine este pentru a fi votat în lectura a doua proiectul nr. 455 din 19 noiembrie 2020, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 24.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 24.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 22.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 22.

Cu 72 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua.

Următorul proiect care se supune examinării este proiectul nr. 454 din 19 noiembrie 2020.

Prezintă secretarul de stat al Ministerului Finanțelor domnul Noroc.

Domnul Dorel Noroc – *secretar de stat al Ministerului Finanțelor*:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Se prezintă atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 2 la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și a Amendamentului nr. 2 la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de modernizare a administrării fiscale.

Amendamentele respective au drept scop extinderea obiectivelor inițiale ale proiectului, axate pe îmbunătățirea colectării veniturilor, serviciilor prestate contribuabililor și conformării fiscale prin sprijinirea Guvernului Republicii Moldova în implementarea măsurilor de suport pentru mediul de afaceri, inclusiv în vederea menținerii nivelului de ocupare a forței de muncă în contextul pandemiei COVID-19.

În acest sens, se urmărește restructurarea componentelor proiectului care vor contribui la implementarea celor două programe de susținere a activității de întreprinzător, mecanismul de subvenționare a plăților salariale și programul de rambursare a TVA.

La aceasta menționăm că bugetul total al proiectului și angajamentele de management financiar rămân neschimbate, fiind replanificată suma de 15 milioane de dolari, ceea ce înseamnă 75% din finanțarea inițială de

20 milioane de dolari pentru sprijinirea Guvernului în implementarea măsurilor anticriză.

În contextul celor expuse și reieșind din importanța proiectului de lege, rog susținerea acestuia.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți întrebare.

Domnul Marian.

Domnul Radu Marian:

Doamnă Președinte,

Vă mulțumesc.

Domnule raportor,

Vreau să aflu mai multe detalii despre această nouă componentă, menținerea nivelului ocupării forței de muncă și afacerilor în contextul pandemiei COVID-19. Vreau să-mi dați mai multe detalii, ce concret, despre ce măsuri este vorba? Care anume vor fi implementate în cadrul acestui proiect? Mai concret dacă se poate.

Domnul Dorel Noroc:

Pe acest proiect ne referim la acel mecanism de subvenționare a proiectelor salariale în cazul instituirii șomajului tehnic și/sau staționare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Marian,

A doua întrebare.

Domnul Radu Marian:

Da. Mulțumesc.

Și dacă puteți să-mi dați detalii despre mersul în general al proiectului, ce s-a realizat până acum? Și ce urmează să se realizeze? Pentru că vorbim de, cât, 12 milioane de euro sau... 12, da. Deci ce s-a realizat și ce urmează să se realizeze în general? Mă refer la tot proiectul.

Domnul Dorel Noroc:

Vă mulțumesc.

Încă o dată. Suma proiectului este de 20 milioane de dolari, suma inițială a proiectului, care erau destinate exclusiv pentru administrarea fiscală, pentru fortificarea administrării fiscale. 15 milioane de dolari cu care astăzi sunt prezent aici urmează să fie transformate din alocare către administrarea fiscală în suport bugetar, bani care urmează a fi cheltuiți, să

vorbim așa indirect, către mediul de afaceri. Și aici vorbim de două programe. Încă o dată, Programul de subvenționare a plăților salariale și Programul de rambursare a TVA.

În acest Acord sunt prevăzuți anumiți indicatori pe care noi trebuie să-i atingem. Și din datele pe care le avem astăzi operațional noi deja le atingem, iar odată cu atingerea acestor indicatori, suma de 15 milioane de dolari urmează să fie debursată treptat în bugetul de stat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule secretar de stat,

Întrebare de precizare. Este deja decis, reieșind din gradul, procentul de executare a acelor două programe, cam cum vor fi realocate aceste sume? Cât o să meargă pentru subvenționare la impozite și cât o să meargă la rambursarea TVA? Și noi vorbim de rambursarea TVA – Programul general sau aici o să fie și acel Program special pentru agricultori?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Dorel Noroc:

Stimate domnule președinte,

Noi nu avem o legătură directă între banii pe care-i primim de la Banca Mondială și modalitatea cum noi îi cheltuim. Doar că Banca Mondială a condiționat 12 milioane de dolari. Este important ca noi să avem cheltuieli nu mai puțin de 12 milioane de dolari, ca ei să deburseze acești bani.

Vreau să informez că la moment noi avem pentru subvenționarea plăților salariale cheltuite 57 milioane de lei și pentru rambursarea TVA, inclusiv pentru agricultori, 135 milioane de lei. Rambursarea TVA în continuare crește și, practic, noi în curând o să atingem 12 milioane de dolari și o să putem debursa.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Alte întrebări nu sunt.

Domnule Noroc,

Vă rog să luați loc.

Rog raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog, raportul.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru ratificarea Amendamentului nr. 2 la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare și Amendamentului nr. 2 la Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și (BIRD) Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de modernizare a administrării fiscale, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Președintele Republicii Moldova în mod prioritar, și comunică următoarele.

Proiectul de lege prevede ratificarea amendamentelor care au drept scop extinderea obiectivelor inițiale ale proiectului axate pe îmbunătățirea colectării veniturilor la bugetul public național, ridicarea calității serviciilor prestate contribuabililor și conformării fiscale, precum și menținerea nivelului de ocupare a forței de muncă și afacerilor în contextul pandemiei COVID-19.

În acest sens, bugetul total al proiectului și aranjamentele de management financiar al proiectului rămân neschimbate, fiind replanificată suma de 50 milioane de dolari SUA.

Pornind de la cele menționate și ținând cont de prioritatea proiectului de lege, comisia susține proiectul de lege și îl propune Parlamentului spre adoptare în prima și a doua lectură.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Coraport din partea Comisiei politice externe și integrare europeană, domnul vicepreședinte Țîrdea.

Domnul Bogdat Țîrdea:

Comisia politică externă și integrare europeană, în conformitate cu funcțiile și atribuțiile sale, a examinat prezentul proiect de lege și comunică următoarele.

Proiectele ambelor tratate au fost avizate pozitiv de comisie la etapa inițierii negocierilor și aprobării, semnării. Prevederile amendamentelor nu contravin politicii externe promovate de Republica Moldova.

Având în vedere cele menționate mai sus, în temeiul articolelor 27 și 56 din Regulamentul Parlamentului, Comisia politică externă și integrare europeană propune adoptarea proiectului de Lege nr. 454 din 19.11.2020 în plenul Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Vă rog să reveniți la locurile de muncă, să începem procedura de vot. Începem procedura de vot.

Se supune votului aprobarea proiectului nr. 454 din 19.11.2020 în prima lectură.

Cine este pentru, rog să votați. Prima lectură.

Majoritatea sau chiar unanim.

Propunerea Comisiei economie, buget și finanțe a fost să fie adoptat și în lectura a doua.

Cine este pentru ca proiectul nr. 454 din 19.11.2020 să fie votat în lectura a doua, rog să votați.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 23.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 23.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 21.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 21.

Cu 70 de voturi, proiectul este votat în lectura a doua.

Următorul proiect...

Stimați colegi,

Mai avem 15 minute până la întrerupere. Mai examinăm un proiect?

Da.

Proiectul nr. 426 din 19.10.2020. Prezintă secretarul de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii, doamna Drăgălin.

Doamna Iuliana Drăgălin – *secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii*:

Mult stimată, doamnă Președinte,

Mult stimați deputați,

Prezint proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 231 cu privire la comerțul interior, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 754 din 13.10.2020.

Drept temei pentru inițierea procesului de revizuire a Legii nr. 231 cu privire la comerțul interior au constituit: lansarea utilizării sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive SIA GEAP, precum și punerea în aplicare a Hotărârii de Guvern pentru punerea în aplicare a acestei resurse informaționale, care și au identificat și careva curențe și probleme în aplicare.

Deci scopul proiectului constă în reglementarea calitativă, transparentă, eficientă a rapoartelor juridice dintre comercianți și autoritățile administrației publice, prin revizuirea procesului depunerii la autoritățile administrației publice locale a notificărilor de inițiere, modificare sau încetare a activității de comerț și a procedurilor conexe.

Îmbunătățirea procedurii de depunere a notificărilor în comerț prin intermediul sistemului informațional automatizat, precum și schimbarea conceptuală a procedurii simplificate de acces preferențial în piețe a producătorilor casnici și întreprinderilor producătoare de produse agroalimentare, în bază de declarație pe propria răspundere, precum și stabilirea, și aprobarea la nivel de lege a Nomenclatorului unităților comerciale. Și ca noutate, reglementarea modului de vânzare a produselor la preț redus.

Proiectul nu are impact negativ asupra mediului de afaceri și nu comportă cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.

Deci are doar impact pozitiv, printre care pot fi evidențiate: micșorarea cheltuielilor pentru business în procesul operării cu notificările în comerț, majorarea numărului notificărilor depuse on-line și minimizarea contactului direct dintre funcționarii publici și antreprenori.

Proiectul de lege a fost discutat cu toți actorii principali implicați, reprezentanți ai autorităților publice, mediului de afaceri, avizele și sugestiile cărora au fost luate în considerare la perfectarea acestui proiect.

În contextul celor expuse, solicit susținerea proiectului dat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumim.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimată doamnă secretar,

Eu vreau să repet aceeași întrebare, pe care v-am pus-o ieri în cadrul comisiei. Și vreau totuși mai precis să răspundeți. Este foarte bună această normă că 50 la sută din suprafața... nu-i clar, acuși noi vedem 50% din piață este asigurată, oferită pentru producători.

Dar întrebarea mea este: cum o să... care ar fi mecanismul stabilirii acestor 50 la sută? La suprafață sau la numărul locurilor de comerț? Dat fiind faptul că, dacă la suprafață, teoretic 50% din suprafață pot fi cumpărate de doi producători și numai ei o să vândă acolo producția.

Cum... eu n-am găsit mecanismul în lege și mi se pare că este important să introducem acest mecanism.

Doamna Iuliana Drăgălin:

Mulțumesc mult, domnule deputat.

Da, noi ieri am discutat. Și eu mai reiterez același mesaj pe care l-am spus și ieri. Conform articolului 12 din prezenta lege, unitățile comerciale ambulante în piețele agroalimentare și în piețele mixte, deci se acordă în mod prioritar întreprinderilor producătoare de produse agroalimentare, pentru comercializarea producției proprii în baza declarației pe propria răspundere. Declarație de producător.

Cota unităților comerciale ambulante pentru întreprinderile producătoare se stabilește de către administratorul pieței, în funcție de tipul pieței, dar nu poate constitui mai puțin de 50 la sută din suprafața comercială a pieței. Și pentru acele... a pieței agroalimentare și la 30 la sută pentru suprafața comercială a pieței mixte.

Legea stabilește normele generale sau procedurile generale și cele materiale. Cu aspecte de procedură tehnică o să venim cu hotărâri de Guvern în vederea detaliizării tehnice, cum aceasta se va face. Dar, la sigur, este 50 la sută din suprafața comercială și nu din locuri.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc, doamnă secretar.

A doua întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Doamnă secretar,

Nu considerați că acest mecanism totuși este necesar să-l introducem în lege și că nu este corect, dacă noi o să rămânem la ideea că 50% din suprafață?

Totuși, noi trebuie să cuprindem câți mai mulți producători și să operăm cu noțiunea „locuri de comerț” sau „locuri de piață”, sau nu știu cum: tarabe, tejghele, mese.

Nu considerați că este totuși oportun, în contextul predictibilității, și să nu lăsăm la discreția Guvernului, să introducem acest mecanism în acest proiect de lege între prima și a doua lectură?

Doamna Iuliana Drăgălin:

Vreau să vă aduc la cunoștință că în urma elaborării acestui proiect de lege, împreună cu APL-urile, deja a fost elaborat un Regulament de către... de exemplu, un Regulament al comerțului intern ce ține de municipiul Chișinău, și deja este plasat.

Deci noi considerăm la moment că vom veni cu o hotărâre de Guvern detaliată ulterior. Pentru că trebuie consultate iar toate părțile, decât acum să purcedem la un amendament rapid, care va face procedura mai îndelungată, deoarece antreprenorii așteaptă aceste modificări. Și dumneavoastră foarte bine cunoașteți că dumneavoastră singuri...

Domnul Alexandru Slusari:

Până când nu se va face hotărârea de Guvern, lăsăm loc de interpretare.

Doamna Iuliana Drăgălin:

Noi o să venim cât de repede posibil, deoarece Regulamentul deja este elaborat în baza legii. El deja este făcut în baza legii.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De la tribuna...

Stimați colegi,

Pentru aceasta este lectura a doua. Veniți cu amendamente pentru lectura... (*Voce nedeslușită din sală.*) Nu, nu. Comisia a propus într-o singură lectură, stimați colegi.

Următoarea întrebare – domnul Bolea Vladimir.

Domnul Vladimir Bolea:

Doamnă secretar de stat,

Eu aș avea o întrebare tot la acest articol, punctul 12. Dar subcontractarea tot la acele 50 la sută din suprafața de piață agroalimentară și 30 la suprafața din piața mixtă?

Doamna Iuliana Drăgălin:

Am să rog pentru detalii tehnice colegii, colegul din... coautorul proiectului.

Domnul Valentin Armașu – *expert al Ministerului Economiei și Infrastructurii*:

Bună ziua!

Armașu Valentin, sunt consultantul Băncii Mondiale pentru Ministerul Economiei. Am făcut parte la elaborarea proiectului.

Aș face o precizare, dacă îmi permiteți, mai întâi la întrebarea domnului Slusari, pentru că este destul de clară delimitarea acestor 50% prin sintagma „unități de comerț ambulant”, care nu pot depăși anumite mărimi. Deci nu poate fi o unitate de 50% din toată suprafața. Ele sunt de 2m², de exemplu, tezghelele, deci ori o împărțim tot în tezghele și va fi o limitare, ori vor fi amplasate alte tipuri de unități comerciale, dar care nu pot avea o suprafață mai mare decât este stabilit în Nomenclator.

Referitor la a doua întrebare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

În microfon, vă rog.

Domnul Valentin Armașu:

Referitor la a doua întrebare. (*Gălăgie în sală.*)

Dacă puteți să faceți o concretizare, pentru că eu nu prea am sesizat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vladimir Bolea:

Deci atunci când vorbim despre spațiile din piețe, vorbim despre închirieri, piața este creată și vin agenți economici și închiriază, și noi vorbim despre 50 la sută pentru produsele autohtone.

Dar noi... pe mine mă interesează despre exercițiul de subînchiriere, că noi cunoaștem că în Republica Moldova există o persoană care închiriază și subînchiriază tot lui, și tot așa... Cum evităm în acest caz monopoluri, care pot fi create prin diferite contracte de subcontractare?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Valentin Armașu:

Deci locurile preferențiale în piețe, despre care vorbim, ele sunt preferențiale. Ceea ce spuneți dumneavoastră, se referă la condițiile generale de încheiere a contractelor în piețe. Locurile preferențiale se atribuie pe principiul „primul venit, primul servit” zilnic. Deci nu poate exista o subcontractare ulterioară, ele nu se atribuie în bază de contract.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

A doua întrebare.

Domnul Vladimir Bolea:

Dar în piețele existente, care poartă caracter permanent: Piața Centrală, Piața „Delfin” și multe altele?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Microfonul nr. 15.

Domnul Valentin Armașu:

Norma referitor la existența cotelor preferențiale nu o introducem noi acum, ea există și actualmente în redacția actuală a legii. Dacă administratorii piețelor nu se conformează normelor legale, urmează să fie aplicate măsuri de constrângere și nu este subiectul acestui proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi...

Doamnă secretar,

Nu aveți alte întrebări.

Rog Comisia economie, buget și finanțe, raportul comisiei.

Domnul Petru Burduja:

Mulțumim, doamnă Președinte.

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 231 cu privire la comerțul interior și informează despre următoarele. *(Gălăgie în sală.)*

Proiectul de lege este propus spre examinare în scopul ajustării prevederilor Legii cu privire la comerțul interior la cadrul general ce reglementează mediul de afaceri și, respectiv, se conformă la cerințele de digitalizare a procedurilor de notificare a activității de comerț.

În acest scop, proiectul de lege propune următoarele:

– modificarea noțiunilor și completarea legii cu noțiunile de „producător casnic”, „declarație de producător” și „declarație de producător casnic”;

– reformularea prevederilor interpretabile în vederea asigurării respectării principiilor generale ale reglementării activității de întreprinzător;

- stabilirea condițiilor pentru reglementarea modului de comercializare a produselor pentru producătorii casnici;
- modificarea procedurilor de notificare prin intermediul ghișeului unic;
- stabilirea Nomenclatorului unităților comerciale... și alți factori importanți.

Proiectul de lege este avizat pozitiv de comisiile permanente și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului.

Pentru implementarea prevederilor proiectului de lege nu sunt necesare mijloace bugetare suplimentare. *(Gălăgie în sală.)*

Urmare a examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu vot majoritar, a decis susținerea lui și propune aprobarea în lectura întâi.

Mulțumim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Propunerea comisiei este ca proiectul de Lege nr. 426 din 19 octombrie 2020 să fie votat în prima lectură.

Cine este pentru, vă rog să votați. Prima lectură.

Majoritatea voturilor.

Proiectul este votat în prima lectură.

Pentru lectura a doua, rog deputații să prezinte amendamentele.

După cum am convenit, peste fiecare două ore de muncă, jumătate de oră pauză.

Până la ora 16.00 – pauză.

PAUZĂ

*

* * *

DUPĂ PAUZĂ

Doamna Zinaida Greceanîi:

... 16.02.

Vă rog să reveniți la locurile de muncă.

Красавицы,

Repede mișcați-vă.

Rog Secretariatul să anunțe dacă suntem 51 de deputați și putem să continuăm ședința.

Sunt pe drum toți.

Stimați colegi,

Pare-mi-se că deja suntem 51 de deputați în sală, putem continua lucrările.

Următorul proiect care se supune examinării este proiectul nr. 360 din 10 august 2020.

Din partea Guvernului – Ministerul Economiei și Infrastructurii, domnul secretar de stat Tarlev.

Domnul Vitalie Tarlev – *secretar de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii*:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați domnilor deputați,

Se propune atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 558 din 31 iulie 2020.

Acest proiect de lege este elaborat în conformitate cu bunele practici europene, transpune parțial o serie de prevederi din Regulamentul referitor la stabilirea unor măsuri privind accesul la Internet deschis. Proiectul are în sine scopul de a garanta tratament egal și nediscriminatoriu al traficului în furnizarea de servicii de acces la Internet și a drepturilor conexe ale utilizatorilor finali.

În contextul asigurării neutralității Internetului, proiectul prevede:

- se stabilesc drepturile și obligațiile furnizorilor de servicii de acces la Internet privind garantarea tratamentului egal și nediscriminatoriu al traficului în furnizarea de servicii de acces la Internet, precum și a calității acestor servicii;

- se stabilesc drepturile utilizatorilor finali de a accesa și distribui informații și conținut, de a utiliza și de a pune la dispoziție aplicații și servicii și de a folosi echipamente terminale la alegere, indiferent de locația utilizatorului final sau a furnizorului ori de locația, originea ori destinația informațiilor, conținutului, aplicațiilor sau serviciilor prin intermediul serviciilor de acces la Internet;

- se stabilesc drepturile autorității de reglementare de a impune unui furnizor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului cerințele privind calitatea serviciului și alte măsuri adecvate și

necesare pentru a promova disponibilitatea neîntreruptă și fără discriminare a serviciilor de acces;

- se stabilesc, de asemenea, obligațiile autorității de reglementare de a publica pe pagina web rapoarte periodice cu privire la monitorizarea calității serviciului de acces la Internet și constatările lor.

Punerea în aplicare a acestor prevederi nu implică suportarea costurilor suplimentare de către furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului, stabilește sau pune accent prioritar pe protejarea drepturilor utilizatorului final.

A fost consultat public inclusiv privind analiza impactului de reglementare și se propune pentru aprobare.

Solicităm susținerea proiectului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule secretar de stat,

Nu aveți întrebări.

Vă rog să luați loc.

Rog Comisia economie, buget și finanțe – raport.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, și informează despre următoarele.

Proiectul de lege este propus spre examinare în corespundere cu Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere „Republica Moldova–Uniunea Europeană” care prevede transpunerea prevederilor Regulamentului Uniunii Europene nr. 2120/2015 al Parlamentului European.

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul garantării funcționării continue a ecosistemului de Internet ca motor al inovării, precum și în scopul protejării drepturilor utilizatorilor de a accesa și distribui informații prin intermediul serviciilor de acces la Internet.

În acest scop, proiectul de lege include modificări la Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 care stabilesc norme de garantare a tratamentului echitabil și nediscriminatoriu al traficului în furnizarea de servicii de acces la Internet și a drepturilor conexe ale utilizatorilor finali.

În aceeași ordine de idei, proiectul de lege include norme de revizuire a drepturilor și obligațiilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației în vederea minimizării setului de cerințe privind calitatea serviciilor impuse furnizorului de rețele publice de comunicații electronice, precum și obligarea agenției de a publica pe pagina sa web oficială a rapoartelor anuale cu privire la monitorizarea calității serviciului de acces la Internet.

Proiectul de lege este avizat pozitiv de comisiile permanente și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului. Proiectul de lege a fost redactat în corespundere cu obligațiile și propunerile expuse în avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului și este prezentat în anexa la prezentul raport.

Urmare a examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul majoritar, a decis susținerea proiectului de Lege nr. 360 din 10 august anul curent și propune aprobarea lui în prima lectură.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Coraport din partea Comisiei politică externă și integrare europeană.

Domnule Țîrdea,

Vă rog.

Domnul Bogdat Țîrdea:

Comisia politică externă și integrare europeană a examinat la ședința sa din 25 noiembrie 2020 proiectul de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007.

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop crearea cadrului normativ favorabil dezvoltării tehnologiilor avansate în domeniul comunicațiilor electronice și tehnologiei informației, precum și protejării drepturilor utilizatorilor finali de a accesa, distribui informații și de a utiliza aplicații și servicii fără discriminare prin intermediul serviciului de acces la Internet.

În urma discuțiilor, cu votul majorității membrilor prezenți în ședință, Comisia politică externă și integrare europeană propune proiectul de lege spre examinare în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Începem procedura de vot, vă rog cu toții să vă ocupați locurile în sală.

Comisia de bază economie, buget și finanțe a propus aprobarea proiectului nr. 360 din 10 august 2020 în prima lectură.

Cine este pentru, rog să votați.

Prima lectură.

Mulțumesc.

Majoritatea deputaților.

Prima lectură.

Vreau să vă întreb: noi avem propuneri pentru lectura a doua? Sau în prima lectură doar? (*Rumoare în sală.*) În prima lectură.

Stimați colegi,

Comisia a propus prima lectură. Prima lectură.

Următorul proiect care se propune examinării este proiectul nr. 386 din 11.09.2020. Prezintă secretarul de stat al Ministerului Finanțelor, domnul Dorel Noroc. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Da, vă rog.

Doamnă Tauber,

Vă rog.

Doamna Marina Tauber:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

O întrebare organizatorică. Noi, fracțiunea noastră și colegii din Platformă, suntem gata să lucrăm și până la 1 noaptea, cum trebuie. Pur și simplu, poate să ne anunțați ori toți împreună să votăm până la ce oră astăzi o să lucrăm. Ca să știm cum să planificăm în teritorii și activitățile noastre pe astăzi și, eventual, mâine, dacă este posibil.

Dar iarăși, repet că noi suntem gata și până la 1, și până la 2 să lucrăm. Numai să știm până la ce oră astăzi o să fie agenda noastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Haideți, eu am o propunere. Noi să examinăm toate proiectele astăzi, care sunt venite de la Guvern. Lucrăm până la ora 9. Dacă izbutim și proiectele care sunt ale deputaților, le examinăm.

În așa mod, fiindcă pe mâine ați solicitat două audieri. Și încă avem agenda foarte încărcată pe mâine. De aceea eu v-aș propune azi să o descărcăm maximal, proiectele care sunt.

Dar ajungem la ora 6, facem întrerupere și la 6 decidem cum mergem mai departe. De acord? (*Voci nedesluite din sală.*)

Stimați deputați,

Locul de muncă al dumneavoastră nu este la televiziune.

Stimați colegi,

Nr. 386, domnule Noroc, vă rog.

Domnul Dorel Noroc:

Mulțumesc.

Stimată doamnă Președinte,

Stimați domni deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal. Menționez faptul că actualmente lipsesc prevederi în partea ce ține de echivalarea gradelor speciale deja deținute în cazul angajării sau al transferării în cadrul Serviciului Vamal a persoanelor din organele securității statului și ordinii publice sau din alte organe de ocrotire a normelor de drept.

Astfel, întru asigurarea respectării principiului transparenței și echității, precum și în scopul promovării unor instrumente de motivare la angajarea în cadrul Serviciului Vamal a persoanelor din organele securității statului și ordinii publice, și excluderea unor abordări discriminatorii față de angajații acestor structuri, se intervine cu reglementări clare referitor la echivalarea gradelor speciale.

Reglementările normative propuse în proiect stabilesc dreptul Serviciului Vamal de a echivala la numirea în funcție gradele speciale ale funcționarilor din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, precum și ale autorităților administrative și ale instituțiilor din subordinea acestuia, Serviciului de Informații și Securitate, Centrului Național Anticorupție, sistemului administrației penitenciare și Serviciului Fiscal de Stat, precum și modalitatea de corelare a acestora, expusă în formă de tabel în anexa la lege.

Echivalarea gradelor speciale se va face prin actul administrativ, emis de către organul care are competența legală de numire în funcție. Proiectul nu va necesita cheltuieli financiare și alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat. Aceste cheltuieli vor fi acoperite din contul alocațiilor financiare, aprobate pentru anul de gestiune.

În temeiul celor relatate, rog susținerea proiectului prezentat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Frunze.

Domnul Petru Frunze:

Vă mulțumesc.

Domnule secretar de stat,

Vă voi oferi o întrebare. Dar nu este la subiect și rog doamna Președinte să nu-mi închidă microfonul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Am să încerc.

Domnul Petru Frunze:

Fiindcă pentru ziua de mâine primarii din întreaga țară și-au anunțat un protest la Ministerul Finanțelor și la Guvern. Și, bineînțeles, că aproape toți deputații din acest Parlament au relații cu autoritățile locale, cu primarii. Au fost susținuți de primarii din întreaga țară. Și nu ne-ar sta bine ca noi mâine să fim în această sală, iar primarii să înghețe în frig.

Dumneavoastră cunoașteți care este scopul acestui protest, fiindcă Guvernul prin politicile sale pentru anul 2021 în politica bugetar-fiscală atentează la autonomia financiară locală.

Și vreau să întreb, dacă dumneavoastră, în circumstanțele care suntem astăzi, vedeți ca necesitate să vă revizuiți această politică bugetar-fiscală pentru 2021 în raport cu autoritățile locale. Și să venim cu un mesaj către primarii din Republica Moldova, fiindcă nu este o activitate politică. Este o activitate organizată prin intermediul CALM-ului. Și nu ne va face față absolut deloc când puterea locală va ieși în stradă. Reprezentanții, adică primarii vor îngheța, iar noi vom sta bine, mersi aici la călduț.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Până va răspunde domnul deputat... până va răspunde domnul secretar de stat, după câte eu înțeleg, este un proiect, undeva este o prognoză a Ministerului Finanțelor care n-a fost discutată nici la Guvern. Cu atât mai mult, este în puterea deputaților, noi, aici, în Parlament, să decidem altfel, decât o să vină Guvernul. De noi depinde. Dacă noi punem carul înaintea nu știu la ce, atunci ce se primește? Noi, deputații, ce o să decidem?

Guvernul, Ministerul Finanțelor poate să ia o decizie, se duce la Guvern. Decizia la Guvern poate să fie schimbată, votată altfel. Vine Guvernul în Parlament. Noi aici decidem. Eu nu înțeleg, dumneavoastră propuneți și noi mâine să ne alăturăm în stradă? La ce? Eu îmi pun întrebarea: la ce?

Domnule Noroc,

Vă rog să răspundeți.

Domnul Dorel Noroc:

Doamnă Președinte,

Vă mulțumesc mult.

Foarte succint. Noi vrem ca mâine, în loc de protestele de la ora 11.00, să avem o discuție civilizată în cadrul Ministerului Finanțelor. Ușile sunt deschise și îi așteptăm cu mare plăcere să discutăm.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Litvinenco.

La subiect, vă rog.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc.

La subiect. Eu mă uit în acest proiect, deci se modifică Legea Serviciului Vamal din 2017, da? Avem practic 3 ani de aplicare a acestei legi. Atunci când s-a adoptat această lege și nu s-a inclus această echivalare, a fost o scăpare sau aceasta era politica statului la momentul respectiv? Ca să nu existe o echivalare a gradelor militare, gradelor speciale, gradelor de funcționar public și tot așa mai departe.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnule secretar.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Dacă cunoașteți.

Domnul Dorel Noroc:

Domnule deputat,

Eu cred că putem... eu cred că putem să o calificăm ca o scăpare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Litvinenco,

A doua întrebare.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Dar eu nu cred că este o scăpare. Eu cred că aceasta a fost abordarea și aceasta a fost politica din acel moment la nivelul Guvernului, Ministerului Finanțelor sau cine promova politica în domeniul, mă rog, activității Serviciului Vamal.

Pentru că îmi aduc aminte, am impresia că înainte fix așa a fost. Prin 2000, s-a adoptat Legea Serviciului Vamal, o lege precedentă Legii nr. 302/2017. Și, la fel, la început nu s-a prevăzut această echivalare. După care prin 2007, dacă nu greșesc eu, tocmai prin 2007, după 7 ani, s-a venit

cu această echivalare, care uneori are niște efecte destul de nefaste față de dezvoltarea carierei și față de echitate.

Eu îmi aduc aminte, au fost cazuri când din cauza acestei echivalări, erau persoane care la vârsta de 25 de ani aveau grad de colonel. Deci persoana fusese funcționar public într-o funcție înaltă. A obținut automat, având în vedere funcția, gradul respectiv de funcționar public, consilier de stat de clasa a treia. După care s-a transferat într-o funcție, am impresia sau la serviciul... sau la SIS, sau la Vamă, și automat la 25 de ani el a devenit colonel, având în vedere această echivalare.

Deci cum putem noi să combinăm, pe de o parte, necesitatea, probabil, în unele cazuri, a echivalării acestor grade cu echitatea care trebuie să existe o dezvoltare naturală a carierei, de exemplu, în Serviciul Vamal?

Deci pleci de la cel mai mic grad și tot urci, urci, urci, până ajungi la cel mai înalt. Ca să nu vină altcineva care, deodată, devine colonel sau ce mai este acolo, ce grade mai sunt acolo. *(Gălăgie în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Dorel Noroc:

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Legat de prima. Atunci când am promovat Legea nr. 302, pe platforma Ministerului Finanțelor, cât am fost în funcție atunci șef direcție, dacă nu mă înșel, nu s-a discutat deloc acest subiect, punem sau nu punem echivalarea gradelor. Ce ține de acest transfer și obținerea unui grad mai înalt, după cum vedem după anexă, nu există funcționari publici, nici chiar... după cum vedeți, nici Ministerul Finanțelor, nici altă autoritate publică, unde sunt funcționari publici fără statut, nu au o echivalare atunci când se angajează în cadrul Serviciului Vamal. Sunt doar autoritățile Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, CNA, sistemul administrației penitenciare și Serviciul Fiscal de Stat, acolo unde au aceste grade. În cazul transferării funcționarilor publici, inclusiv din Ministerul Finanțelor, nu există această echivalare și nu va exista, conform acestui proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate domnule raportor,

Eu citesc din atribuțiile Serviciului Vamal. Serviciul Vamal este organul administrației publice, care contribuie la dezvoltarea Republicii Moldova prin asigurarea securității economice și fiscale ale statului, facilitarea

comerțului legitim și oferirea serviciilor publice calitative mediului de afaceri.

Întrebarea mea, nu știu cât e de banală, dar vreau ca s-o supunem discuției, legată de cât îi de oportun ca colaboratorii Serviciului Vamal să dețină grade militare sau speciale. În condițiile în care exact similar este Serviciul Fiscal de Stat care, la fel, în mare parte, deține aceleași atribuții: colectarea sau administrarea veniturilor la bugetul de stat și nu sunt supuse astfel de calificări. Aici avem această situație, probabil, se va argumenta că-s contrabandă și așa mai departe, eu văd aici rolul și al Poliției de frontieră, care conlucrează la punctele de trecere a frontierei unde, cumva, ar putea să minimizeze anumite riscuri legate de activitatea colaboratorului Serviciului Vamal.

Ideea mea că, mai degrabă, ne-am concentra pe demilitarizarea instituțiilor publice și eficientizarea lor, decât încărcarea cu responsabilități sau cu astfel de grade.

Și a doua întrebare: care vor fi cheltuielile bugetare pentru implementarea acestor modificări?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Dorel Noroc:

Da. Vă mulțumesc.

Legat de prima întrebare. Faptul ca Serviciul Vamal să dețină sau nu grade speciale, asta-i un subiect care s-a discutat și foarte intens, atunci când s-a promovat Legea nr. 302.

Ceea ce promovăm noi acum, nu este o chestie de a stabili grade speciale pentru Serviciul Vamal sau nu, doar stabilim pentru cei care se transferă din alte autorități, care au competențe asimilare, să spunem așa, către Serviciul Vamal.

Subiectul pe care dumneavoastră îl ridicați, consider că nu este... nu vizează acest proiect de lege.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare, domnule Ciubuc?

Nu aveți a doua întrebare.

Următoarea întrebare – domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Domnule Noroc,

Așa, la modul serios, pentru cine a fost făcută această lege? Că informația pe care o am eu, sunt niște băieți care au trecut de la CNA și-s în

funcție de director și vicedirector și... Eu am impresia că pentru ei s-a făcut legea asta. Este adevărat sau dumneavoastră aveți anumite calcule câte persoane s-au transferat din alte instituții, cum ar fi... de la Poliție, eu știu, de la CNA, din SIS au trecut la Vamă sau... Care au fost raționamentele? Că din informația pe care o am eu, este că, până la urmă, s-a făcut pentru 3 funcționari această lege.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Dorel Noroc:

Domnule deputat,

Eu cred că noi sistemul public trebuie să-l prevedem ca un tot întreg. Și atunci cum ar fi la sistemul public, în cadrul dat, vorbim de Serviciul Vamal, MAI, CNA, sistemul penitenciarelor, SIS și Serviciul Fiscal, pentru că ei au grade speciale. Și atunci când există transferuri de persoane între aceste instituții, atunci trebuie să aibă o anumită echivalare a gradelor speciale.

Dacă statistica transferurilor o prezintă. În 2018 – 21 de persoane din Inspectoratul General al Poliției, din Inspectoratul General al Poliției de frontieră, din Serviciul Protecție și Pază de Stat.

În 2019 – 2 persoane din Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General pentru Situații de Urgență. Și, în 2020 – 17 funcționari din Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General al Poliției de frontieră și Serviciul de Informații și Securitate. În total, sunt 40 de persoane.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare? Nu aveți.

Da, vă rog, a doua întrebare.

Domnul Lilian Carp:

Eu, totuși, mă uit că... fluxul ăsta de funcționari care dintr-o instituție în alta nu este atât de mare – 15, 16, 17 persoane văd că anual, total vreo 40 și ceva. De aceea informația care a venit la mine că această lege îi făcută pentru 3 persoane, care au deținut funcții în anumite instituții, la CNA inclusiv, deci pentru ei... și astăzi dețin funcții de conducere, această lege s-a făcut pentru ei. Și eu cred că noi trebuie să mergem la demilitarizare, așa cum a spus și domnul Ciubuc, și să nu facem legi speciale pentru anumite persoane.

Mersi mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Da. Mulțumesc.

Domnule secretar de stat,

Aș vrea să aflu de la dumneavoastră cum considerați, cum se corelează o creștere profesională firească și graduală pe parcursul a mai multor ani de zile în cadrul Serviciului Vamal cu o intervenție de afară, care bulversează și dă peste cap un proiect normal de creștere profesională? Una. E un aspect foarte dureros. Și susțin cu fermitate ceea ce-a menționat și domnul Ciubuc, și domnul Carp că e necesară o demilitarizare a Serviciului Vamal, așa cum este în majoritatea țărilor democratice. Vama nu este o structură militarizată.

Dar soluția pe care o propuneți de echivalare, categoric generează o distorsiune în creșterea profesională. Și sunt tentat și eu, și am și eu unele informații, a fost la indicația cuiva specială cu dedicație a acestei echivalări.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Domnule secretar,

Vă rog, răspunsul.

Mie mi se pare că dumneavoastră deja ați răspuns la această întrebare și a fost răspunsul foarte clar... și cu statisticile aduse.

Următoarea întrebare, domnule Reniță.

Domnul Iurie Reniță:

Da.

Stimați colegi,

Eu aș propune ca să examinăm suplimentar acest proiect, să revenim la el într-o formulă mult mai competentă, și nu în grabă să accelerăm această inițiativă, care pare a fi, mai degrabă, totuși, una dedicată.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Grosu.

Domnul Igor Grosu:

Cu titlu de anunț. Deci, domnule secretar de stat, însăși statistica, pe care ați prezentat-o dumneavoastră, vorbește despre faptul că nu asistăm la... aflux, reflux masiv, în masă, a persoanelor dintr-un minister, dintr-un serviciu în altul... este, seamănă foarte clar a dedicație. De aceea Frațiunea „PAS” nu va susține acest proiect.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule secretar,

Nu mai aveți...

Da, vă rog.

Domnul Dorel Noroc:

Doar un moment important. Statistica mică de 40 de persoane, care s-au schimbat, este inclusiv datorită faptului că nu sunt echivalate gradele speciale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Luați loc, vă rog.

Nu mai aveți alte întrebări.

Rog raportul Comisiei economie, buget și finanțe.

Domnule Golovatiuc,

Vă rog.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul de lege prevede că persoanelor angajate în cadrul Serviciului Vamal, care dețin grade speciale ale Ministerului Afacerilor Interne, precum și ale autorităților administrative și instituțiilor din subordinea acestuia, Serviciului de Informații și Securitate, Centrului Național Anticorupție, sistemului administrației penitenciare, Serviciului Fiscal de Stat li se echivalează gradele speciale prin actul emis de către persoana/organul care are competența legală de numire în funcție. *(Gălăgie în sală.)*

Pornind de la cele menționate, comisia, cu 5 voturi „pentru”, totuși, nu a întrunit numărul necesar de voturi și propune proiectul de lege spre examinare în ședința Parlamentului.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Coraport din partea Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică – domnul Jizdan.

Domnul Alexandru Jizdan:

Stimați colegi,

În conformitate cu atribuțiile funcționale, stabilite de Regulamentul Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a examinat în cadrul ședinței din data de 25 noiembrie proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern.

Potrivit notei informative ce însoțește prezentul proiect de lege, acesta a fost elaborat în vederea stabilirii exprese în legea specială a particularităților echivalării gradelor speciale și calculării vechimii în muncă la numirea în funcție în cadrul Serviciului Vamal a funcționarilor publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, inclusiv ale autorităților administrative și instituțiilor din subordinea acestuia, Serviciului de Informații și Securitate, Centrului Național Anticorupție, sistemului administrației penitenciare și Serviciului Fiscal de Stat.

Totodată, în urma dezbaterilor, prezenta inițiativă legislativă nu a întrunit votul majorității membrilor săi în vederea pronunțării unei decizii, astfel adoptarea acestuia rămâne la discreția plenului Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Ambele comisii nu s-au putut pronunța sau „pro”, sau „contra”, de aceea supun votului aprobarea în prima lectură a proiectului nr. 386 din 11 septembrie 2020.

Domnilor deputați,

Vă rog să reveniți la locuri.

Fiindcă aici eu intuiesc că o să trebuiască să vă numărăm.

Cine este pentru a fi aprobat în prima lectură, rog să votați.

Majoritatea voturilor.

Proiectul este aprobat în prima lectură.

Rog comisiile să examineze amendamentele pentru lectura a doua.

Următorul proiect care se supune examinării este proiectul nr. 276 din 26 iunie 2020.

Secretarul general al Cancelariei de Stat domnul Ermurachi.

Domnul Adrian Ermurachi – *secretar general adjunct al Guvernului*:

Mulțumesc mult, doamnă Președinte.

O precizare. Secretar general adjunct, ca nu cumva să creăm conflicte de interpretări.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Au, aveți unde crește încă.

Domnul Adrian Ermurachi:

Mulțumesc mult.

Într-adevăr. Dar avem un secretar general la momentul actual profesionist, care nu vreau să-l... Da, și acolo e politică.

Doamnă Președinte,

Proiectul pe care îl supunem astăzi sau cu care am venit să cer votul Parlamentului este un proiect tehnic, după cum și se numește proiectul – pentru aprobarea proiectului de Lege cu privire la modificarea unor acte normative. Obiectivul de bază este unul de a delimita... de a face încă un pas în delimitarea competențelor și atribuțiilor între autoritățile publice centrale și locale și, mai exact, ne propunem prin acest proiect de a transmite dreptul de a semna și de a elibera legitimațiile de ales local din competența Guvernului și a Prim-ministrului care este astăzi în competența Comisiei Electorale Centrale. Deci se propune ca legitimațiile pentru președinții de raion, pentru primarul municipiului Bălți și pentru Primarul general al municipiului Chișinău această competență s-o aibă Comisia Electorală Centrală și să nu aibă Guvernul. Este o competență improprie, de fapt, Guvernului și o competență proprie a unui organ electoral, care, de fapt, finalizează ciclul alegerilor locale prin acest proces.

Proiectul a fost supus consultărilor, în principiu, avem avizele care sunt la setul de materiale. În rest, sunt modificări tehnice de ajustare la obiectivul propus.

Rog mult votul dumneavoastră.

Vă mulțumim.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumim.

Întrebări nu aveți.

Rog Comisia administrație publică.

Domnule vicepreședinte Usatîi,

Raportul comisiei.

Domnul Alexandr Usatîi:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia administrație publică, reieșind din atribuțiile sale funcționale, în temeiul prevederilor articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a

examinat proiectul nr. 276 din 26 iunie 2020 pentru modificarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a Guvernului Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul de lege elaborat prevede a fi operate modificări de ajustare la unele acte normative conexe reglementării care vizează procedura de eliberare a legitimațiilor de ales local, precum și modelul acestora.

În acest sens, se intervine cu amendări la prevederile Codului electoral nr. 1381/1997, Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local, Legii nr. 457/2003 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale, Legii nr. 256/2004 pentru aprobarea Regulamentului legitimației de ales local și a Regulamentului insigniei de ales local, respectiv la prevederile Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

Menționăm că proiectul de lege este avizat pozitiv de comisiile permanente, iar Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului propune spre examinare proiectul de lege cu unele observații, care se acceptă. Centrul Național Anticorupție, în raportul său, la concluzia expertizei, subliniază despre lipsa factorilor de risc care să genereze riscuri de corupție.

Urmare a celor expuse, în conformitate cu prevederile articolului 63 alineatul (1) litera c) din Regulamentul Parlamentului, comisia sesizată în fond propune Parlamentului pentru examinare și aprobare în prima lectură proiectul de lege examinat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți o întrebare.

Doamnă Roșca,

La domnul vicepreședinte?

Doamna Veronica Roșca:

Da, la domnul vicepreședinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Doamna Veronica Roșca:

Domnule vicepreședinte al Comisiei administrație publică,

Acest proiect de lege a intrat în Parlament pe data de 26.06.2020, ce a împiedicat Comisia administrație publică să analizeze acest proiect și, respectiv, să dea raport până la data de 25 noiembrie 2020?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Alexandr Usatîi:

Дело в том, что был период времени, когда комиссия не проводила заседания по различным объективным, субъективным причинам.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnul Alexandr Usatîi:

Процедура не нарушена.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi...

Doamnă Roșca,

Aveți a doua? Nu.

A doua, vă rog.

Doamna Veronica Roșca:

Și dumneavoastră, domnule vicepreședinte, ați evidențiat că sunt avizele la toate autoritățile necesare. Ce este indicat în avizul Comisiei Electorale Centrale? Fiindcă, respectiv, ea trebuia să-și expună opinia, dacă tot i se dă o atribuție proprie sau mai puțin proprie, cum s-a exprimat domnul secretar general adjunct.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnule Usatîi,

Vă rog.

Sau dumneavoastră, sau domnul secretar general adjunct, dacă puteți.

De comisie ține.

Da, vă rog.

Vă rog, microfonul nr. 21.

Domnul Adrian Ermurachi:

Da. Vă mulțumesc.

Într-adevăr, cum ați văzut și în tabelul de divergențe pe care l-am prezentat, opinia Comisiei Electorale Centrale a fost mai mult o opinie de abținere de a prelua această competență. Din punctul nostru de vedere, este o chestie proprie unei autorități, în limita resurselor de care dispune, de a mai lua competențe suplimentare. Colegii au avut discuții cu Comisia

Electorală Centrală, reticența este mai mult de a nu realiza... de a nu mai prelua sarcini suplimentare la efortul care și așa colegii de la CEC îl depun.

Dacă vorbim din punct de vedere al obiecției pe care o găsiți în tabelul de divergențe, că Comisia Electorală Centrală nu poate cunoaște deciziile luate la nivel de consiliu raional, cine a fost selectat în calitate de președinte de raion. De fapt, această obiecție noi și am argumentat-o în cadrul tabelului de divergențe, că deciziile care se iau în cadrul consiliilor raionale, în mod special decizia cine va ocupa funcția de președinte al raionului, ea este publică, ea este acces pentru toată lumea, inclusiv se aduce la cunoștință autorităților centrale.

În rest, Comisia Electorală Centrală nu are obiecții. Toate propunerile care au venit din partea comisiei au fost acceptate.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Alte întrebări nu sunt.

Stimați colegi,

Conform propunerii Comisiei administrație publică, se propune aprobarea proiectului de Lege pentru prima lectură, nr. 276 din 26 iunie 2020. Prima lectură.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea deputaților.

Proiectul este aprobat în prima lectură.

Următorul proiect, de asemenea îl prezintă secretarul general adjunct al Guvernului, nr. 411 din 1 octombrie 2020.

Vă rog, domnule Ermurachi.

Domnul Adrian Ermurachi:

Mulțumesc mult, doamnă Președinte.

Spre diferență de proiectul anterior, de data aceasta avem un proiect-cadru, un proiect conceptual, care vine, de fapt, să reglementeze domeniul privind Reprezentantul Guvernului în teritoriu și Oficiul Reprezentantului Guvernului în teritoriu.

La nivel general, putem să vorbim că acest proiect are scopul de a consolida rolul Reprezentantului Guvernului în teritoriu și de a reglementa normele speciale pentru acest domeniu, competențele, atribuțiile, modul de numire și alte detalii ce țin de Reprezentantul Guvernului în teritoriu și Oficiul Reprezentantului Guvernului în teritoriu.

Așa cum am menționat, la nivel de detalii, dacă vorbim, proiectul reglementează modul de numire, modul de ocupare a funcției,

incompatibilitățile, restricțiile, cazurile de suspendare și încetare a mandatului Reprezentantului Guvernului în teritoriu, instituie dreptul de a emite acte administrative pentru Reprezentantul Guvernului în teritoriu, revizuieste mecanismul de exercitare a atribuțiilor de către adjuncții Reprezentantului Guvernului în teritoriu. Mai exact ne propunem ca, de fapt, adjuncții Reprezentantului Guvernului în teritoriu să fie pur reprezentant... adjuncți ai Reprezentantului Guvernului în teritoriu repartizați pe domeniile de competență și nu după circumscripțiile raionale, în situația pe care o avem astăzi.

Adițional ce ne propunem, ca adjuncții Reprezentantului Guvernului în teritoriu, de fapt, să fie funcționari publici de conducere, care să fie aleși prin căile prevăzute de Legea nr. 158/2008 cu privire la ocuparea funcției publice, în așa fel încât să reușim să consolidăm instituția, dar și să asigurăm continuitatea oficiilor teritoriale.

Cu titlu de mențiune, pe care nu am menționat-o mai sus, Reprezentantul Guvernului în teritoriu, la fel ca și astăzi, rămâne în funcție de demnitate publică, care se ocupă la o propunere a Secretarului general de către... se numește de către Guvern.

Adițional, se reglementează aspectele ce țin de raportarea în cadrul activității oficiilor teritoriale și ale Reprezentantului Guvernului în teritoriu. Se instituie Oficiul Reprezentantului Guvernului în teritoriu, dar trebuie să menționez că fără personalitate juridică proprie.

Și foarte important este că se consolidează, de fapt, statutul angajaților din cadrul oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, care, de fapt, urmează să poarte o autonomie mai consolidată față de ceea ce au astăzi în procesul de realizare a controlului administrativ. Mă refer aici la controlul de legalitate.

Specialiștii care noi ne propunem ca să fie aceiași controlori, ei, de fapt, să fie acei care propriu-zis decid cu privire la legalitatea sau nelegalitatea unui act normativ. Și să fie acei care interacționează cu autoritățile ce țin de controlul de legalitate.

În rest, alte aspecte pe care le reglementează legea, sunt aspecte caracteristice unei norme-cadru, cum sunt drepturile, obligațiile, principiile și alte detalii.

Dacă îmi permiteți, în dispozițiile finale o să găsiți că noi ne propunem ca acest proiect de lege să intre în vigoare, la un an de zile, de la data publicării în Monitorul Oficial, în așa fel încât în această perioadă să pregătim și cadrul normativ conex la proiectul de lege, dar și să pregătim mecanismele de ocupare a funcțiilor.

Vă mulțumesc mult și rog mult votul dumneavoastră pentru acest proiect de lege.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – doamna Spataru.

Doamna Arina Spătaru:

Domnule raportor,

Aș avea o întrebare la condițiile stipulate în acest proiect de Lege pentru ocuparea funcției Reprezentantului Guvernului, unde nu este indicat cazierul privind integritatea profesională a acestuia, ceea ce ar aduce la conflict de interese, favoritism, trafic de influență, abuz în serviciu.

Despre aceasta vorbesc și obiecțiile expuse de către reprezentanții CNA în analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție la acest proiect.

La astfel de subiecte și Curtea Constituțională spune: „Testarea integrității profesionale poate fi aplicată tuturor categoriilor profesionale. Nici o categorie profesională nu este prin natura sa exclusă de la testarea integrității”.

Cu așa carențe, poate inițial redenumiți oficiul teritorial al Cancelariei de Stat în Oficiul Reprezentantului „cu ciomag” al Guvernului?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule secretar,

Vă rog.

Domnul Adrian Ermurachi:

De fapt, dacă o să urmăriți proiectul de lege, o să vedeți că, de fapt, proiectul de lege anume urmărește de a schimba situația pe care o avem astăzi. Și acest lucru noi l-am discutat foarte detaliat ieri în comisie.

Într-adevăr, pentru că, de fapt, Reprezentantul Guvernului în teritoriu, spre diferență de ceea ce avem astăzi, în primul rând, urmează să întrunească anumite criterii legate de experiență, legate de domenii de competențe. Dar și foarte important este și la articolul 8 alineatul (2) litera d) o să vedeți inclusiv aspectele de integritate.

Nu poate să fie numită o persoană în funcție, spre diferență de astăzi, pentru că noi astăzi nu avem. Bine, se prezumă că persoana care nu este integră sau are anumite încălcări de integritate nu ar trebui să ocupe funcția.

Dar acest lucru în proiectul de lege, cu care venim noi astăzi, este menționat anume expres că anumite încălcări și devieri de integritate, care sunt constatate, de fapt, persoana respectivă nu poate să mai ocupe funcția publică, funcția de Reprezentant al Guvernului în teritoriu sau chiar de adjunct al Reprezentantului Guvernului în teritoriu.

Prin urmare, și acest lucru a fost argumentat, inclusiv în raport cu colegii de la CNA. Și au fost și îmbunătățiri făcute pe proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Doamnă Spataru,

Aveți a doua întrebare?

Doamna Arina Spătaru:

Spătaru, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Spătaru. Mă iertați, vă rog. Am să țin minte.

Doamna Arina Spătaru:

Nu m-ați convins încă o dată. Și trecem la al doilea subiect. De fapt, întrebări sunt foarte multe. Trecem la articolul 29, unde autorii de lege oferă atribuții de control administrativ angajaților Aparatului Oficiului.

De facto, nici Clasificatorul unic al funcțiilor publice, nici sistemul de salarizare a funcționarilor publici ai Cancelariei de Stat nu prevăd funcția de controlor de stat.

Acest proiect de lege are ca scop consolidarea rolului Reprezentantului Guvernului în teritoriu sau reglementează „misiunea adevărată” cu privire la atribuțiile excesive, improprii sau contrare statutului entității publice și riscuri de corupție, legalizarea actelor de abuz în serviciu.

Poate, domnule Ermurachi, denumim Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat oficiul „haidamacilor Guvernului”?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule secretar general adjunct,

Este o propunere mai mult pentru revista „Chipăruș” care era înainte. Da, păi, așa. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Da, vă rog, domnule secretar general adjunct.

Domnul Adrian Ermurachi:

Dacă vă referiți la titlul de controlor de stat, de fapt, nu găsiți în clasificator, pentru că este exact ceea ce menționam, proiectul urmează să intre în vigoare timp de un an de zile, pentru a face ajustările necesare la aceste noțiuni. Și a fost și consultat cu autoritățile în acest sens.

Dar dacă vorbim din punct de vedere al atribuțiilor, aceste atribuții de control administrativ sau control de legalitate care să exercită de către reprezentanții Cancelariei de Stat, de către specialiștii care astăzi sunt în oficiile teritoriale, ele nu se schimbă față de aceea ce se propune în prezentul proiect de lege.

Dimpotrivă, de fapt, se consolidează statul acestor angajați, care propriu-zis lucrează, de fapt, pe documentele propriu-zise. Și să nu ne aflăm în situația că, de fapt, este un angajat care lucrează pe documentele propriu-zise, dar într-un final Reprezentantul Guvernului în teritoriu stabilește dacă actul este legal sau nu este legal.

În acest fel noi ne propunem, de fapt, anume acei care sunt specialiști, care au studii juridice sau au studiile de specialitate în domeniul respectiv și care exercită controlul de legalitate nemijlocit să facă acest lucru.

Sigur, dacă dumneavoastră vedeți că undeva se lasă loc de interpretare, vedeți că se deschide oportunitatea sau pentru cineva sau altul, categoric orice amendament este binevenit și noi chiar am vrea să-l discutăm.

Pentru că, așa cum menționam ieri în comisie, la comisia de fond mă refer, procesul de elaborare a prezentului proiect de lege a fost foarte îndelungat. Anume de a evita toate speculațiile și anume de a evita, de fapt, interpretările cu privire la...

Eu de aia și vă spuneam și ieri în comisie, și confirm și astăzi, că noi suntem foarte deschiși. Să închidem toate porțile, unde se vede că în proiectul de lege ar exista, din punctul nostru de vedere nu există, dar dacă există, haideți să facem anumite amendamente, în așa fel încât să reușim să îmbunătățim situația pe care o avem, de fapt, astăzi în cadrul oficiilor teritoriale și să consolidăm statutul Reprezentanților Guvernului în teritoriu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Mulțumesc.

Tot ce eu cred despre acest proiect, voi spune în luarea de cuvânt. Dar eu am două întrebări foarte concrete și răspunsul îl cer concret. Prima întrebare: spuneți-mi, vă rog, legal, în conformitate cu legislația, cui se subordonează structurile desconcentrate în teritoriu?

Domnul Adrian Ermurachi:

Dacă vorbim la nivel general despre structurile desconcentrate în teritoriu, fiecare are o autoritate centrală. Dacă vorbim despre Reprezentantul Guvernului în teritoriu, despre Oficiul Reprezentatului Guvernului în teritoriu, acesta se subordonează Guvernului și nemijlocit în activitatea propriu-zisă a Cancelariei de Stat. (*Voci nedesluite din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Slusari,

A doua întrebare.

Domnul Alexandru Slusari:

Eu am vrut... doar prima era suficient, că în mod legal acesta era...

A doua întrebare, atunci spuneți-mi. Eu înțeleg că, fără coordonatori, țara aceasta cam greu trăiește. Și voi tânjiți după coordonatori. Dar ce aveți voi cu coordonarea structurilor desconcentrate în teritoriu?

Și acest lucru, apropo, nu eu, dar Ministerul Finanțelor v-a atras atenția. Dar văd că voi n-ați reacționat deloc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule secretar.

Domnul Adrian Ermurachi:

De fapt, când vorbim despre coordonarea structurilor desconcentrate în teritoriu, se referă la o cooperare între serviciile, între subdiviziunile desconcentrate pe care le avem la nivel teritorial, fără interferență în activitatea propriu-zisă a acestor autorități.

Dacă vorbim din punct de vedere al Ministerului Finanțelor, deși nemijlocit reprezintă, cumva, Guvernul și ar trebui, evident că Ministerul Finanțelor, când avem nevoie să avem o coordonare între activitatea Serviciului Fiscal, la nivel teritorial, și activitatea unei alte subdiviziuni, inclusiv în relația cu administrația publică locală, evident că nimeni nu dorește să aibă o cooperare suplimentară și atunci apare această reticență.

Noi am discutat acest lucru și cu colegii de la Ministerul Finanțelor. Coordonarea serviciilor desconcentrate și astăzi este în sarcina oficiilor teritoriale, doar că nu este reglementată în mod expres, cum este prevăzut aici. Dar, și în același timp, coordonarea, asta nu înseamnă, de fapt, interferență în activitatea de delegare de sarcini. De fapt, coordonarea, asta înseamnă că vorbim despre un serviciu desconcentrat de la Ministerul Afacerilor Interne, un serviciu desconcentrat de la Ministerul Finanțelor sau un serviciu desconcentrat de la oricare altă autoritate centrală care, de fapt, ar trebui să cunoască ce desfășoară una și ce desfășoară alta și să aibă și un plan de acțiuni, în așa fel încât să se întrunească, să poată să activeze, să poată să-și sincronizeze acțiunile și, în acest fel, să aducă și un suport adițional, de fapt, autorităților publice locale.

Că noi asistăm de foarte multe ori, cred că dumneavoastră nu mai puțin ați fost sesizat ca mine că, de fapt, înseși autoritățile publice locale ne sesizează că serviciile publice desconcentrate nu coordonează activitățile între ele. De aceea este foarte important să avem o abordare profesionistă în ceea ce înseamnă coordonarea serviciilor desconcentrate la nivel teritorial și asigurarea cooperării între ele pe platforma oficiului teritorial al Cancelariei de Stat.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Doamna Roșca Veronica.

Doamna Veronica Roșca:

Da, domnule secretar general adjunct, cum ați evidențiat dumneavoastră, întrebarea mea este: care este temeiul juridic de elaborare a acestei legi, în condiția în care în Hotărârea Guvernului nr. 911, ce vizează Strategia administrației publice, nu există o astfel de acțiune?

Și ieri, în cadrul comisiei, când v-am întrebat de când se lucrează la un astfel de proiect de lege-cadru, ați evidențiat, mi-ați spus 2015... din 2015, așa ați răspuns, și în toate avizele ce țin de autorități, ministere și altele de felul ăsta verificate, pe care le-ați recomandat dumneavoastră, primele avize sunt începând cu data de 18 iunie 2020.

În contextul în care avem Legea cu privire la Guvern din 2017, care este necesitatea unei astfel de legi-cadru speciale, în situația când dumneavoastră ne spuneți că de vreo 40 de ani se lucrează la un astfel de institut juridic cum este Reprezentantul Guvernului în teritoriu și, respectiv, este nevoie să acordați o întreagă lege?

Domnul Adrian Ermurachi:

Pot să răspund?

Doamna Veronica Roșca:

Da, sigur...

Domnul Adrian Ermurachi:

Mulțumesc mult.

Așa cum vă spuneam și ieri în comisie, v-am spus că, din câte eu îmi amintesc, cred că de prin 2015, o să verific, e vorba de 2015–2016, în orice caz, se lucrează la acest proiect de lege cred că de cel puțin 3–4 ani.

Dacă vorbim despre avizarea oficială, setul de materiale care a fost, a fost, de fapt, partea de avizare oficială, eu trebuie să verific... colegii cred că avem și o rundă anterioară de avizare oficială și o ajustare, dar propriu-zis... avizarea oficială, de fapt, în procesul de elaborare a unui proiect de lege... toți cunoaștem, este ultima etapă, propriu-zis, consultările, discuțiile și toate elementele de dezvoltare pot să ia mult mai mult timp decât ciclul de avizare oficială, care are și termen... prevăzut în Legea cu privire la actele normative.

Legat de temeiul de lege... de fapt, o lege organică, spre diferență de actele normative subordonate legii, nu este obligatoriu să reiasă din... să aibă în clauza de emiteră a actului normativ superior. Dacă vorbim despre Strategie, care este un document de politici, într-adevăr, n-o să regăsiți expres această acțiune legat de Reprezentantul Guvernului în teritoriu, în schimb Strategia vorbește despre delimitarea competențelor între autoritățile publice centrale și locale și vorbește despre reorganizarea instituțiilor pentru a delimita foarte clar rolurile lor.

Or, noi azi avem o situație paradoxală. Când o să găsiți... dacă vorbim tot la nivel de normă de lege, o să găsiți în toate legile care reglementează activitatea administrației publice locale ce ține de: Legea cu privire la administrația publică locală din 2006, Legea privind descentralizarea, activitatea Reprezentantului Guvernului în teritoriu o găsim în niște legi care sunt... ale administrației publice locale, de fapt, nu-s ale administrației publice centrale.

Legat de oportunitatea ca să fie înglobat într-o lege care astăzi există, spre exemplu, Legea cu privire la Guvern... sau o lege separată, acesta este doar un aspect de oportunitate. Noi, în consultările pe care le-am avut cu colegii noștri și cu colegii juriști, am decis, de fapt, să venim cu o normă-cadru, care să delimiteze foarte, foarte detaliat... Acesta este argumentul din punct de vedere juridic.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Doamnă Roșca,

A doua întrebare.

Doamna Veronica Roșca:

A doua întrebare voi avea către Comisia administrație publică.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Următorul deputat este domnul Bîtca Vasile.

Domnul Vasile Bîtca:

Domnule secretar general adjunct,

Eu și în comisie v-am adresat această întrebare. Una din prevederile legii pe care o propuneți s-o votăm în cadrul Parlamentului, dumneavoastră spuneți ca șefii oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat din teritoriu să rămână cu... demnitate publică, iar adjuncții să fie funcționari în cadrul acestei instituții.

Eu și atunci v-am întrebat, și acum vă întreb. Nu vedeți că în cadrul... și dumneavoastră în nota dumneavoastră ați specificat că ei nu au dreptul de a fi aleși în cadrul consiliilor raionale, consiliilor locale. Nu vedeți că acest principiu, pe care îl propuneți dumneavoastră, ca ei... doar îi detașați din teritoriu, din câte am înțeles, n-o să mai fie în fiecare raion, o să fie pe lângă oficiul teritorial, spre exemplu, la Ungheni, da, și adjunctul nu va avea nici o problemă cu teritoriul Nisporeni, Călărași. Atunci când îl limitați în dreptul de a fi ales, conform articolului 38 din Constituție, nu vedeți că e un impediment sau o încălcare de Constituție?

Domnul Adrian Ermurachi:

De fapt, așa cum vă spuneam și ieri, nu e doar în notă, este și în proiectul de lege scris că, din punctul nostru de vedere, calitatea de ales local și Reprezentant al Guvernului care... sau funcționar cu atribuții de control în cadrul oficiului teritorial, din punctul nostru de vedere, creează un anumit conflict de interese.

Și din analizele pe care noi le-am avut, și asta noi considerăm... proiectul propune, propriu-zis, ca, odată cu ocuparea funcției de Reprezentant al Guvernului... nimănui nu-i este interzis, de fapt, să... dreptul de a alege și de a fi ales. Însă, odată ce ajunge să ocupe această funcție de Reprezentant al Guvernului în teritoriu, adjunct al Reprezentantului Guvernului în teritoriu sau persoana care exercită controlul... funcționar din cadrul oficiului teritorial, în termen de 30 de zile, cum este prevăzut, este termenul general legal de a elimina această incompatibilitate și, de fapt, a alege activitatea, fie reprezentant... fie activitatea în cadrul oficiului teritorial, fie activitatea în cadrul consiliului local sau consiliului raional. Aceasta este propunerea noastră.

Dar așa cum spuneam și anterior, dacă există anumite argumente pertinente, care considerați că pot crea impedimente în acest lucru, pot cumva Constituția să o încalce și să creăm un conflict de norme constituționale, sigur, acest lucru poate fi examinat suplimentar pentru lectura a doua și să vedem, împreună să găsim cea mai bună formulă, în așa fel încât să nu afectăm cumva dreptul de a alege și de a fi ales.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Domnule Bîtca,

A doua întrebare.

Domnul Vasile Bîtca:

Da. Din practica mea de viață și de lucru în serviciul administrației publice locale, noi am avut istorii când șefii oficiilor teritoriale în teritoriu au fost și consilieri raionali, și consilieri locali, și legea le-a permis în cazul dat. *(Gălăgie în sală.)*

Dacă le scoatem statutul de demnitate publică la adjuncti, lăsați-i, oameni buni, să participe în teritoriu. Și dacă va fi un conflict de interese, atunci se va abține de la vot sau nu va participa la acea chestiune, unde vede că este un interes sau...

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă rog, răspunsul.

Domnul Adrian Ermurachi:

Așa cum spuneam, argumentele pe care le aduceți dumneavoastră, într-adevăr, sunt foarte pertinente. Putem să avem acest... dacă este cazul să avem aceste amendamente pentru lectura a doua, în așa fel încât să nu intrăm în a afecta anumite drepturi pe care le are persoana și-s garantate prin Constituție...

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Bîtca,

Vă încurajăm să depuneți amendament.

Următorul deputat este domnul Carp Lilian.

Domnul Lilian Carp:

În articolul 8 alineatul (2) litera c) este indicat aici, practic, care persoane nu pot deține această funcție și una din propunerile pe care dumneavoastră le faceți... „este sau a fost membru al organizațiilor interzise prin lege în Republica Moldova.”

Se poate întâmpla ca un ONG să fie scos în afara legii, spunem noi, iubitorii de stele. Deci în asemenea condiții, persoana, dacă a fost membrul acestei organizații, e scos în afara legii, el, automat, nu mai poate fi sau nu mai poate deține această funcție. Eu cred că este o formulare ambiguă. Din contra, noi trebuie să indicăm foarte clar care tipuri de organizații: organizații teroriste sau care au atentat asupra integrității statului, sau una, alta. Deci noi trebuie să indicăm exact care sunt aceste tipuri de organizații. Dacă se acceptă.

Domnul Adrian Ermurachi:

Da, eu dacă o să... eu doar o să accept ca să fie mult mai specifice aici, în așa fel încât să nu lăsăm loc de interpretare ca, după aia, cineva să poată să excludă. Sunt de acord cu dumneavoastră și poate fi acceptat ca amendament pentru lectura a doua.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnul Carp? Atât.

Mulțumim.

Domnul Litvinenco Sergiu.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Am și eu o întrebare.

Dar înainte de aceasta... Eu cred că e judicioasă propunerea domnului Bîtca, pentru că dacă acești șefi-adjuncți ai oficiilor nu vor mai fi responsabili de controlul administrativ de legalitate, dar vor fi responsabili de altceva, atunci nu ar fi neapărat un conflict de interese dacă ei ar fi consilieri. De exemplu, cazul celui care verifică legalitatea, într-adevăr, este un pic exagerat

ca el să fie și consilier, pentru că el se verifică... sau el își verifică deciziile la care participă el.

Deci întrebarea mea. Bine, eu m-am uitat, este, în principiu, o lege foarte similară cu Legea privind instituția prefectului din România. Mă rog, nouă nu ne place sau unei părți din Parlamentul respectiv nu le place cuvântul „prefect”, da, dar în esență este același lucru.

Pe de-o parte, controlul administrativ de legalitate prin raportare la Constituție și Carta Europeană a Autonomiei Locale. Pe de altă parte, reprezentarea intereselor Guvernului în teritoriu, respectiv coordonarea serviciilor publice desconcentrate ori serviciile publice descentralizate sunt coordonate de către președintele raionului. Dar președintele raionului n-are nici o treabă cu serviciile publice desconcentrate, pentru că administrația centrală și locală funcționează separat.

Întrebarea mea e legată de costuri. Și eu și la comisie am întrebat: dacă admitem că noi instituim funcții de șefi-adjuncți responsabili: unul de control de legalitate, altul de coordonare a serviciilor desconcentrate, al treilea de colaborare între administrația centrală și locală, eu nu prea văd cum acest proiect nu ar implica costuri suplimentare? Pentru că la moment în cadrul acestor oficii activează șeful Oficiului, câte un șef-adjunct...

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Litvinenco,

Ați epuizat două minute.

Vă rog, răspunsul. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Înțeleg, dar încercați să... Dacă dumneavoastră ați avea un număr rezonabil de intervenții, ar fi una, dumneavoastră aveți multe, multe intervenții.

Vă rog, zece secunde, finalizați, domnule Litvinenco. Dar străduiți-vă, sunteți om cu experiență, cu școală.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Domnule Batrîncea,

Întrebarea e foarte constructivă, chiar nu trebuie de...

Domnul Vlad Batrîncea:

Eu nu fac nimic. Asta n-am deconectat eu, asta e cronometrul.

Domnul Sergiu Litvinenco:

D-apoi dumneavoastră sunteți cu „пульт”.

Domnul Vlad Batrîncea:

E cronometrul.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Deci cum e posibil să nu crească costurile de personal atâta timp cât, conform acestui proiect, vor trebui să fie persoane separate pe aceste patru domenii pe care le reglementați în lege?

Domnul Adrian Ermurachi:

Dacă îmi permiteți, o să răspund. Într-adevăr, întrebarea a fost și la comisie. Așa cum vă spuneam, astăzi avem situația că avem adjuncți pentru fiecare raion și municipiul Chișinău, și în cadrul unității teritoriale autonome Găgăuzia. Deci avem aproximativ în statul de personal 34 sau 35, trebuie să verific, de adjuncți. Sunt prevăzuți astăzi în statul de personal. Trebuie să verific acest aspect. Da, fiecare raion și...

Acum, dacă la 10 oficii teritoriale, dacă din punct de vedere al matematicii, noi nu ne propunem, de fapt, să avem câte un adjunct pe fiecare din cele domenii pe care le găsiți aici, noi, de fapt, ne propunem să avem... și acest lucru nu este prevăzut în lege câți, 1, 2, 3, noi ne propunem să avem maximum doi adjuncți, ca să fie din punct de vedere al activității. Care unul să acopere domeniul de control de legalitate sau control... partea aceasta, și unul să aibă sarcinile legate de serviciile desconcentrate și cooperarea cu autoritățile publice locale. Deci matematic ar ieși maximum 20–25, deci ar însemna să avem o optimizare de aproximativ cel puțin 10 unități de personal, care ar genera anumite economii din punct de vedere al costurilor.

Însă, în același timp, economiile care se vor genera, ne propunem să le canalizăm, de fapt, pe consolidarea celui alt segment, și anume specialiștii care astăzi îi avem în oficiul teritorial, care, într-adevăr, aici avem un gol, unde noi simțim că specialiștii în oficiul teritorial sunt foarte încărcăți cu un volum de lucru, unde un specialist poate să aibă câteva mii de acte supuse controlului de legalitate pe parcursul unui an, pe când un adjunct are ca volum de lucru cu mult mai puțin. Și atunci, din punct de vedere al costurilor, proiectul propriu-zis aparent ar părea că reduce costurile, însă, în limita costurilor sau a volumului de resurse de care noi dispunem astăzi, ne propunem să creștem efectivul-limită pe partea de executori, în așa fel încât să descărcăm volumul de lucru pe acei care astăzi exercită nemijlocit control de legalitate.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Domnule Litvinenco,

A doua întrebare.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Acum mă încadrez în două minute, domnule Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Succes.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Chestiunea depolitizării, deci noi transformăm șeful-adjunct din demnitar în funcționar public. Întrebarea... Sigur că aceasta tot timpul când vorbim de delimitare, depolitizare la etapa elaborării și aprobării legilor, de obicei, ele se susțin, pentru că parcă toată lumea vrea ca în anumite funcții să fie profesioniști și nu neapărat persoane care susțin sau sunt exponenți ai unor partide politice. Întrebarea este: cum vom face noi așa încât, într-adevăr, la modul practic acolo să fie numiți profesioniști, să nu fie numite persoane politice deghizate în funcționari publici, așa cum, din păcate, s-a întâmplat de-a lungul timpului. Îmi aduc aminte prima dată în 2008 s-a întâmplat când viceministrii au fost catalogați ca funcționari publici. Pe urmă s-a întâmplat în 2017, atunci când secretarii generali de stat, secretarii de stat au fost transformați în funcționari publici, dar, de facto, erau funcționari politici, desemnați de partidul care era atunci la guvernare.

Deci cum facem la modul practic ca acolo, într-adevăr, să fie desemnate persoane profesioniste, care nu au nici o treabă cu partidele și, ulterior, cei care vin să nu-i demită din funcție, având în vedere că au fost numiți de către cei care au fost înaintea lor?

Domnul Adrian Ermurachi:

Domnule deputat,

Așa ca și cum fiecare deputat din această sală, în primul rând, ne propunem, de fapt, să reușim să avem cei mai profesioniști în aceste funcții. Sigur, ceea ce este prevăzut în lege la momentul actual este anume partea aceasta de concurs, care concursul trebuie să fie realizat conform tuturor principiilor de transparență și de credibilitate. Dacă noi putem să avem, cum spuneam și la propunerile anterioare, încă discuții suplimentare în cadrul comisiilor. Sau anumite amendamente, dacă sunt, cum să consolidăm și mai mult modul de numire a acestora sau modul de selectare a acestor adjuncți, pentru noi orice propunere este binevenită.

Dar cel mai important este sau foarte important este că noi, totuși, introducem un grup mare de criterii pentru a ocupa funcția de adjunct și mizăm în așa fel încât cei care vor veni, de fapt, vor avea anumite calități, calități profesionale.

Riscuri, despre care spuneți dumneavoastră, noi vrem să le minimizăm în așa fel încât să reușim, totuși, să avem profesioniști, dar și foarte, și foarte important este să asigurăm continuitatea în cadrul oficiilor teritoriale. Să nu ne mai pomenim în situații, pur și simplu, când odată cu schimbarea guvernelor și cu plecarea șefilor din funcție, reprezentanților Guvernului în teritoriu și conducătorilor, să avem situația atunci când o perioadă mai

îndelungată de timp, practic, oficiile teritoriale rămân fără conducători. Aceasta este și asigurare, și memorie instituțională.

Sigur, orice propunere pe realizarea concursurilor și modul de ocupare a funcțiilor noi le salutăm și chiar sunt foarte binevenite. Dacă considerați că trebuie să fie reflectate în această normă primară, pot fi reflectate și aici, dacă nu, ar putea să fie reflectate și în normele secundare legate de ocuparea funcției.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

La sigur, la acest proiect o să fie multe amendamente pentru a doua lectură. Da, sunt multe momente.

Ultima întrebare este din partea doamnei deputat Guzun.

Doamna Ludmila Guzun:

Da. Mulțumesc, domnule vicepreședinte.

Stimate domnule raportor,

Vreau să fac trimitere la articolul 6 punctul 1 care spune: „Reprezentantul Guvernului în teritoriu face parte din categoria funcționarilor cu statut de demnitate publică” și, respectiv, legislația în vigoare. Totodată, articolul 8 punctul 2, a) menționează: „Nu poate fi numit în funcția de Reprezentant al Guvernului în teritoriu persoana care a împlinit vârsta de pensionare pentru limita de vârstă, specificată de legislație.”

Din câte cunoaștem, legea respectivă... funcționar cu statut de demnitate publică nu are așa o prevedere. Or, noi știm că în funcțiile persoanelor cu demnitate publică nu este limita de vârstă. Nu este aici o contradicție?

Domnul Adrian Ermurachi:

Din punct de vedere juridic, dacă mă exprim corect, nu este o contradicție, este, de fapt... punctul 8 introduce o excepție, care este admisă, de fapt, de cadrul normativ. Pentru că Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică este lege-cadru care dă principiile generale. Însă, pentru fiecare situație individuală, o să regăsiți și în alte norme, se introduc anumite excepții, anumite cerințe, anumite criterii pentru aceste persoane.

Noi am introdus un anumit minimum de excepții de la norma generală.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim.

Doamnă Guzun,

A doua întrebare.

Doamna Ludmila Guzun:

Mulțumim mult.

Oricum o să trebuiască din punct de vedere juridic încă o dată să trecem peste aceste aspecte, ca să nu intrăm într-un impas.

Domnul Adrian Ermurachi:

Categoric.

Doamna Ludmila Guzun:

Stimate domnule raportor,

De fapt, subiectul depolitizării, care a fost abordat de colegul Litvinenco, este subiectul care și ieri în comisie l-am abordat. Or, dumneavoastră cu adevărat menționați aici că mandatul Reprezentantului Guvernului în teritoriu corespunde perioadei activității Guvernului care l-a numit în funcție.

Guvernul este numit de către anumite sau o coaliție de guvernare în Parlament politică. Respectiv la punctul... la articolul 10 dumneavoastră menționați că nu are dreptul să-și exprime public opinia cu privire la susținerea partidelor ș.a.m.d.

Dumneavoastră vedeți real această prevedere să fie realizată? Eu sincer sunt foarte și foarte sceptică la aspectul dat. Cu atât mai mult că noi cunoaștem în actuala situație și în campania electorală ce s-a întâmplat cu reprezentanții Guvernului în teritoriu și cum au procedat dânsii. Cât de corecți au fost.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Adrian Ermurachi:

Eu n-am să mă expun la un Guvern sau altul, dacă îmi permiteți, eu aici am să mă expun exact, dumneavoastră cumva ați dat și răspunsul. Activitatea reprezentanților Guvernului în teritoriu cât de bună ea este astăzi sau cât de bună a fost ea de-a lungul unei perioade foarte îndelungate de timp, nu vorbim de astăzi, sau vorbim de acum 3, sau 5, sau 10 ani.

Vorbim, de fapt, despre Reprezentantul Guvernului în teritoriu. Așa cum spuneam și ieri în comisie, dacă am fi avut o situație ideală, probabil, nu s-ar fi generat în analizele noastre necesitatea consolidării acestei instituții. Poate era ideal să funcționeze așa cum este.

Dacă mă întrebați din punct de vedere, dacă este real sau nu este real, cel puțin eu ce pot să vă zic, este că introducerea normativă a acestor aspecte și reglementarea foarte clară și interzicerea lor, cel puțin creează un cadru legal foarte consistent de a nu avea situațiile, atunci când reprezentanții Guvernului în teritoriu, de fapt, exercită alte atribuții decât calitatea de Reprezentant al Guvernului în teritoriu.

În rest, cum ați spus și dumneavoastră, sunt anumite interdicții, restricții în procesul de desfășurare a activității. Odată cu ocuparea funcției publice, funcției de Reprezentant al Guvernului în teritoriu, este corect ca persoana respectivă, de fapt, să realizeze sarcinile de Reprezentant al Guvernului în teritoriu. Și aceasta noi chiar ne dorim să reușim.

În acest fel, eu doar completez, în acest fel poate reușim să ieșim și din acest cerc vicios, atunci când instituția Reprezentantului Guvernului în teritoriu este percepută mai mult ca... cum menționa doamna deputat, mai mult ca o bătă, dar, de fapt, să fie percepută ca o autoritate care colaborează, de fapt, cu profesioniști și care își desfășoară activitatea. Acesta este scopul sincer al proiectului de lege. Orice îmbunătățire este binevenită.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Domnul Batrîncea – următoarea întrebare.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, mulțumesc.

Pe scurt, domnule Secretar general. Vă spunem, probabil, domnul Secretar general și de aceea că importanța acestei legi chiar presupune, în opinia noastră, prezentarea din partea Secretarului general al Guvernului.

Că atunci când vorbim despre reprezentanții Guvernului în teritoriu, într-adevăr, trebuie să avem o discuție serioasă. Cu toții o să venim cu amendamente, inclusiv Frațiunea Partidului Socialiștilor, către a doua lectură.

De aceea că, în opinia noastră, rolul acestor reprezentanți în teritoriu trebuie consolidat. Astăzi, avem multe primării care nu dispun în statele de personal nici de un jurist. Și uneori se aprobă anumite hotărâri, decizii absolut deocheate, deplasate de la prevederile legislației.

Și acești reprezentanți ai Guvernului în teritoriu chiar trebuie să contribuie în sensul bun la educarea și juridică a administrației locale. Să lucreze în ansamblu la îmbunătățirea calității serviciilor prestate de către administrația locală în teritoriu.

Și de aceea, într-adevăr, acest proiect trebuie dezbătut foarte serios. Între prima și a doua lectură vom veni cu mai multe amendamente.

Domnule Secretar general,

Și vă încurajăm pe dumneavoastră, împreună cu comisia de profil, în persoana domnului vicepreședinte, să nu vă grăbiți, să depuneți efort ca în a doua lectură proiectul să fie foarte calitativ.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

A fost mai mult o sugestie, o doleanță. Dacă vreți să menționați ceva, poftim. Dacă nu, nu mai sunt alte întrebări.

Vă rog să luați loc.

Domnul Adrian Ermurachi:

Vă mulțumesc mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Rog vicepreședintele Comisiei administrație publică, domnul Usatii, să prezentați raportul comisiei.

Domnul Alexandr Usatii:

Da, mulțumesc, stimată doamnă Președinte.

Comisia administrație publică, reieșind din atribuțiile sale funcționale, în conformitate cu prevederile articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat proiectul de Lege nr. 411 din 01.10.2020 cu privire la Reprezentantul Guvernului în teritoriu și Oficiul Reprezentantului Guvernului în teritoriu, inițiativă legislativă a Guvernului, și comunică următoarele.

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul realizării acțiunii prevăzute în Planul de activitate al Cancelariei de Stat pentru anul 2020, intitulată: Programul „Sustenabilitatea administrației publice”; Subprogramul „Reforma administrației publice”.

În acest context, pentru a fi asigurată eficiența, transparența și condițiile de legalitate în activitate și în funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, s-a impus, necesară prezentarea în Parlament a proiectului de lege sus-menționat.

Acesta propune crearea unui cadru normativ de reglementare a statutului Reprezentantului Guvernului în teritoriu și Oficiului, care să stabilească rolul și atribuțiile funcționale întru consolidarea capacității instituționale a acestuia în cadrul sistemului administrativ.

De asemenea, proiectul de lege vine să reglementeze condițiile de numire în funcție, de suspendare, de încetare a mandatului Reprezentantului Guvernului în teritoriu, precum și misiunea, funcțiile, atribuțiile și drepturile acestuia, cât și a Oficiului Reprezentantului Guvernului în teritoriu.

Comunicăm că proiectul de lege este avizat de comisia permanentă, inclusiv Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, a căror obiecții și cerințe de tehnică legislativă se vor lua în considerare.

Prin urmare, în conformitate cu prevederile articolului 65 din Regulamentul Parlamentului, comisia va examina și va prezenta

Parlamentului pentru lectura a doua raportul și sinteza propunerilor și obiecțiilor înaintate și prezentate asupra proiectului respectiv.

Urmare a discuțiilor supra, reieșind din prevederile articolului 63 alineatul (1) litera c) din Regulamentul Parlamentului, comisia sesizată în fond propune Parlamentului pentru examinare și aprobare în prima lectură proiectul de lege menționat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – doamna Spătaru.

Doamna Arina Spătaru:

Domnule vicepreședinte de comisie,

Stimate domnule Usatîi, deputat de Bălți,

Spuneți-mi, vă rog, un lucru. În sinteza acestui proiect de lege, ce spun cei de la Congresul Autorității Publice Locale, de la CALM?

Domnul Alexandr Usatîi:

Este avizul Congresului Autorităților Locale din Moldova, CALM.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, doamnă Spătaru, vă rog să dați citire, ce spun acei de la CALM.

Doamna Arina Spătaru:

Domnule vicepreședinte,

Nu vă obosiți, pentru că nu sunteți pregătit astăzi pentru raport, așa cum nu ați fost pregătit ieri la ședința comisiei, când ați scos acest proiect de lege de sub saltea. Vă rog să ascultați atent.

„În aspect general, considerăm că proiectul trebuie să asigure o continuitate a procesului și să aibă ca fundament asigurarea descentralizării, prin implementarea corespunzătoare și completă a strategiilor și tuturor recomandărilor Consiliului Europei.

Astfel, proiectul trebuie se permită autorităților locale să aibă mai multă libertate de a-și adapta exercitarea competențelor la condițiile locale, să revizuiască sistemul de control al APL, inclusiv asigurarea cu controlul actelor” ș.a.m.d.

Domnule vicepreședinte,

Eu vă recomand să intrați pe site-ul Parlamentului.

Stimați colegi,

Mă scuzați pentru acest „likbez”, dar, din păcate, Comisia administrație publică de jumătate de an nu a funcționat. Și rog colegii domnului Alexandr

Usatîi să revizuiască prestația lui în Comisia administrație publică, pentru că astfel primarii devin încă o lume paralelă în Republica Moldova.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Pentru lectura a doua cred că toată lumea are dreptul să vină cu amendamente și să propună amendamente relevante, care să îmbunătățească proiectul de lege. Vă rog să vă abțineți cu toții de la calificative.

Următoarea întrebare – doamna Roșca.

Doamna Veronica Roșca:

Da. E, cumva, o continuare la ceea ce-l întrebam pe domnul secretar general adjunct: care a fost temeiul? Și, respectiv, vreau să acord întrebare domnului vicepreședinte al Comisiei administrație publică. De câte ori a fost consultată Comisia administrație publică, de câte ori s-a colaborat între Cancelaria de Stat și această comisie? Și, respectiv, dacă puteți să ne acordați o ierarhizare a importanței comisiilor parlamentare, fiindcă ieri, în cadrul comisiei, vreau să vă anunț pe toți că, la un moment dat, era prezent secretarul de stat, dacă nu greșesc, domnul Foltea, în cadrul comisiei să prezinte Strategia și a plecat pe temei că există comisii mai importante. Iată această abordare, de a ierarhiza comisiile după importanța lor, este umilitoare față de o comisie parlamentară, umilitoare. Și, respectiv, fapt că comisiile...

Doamnă Președinte,

... fapt că există comisii parlamentare care nu se întrunesc câte 6, 7, 8 luni de zile, mie îmi pare totalmente neadecvat și în neconcordanță cu Regulamentul Parlamentului. De aceea fac solicitare publică a se reveni asupra Hotărârii Parlamentului prin care Comisia administrație publică a fost decapitată. Respectiv, ultima întâlnire a Comisiei administrație publică sau penultima a fost necesară ca membrii comisiei să adune semnături pentru a se convoca. Respectiv, activitatea deputaților din această comisie este totalmente bruiată, dacă ei sunt obligați să colecteze semnături.

Și, respectiv, atunci când noi vorbim că există opțiunea deputatului de a se încadra în activitățile unei comisii, să cunoașteți că această denigrare asupra unei comisii importante, zic eu, prin simplul fapt că există deputați în comisii importante și deputați în comisii neimportante, am spus, este rușinos pentru Parlamentul Republicii Moldova. *(Aplauze.)*

Și, respectiv, revin cu întrebarea față de vicepreședintele comisiei care, apropo, nu are... *(Rumoare în sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Stimați colegi deputați,

Domnul Usatîi are doar funcția de vicepreședinte. Noi n-avem președinte la această comisie. Și urmează, în cel mai scurt timp, să corectăm acest lucru. De aceea, stimați colegi, haideți, întrebări la temă.

De câte ori v-ați adunat, care este mai important, toți sunt importanți. Cel mai important sunt deputații, cei mai importanți în țară. De aceea nu uitați că vă privește toată lumea.

Stimați colegi, *(Voce nedeslușită din sală.)*

Există.

Stimați colegi,

Haideți...

Stimați colegi,

Eu numai ce am menționat lucrul acesta. Nu este președinte al comisiei. Ascultați, vă rog.

Stimați colegi...

Doamnă Roșca,

Aveți a doua întrebare? *(Gălăgie în sală.)*

Nu aveți a doua întrebare.

Doamna Veronica Roșca:

Eu n-am auzit răspuns la prima întrebare. Respectiv, eu vroiam să întreb membrii comisiei, dacă tot spuneți că domnul vicepreședinte nu are nici o treabă, eu vroiam să întreb: dacă membrii Comisiei administrație publică cunosc că în cadrul proiectului politicii fiscale există așa o normă prin care se spune că autoritățile bugetare, care n-au prezentat la timp rapoartele privind utilizarea mijloacelor alocate, nu au înlăturat în termenele stabilite aceste încălcări, Ministerul Finanțelor suspendă temporar finanțarea de la bugetul de stat a transferurilor cu destinație generală la bugetul local respectiv? Cineva se poate sesiza, există Comisia administrație publică, care să protejeze drepturile primarilor și aleșilor locali?

Și vă spun: nu există o comisie funcțională care să ia parte. Această Comisie administrație publică funcționează paralel cu toate interesele administrației publice locale. Și atunci când se fac reforme și să vină un secretar general adjunct să propună reforme ce ține de administrația publică centrală și administrația publică locală, și-l întreb care-i temeiul ca să modifice și să vină cu legi-cadru, și dumnealui îmi spune că nu a fost în Strategie, nu a fost în hotărâre, întrebarea este: de ce nu există această

consultare, separarea și colaborarea puterilor în stat? Ați îngropat totalmente acest principiu constituțional.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și noi vă mulțumim foarte mult. *(Aplauze.)*

Stimați colegi... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Stimați colegi,

Conform propunerii Comisiei administrație publică, se supune votului aprobarea... *(Gălăgie în sală.)*

A, aveți un discurs.

Domnule Slusari,

Să uite răul de dumneavoastră.

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

План надо выполнять. (Râsete în sală.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Slusari.

Din partea fracțiunii?

Da, vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Ce, Grișa, atenție? *(Rumoare în sală.)*

Stimați colegi,

Eu când am început lucrul cu acest proiect, întâi de toate am luat cunoștință cu nota informativă. Aproape fiecare alineat, autonomia locală, importanța descentralizării, noi trebuie să dăm mai multe împuterniciri în teritoriu. După asta, am citit legea propriu-zisă. Și mi-am amintit de o frază clasică... a fost la noi un Prim-ministru, să nu dau nume, fiecare dată când la dânsul veneau cu ideea că trebuie de redus statele de personal, el tot semna, semna, când au venit a cincea sau a șasea oară, spune: nu mai semnez, lăsați cu reducerile acestea că de acum nu încap.

Așa și cu acest proiect de lege. După vorbe frumoase, după nota informativă despre descentralizare, după paravanul acestor promisiuni, se ascunde linia acestui Guvern spre centralizare excesivă. Și această lege este menită ca funia să strângă și mai tare, și mai aprinsă asupra puterii locale. *(Gălăgie în sală.)*

Articolul 20. Misiunea. Reprezentantul Guvernului în teritoriu este garantul respectării actelor normative ale Republicii Moldova la nivel local,

al asigurării realizării intereselor/politicilor naționale pe plan local și reprezintă veriga de legătură între administrația publică centrală și administrația publică locală. Subscriu: frumos, super.

Noi, cei de la Platforma DA, anume așa, în contextul descentralizării la care noi ținem foarte mult, la descentralizarea autentică, așa și am văzut, și vedem rolul Reprezentantului Guvernului, două funcții de bază: să controleze, să verifice legalitatea actelor consiliilor locale și primarilor. Și doi, să fie puntea de legătură între administrația publică centrală și administrația publică locală.

Dar toată frumusețea se termină la articolul 20. După asta se începe tradiția noastră moldovenească cu centralizare excesivă.

Articolul 21. Coordonarea generală a activităților serviciilor publice desconcentrate. Iară coordonăm, nu putem noi fără coordonatori.

Mai departe. Articolul 22. În comun cu autoritățile publice locale și cu participarea reprezentanților acestora, precum și la indicația conducerii Cancelariei de Stat, instituim comisiile competente. Ce treabă aveți voi cu comisiile în teritoriu?

Mai departe. Elaborăm, în colaborare cu reprezentanții autorităților administrației publice locale și serviciilor publice desconcentrate, planuri de acțiuni, în conformitate cu documentele de politici. A cui planuri de acțiuni? Fiecare localitate, fiecare consiliu raional are propriile planuri de acțiuni. Ce treabă are Reprezentantul Guvernului?

Mai departe. Instituie colegii consultative în comun cu serviciile publice desconcentrate. Colegiile consultative – încă un organ. Asigură elaborarea, în comun cu serviciile publice desconcentrate, în baza planurilor de acțiuni ale acestora, a planurilor consolidate semestriale.

Și cireașa de pe tort. Convoacă conducătorii serviciilor publice desconcentrate și examinează, în comun cu aceștia, modul de realizare a obiectivelor din planurile consolidate. Iată cuvântul-cheie – „convoacă”. Toți, la mine.

Și noi cunoaștem ce stă în spatele la toate aceste lucruri: comisii, coordonarea, convocarea, consilii diferite. În afară... sub aspectul instituțional, e haos, că serviciile desconcentrate... sunt subordonate ministerelor. Sunt autoritățile locale, care trebuie să colaboreze cu aceste servicii desconcentrate. Și când se începe coordonarea, noi știm cu ce se termină această coordonare, se termină cu presiunea politică, cu această tradiție a noastră „к ногe”, veniți la mine, eu vă convoc, eu vă spun cum trebuie de votat.

Nu, și desigur, nu putem noi fără controale. Articolele 30, 31. Controlor de stat.

Legislația prevede că controlul de stat și controlor de stat se aplică doar atunci când este vorba despre raporturile între organele publice centrale și

antreprenori. Și aici am rugat, controlul de stat trebuie să fie... Reprezentantul în teritoriu are posibilitatea să verifice fiecare decizie a administrației publice locale la consiliul raional, toată documentația este în cadrul ședinței, reprezentantul asistă și se documentează. Nu, el trebuie să vină cu controlul, să sperie: eu am venit cu controlul, cuvântul cheie aici. Și iată toate articolele după 20 și până la „Dispozițiile finale” e presiune. Presiune, presiune, presiune.

Îmi pare rău că nu doar partea cealaltă, dar și celelalte fracțiuni nu au intrat profund în esența noțiunii „descentralizarea”. Aici, în sală, nu există, practic, nici un deputat care n-a fost în opoziție și care n-a fost în teritoriu și n-a văzut până în 2016, după 2016, care este rolul adevărat al serviciilor oficiului teritorial, în mare parte, este supraveghere, „смотрящий”, exact. Serioja știe foarte bine acest lucru. (*Rumoare în sală.*) Iată, „смотрящий”... în loc noi să schimbăm, să modificăm această legislație, să lăsăm doar două funcții de bază, așa cum în toată lumea: aspectul legal și aspectul de legătură, noi, adică nu noi, dar cei care propun vin cu această idee de a profunza, de a legaliza acest institut „смотрящий”.

Platforma DA categoric nu va vota conceptul. Acest concept, această bătă politică. Și venim cu rugămintea la ceilalți deputați... (*Aplauze.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Acestea au fost luările de cuvânt. (*Rumoare în sală.*)

Am făcut un precedent.

Doamnă Roșca,

Vă rog.

Eu am zis că am când.

Câte minute vă trebuie? Două? Două minute.

Doamna Veronica Roșca:

Nu din partea fracțiunii, din partea mea personală. Vreau să vă zic următoarele lucruri, să cunoașteți că, ieri, în cadrul comisiei acest proiect de lege a primit doar 4 voturi din 10 membri ai comisiei. De aceea, atunci când domnul vicepreședinte a dat citire și a spus că acest proiect a fost avizat, să știți că el nu a fost avizat pozitiv, doar a fost susținut de către 4 membri ai comisiei.

Cu atât mai mult că acest proiect este venit din partea unui Guvern totalmente nelegitim, din partea unui Guvern căruia i-a expirat mandatul. Un Guvern nu poate să-și asume reforma administrației publice centrale sau locale atâta timp cât nu are nici mandat. Este un Guvern minoritar.

Și, respectiv, spuneam că acest proiect nu a fost consultat niciodată cu Comisia administrație publică. Acest proiect de lege care este un proiect-

cadru, cu toate defectele pe care le are, ceea ce se evidențiază, în fiecare articol se găsește coordonare, centralizare, supraveghere, absolut tot de felul acesta. Nu este necesar un astfel de proiect de lege când, pe lângă toate lucrurile pe care le ascunde, nu a fost nici, cel puțin, consultat cu comisia sesizată în fond.

De aceea vreau să țineti cont absolut toți cei care veți vota, acest proiect de lege are doar patru voturi din partea a 10 membri din comisie.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Usatîi,

Vă rog să aduceți o claritate.

Domnul Alexandr Usatîi:

Хочу коллеге напомнить – может быть, что-то с памятью, – но на самом деле цифры по голосованию таковы: присутствовали на заседании комиссии девять членов комиссии из десяти (один не был), пятеро проголосовали «за», двое «воздержались» и двое «против». Протокола у меня с собой нет, но если надо, я могу представить.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Secretariatul are precis.

Domnule Furculiță,

La acest subiect ați vrut să menționați ceva?

Da, vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

Doamnă Președinte,

Fiindcă dați la toți cuvântul, eu vreau să mă refer la legitimitatea Guvernului. Deci Guvernul este legitim, Guvernul are mandat. Și, vă rog, lucrurile date să nu le vehiculați.

Dacă nu vă place cumva un Guvern, semnați o moțiune toți care doriți să faceți acest lucru, trimiteți Guvernul în demisie, numiți alt Guvern și asumați-vă responsabilitatea pentru guvernare în aceste condiții. Și vă dorim succese să faceți acest lucru cât mai curând dacă aveți posibilitate.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi... *(Rumoare în sală.)*

Stimați colegi... *(Rumoare în sală.)*

Domnule Popșoi,

Da, vă rog.

Domnul Mihail Popșoi:

Stimate coleg antevorbitor,

Care este majoritatea parlamentară care legal și-a asumat acest Guvern? Acest Guvern legitimitatea și-o trage de la cine sau de la ce? Votul Parlamentului, dacă ne aducem aminte, Frațiunea Partidului Democrat și-a retras sprijinul politic și nu mai este la guvernare. Atunci pe baza căror voturi activează Guvernul astăzi? Și legitimitatea de unde și-o trage? (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnul Mihail Popșoi:

E vorba de legitimitate. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Popșoi,

Eu cred că nici un deputat aici nu este judecător la Curtea Constituțională. De ajuns că Curtea Constituțională și-a asumat să introducă noi norme în Constituție, haideți să mai facem și noi lucrul acesta, și atunci ce o să fie în țara asta?

Domnule Bolea,

Insistați?

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Da, doamnă Președinte.

Dacă le dați dreptul să vorbească oricărui deputat, mai ales celor care încearcă să dea lecții, am să încerc și eu să le dau lecții celor care dau lecții, da.

Stimați colegi,

Referitor la legitimitatea Guvernului și votul. Votul se dă în Parlament și acest vot noi îl vedem, 70–80 de voturi pentru proiectele de lege care sunt susținute, și asta este un lucru bun.

Referitor la celelalte subiecte care au fost ridicate referitor la legitimitatea Guvernului. Cine nu cunoaște, să citească legislația, Constituția. Iar dacă nu aveți timp lucrul acesta să-l faceți, vă invităm în Comisia juridică și o să vă citim lecții, iar după asta o să primim și examene de la dumneavoastră. Dacă n-o să le susțineți, probabil că o să vă ridicăm mandatele.

Vă mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu nu despre situația politică și despre relațiile filozofice ale colegilor, eu despre subiectul pe care noi îl examinăm acum, că Guvernul juridic este și nu e chestia de interpretare, asumați-vă moțiunea de cenzură și vrem să vedem cum o să conduceți țara și chiar asta o să fie destul de hazliu.

Dar avem un proiect pe care l-a prezentat domnul secretar general adjunct. Sincer vorbind, acest proiect, într-adevăr, a stârnit multe discuții și la noi la fracțiune la fel, și la alte fracțiuni, și la alți colegi, proiectul este unul important.

Dintr-o parte noi, într-adevăr, dorim un rol activ al Cancelariei de Stat, nu unul „смотрящий”, cum cineva a zis în această sală, dar aceea că ajută ca administrația locală să lucreze în conformitate cu legea, să presteze servicii calitative populației ș.a.m.d.

Și pentru a avea un astfel de document în Parlament conceptual, că din ceea ce ne-am consultat cu colegii din fracțiune doar amendamente nu sunt suficiente, propunem întoarcerea în comisie a acestui proiect, să mai lucrăm, să venim cu un proiect cizelat, pregătit.

Între timp, stimați colegi, nu este bine când o comisie nu este condusă. Că nu este colegial, cel puțin, că noi toți suntem deputați. Și, apropo, deputatul care a adresat întrebarea domnului Alexandr Usatîi, pe care l-am rugat ca el să prezinte acest raport, dumneavoastră aveți același salariu și aveți același vot și aceleași atribuții, nu este colegial frumos, nu este vina domnului Usatîi că nu este președinte în această comisie.

Dar ca să revenim la normalitate propunerea este ca, până la examinarea și acestui proiect de lege inclusiv, să vedem ce avem cu comisia, cu conducerea comisiilor, că s-a schimbat arhitectura în Parlament și, probabil, este cazul să revenim la conducerea comisiilor, inclusiv a Comisiei administrație publică.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Propunerea... (*Rumoare în sală.*)

Calm, vă rog. Calm, calm, calm, calm.

Este propunere... este propunerea ca acest proiect să fie remis în comisie, pentru examinare suplimentară de comun cu Cancelaria de Stat.

Cine este pentru această propunere, rog să votați.

Majoritatea.

Dar cine a făcut propunerea? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Păi, stimați colegi...

Domnul Vlad Batrîncea:

Слусарь выступил....

Domnul Alexandru Slusari:

... Guvernul legitim....

Domnul Mihail Popșoi:

Trebuie de reformatat comisiile.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Domnule Carp,

De procedură?

Da, vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Odată ce proiectul a fost dezbătut, a fost și comisia, se amână doar votul. Așa-i corect. Deci conform procedurii juridice.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Creangă, să mă consultați, să ne consultați.

Domnul Creangă.

Domnul Ion Creangă:

Doamnă Președinte,

Stimați deputați,

Deși expres în Regulamentul Parlamentului nu este indicată decizia când votăm în lecturi pentru remiterea în comisie, dar precedente în Parlament au fost, când în proiect nu era suficient de bine pregătit, remis în comisie pentru o perfectare, o definitivare.

Și aceasta ar putea să fie o decizie a forului legislativ. Dacă amânăm votarea, venim și ce votăm? Același text?

Doamna Zinaida Greceanîi:

De aceea dacă-l remitem în comisie după dezbateri, îl mai dezbaterem o dată. Ne antrenăm. Noi deja am votat, decizia a fost luată.

Următorul proiect de Lege este proiectul nr. 398. Din partea autorilor – domnul Mudreac. Nr. 398 din 22.09.2020.

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Plen,

Stimați colegi,

Țin să prezint spre examinare în atenția dumneavoastră proiectul Legii nr. 221, modificări la proiectul Legii nr. 221... adică proiectul de Lege nr. 398. Principalele aspecte ale modificării Legii nr. 221 din 19.10.2006 privind activitatea sanitar-veterinară ține de acordarea dreptului de angajare a medicilor-veterinari de liberă practică, în cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, în scopul implementării mult mai eficiente a programelor de acțiuni strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmisiei bolilor de la animale la om și de protecție a mediului, dar și acordarea unor facilități indispensabile atragerii tinerilor specialiști, medici-veterinari, să activeze în mediul rural, creându-se astfel și o bază de cadre, ce ulterior pot fi selectați și încadrați în cadrul structurilor de stat de profil.

Modificările propuse prevăd și asigurarea de către stat a unor servicii veterinare minime garantate, destinate cetățenilor ce întrețin animale pentru propriul consum, dar și identificarea gratisă a acestora și va avea drept efect eliminarea haosului existent în domeniul identificării animalelor.

De asemenea, proiectul expune procedura existentă de autorizare sanitar-veterinară într-o redacție nouă mult mai clară. La fel, proiectul prevede introducerea unei forme noi de luare la evidență de către Agenție – înregistrarea sanitar-veterinară, fără eliberarea unui act permisiv, în sensul Legii nr. 160 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, dar oricum supuse controlului ulterior de către Agenție, în sensul Legii nr. 131 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Scopul prevederii este de a simplifica procedura existentă de autorizare sanitar-veterinară, acolo unde riscurile sunt mici și numărul lor este foarte mare, iar capacitățile de inspecție ale Agenției sunt limitate.

Proiectul expune anexa nr. 6 în versiune actualizată, conform situației existente la ziua de astăzi și în conformitate cu cadrul legal, recent intrat în vigoare. Mă refer la Legea nr. 306 privind siguranța alimentelor, Legea nr. 119 privind medicamentele de uz veterinar, Legea nr. 129 privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman.

Luând în considerare faptul că aceste elemente ating interesul public general și constituie o situație agravantă a cărei soluționare nu poate fi amânată, se impune stringent operarea acestor modificări.

Stimați colegi,

Dacă sunt întrebări la acest proiect, vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Aveți întrebare.

Prima întrebare – domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Noi am dezbătut minuțios acest proiect în comisie. Eu am două întrebări. Totuși, prima întrebare – aspectul financiar. Dacă implementarea acestui proiect necesită cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Radu Mudreac:

La ziua de astăzi, sunt prevăzute în bugetul pentru anul 2021–2023 – 14,9 milioane de lei, adică acele modificări care sunt puse la baza acestui proiect necesită cheltuieli care se încadrează în aceste 14,9 milioane de lei. Suplimentar, eu v-am prezentat și un raport financiar, care astăzi ANSA prestează servicii anuale în sumă de 50,4 milioane de lei.

Și sunt diferite surse care ar putea fi ca urmare a implementării acestei legi, acestui proiect, care ar fi economie a ceea ce ține de focare, strategii care la ziua de astăzi noi avem anul precedent, unde practic Republica Moldova a eșuat în implementarea unui proiect transfrontalier de o sumă destul de mare, din motivul că n-a avut acele capacități de implementare privind vaccinarea animalelor sălbatice contra rabiei.

Din acest motiv, Republica Moldova prin aspectul dat a devenit o țară pe primele locuri cu numărul de cazuri de rabie, de infectare în comunitate, adică pe continentul european.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Domnule Slusari,

A doua întrebare.

Domnul Alexandru Slusari:

Să fie foarte explicită poziția mea. Și a doua întrebare reiese tot din această poziție. Nu pun la îndoială importanța proiectului. Nici ieri n-am pus, chiar dacă au fost păreri diferite și Ministerul Agriculturii a avut rezerve, eu am fost convins de argumentele domnului Mudreac.

Dar noi, cei din opoziție, tot timpul am fost acuzați de populism, când veneam cu proiecte care necesită... care chipurile nu au sprijinul financiar-bugetar și spuneau că noi suntem populiști.

Iată, la moment, acest proiect, din câte ieri eu am înțeles, după schimbarea paradigmei, după trecerea de la outsourcing înapoi la angajare,

necesită cheltuieli suplimentare. O să fie impozite, o să fie contribuții, e nevoie de contabilitate suplimentară, de șoferi suplimentari.

Răspunsul la această întrebare totuși exhaustiv, chiar și din această notă informativă, eu n-am primit. Și dacă noi să nu admitem duble standarde, cum propune domnul Mudreac: haideți să votăm în două lecturi și de acum Guvernul este obligat să găsească bani. Apoi noi așa, timp de un an, am putut sute de proiecte să adoptăm.

Întrebarea mea. Poate să vină reprezentantul de la ANSA, să confirme că sunt sumele necesare pentru a implementa acest proiect. Să nu ne pomenim noi în lunile aprilie-mai, când o să fim în campania electorală, cel mai probabil că Parlamentul nu-i funcțional, dar ANSA nu are bani pentru a finanța aceste servicii foarte importante pentru satele noastre.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Mudreac.

Domnul Radu Mudreac:

În primul rând, Ministerul Agriculturii nu este Ministerul Finanțelor. Ministerul Agriculturii are cu totul alte atribuții ce țin de politici pe domeniu.

Doi. Eu n-am spus că haideți să votăm în două lecturi, ca să fie obligat Ministerul Finanțelor. Eu am spus altfel și v-am argumentat într-un alt fel și în prezența celor de la ANSA, la ziua de ieri, în dezbaterile proiectului, că în anul 2021, în anul 2023 deja sunt prevăzute 14,9 milioane pentru achitarea acelor servicii, care sunt prestate de medicii veterinari de liberă practică. Însă, noi tot sărim de an pe an și nu atragem atenție.

Noi am ajuns la ziua de astăzi ca să avem un medic veterinar la 11 sate, practic, care este contractat pentru prestarea acelor servicii de profilaxie, el și-a făcut datoria și a dispărut... adică într-o lună de zile... pe 11 luni a dispărut din Republica Moldova în altă parte. Acele 11 sate astăzi rămân fără nici un serviciu care poate fi acordat de către nimeni.

De aici noi... Dumneavoastră puneți întrebarea altfel: de ce Republica Moldova nu exportă... la adresarea unor agenți economici, produse alimentare în comunitatea europeană? De aceea pentru că, dacă luăm raportul DG SANTE, jumătate în jumătate de an care vine, ele, practic, sunt acelea, pentru că Republica Moldova nu-și poate onora unele obligațiuni ceea ce ține de controlul privind sănătatea animală și siguranța alimentelor la nivel de localități. Odată și odată trebuie să oprim situația dată.

Și am rugat altceva. La momentul când se aprobă legea astăzi în două lecturi și vine săptămâna viitoare sau când vine, peste o săptămână, bugetul de stat, acele 14,9 milioane să se regăsească în bugetul de stat ca, de la 1 ianuarie, legea să poată fi implementată. În caz contrar, noi lăsăm și pentru anul viitor satele fără deservire și ne vine DG SANTE în luna mai, și ne

întrebă: voi sunteți la anul 2015, așa ați rămas mai departe, și nu atrageți nici o atenție.

Hai deți odată și odată să punem punct la lucrurile acestea, pentru că 14,9 milioane... au argumentat și cei de la ANSA, și cei de la Ministerul Finanțelor, încadrarea în limita la cele 14,9 milioane este destul pentru a încadra acești specialiști în domeniu. Vârsta medie noi, la ziua de astăzi, o avem 60 de ani în serviciul angajării. Nu vine nimeni, pentru că nu pot să vină ca să se manifeste, pentru că, ca să poți presta un serviciu, trebuie să ai 3 ani de zile o practică oarecare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Mudreac,

Eu aș fi răspuns foarte scurt și foarte clar. Am consultat cu Ministerul Finanțelor în proiectul bugetului pentru anul viitor, pentru aceste scopuri sunt prevăzute 14,9 milioane de lei. Așa-i?

Domnul Radu Mudreac:

Așa-i.

Doamna Zinaida Greceanîi:

D-apoi... *(Gălăgie și râsete în sală.)*

Stimați colegi,

Următoarea întrebare – domnul Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule deputat,

Noi nu punem la îndoială intenția nobilă a dumneavoastră de a susține acest sector care, într-adevăr, este unul în declin, doar că temerea mea că soluția care este vizată în acest proiect nu va asigura în totalitate soluționarea problemei respective. Ceea ce ține de trecerea medicilor de liberă practică sub finanțarea statului, în viziunea mea, nu este o soluție și noi, practic, revenim cu 10–12 ani în urmă, exact așa a fost până la adoptarea Legii privind activitatea sanitar-veterinară.

Hai deți să vedem... adică eu nu văd până ce nimic împotriva pentru a promova acest concept, doar că văd anumite probleme care le generează.

Și am găsit aici în articolul 14 alineatul (6), care dumneavoastră propuneți să fie redat în redacție nouă, el se referă că toate unitățile sunt supuse supravegherii de stat. Anterior sau până în prezent îi asigurată supravegherea de către medicii veterinari de liberă practică, care încheie contracte cu unitățile respective. În situația în care noi trecem la finanțare de stat din subordinea ANSA, pe de o parte, și, pe de altă parte, vor fi angajați la unitățile respective.

Dumneavoastră nu vedeți un conflict de interese sau de atribuții, pe de o parte, trebuie să asigurați supravegherea de stat, pe de altă parte, trebuie să fii finanțat sau salarizat din contul unității respective? Anterior era de liberă practică, el făcea ceea ce vroia. Prima întrebare.

Domnul Radu Mudreac:

În primul rând, 10 ani de zile a fost o perioadă destul de lungă ca să înțelegem că lucrurile nu merg în direcția care ne-am așteptat cu toții.

Eu 3 ani de zile am lucrat la acest proiect, am avut întâlniri în teritorii, practic, 100% cu toți specialiștii, inclusiv cu cei de la ANSA, de la aparatul central acum, în dezbaterile acestui proiect. Dar ceea ce ați menționat cu supravegherea la nivel de abatoare, este în prescrierea făcută de DG SANTE, unde dumnealor indică că este nevoie la acele abatoare ca să fie un control de stat, pentru a putea garanta anume prin pârghiile impuse de instituțiile care sunt responsabile. Asta este în prescrierea celor de la DG SANTE. De aceea și s-a regăsit transpus în acest proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

A doua întrebare, domnule Ciubuc.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Întâi o precizare. Eu cred că soluții s-ar fi putut identifica și altele. Spre exemplu, sistemul de subvenționare sau crearea anumitor facilități medicilor de liberă practică, în așa fel ca ei să poată... acest domeniu să fie atractiv și să vină să activeze în acest sector. Asta, ca soluție, o să vedem în timp. Dar eu nu cred că o să fie soluția care o să aducă mai mulți medici sau o să mențină în acest sector.

Și a doua întrebare este legată de articolul 6, Agenția sanitar-veterinară... pentru Siguranța Alimentelor, îmi cer scuze, anterior se numea așa, Siguranța Alimentelor este responsabilă și de domeniul vegetal, și de domeniul origine animală. Văd aici, în articolul 6, că condiții obligatorii pentru directorul general să fie medic veterinar.

De ce limităm statutul directorului general că să fie doar medic veterinar, atunci când este angajat în funcția respectivă din moment ce domeniul vegetal, probabil, e unul... e o pondere mai mare, reieșind din activitatea Agenției la ziua de astăzi?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Radu Mudreac:

Poate că și da, ponderea-i mai mare ca volum, dar ceea ce ține de siguranța alimentelor, îi revine celor pe domeniul care este sanitar-veterinar, pentru că lupta cu epizootiile, sănătatea umană și, trei, ceea ce ține de

condițiile pentru exporturi este nevoie să fie reglementată și condusă de un specialist pe domeniu strict important.

De aceea și s-a convenit că ar fi binevenit, inclusiv cei de DG SANTE au accentuat pentru ca să nu fie o funcție politică, dar să fie o funcție anume de specialist pe domeniu, care ar putea să reglementeze, să înțeleagă despre ce se discută, pentru că toate: și laboratoarele, care sunt subordonate, și acele care sunt investigații, care sunt făcute, și acele focare de boli, este nevoie ca să fie condusă de un specialist pe domeniu, pentru că noi... încerc să vă explic, la ziua de astăzi, suntem numărul unu din țările europene, ceea ce ține de rabie, la ziua de astăzi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Furculiță.

Domnul Corneliu Furculiță:

Stimați colegi,

Este un proiect complex.

Autorul a lucrat foarte mult asupra lui. Cunosc personal acest lucru. Vreau să vă îndemn să-l susținem.

Spun că sau reiterez că fracțiunea noastră îl va susține în ambele votări. Și sunt sigur că mai rău decât este la moment astăzi, nu va fi, la sigur.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Grosu.

Domnul Igor Grosu:

Domnule președinte,

Foarte pe scurt. Ce vă face să credeți că aceste persoane, care dumneavoastră le propuneți să aibă un alt statut, vor da curs invitației dumneavoastră?

Pentru că ei, în situația actuală, haideti să zic așa, deci ei au făcut, cum spuneți dumneavoastră, la începutul anului careva activități, după care își caută de treabă, dar noul statut nu-i... nu știu, care-s motivațiile, îi încorsetează ori cum le stabilește niște obligațiuni mai dure?

Domnul Radu Mudreac:

La elaborarea acestui proiect, încă o dată repet, eu am avut întruniri, pe parcursul a 3 ani de zile, de câteva ori m-am întâlnit cu acești specialiști. Asta și a devenit că asta a fost și o doleanță a dumnealor, în primul rând.

Doi. Este și important pentru stat ca acest specialist să fie zilnic în teritoriu pentru a supraveghea acele produse care sunt colectate din acele

localități, pentru că astăzi, practic, putem spune că este imposibil să supravegheze un cetățean, adică un specialist, la 11 localități. Readucerea lor în cadrul instituției de stat, au careva obligațiuni, fișe de posturi, obligațiuni pentru efectuarea măsurilor profilactice, dări de seamă. Prin intermediul acestora, statul va putea să monitorizeze și să ducă o evidență mult mai strictă ceea ce se întâmplă la nivel de localități.

Ceea ce avem noi astăzi, încă o dată repet, noi avem unul la 11 sate, îi strașnic.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Cebotari.

Domnul Vladimir Cebotari:

Dragă coleg,

Dumneavoastră, la articolul 4 alineatul (3), mi se pare că, ați propus ca una din cerințe față de directorul general este să fie pregătirea lui sau să aibă studii în domeniul veterinar. Or, această instituție are responsabilități atât în domeniul veterinar, cât și cel fitosanitar.

Ni se pare nouă că îngustarea cerințelor doar către domeniul veterinar este una incorectă. Și în felul acesta noi, practic, excludem de la dreptul sau opțiunea de a ajunge director general alți profesioniști bine pregătiți, cu reputație foarte bună, doar că care au studii în domeniul fitosanitar.

Considerăm că ar trebui să excludem acea cerință sau să o extindem pe toate domeniile care sunt acoperite de această instituție. Deși și în acest caz, ni se pare nouă că ar fi un drept de limitare a specialiștilor buni în organizarea proceselor, spre exemplu, și administrarea proceselor acestei instituții.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Radu Mudreac:

Da, domnule deputat, întrebarea e... este o instituție specifică care are o activitate clar determinată. Și atunci, am încercat să-i răspund deputatului Ciubuc, ce am avut în vedere când s-a impus această cerință? 70–75% din activitatea acestei instituții ține strict de domeniul sanitar-veterinar și ține de siguranța alimentelor. Noi am avut precedente anterioare când veneau din alte domenii sau nu aveau nici tangență cu acest domeniu. Și este foarte greu ca să-l readuci pentru a lua o decizie în caz de diferite focare sau în diferite situații, pentru a reglementa această situație acum care este, atunci când nu este un specialist în domeniu.

De aceea s-a convenit reieșind din faptul că noi vrem să avem o implementare cât mai rapidă ceea ce ține de DG SANTE, dumnealui reprezintă instituția dată și peste hotare la diferite întruniri de specialitate. Și atunci când îl reprezintă un specialist din alt domeniu, nu vreau să fac trimitere la alte domenii, nu sunt mai puțin importante, este foarte greu ca să aducă aceasta în vizorul sau în atenția altor parteneri.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți a doua întrebare? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Bolea Vladimir.

Domnul Vladimir Bolea:

Domnule președinte,

Eu am o întrebare, noi am discutat pe larg acest proiect și la comisie.

Prima întrebare. Noi am vorbit că sunt 270 de persoane care acum au libera practică a acestei profesii, în câmpul muncii cu contract vor fi înregistrate 170 de persoane. Întrebarea mea este: persoanele care rămân vor putea în continuare se beneficieze de contracte cu statul pentru libera practică?

Domnul Radu Mudreac:

Persoanele care rămân astăzi și care activează astăzi nu sunt obligate să contracteze cu statul. De aceea prin proiectul dat nu este o reglementare, că acei care fac libera practică nu își pot desfășura libera practică mai departe. Pur și simplu, n-au să aibă acces la efectuarea măsurilor care sunt strategice de vaccinare sau alte programe de stat care sunt importante. Activitatea curativă și de tratament ei o pot desfășura liber.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

A doua întrebare.

Domnul Vladimir Bolea:

Sursa de venit a celor care rămân cu libera practică era anume contractele de vaccinare. Și ei vor avea această sursă de venit sau n-o vor avea mai mult?

Domnul Radu Mudreac:

Dumnealor rămân... pot desfășura în baza activității sale ceea ce ține de procedurile de tratament și curative.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Domnul Vladimir Bolea:

Și tot din discuțiile pe care le-am avut la fracțiune, noi am vorbit despre faptul că aceste 170 de persoane nu vor fi funcționari publici, ei vor avea și ei dreptul de liberă practică în continuare în afara orelor de program.

Domnul Radu Mudreac:

Evident că nu sunt funcționari publici, sunt angajați simpli în domeniu. Ei nu au nimic comun cu ceea ce ține de Legea nr. 58 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Domnule Mudreac,

Mi se pare că nu aveți ca autor mai multe întrebări.

Vă rog raportul Comisiei agricultură și industrie alimentară.

Domnul Radu Mudreac:

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 221 privind activitatea sanitar-veterinară, prezentat de către domnul Mudreac și domnul Paciu, deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Aprobarea proiectului propus va contribui la impulsionarea dezvoltării sectorului creșterii animalelor, ce reprezintă o ramură a economiei destul de importantă atât în asigurarea securității alimentare interne, cât și a facilității accesului animalelor și a produselor obținute de la acestea pe piețele externe.

Principalul aspect al modificărilor Legii nr. 221 privind activitatea sanitar-veterinară ține de acordarea dreptului de angajare a medicilor veterinari de liberă practică în cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor în scopul implementării eficiente a Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și de protecție a mediului, dar și acordarea unor facilități indispensabile atragerii tinerilor specialiști medici veterinari să activeze în mediul rural.

De asemenea, proiectul expune procedura de autorizare sanitar-veterinară într-o redacție nouă mult mai clară. La fel, proiectul prevede introducerea unei forme noi de luare la evidență de către Agenție – „înregistrarea sanitar-veterinară”, fără eliberarea unui act permisiv în sensul Legii nr. 160 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

În final, autorul vine cu propunerea de a reda anexa nr. 6 în versiunea actualizată, conform situației existente la ziua de azi și în conformitate cu cardul legal recent intrat în vigoare (Legea nr. 306 privind siguranța alimentelor, Legea nr. 119 privind medicamentele de uz veterinar, Legea

nr. 129 privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman).

Comisia a examinat în ședința sa avizele Guvernului Republicii Moldova și al Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, raportul de expertiză anticorupție, amendamentul domnului Corneliu Furculiță, deputat în Parlament, iar deciziile adoptate de comisie pe marginea propunerilor și observațiilor sunt reflectate în sinteza parte integrantă la prezentul raport.

În context, cu votul majorității membrilor săi, Comisia agricultură și industrie alimentară propune proiectul de Lege nr. 398 spre examinare și aprobare în plenul Parlamentului în prima lectură. Și, în cazul lipsei propunerilor și obiecțiilor, se propune adoptarea și în lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Începem procedura de vot.

Vă rog deputații să reveniți la locurile de muncă.

Stimați colegi,

Conform propunerii comisiei, se propune aprobarea proiectului de Lege nr. 398 din 22 septembrie 2020. Votul în prima lectură.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea deputaților.

Comisia, de asemenea și Frațiunea Partidului Socialiștilor, au propus că sunt gata să voteze în lectura a doua.

Vreau să întreb celelalte fracțiuni.

Frațiunea Partidului Democrat?

Merg după rând.

Domnule Ciubuc,

Cred că dumneavoastră expuneți?

Lectura a doua.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Doamnă Președinte,

În condițiile în care au fost invocate anumite obiecții și obiecția de bază ține de calitatea directorului general care trebuie să ocupe funcția și trebuie neapărat să fie medic veterinar, noi ne propunem să venim cu un

amendament pentru a exclude... (*Rumoare în sală.*) Da, dacă e posibil, procedural.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Procedural noi putem să... dacă expuneți amendamentul cum sună.

Domnule Grosu,

Vă rog, poziția dumneavoastră, a fracțiunii.

Domnul Igor Grosu:

Noi suntem gata să votăm, dar haideți să trecem întâi amendamentul domnului Ciubuc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De acord.

Domnule Slusari,

Dumneavoastră?

Domnul Alexandru Slusari:

Cu foarte multe rezerve, și vedem dacă ne descurcăm cu amendamentul domnului Ciubuc, putem vota în a doua lectură. Dar cu multe rezerve.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Se schimbă peste... poziția.

Domnule Slusari,

Așa că... (*Rumoare în sală.*)

Domnule Slusari,

Degeaba v-ați șoșotit atâta cu Mudreac aici.

Fracțiunea Partidului „ȘOR”,

Lectura a doua, sunteți gata?

Doamna Violeta Ivanov:

Fracțiunea Partidului politic „ȘOR” și Platforma parlamentară „Pentru Moldova” consideră că nu au fost aduse argumentele necesare suficiente și se abține de la vot, nu va vota.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nici în prima lectură.

A, prima lectură deja s-a votat.

Domnule Ciubuc,

Sunteți gata...?

Domnule Cebotari,

Vă rog, poziția Grupului.

Domnul Vladimir Cebotari:

În condițiile în care se acceptă amendamentul care urmează a fi propus ca cerință la directorul general, votăm și noi în lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Ciubuc, sunteți gata să enunțați amendamentul?

Domnul Nicolae Ciubuc:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Nicolae Ciubuc:

Amendamentul este simplu. Punctul 3 din proiect să fie exclus. Adică, punctul 3 referitor la modificarea articolului 4 alineatul (3) după textul „de un director general” se completează cu textul „medic veterinar” să fie exclus.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Mudreac?

Acceptă.

Stimați colegi,

În aceste... Cine este pentru amendamentul domnului Ciubuc, rog să votați.

Autorul a acceptat.

Practic, majoritatea.

Stimați colegi,

Acum supun votului în aceste condiții, cu amendamentul acceptat de plenul Parlamentului, votul în lectura a doua, proiectul nr. 398 din 22 septembrie 2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i :

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 19.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 19.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 17.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 17.

Cu 62 de voturi, proiectul este votat în lectura a doua.

Următorul.

Stimați colegi,

După Regulament, noi trebuie să facem o pauză de jumătate de oră.

Pauză de jumătate de oră.

Revenim la... haideți să revenim la 18.30. La 18.40... la 18.40 revenim în sală.

Vă rog, fără întârziere.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanîi:

Rog Secretariatul să vedem dacă avem cvorum în sală.

Vă rog, stimați deputați, reveniți la locurile de muncă să vă vedem.

Mai așteptăm, suntem doar 44. (*Gălăgie în sală.*)

Domnule Pascaru,

Nu vă duceți împreună cu domnul Reniță, vă rog. (*Râde.*) (*Voce nedeslușită din sală.*)

Foarte bine.

Domnul Vlad Batrîncea:

Cal Troian.

Domnul Iurie Reniță:

El îi materia cenușie a socialiștilor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Foarte bine. Noi avem cu cine ne mândri. *(Râsete în sală.) (Voce nedeslușită din sală.)*

Domnul Vlad Batrîncea:

Iată după asta, domnule Litvinenco, nimeni n-o să mai comunice cu dumneavoastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Nu, o să-mi spună doar mie „по секрету”, iar eu o să înțeleg despre ce vorbesc bărbații.

Domnul Vlad Batrîncea:

Este majoritate, putem lucra...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Este. 51 de deputați. Continuăm examinarea. Mai avem... *(Voce nedeslușită din sală.)*

V-ați salvat singuri pe dumneavoastră.

Următorul proiect, care se supune examinării, este proiectul nr. 113 din 9 iulie 2019.

Domnule Bolea,

Rog să prezentați proiectul.

Domnul Vasile Bolea:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimați colegi,

De fapt, după părerea mea, este un proiect tehnic, prin care propunem revenirea la situația anterioară, când atribuțiile în domeniul constatării unor contravenții din domeniul construcțiilor să revină Inspecției sau Agenției pentru Supraveghere Tehnică, acea agenție care, de fapt, este și creată pentru a stabili și supraveghea acest domeniu. *(Gălăgie în sală.)*

Vreau să vă spun că în această agenție sunt concentrate cadrele naționale în domeniul construcțiilor. Istoria a arătat că odată ce a fost modificată legislația, și supravegherea, și constatarea contravențiilor din domeniul construcțiilor atunci când a revenit administrației publice locale, de fapt, nu a adus plusvaloare sistemului. De ce? Deoarece administrația publică locală și în practică s-a arătat că nu dispune de cadre suficiente în acest domeniu, iar constatarea contravențiilor, practic, lipsește, dacă să ne referim la articolele 178 și 179 din Codul contravențional, care reglementează abaterile respective din domeniul construcțiilor. *(Rumoare în sală.)*

De aceea se propune ca organul special cum este Agenția pentru Supraveghere Tehnică să fie acea entitate, misiunea căreia este asigurarea și implementarea executării prevederilor actelor normative și documentelor normative din domeniul securității industriale, este organul care efectuează și supravegherea tehnică de stat a activităților și a lucrărilor din domeniul securității industriale și din domeniul construcțiilor.

Rog susținerea proiectului.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Frunze.

Domnul Petru Frunze:

Domnule Bolea,

Spuneți, vă rog, acest proiect de lege la fel afectează autonomia locală, prin acest proiect de lege, doriți să luați competențele autorităților locale de a avea statut de agent constatatator pentru construcțiile ilegale care sunt pe teritoriul unității teritorial-administrative de nivelul întâi. Nu vă pare că, într-adevăr, noi dăm primarilor doar competențe de a munci pentru interesul comunității, dar fără ca să dețină competențe legale pentru a curma unele contravenții și, totodată, să contribuie ca să fie respectat tot ce ține de aspectul urbanistic al localității? Și, prin asemenea proiect de lege, dumneavoastră motivați și mai mult ca primarii mâine să iasă la protest.

Eu consider că acest proiect de lege urmează să fie remis în comisie, să examinăm oportunitatea ca aceste competențe să le aibă atât autoritățile locale, în cazul că dumneavoastră insistați mult, dar să aibă și instituțiile de supraveghere tehnică la nivel național.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Stimate coleg,

Iarăși revenind la acele aspecte despre care am vorbit referitor la cunoașterea sau cultura juridică, nu este posibil ca contravențiile sau agentul constatatator pe unele abateri care sunt prevăzute în Codul contravențional, în calitate de agent constatatator, să fie două entități diferite, deoarece putem să ne pomenim când aceste două entități diferite să constate la unul și același, de exemplu, agent economic sau persoană fizică unele abateri și să fie acea persoană sancționată de două ori. Legea nu permite acest lucru. Or, competențele trebuie să fie clar prevăzute și delimitate în lege.

Referitor la acele competențe, care s-au dat pe timpuri administrației publice locale, deci practica și timpul au arătat că, având aceste competențe, administrația publică locală nu s-a isprăvit cu acea sarcină care i-a fost pusă și prin care li s-au dat aceste competențe. Eu vreau să vă aduc doar o simplă cifră. Cu un an înainte de a fi trecute aceste competențe de constatare de la Inspekția de Stat în Construcții, pe timpuri, la administrația publică locală din Chișinău, deci cu un an înainte, Inspekția de Stat în Construcții constata în Chișinău peste 2000 de abateri, se făceau peste 2000 de procese-verbale și se remiteau în instanța de judecată, iar la un an de zile, după ce aceste competențe au fost trecute administrației publice locale, administrația publică locală din municipiul Chișinău a constatat doar 7 contravenții... 7 abateri și doar 2 sau 3 procese-verbale, care au fost transmise în instanța de judecată.

Dacă să ne uităm la raport... peste 2000 și 5, 7 sau 10, eu vreau să vă spun că în municipiul Chișinău și la ziua de azi nu putem să batem recordurile la constatarea contravenției, cu toate că ele sunt, eu vă garantez că sunt peste 2–3 mii de abateri, care ar putea fi constatate de către organul specializat. Deci noi vedem că, în cazul respectiv, administrația publică locală, primind această competență, ei nu au făcut multe lucruri în acest domeniu.

Iar cu referire la respectarea principiilor de urbanism și de dezvoltare a localității, vreau să vă spun următoarele: că administrația publică locală contribuie, supraveghează lucrul dat prin eliberarea autorizațiilor de construcții, prin eliberarea certificatelor de urbanism și, în cazul respectiv, administrația publică locală este acel organ, care poate să emită un document sau altul sau să indice asupra unor curențe care urmează un agent economic sau persoană fizică să le înlătore, la acest proces participând și arhitecții-șefi ai localităților, și consiliile arhitecților, atunci... în cazul în care ei sunt, de exemplu, în municipiul Chișinău există acest consiliu al arhitecților, care se întrunește și decide asupra viabilității unui sau altui proiect, dacă el urmează a fi edificat sau nu.

Competența – administrația publică locală. Da, vreau să vă spun că li s-a atribuit foarte multe, dar trebuie să vedem dacă ei sunt capabili, da, aceste competențe să le aplice în practică.

Doamna Zinaida Greceanii:

Da. Mulțumesc.

Domnule Frunze,

A doua întrebare.

Domnul Petru Frunze:

Da, o concretizare. Vreau să menționez că autoritățile locale, în perioada în care s-a elaborat și a fost aprobată această modificare la Codul contravențional pentru a le da statut de agent constatat, undeva un an și

jumătate nu le-au fost eliberate modele de procese-verbale pentru a constata aceste contravenții. Adică, a fost o perioadă în care n-au primit aceste modele de procese-verbale.

Mai mult decât atât...

Domnul Vasile Bolea:

Și nimeni n-a solicitat acest lucru.

Domnul Petru Frunze:

Fiindcă nu erau elaborate la nivel central.

Domnul Vasile Bolea:

Păi, noi suntem de 5 ani de zile cu această competență care este atribuită administrației publice locale.

Domnul Petru Frunze:

Nu-s chiar 5 ani. Mai mult decât atât, vreau să atrag atenția că, chiar dacă vor fi două instituții de constatare a acestor contravenții, s-ar putea de delegat doar o singură instituție să aplice sancțiuni. Și s-ar putea de găsit un consens aici. Ca să nu luăm aceste atribuții administrației publice locale. Poate unele autorități locale își exercită cu bine aceste competențe, poate alții nu. Haideți să dăm prioritate la acei care își exercită aceste competențe, ca să avem posibilitatea să fie supravegheate aceste construcții. Și deseori sunt, într-adevăr, construcții neautorizate sau ilegale, sau se fac abateri de la normele de urbanism, să se implice și autoritățile locale. Fiindcă ei sunt pe loc și văd exact aceste încălcări care sunt făcute.

Domnul Vasile Bolea:

Stimate coleg,

Dumneavoastră veniți... anterior funcției deținute de deputat, ați fost primar, spuneți, vă rog, ați avut dumneavoastră în cadrul primăriei specialist care să constate abateri din acest domeniu? Care să poată să constate abaterile care sunt prescrise în articolele 178, 179 din Codul contravențional? Câte constatări dumneavoastră ați făcut la dumneavoastră în localitate? Numai nu spuneți că ele nu au fost. Și de ce dumneavoastră această competență nu ați folosit-o, nu ați aplicat-o în practică, dacă au existat asemenea contravenții?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Slusari.

Domnul Vasile Bolea:

Eu am așteptat vreun răspuns de la domnul...

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule raportor...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Haideți, veți răspunde unul la altul separat.

Domnul Alexandru Slusari:

Domnule raportor,

În continuarea celor spuse de domnul Frunze. Eu constat, cu regret, că linia aceasta de centralizare rămâne tot așa de pronunțată. Și în loc cumva să fie instruiți cei de la administrația publică locală, să fie găsită varianta comunicării, să fie totul pregătit în centru. Același lucru noi avem și cu autentificarea contractelor, noi avem această problemă și la nivel notarial.

Toată această perioadă e mai ușor așa de spus: toți aceștia de la administrația locală nu sunt competenți, ei nu știu nimic, noi din centru deget la deget nu facem nimic, nu îi ajutăm, numai le luăm din împuterniciri, nu le oferim posibilități financiare și toată vina o dăm pe dâșii. Mi se pare că abordarea nu este corectă și noi, desigur, nu vom susține această inițiativă.

Dar la mine întrebarea este chiar tehnică. Bine, presupunem că trece această inițiativă, eu vreau să văd. Eu am avut mai multe întâlniri cu Agenția pentru Supraveghere Tehnică, cunosc structura lor, cunosc competențele lor, cunosc limitarea competențelor. Întrebarea mea: cum tehnic voi vedeți ca constatorul o să meargă undeva la Giurgiulești sau la Lipcani, sau, nu știu, undeva la 300 de kilometri și să constate toate aceste probleme, fiind limitați în structură, în aparat în Chișinău? Sau mai departe voi vreți să extindeți numărul de angajați acolo?

Domnul Vasile Bolea:

Stimate coleg,

Agenția pentru Supraveghere Tehnică are structuri teritoriale și, să mă credeți, este ramificată îndeajuns pentru a acoperi întreg teritoriul țării. Cum și înainte acest lucru îl făcea Inspekția de Stat în Construcții. Să mă credeți lucrul dat. Eu aș vrea altceva să vă întreb: dar spuneți, vă rog, fiecare primărie are... Dumneavoastră spuneți că trebuie să fie acești oameni instruiți. Pentru ca să instruiști o persoană, ea trebuie să facă școala, să treacă, cel puțin, patru ani prin Universitatea Tehnică din Moldova și a primi niște studii speciale din domeniu.

Dumneavoastră în sarcina cui vreți să puneți constatarea acestor încălcări? A unui nespecialist? Or, dacă noi punem în sarcina unui nespecialist constatarea acestor încălcări, rezultatul este evident, orice persoană o să atace în instanța de judecată și o să facă praf din acel proces-verbal de constatare a unei sau altei abateri. Deoarece pentru acest lucru trebuie să fii specialist.

La noi, din păcate, știți, se încearcă să mergem pe aceeași abordare când veterinarii conduc cu Armata Națională, iar, nu știu, alte persoane care nu sunt specialiști urcă în avion și încearcă să conducă un avion. În fiecare

domeniu trebuie să fie specialist. Dacă nu ești specialist sau n-ai capacitatea de a pregăti acești specialiști pentru 900 de primării de la noi din țară, atunci evident că trebuie să dai această competență organului unde acești specialiști sunt concentrați.

Este organul central de specialitate care a constituit acea Agenție pentru Supraveghere Tehnică și anume ei urmează să constate aceste abateri.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Litvinenco.

A, dumneavoastră aveți a doua întrebare.

Vă rog.

Numai, vă rog, răspunsurile succinte.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimate domnule raportor,

Nu știu dacă dumneavoastră cunoașteți așa noțiune „colaborarea intercomunitară”. Eu am fost de câteva ori în România și iată acolo am văzut exemple ale descentralizării. Când 5–6 sate, fiind stimulați financiar din partea centrului, colaborează și angajează un arhitect, un specialist care lucrează în domeniul supravegherii. Da, putem să discutăm 7–8–10 localități cum să facem acest lucru. Dar această practică este foarte răspândită în România. Și nici o problemă, nu-i centralizat, în primării se ocupă specialiștii. Nu poate primăria asigura de una singură, sunt mai multe primării. De atâta să mergi pe centralizare și din start să-i faci pe toți proști din localități, că ei nu sunt capabili, eu cred că abordarea nu este corectă.

Întrebarea mea: de ce nu examinați, totuși, posibilitatea colaborării intercomunitare? Și să fie un specialist. Dacă măcar o dată ați examinat acest lucru să fie un specialist pe 5–6 primării? Iată raionul Ialoveni, de unde-i domnul Frunze, trei specialiști să fie care o să colaboreze și să fie salariați cu 20% în fiecare sat. Și un proces de instruire jumătate de an și după asta, credeți-mă, noi putem să mergem mai bine decât să centralizăm acest proces.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

În primul rând, pe nimeni nu am făcut prost. Asta dumneavoastră încercați s-o... și Doamne ferește.

În al doilea rând, dacă dumneavoastră considerați că o persoană poate să fie instruită în decurs de jumătate de an atunci când pentru ca să fii

instruit trebuie să ai studii superioare și cel puțin vreo cinci ani să faci universitatea și după asta practică de cel puțin trei ani într-un domeniu atât de important cum sunt construcțiile, dacă dumneavoastră credeți că domeniul construcțiilor este atât de ușor și în jumătate de an ies specialiști, atunci trebuie să închidem Universitatea Tehnică din Republica Moldova.

Proiectarea, stimate coleg, și edificarea unei construcții este un domeniu complex. Nu uitați că diferite abateri care pot fi înregistrate sau... de către specialiști, și anume de specialiști urmează să fie făcute.

Nu uitați că anul trecut din cauza faptului că nu s-a intervenit, posibil, tot de administrația publică locală, la noi, la Otaci, o clădire cu 9 etaje s-a surpat, da. Și astăzi... (*Voce nedeslușită din sală.*) Poftim? 5. OK, 5 clădiri s-au demolat din cauza intervențiilor neautorizate, care n-au fost stabilite la timp de către administrația publică locală, care trebuia, conform competenței, lucrurile acestea să le facă. Iar astăzi, cum se spune în limba rusă, „пожинаем плоды”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Furculiță.

Hai deți eu încerc așa...

Domnul Corneliu Furculiță:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Proiectul în cauză văd că provoacă discuții contradictorii. Noi rugăm ca autorii să-l restituie în comisie pentru discuții adăugătoare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Împreună cu toate comisiile.

Stimați colegi,

Este propunerea, hai deți să nu continuăm discuțiile. Este propunerea. Eu supun această propunere votului. Să fie restituit în comisie. Să examinați în comisie și bateți-vă acolo cât vreți.

Cine este pentru, rog să votați.

Se restituie în comisie.

De procedură, domnul Litvinenco.

Domnul Vlad Batrîncea:

Numai nu la acest subiect.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Mulțumesc mult. Bine. Și în context, și nu în context.

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Eu văd că scrie directorul CALM-ului acum o postare precum că...

Domnul Vlad Batrîncea:

La subiect, domnule Litvinenco.

Domnul Sergiu Litvinenco:

Primarii sunt sunați și intimidați de către organele poliției pentru a nu veni mâine la acțiunea de protest. Haideti, vă rugăm și noi, și voi să-i transmitem domnului Voicu să înceteze aceste presiuni. Pentru că primarii sunt oameni adecvați și respectați. Au dreptul să protesteze. Și dacă o să vină în Chișinău să-și expună punctul de vedere, nu se va întâmpla absolut nimic.

Vă rugăm foarte mult să transmiteți și dumneavoastră pe linia, mă rog, politică domnului Voicu acest mesaj. Pentru că altfel, mă tem, că rechizitoriu la un moment dat va fi mai gros decât... va fi fără această intimidare.

Cineva avea dreptul... așa cum cineva avea dreptul să protesteze cu „benzopila”, fix așa, eu cred, că primarii au dreptul să protesteze. Și sunt sigur că protestul va fi unul pașnic și în limitele legii.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Transmisiunea este on-line. Toată lumea vă vede, vă aude și cunoaște foarte bine ce facem noi aici în Parlament. De aceea chiar mă bucur de lucrul acesta. Să vă vadă... să ne vadă pe toți.

Următorul proiect nr. 168 din 06.05.2020. Prezintă doamna Glavan.

Doamna Ruxanda Glavan:

Dragi colegi,

Onorat Plen,

Propun atenției dumneavoastră proiectul de Hotărâre a Parlamentului pentru elaborarea proiectului Codului sănătății și proiectului Strategiei de dezvoltare a sectorului sănătății pentru anii 2020–2030.

Dificultățile de bază ale sistemului de sănătate, constatate inclusiv în perioada stării de urgență și stării excepționale declarate din cauza pandemiei, au scos la iveală lucruri despre care se știa, dar care tot erau lăsate spre amânare.

Deficitul de lucrători medicali, dotarea inadecvată a instituțiilor publice, coordonarea ineficientă, dar mai ales lipsa transparenței decizionale

în anumite procese de coordonare intersectorială, ca răspuns la urgența de sănătate publică, precum și lipsa unei viziuni strategice de dezvoltare a sectorului sănătății pentru următorii 10 ani au impus autorii să vină cu această inițiativă.

În prezent, domeniul sănătății funcționează după un șir de acte legislative fiecare ca un document separat. Unele din ele fiind depășite de timp, altele în urma mai multor modificări conțin norme contradictorii. Iar în același timp, unele componente ale sistemului de sănătate nu au deloc reglementare la nivel legislativ.

Necesitatea unor viziuni strategice de lungă durată și unificate sub formă de un cod al sănătății este un imperativ declarat de mai mulți ani.

Problemele sunt multiple, iar necesitatea viziunii strategice pentru cel puțin 10 ani și a reglementărilor în unul și același document sub forma unui cod, în care fiecare parte componentă a sistemului, cum ar fi: medicina primară, spitalicească, urgența prespitalicească, sănătatea publică, domeniul farmaceutic, finanțarea sistemului sănătății, achizițiile și resursele umane, acreditarea, licențierea, sistemele informaționale integrate în sănătate, dosarul medical electronic, asigurările medicale facultative, rețeta electronică, malpraxis, Colegiul lucrătorilor medicali, se impun a fi elaborate în cadrul unui singur document.

Propunem colegilor deputați să susțină acest document, prin care se va crea o comisie care, în termen de 90 de zile, va prezenta plenului Parlamentului proiectul Codului sănătății al Republicii Moldova și Strategiei de dezvoltare a sectorului sănătății pentru următorii 10 ani.

Propunem ca în activitatea sa comisia să antreneze deputați din fiecare fracțiune și grup parlamentar, să fie cel puțin 7 persoane. Un președinte, un secretar și un vicepreședinte.

Totodată, în activitatea sa comisia poate și trebuie să antreneze specialiști și experți atât naționali, cât și internaționali din instituțiile publice în care lucrează medici practicieni, precum și din cadrul Academiei de Științe, Universității de Stat de Medicină și Farmacie, și Școlii de Management în Sănătate Publică.

Rog susținerea proiectului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Întrebări nu aveți.

Rog, Comisia juridică, numiri și imunități.

Domnule Bolea,

Rog raportul comisiei.

Domnul Vasile Bolea:

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Hotărâre pentru elaborarea proiectului Codului sănătății al Republicii Moldova și proiectului Strategiei de dezvoltare a sectorului sănătății din Republica Moldova 2020–2030, inițiativă legislativă a unui grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul prevede constituirea unei comisii speciale care va elabora și va prezenta Parlamentului, în termen de 90 de zile, proiectul Codului sănătății al Republicii Moldova și Strategiei de dezvoltare a sectorului sănătății din Republica Moldova 2020–2030.

În scopul îndeplinirii sarcinilor sale, comisia specială poate antrena specialiști din cadrul Secretariatului Parlamentului, Cancelariei de Stat, reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale, colaboratori ai Universității „Testemițeanu”, Școlii de Management în Sănătate Publică. De asemenea, poate apela la asistența altor specialiști și experți din Republica Moldova și din străinătate.

Conform articolului 33 din Regulamentul Parlamentului, comisiile speciale se constituie de Parlament pentru examinarea proiectelor de acte legislative, pentru elaborarea unor proiecte de acte legislative complexe sau pentru alte scopuri, indicate în hotărârea de înființare a comisiei respective.

Proiectele de acte normative elaborate de comisia specială se examinează de comisiile permanente, în conformitate cu cerințele stabilite de prezentul Regulament.

Prin aceeași hotărâre se va desemna, la propunerea Biroului permanent, componența nominală a comisiei, precum și termenul în care va fi depus raportul comisiei.

În rezultatul dezbaterilor proiectului de hotărâre, nu s-a întrunit numărul necesar de voturi, pentru a fi aprobat raportul pe marginea proiectului de hotărâre. Și rămâne la latitudinea plenului adoptarea acestui proiect de hotărâre.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Acum, domnule Bolea, vă rog să-mi spuneți. Noi votăm ca concept prima dată? Îți proiect. Eu înțeleg că-i hotărâre, dar pe urmă trebuie să mergem și nominal.

Domnul Vasile Bolea:

Da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

De aceea și întreb.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi adoptat proiectul nr. 168 din 06.05.2020, rog să votați.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

Sectorul nr. 2,

Vă rog. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Vasile Bolea:

Sectorul nr. 2...

Încă o dată...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Sectorul nr. 2,

Încă o dată.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 16.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 16.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 18.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 18.

Dar domnul Sîrbu știe ce-a votat? *(Râde.)*

Domnul Vlad Batrîncea:

Târziu s-a numărat. (Voce nedeslușită din sală.)

Domnul Vasile Bolea:

Suntem în procedura de vot, stimați colegi.

Domnul Vlad Batrîncea:

Așa s-a numărat... (Rumoare în sală.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

34 de voturi. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Care coaliție?

Amuș o să facem noi cu dumneavoastră, nu vă bateți capul, asta-i foarte simplu.

34.

Domnul Vlad Batrîncea:

Procedura...

Doamna Zinaida Greceanîi:

34, eu am anunțat, suma totală am anunțat – 34 de voturi. Nu a întrunit numărul necesar de voturi.

Haideți să numărăm câți deputați sunt în sală. Noi la fiecare proiect tot o să numărăm câți deputați, dacă deputații nu pot sta pe loc.

Da, vă rog, sectorul nr. 1, câți deputați? (*Rumoare în sală.*)

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 28.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2 – 28.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 18.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 18.

În sală sunt 72 de deputați. (*Voci nedeslușite din sală.*) 36 de voturi – majoritatea.

A trebuit să stați în sală, stimați colegi.

Mai propuneți o dată... Nu a trecut.

Următorul proiect, nr. 193 din 19 mai 2020.

Prezintă... Cine prezintă?

A, îi lectura a doua.

Vă rog, domnule Bolea, raportul comisiei. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Vasile Bolea:

Se dă citire raportului asupra proiectului de Lege pentru modificarea Regulamentului Parlamentului.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea ajustării Regulamentului Parlamentului cu prevederile conținute în Legea nr. 100 cu privire la actele normative, precum și în vederea reglementării clare a procedurii de angajare a răspunderii Guvernului în fața Parlamentului.

Proiectul de lege a fost aprobat în primă lectură în ședința plenară din 18 iunie 2020. (*Gălăgie în sală.*)

Pentru lectura a doua, Comisia juridică, numiri și imunități a examinat toate amendamentele și propunerile parvenite din partea deputaților, comisiilor permanente, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova. Decizia comisiei aferent propunerilor respective se regăsește în sinteza amendamentelor, care este parte integrantă a prezentului raport.

În contextul propunerilor acceptate, proiectul de lege a fost redactat și se anexează la prezentul raport.

În rezultatul dezbaterilor, Comisia juridică, numiri și imunități, cu votul unanim al membrilor prezenți (8 voturi „pentru”), propune proiectul de Lege nr. 193 din 19 mai 2020 spre examinare și adoptare în a doua lectură în cadrul ședinței plene a Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Plîngău,

Ați avut amendament? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Ca autor?

Vă rog, domnule Plîngău.

Domnul Dinu Plîngău:

Mersi, doamnă Președinte.

Proiectul e de foarte mult timp. Acolo era doar o remarcă. Noi am susținut cu remarcă, pentru că a fost ajustat proiectul respectiv referitor la limba română.

Ca autori, noi insistăm să fie păstrată sintagma „limba română”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Eu așa înțeleg că autorii vor să „zăvălească” proiectul acesta. *(Râde.)*

Domnul Vasile Bolea:

Probabil. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Haideți lăsați Hotărârea Curții Constituționale. Ce-i neconstituțional scris aici? *(Rumoare în sală.)*

Voi...

Stimați colegi...

Stimați colegi,

În condițiile raportului prezentat de către Comisia juridică, numiri și imunități, în condițiile raportului comisiei, supun votului adoptarea în lectura a doua a proiectului nr. 193 din 19 mai 2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Voce din sală:

Redacția care?

Doamna Zinaida Greceanîi:

În redacția... eu am menționat, în redacția raportului prezentat de către comisie, cu votul unanim votat în comisie, lectura a doua.

Cine este pentru, rog să votați.

Lectura a doua. Cine este pentru, rog să votați.

Vă rog. *(Gălăgie în sală.)*

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 26.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 26.

Sectorul nr. 2?

Domnul Vasile Bolea:

Voi ați votat?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2, fără doi din Prezidium – 15.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 15.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3,

Mâna sus.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 3,

Vă rog să votați. (*Rumoare în sală.*)

Gata, s-a clarificat tot. Suntem în procedura de vot, nu mai clarificăm nimic.

Domnul Vlad Batrîncea:

Dar dați rezultatele pe sectorul nr. 3.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sectorul nr. 3,

Vă rog, rezultatele. (*Gălăgie în sală.*)

Stimați colegi,

Aveți toate șansele să respingeți proiectul.

Domnul Alexandru Slusari:

Unde ne grăbim, într-adevăr? (Strigăte în sală.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Colegi...

Colegi...

Domnul Vlad Batrîncea:

Procedura de vot.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Haideți să respectăm. Nu când ne convine respectăm, când nu ne convine...

Domnul Alexandru Slusari:

... pauză 15 minute... (Rumoare în sală.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Domnule Slusari...

Stimați colegi,

Haideți... Eu vreau ca toți...

Aveți capacitatea să mă ascultați o secundă?

În primul rând, toți deputații au raportul comisiei la mână nu de acum. În comisie s-a discutat. Ați avut toți reprezentanți în comisie, ați votat unanim. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Păi, că nu mergeți la ședințele comisiei, asta nu înseamnă că...

Domnul Dinu Plîngău:

Cu mențiunea că se exclude sintagma care a fost modificată. S-a introdus un chițibuș, dar asta nu poți să introduci...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Puteți să... *(Voce nedeslușită din sală.)*

Haideți...

Domnule Plîngău,

Dumneavoastră, ca autor. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Dinu Plîngău:

Haideți să luăm, vă rog, regulamentar, o pauză de 15 minute, pentru că... printr-un chițibuș redacțional, se compromite un proiect bun.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Nu vă certați.

Pauză, pauză.

Vreau doar, când plecați în pauză, să vă gândiți la un lucru: vreți ca proiectul să fie votat ori să fie respins.

Vă rog foarte mult.

Pauză – 10 minute, 10 minute.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Zinaida Greceanîi:

... ocupați locurile în sală.

Unde ne-am oprit...

Domnule Plîngău,

Vă rog, de procedură.

Domnul Dinu Plîngău:

Mersi, doamnă Președinte.

Ca toată lumea să înțeleagă ce votăm, am să fac câteva precizări.

A fost înaintat un proiect pentru acomodarea Regulamentului Parlamentului cu anumite hotărâri ale Curții Constituționale. Însă, proiectul de bază a fost modificat prin amendamente ale... pe atunci, ale majorității parlamentare, care nu au fost acceptate de autor.

În esență, chestiunea de principiu, pe care noi nu o susținem categoric, este înlocuirea sintagmei „limba română” cu „limba moldovenească”. Și noi categoric suntem împotriva de a susține această prevedere introdusă printr-un amendament al domnului Vasile Bolea.

Respectiv, cealaltă parte a proiectului este bună și noi îl susținem, însă în totalitate, dacă s-a luat decizia să se meargă pe aceasta, noi nu putem susține și categoric nu putem accepta să fie înlocuită sintagma „limba română” cu „limba moldovenească”.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Domnul Dinu Plîngău:

Respectiv, putem ca autori, nu știu dacă procedural, să retragem proiectul în general.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Care este propunerea dumneavoastră? Retrageți?

Domnul Dinu Plîngău:

Să-l retragem, întrucât proiectul a fost răzvrătit prin amendamente.
(Râsete.)

Domnul Vlad Batrîncea:

Românește, vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Domnule președinte al comisiei,

Vă rog. Nu insistați, este propunerea autorilor. Au dreptul să retragă.

Domnul Vasile Bolea:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu încă o dată, pentru stenogramă, amintesc că lectura a doua în comisie a fost votată de către opt deputați, unanim din cei prezenți. Iar acum iarăși asistăm la fix același lucru, când s-a votat strategia și proiectul nr. 297.

Noi suntem în procedură de vot, noi putem să votăm, putem să nu votăm acest proiect.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi...

Domnul Vasile Bolea:

Plenul trebuie să decidă.

Vă mulțumesc. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Haideți noi... dar de ce noi ne batem? Autorii propun să retragă. Se retrage din procedură. Îți propunerea autorilor: retras din procedură.

Mai departe. M-a rugat domnul Carp proiectul nr. 253, al 30-lea la număr. Vă rog, cine-l prezintă?

Domnul Carp. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Da, domnule Sîrbu, vă rog.

De procedură – domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Mulțumesc.

Dacă îmi permiteți să... potrivit... la proiectul nr. 168 a fost o mică confuzie. Cineva a ieșit, cineva a intrat. Și confuzie cu votul. Și o rugămintă, conform procedurii prevăzute de Regulamentul Parlamentului, dacă este posibil, să supunem repetat votului proiectul nr. 168.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Iată voi toți râdeți, când eu vă spun să stați în sală și să nu umblați brambura.

Stimați colegi... *(Rumoare în sală.)*

Stimați colegi...

Stimați colegi,

A fost propunerea unor deputați de a anula votul pe proiectul nr. 168 din 06.05.2020.

Cine este pentru anularea acestui vot?

Majoritatea.

Votul este anulat.

Acum, stimați colegi, eu, de fapt, ca să votez pentru acest proiect așa... Dumnezeu cu voi. Am vrut să zic ceva. Femeile nu trebuie să fie încăpățănate, trebuie să fie mai tolerante. *(Rumoare în sală.)*

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Se supune votului pentru a fi adoptat proiectul de Hotărâre sub nr. 168 din 06.05.2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea voturilor.

Proiectul este votat în lectura... Proiectul este votat.

Acum noi trebuie să mergem nominal.

Domnule Bolea,

Vă rog.

Domnul Vasile Bolea:

Da, urmează ca fiecare fracțiune să delege câte un reprezentant în... reprezentanți în comisie.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Reprezentanții în comisii, vă rog. Începem așa. Merg pe fiecare fracțiune.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor, pe cine propuneți?

Domnul Corneliu Furculiță:

Alla Darovannaia, vă rog.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Darovannaia.

Domnul Mihail Popșoi:

A vrut Odnostalco. (Râde.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Fracțiunea Partidului Democrat, pe cine înaintați?

Doamna Svetlana Rotundu:

Domnul Buza Ghenadie.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Buza Ghenadie.

„PRO MOLDOVA”, pe cine înaintați? Nu „Pentru Moldova”, „PRO MOLDOVA”. Că voi singuri v-ați...

Domnul Vladimir Cebotari:

Doamna Efrosinia Grețu.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamna Grețu.

„Pentru Moldova” sau „ȘOR”, cine, cum înaintați? Poftim?

Domnul Serghei Sîrbu:

Doamnă Președinte,

Doamna Ruxanda Glavan.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Păi, aceasta și v-am întrebat.

Domnul Serghei Sîrbu:

În calitate de președinte al comisiei.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamna Glavan.

Cine propune din partea Fraecțiunii Partidului „ȘOR”? Denis Ulanov.
(*Voci nedeslușite din sală.*)

De ce două?

Domnul Vlad Batrîncea:

Fiecare grup câte unul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Câte unul. Fiecare grup câte unul. Și noi suntem 37. Trebuie să luăm toată comisia.

Stimați colegi,

Fracțiunea „PAS”?

Domnul Igor Grosu:

Domnul Dan Perciun.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Dan Perciun.

7...

Fracțiunea „DA”, domnule Slusari?

Domnul Alexandru Slusari:

Noi îl propunem pe Liviu Vovc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnul Liviu Vovc.

Stimați colegi,

Propunerea comisiei... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Propunerea Comisiei juridice...

Stimați colegi,

Sunt 7 persoane. Așa cum a fost propus de către Comisia juridică – 7 persoane.

Stimați colegi,

Cine este pentru ca în componența acestei comisii să fie incluși: doamna Darovannaia, domnul Buza, doamna Grețu, doamna Glavan, domnul Ulanov, domnul Perciun, domnul Vovc, rog să votați.

Domnul Vlad Batrîncea:

Că ei când votează cu voi, când cu noi. (Râsete.)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Comisia este aprobată.

Vă rog, mai departe. Președinte, în calitate de președinte? Ce trebuie să alegem: președinte și încă ce? Acea ei în interior singuri își vor alege.

În calitate de președinte cine? A fost propunerea: doamna Glavan.

Cine este pentru ca să fie în calitate de președinte al acestei comisii doamna Glavan, rog să votați.

Majoritatea.

Doamnă Glavan,

Felicitări!

„Флаг в руки и вперед.” (*Rumoare și râsete în sală.*)

Stimați colegi,

Și acum proiectul Hotărârii nr. 168 din 6 mai 2020 cu ceea ce am aprobat noi cu dumneavoastră, adoptarea în ansamblu.

Cine este pentru, rog să votați. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Proiectul este adoptat.

Proiectul nr. 253, după cum i-am promis domnului Carp.

Vă rog.

Domnul Lilian Carp:

Domnilor deputați,

Propun atenției dumneavoastră proiectul de Hotărâre nr. 253, și anume modificarea articolului 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 11 din 13 februarie 2020 cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor înstrăinării patrimoniului sindicatelor. Din cauza că a fost perioada de pandemie în lunile martie–aprilie, practic, instituțiile statului nu au răspuns la solicitările pe care noi le-am făcut și, abia peste aproape 5 luni de zile, am primit primele răspunsuri de la instituțiile statului. Deci noi solicităm... am făcut solicitarea încă în luna a șasea pentru a prelungi termenul de activitate a Comisiei pentru a pregăti raportul pentru a veni în Parlament, mai ales că atât și SIS-ul a răspuns, sunt materiale și cu... secrete.

Vom lua și decizia cum vom prezenta, în linii generale, fiindcă sunt pornite și anumite procese penale. Și de aceea solicit prelungirea, până la data de 1 februarie, a activității Comisiei date. Solicit... da, 2021.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi adoptat acest proiect de Hotărâre nr. 253 din 17 iunie 2020, rog să votați.

Majoritatea.

Este votat proiectul de hotărâre.

Următorul proiect, care se supune examinării pentru... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu, prelungirea termenului.

Vă rog să fiți atenți.

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Lectura a doua, domnul Buza, proiectul nr. 195 din 21 mai 2020, lectura a doua.

Vă rog, domnule președinte, nr. 195.

Rog Secretariatul, pe ecran să afișeze, să vadă deputații. *(Gălăgie în sală.)*

Da, vă rog, domnule Buza.

Vă rog să conectați microfonul domnului Buza de pe loc.

Domnul Ghenadie Buza:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, potrivit atribuțiilor sale, a examinat, în lectura a doua, proiectul de Lege pentru modificarea Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995, inițiativă legislativă a unui grup de deputați, și comunică următoarele.

Proiectul de lege a fost examinat de către plenul Parlamentului în prima lectură la 20 noiembrie 2020.

Obiectivul principal al proiectului este de a califica îngrijirile paliative ca tip distinct de asistență medicală, care să fie finanțat din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, prin Legea anuală a fondurilor. Aceste acțiuni vor stimula prestatorii de servicii de îngrijiri paliative să apeleze pentru contracte la Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Asupra proiectului au fost prezentate avizele comisiilor parlamentare, Direcției generale juridice, Guvernului, CNA. *(Gălăgie în sală.)*

Proiectul a fost redactat și este anexă la prezentul raport.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, cu votul unanim, propune adoptarea proiectului de lege în lectura a doua, ținând cont de varianta redactată a acestuia.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Litvinenco,

Aveți întrebare?

Vă rog să deconectați microfonul.

Stimați colegi,

Conform raportului comisiei, supun votului pentru a fi adoptat în lectura a doua proiectul nr. 195 din 21 mai 2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Numărătorii,

Vă rog, rezultatele, lectura a doua.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 25.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 25.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 31.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Poftim?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 31.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 31.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 17.

Doamna Zinaida Greceanîi:

– 17.

Cu 73 de voturi, proiectul a fost votat în lectura a doua.

Stimați colegi,

Haideți să mai examinăm câte ceva și din ordinea de zi de bază.

Proiectul nr. 36...

Domnul Carp a plecat, din păcate. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Eu îmi scriu – pe 27.

Proiectul nr. 362.

Prezintă domnul Lebedinschi, din partea autorilor.

Vă rog, microfonul domnului Lebedinschi, de pe loc. Nr. 362.

E un grup de deputați, practic, din toate fracțiunile.

Vă rog.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Da. Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Proiectul nr. 362 a fost înregistrat de către membrii Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, care au fost la ședință, respectiv, în urma efectuării expertizei ex-post de impact a Legii cinematografiei... anul 2019, împreună cu Guvernul, cu Consiliul Național al Cinematografiei și cu specialiștii din domeniu, au fost elaborate modificările respective. *(Gălăgie în sală.)*

Avem avizul Guvernului asupra acestor modificări. De principiu, conceptual, este acceptat. Sunt remarci, din partea Guvernului, cu referire la Fondul Cinematografiei. Sunt careva curențe, pe care noi trebuie să le mai discutăm, împreună cu Ministerul Finanțelor. Și eu cred că, pentru a doua lectură, o să fie pregătit integral.

De către persoanele care se ocupă de cinematografie, practic, curențe n-au apărut, din practicieni.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Slusari,

Aveți întrebare la acest subiect?

Vă rog.

Domnul Alexandru Slusari:

Eu din câte am făcut cunoștință cu acest proiect, este acolo un moment sensibil cu transmiterea Cinematografului „Odeon” și, din câte eu am văzut, Guvernul este împotriva. Vreau să știu dacă acest lucru o să fie luat în considerare.

Când vorbiți despre toate propunerile Guvernului, vă referiți și la această propunere?

OK.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Alte întrebări nu sunt.

Domnule Lebedinschi,

Nu aveți.

Stimați colegi,

Alte întrebări nu sunt.

Domnule Lebedinschi,

Vă rog, raportul comisiei. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnul Adrian Lebedinschi:

Da, sigur. *(Râde.)*

Urmare a examinării proiectului în ședință, cu votul unanim al membrilor prezenți, 9 „pro”, comisia propune plenului Parlamentului examinarea și aprobarea proiectului nr. 362 din 12.08.2020 în prima lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Cine este pentru a fi aprobat acest proiect în prima lectură, rog să votați, prima lectură.

Majoritatea.

Proiectul este votat în prima lectură.

Următorul proiect este... îl prezintă domnul Liviu Vovc, nr. 418 din 8 octombrie 2020.

Domnule Vovc,

Vă rog.

Domnul Liviu Vovc:

Stimați colegi,

Și o să rog, dacă mai sunt și alții, care la moment nu sunt în sală, să revină aici până la ora... până când va fi supus votului acest proiect, deoarece este unul foarte important. *(Gălăgie în sală.)*

Doar astăzi avem 1619 cazuri. Opt luni de pandemie în care vedem că lucrurile nu s-au îmbunătățit cu nimic, ba, mai rău, se agravează pe zi ce trece. *(Rumoare în sală.)*

Corect. Peste tot se agravează, peste tot este valul al doilea. Problema-i că la noi suntem pe val din martie.

Propunerea noastră, a „Platformei Demnitate și Adevăr”, este pentru a modifica componența Comisiei Naționale Extraordinaire de Sănătate Publică. Este nevoie ca în această comisie să vină și specialiști în domeniu.

Legea nr. 10 a fost votată în 2009. Și atunci, primii trei ani, în această comisie făceau parte și specialiști: specialist în boli infecțioase, specialist principal în virusologie, specialist principal în epidemiologie. Acum noi vedem în această comisie doar membri ai Guvernului, fără ca să fie implicați specialiști. Și la ce ne-a adus aceasta vedem cu toții.

Din această cauză eu vă îndemn să votăm în prima lectură acest proiect și cât de urgent să-l votăm și în a doua lectură. Dacă e posibil, putem convoca și mâine comisia pentru a pregăti raportul pentru lectura a doua.

Propunerea noastră este ca în Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică 50% să fie membri ai Guvernului, iar 50% să fie specialiști din domeniul sănătății publice, reprezentanți ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, ai Academiei de Științe a Moldovei, ai Școlii de Management în Sănătate Publică și ai specialiștilor din societatea civilă. Totodată, propunem să fie acceptați cu drept de vot consultativ reprezentanți ai organismelor internaționale.

Nu mai putem să lăsăm la discreția persoanelor care nu au cunoștință în domeniu. De aia haideți să implicăm specialiști ca odată și odată să punem această pandemie la respect și să stabilizăm situația în țară. Solicit susținerea dumneavoastră pentru prima lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Aveți întrebări.

Doamna Glavan.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc.

Domnule autor,

Noi vom susține modificarea propusă de dumneavoastră, este judicioasă în condițiile în care este o situație fără precedent, nu doar pentru Republica Moldova. Este evident că logic și rațional este în comisie să fie incluse cât mai multe persoane care au, cel puțin, pregătirea teoretică, dacă nu și practică pentru o asemenea situație.

Eu doar vreau să fac o precizare. Dumneavoastră ați scris ca să fie specialiști din domeniul sănătății publice și ați enumerat de unde, dar realitatea gestionării, chiar și a crizei actuale, a demonstrat că este bine atunci când sunt consultați și conducătorii instituțiilor medico-sanitare, mai ales cele de nivel terțiar, care la modul direct știu ce necesități au, cum evoluează lucrurile și pot veni cu propuneri.

De aceea vă sugerez, dacă dumneavoastră în calitate de autor o puteți face sau s-o facem noi pe platforma comisiei, la acele 50 la sută de specialiști, pe care dumneavoastră îi propuneți, să fie incluși și conducători ai instituțiilor medico-sanitare publice implicați în gestionarea crizei respective.

Mulțumesc.

Domnul Liviu Vovc:

Nu este nici o problemă. Dacă nu greșesc, și Institutul de Medicină de Urgență, și Spitalul Republican au și catedre la Universitatea de Medicină și automat ar putea să fie incluși. Dar dacă se insistă, putem să modificăm astfel ca să fie expres menționat acest lucru.

Doamna Zinaida Greceanîi:

La vot. La vot так la vot.

N-aveți alte întrebări.

Vă rog, raportul Comisiei protecție socială, sănătate și familie.

Domnul Buza.

Domnul Ghenadie Buza:

Mulțumim, doamnă Președinte.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, potrivit atribuțiilor sale funcționale, a examinat în ședință proiectul de Lege pentru modificarea Legii privind supravegherea de stat a sănătății publice nr. 10/2009 cu nr. 418 din 08.10.2020, inițiativă legislativă a unui grup de deputați.

Potrivit autorilor, scopul proiectului este de a preciza componența Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică la articolul 55 al legii menționate, prin criterii bine definite, în scopul îmbunătățirii funcționării comisiei.

Deputații, în urma discuțiilor, au menționat necesitatea unor atare precizări. În comisie a parvenit avizul Guvernului, Direcției generale juridice, Centrului Național Anticorupție și comisiilor parlamentare. Comisia va ține cont de toate recomandările și propunerile incluse în avize la examinarea proiectului pentru lectura a doua.

Cu votul a 5 „pro” și 4 „abțineri”, se propune aprobarea proiectului de lege prezentat în lectura întâi de către plenul Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

... procedura de vot.

Supun votului aprobarea în prima lectură a proiectului nr. 418 din 8 octombrie 2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea voturilor.

Proiectul este votat în prima lectură.

Da, vă rog, domnule Slusari, de procedură.

Domnul Alexandru Slusari:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Suntem la 20.00 aproape. Productivitatea lucrului cu cât mai mult stăm aici nu este mai bună. Haideti să... Noi am avut aceste maratoane, că deja nu înțelegeam ce votăm, ce examinăm.

Eu propun, avem ziua de mâine, haideți să finalizăm pentru ziua de azi și ne întâlnim mâine la ora 10.00. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Sunt multe.

Domnule Batrîncea,

Vă rog, de procedură.

Domnul Vlad Batrîncea:

Stimați aleși ai poporului,

Dumneavoastră ați făcut multe declarații că Parlamentul trebuie să muncească. Declarațiile acestea în studiouri televizate sună foarte frumos, uneori și convingător.

De aceea, așa cum am hotărât mai sus, continuăm lucrul. Și pentru ziua de mâine tot avem de lucru.

Continuăm, doamnă Președinte. Asta este propunerea noastră, dar puteți să...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, domnule Slusari.

Iată așa o să ne ținem unul pe altul.

Domnul Alexandru Slusari:

Așa o să ne ținem. Sunt absolut de acord cu ceea ce a spus domnul Batrîncea. Parlamentul trebuie să muncească, dar trebuie să muncească calitativ. Că noi o să stăm aici și de acum peste 15–20 de minute n-o să înțelegem și repede la vot nu știu care: haideți să votăm, votăm, calitatea de la aceasta nu crește. Și nu știu dacă aceasta o să fie apreciat de alegătorii noștri. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vlad Batrîncea:

De procedură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, domnule Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Dacă e să vorbim de calitate. Noi două ore și jumătate am pierdut pentru ping-pong, că cineva a vrut să aibă 30 de luări de cuvânt pentru presă. De aceea dumneavoastră ați făcut tot posibilul ca să pierdem jumătate de zi întruna, iar acum muncim și continuăm procedura.

Vă mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Eu sunt obligată să întreb fiecare fracțiune, facem pauză, continuăm sau revenim mâine? Că mâine... (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Sunt multe proiecte. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Haideți, vă rog, foarte calm și liniștit.

Domnule Furculiță,

Poziția fracțiunii.

Domnul Corneliu Furculiță:

Doamnă Președinte,

Am făcut, astăzi, întreruperi, am aerisit sala, am avut timp să luăm și mesele între ședințe, noi propunem să lucrăm în continuare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Fracțiunea Partidului Democrat.

Câți sunteți în sală?

Cine prezintă?

Domnul Ciubuc sau cine?

Da, vă rog.

Doamnă Rotundu,

Vă rog.

Doamna Svetlana Rotundu:

Noi acceptăm să lucrăm până la ora 21.00.

Doamna Zinaida Greceanîi:

21.00. Fără pauză? (*Voci nedeslușite din sală.*)

Pauză numai ce am făcut de 10 minute sau nu știu de cât.

La 18.40 am făcut. Ultima pauză s-a încheiat la 18.40.

PAS.

Vă rog, domnule Grosu.

Domnul Igor Grosu:

Continuăm, ca domnii socialiști să nu facă așa pe „trudogolicii”. Continuăm să muncim, da.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Continuăm. (*Aplauze.*)

Domnule Grosu,

Cu pauză?

Domnul Igor Grosu:

Să muncim, doamnă Președinte.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Continuăm să muncim. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Eu pot și până la ora unu noaptea.

Stimați colegi,

Următorul proiect...

Pe colegi îi întreb.

Fracțiunea Partidului „ȘOR”,

Continuăm să muncim?

Voi ați declarat până la 24.00.

Doamna Violeta Ivanov:

Da, desigur, continuăm să lucrăm.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, desigur.

Cine mai vrea să se mai expună?

Continuăm să muncim?

Continuăm.

Stimați colegi,

Vă rog să vă calmați. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Proiectul nr. 215 din 4 iunie 2020.

Prezintă doamna Glavan.

Doamna Ruxanda Glavan:

Dragi colegi,

Onorat Plen,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul nr. 215 pentru completarea Legii ocrotirii sănătății. Inițiativa are drept scop îmbunătățirea protecției sănătății la locul de muncă a personalului medical și auxiliar, care activează

în instituțiile medico-sanitare în regim de situații excepționale sau în situații de urgență în sănătate publică.

Proiectul prevede obligația expresă a statului de a asigura cadrele medicale și nemedicale cu mijloace de protecție suficiente și adecvate fiecărei situații, din contul fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală, din contul bugetului de stat sau din ale fonduri, inclusiv testarea periodică a acestora.

Totodată, prevedem că testarea periodică trebuie să aibă loc în funcție de perioada de incubație, în vederea depistării și inițierii precoce a tratamentului.

Tot în acest proiect prevedem faptul că această protecție adecvată trebuie să aibă loc indiferent de natura situației de urgență în sănătate publică. Fie că este provocată de agenți patogeni, de factori fizici, chimici sau de oricare altă natură.

Totodată, propunem ca o normă tranzitorie pentru situația creată de virusul COVID-19, ca Guvernul să asigure testarea săptămânală obligatorie gratuită a întregului personal medical și auxiliar pe parcursul perioadei de stare de urgență în sănătate publică.

Stimați deputați,

Doar astăzi avem din cei 1691 de cazuri noi depistate de COVID circa 109 lucrători medicali. Considerăm că asigurarea testării periodice a acestora la locul de muncă, indiferent de faptul dacă au sau nu tablou clinic, și asigurarea inițierii precoce a tratamentului în cazul în care ei sunt depistați pozitivi, atunci când încă sunt asimptomatici, ar putea reduce semnificativ din numărul îmbolnăvirilor acestora. Și, respectiv, beneficiind de tratament în perioada precoce, să reducem numărul de complicații și, eventual, de decese ale cadrelor medicale.

Având în vedere că proiectul a fost susținut de mai multe comisii parlamentare, inclusiv de comisia de profil, dar nu are încă avizul Guvernului, solicităm aprobarea acestuia în prima lectură, cu confirmarea faptului că suntem deschiși pentru amendamente până vine avizul Guvernului.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Aveți întrebări.

Prima întrebare – domnul Grosu.

Domnul Igor Grosu:

Doamnă Glavan,

Doar vreau să înțeleg, deci dumneavoastră propuneți săptămânal să fie testate toate persoanele din sistemul de sănătate. Corect?

Doamna Ruxanda Glavan:

Domnule Grosu,

Acest proiect a fost făcut în luna iunie. Și atunci era exemplul altor țări, inclusiv Federației Ruse, inclusiv Germaniei, în care testarea periodică se decidea la nivel de Guvern. Unii făceau o dată la două săptămâni, alții în zece zile.

Noi am propus în proiectul de lege o dată la o săptămână. Dar după cum am spus, suntem deschiși pentru eventuale amendamente, fie să excludem termenul săptămânal, fie îl punem două săptămâni sau scriem „la discreția autorității responsabile în sănătate”.

Domnul Igor Grosu:

Aceasta și era precizarea. Să vedem fizic dacă este posibil. Pentru că vă dați bine seama, noi populația o testăm și, atunci dacă mai punem cât... 50 de mii, pare-mi-se, de teste pe săptămână, să vedem dacă sunt capacități: ca laboratoare, ca teste. Să onorăm...

Doamna Ruxanda Glavan:

Întrebarea este corectă. Și vreau să vă spun cum se întâmplă astăzi acest lucru. Deși astăzi protocoalele nu prevăd acest lucru, dar marea majoritate a instituțiilor medicale spitalicești, care sunt implicate în tratamentul COVID, având laboratoare pe interior, au achiziționat teste din sursele lor și deja fac acest lucru.

Adică trebuie să înțelegem corect că procedura de testare obligatorie a cadrelor medicale și nemedicale dintr-o instituție nu va pune o povară suplimentară pe laboratoarele publice sau private. Pentru că, în mare parte, deja fac acest lucru. Și mai ales că Guvernul a anunțat recent că a cumpărat 300 de mii de teste pe principiul PCR.

Urmează să cumpere 100 de mii de teste rapide antigen. Cred că nu va fi nici o povară suplimentară financiară. Doar va fi obligația de a le distribui și instituțiilor pentru testarea cadrelor medicale.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – doamna Apostolova.

Doamna Reghina Apostolova:

Спасибо большое.

Уважаемая госпожа Главан!

Конечно, фракция Партии «ШОР», как и другие фракции, уверенно поддержит этот проект, потому что он заслуживает уважения.

Скажите, пожалуйста (сегодня ни для кого не секрет, что очень-очень много, десятки тысяч людей сдают тесты самостоятельно и

лечатся на дому), предусматривает ли данный проект оказание поддержки населению страны, которое само тестируется и лечится на дому?

Спасибо.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc pentru întrebare.

Acest proiect se referă doar la cadrele medicale și nemedicale din instituțiile care sunt implicate în lupta cu COVID. Dar aceasta nu înseamnă că nu putem eventual să extindem acest proiect. Noi avem alt proiect de lege care prevede acest lucru.

Dar după cum am spus, atât timp cât încă nu a venit avizul Guvernului, putem să discutăm, eventual să propunem un amendament, să fie reglementată această situație.

Eu știu personal, pentru că eu am fost în situația în care a trebuit să mă testez. Și nu am beneficiat de un sprijin din partea fondurilor de asigurări, deși contribuî lunar de mulți ani.

Doamna Zinaida Greceanîi:

A doua întrebare aveți.

Doamnă Apostolova,

Vă rog.

Doamna Reghina Apostolova:

Precizare. Фракция Партии «ШОР» завтра регистрирует амендамент по данному проекту. Спасибо. И будем надеяться, что Парламент поддержит его.

Doamna Ruxanda Glavan:

Bine. De acord.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Popșoi.

Domnul Mihail Popșoi:

Doamnă Glavan,

Dumneavoastră ați menționat, și auzim și din presă, că se cumpără câte 300, câte 100 000 de teste, câte 1 milion. Dar vedem că în fiecare zi rata pozitivă a celor testați este 30–40 la sută. Deci după această rată, se creează impresia că se testează doar cei bolnavi. Și testarea nu este ca un remediu sau o măsură preventivă, dar e o parte a tratamentului cumva.

Și nu știu dacă se reflectă în legea dumneavoastră. Poate putem să venim cu un amendament, să ne asigurăm că testele care sunt, sunt utilizate. Și dacă nu sunt suficiente, să facem rost de ele.

Pentru că o rată pozitivă a testării de 40 la sută, nu are nici un rost să faci testarea aceasta. Doar confirmi că omul este bolnav și gata. Ca măsură a combaterii pandemiei este absolut alogică asemenea abordare.

Și poate sugerați dumneavoastră, dacă e nevoie de intervenit cu un amendament, astfel încât să sporim numărul de teste aplicate. Eventual, să reducem și costul lor. Pentru că spunea doamna Apostolova că sunt costisitoare, da?

Am dat și noi, probabil fiecare din dumneavoastră. Eu am dat de trei ori testul, am plătit de fiecare dată. Dar noi, slavă Domnului. Dar oamenii care au venituri mici sau care n-au venituri aproape deloc? Dacă statul are atâtea teste, care le-a primit donații, care le-a cumpărat, ce face cu ele?

Mersi.

Doamna Ruxanda Glavan:

Vă mulțumesc.

Poziția mea personală întotdeauna a fost că testarea trebuie să fie, în primul rând, în perioade de pandemii/epidemii trebuie să fie utilizată ca metodă de depistare precoce, și nu de confirmare a diagnosticului.

De aceea am și scris în textul legii, dacă vă uitați în proiect: „Inclusiv testarea periodică, în funcție de perioada de incubație, în vederea depistării și inițierii precoce a tratamentului”.

Respectiv, actele normative care urmează să le aprobe Guvernul sau ministerul în baza acestei formulări, cred eu și colegii cu care am lucrat, asta și va prevedea ca să fie orientat pentru depistarea precoce și să nu fie sintagma că „doar cei simptomatici”, pentru că nu asta ne dorim.

Cât ține de faptul că sunt 300 de mii, 100 de mii. Exact ca și dumneavoastră, eu aceasta am văzut din presă. Eu salut faptul că se începe să se pună accent mai mare. Și de aceea voi insista să păstrăm articolul 2, doar cu scoaterea sintagmei „săptămânală”, dar care obligă Guvernul să testeze obligator și gratuit periodic cadrul medical. Și atunci prin această formulare noi, de fapt, obținem ceea ce ne dorim. Cel puțin cadrele medicale, nemedicale toți care lucrează acolo să fie testați obligatoriu, indiferent de prezența simptomatologiei. Și atunci aceasta va fi depistarea precoce.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnule Popșoi, a doua întrebare.

Domnul Mihail Popșoi:

Tot în acest context, în special al cadrelor medicale care, cu regret, se infectează în număr din ce în ce mai mare. Auzim plângeri, petiții, adresări

la deputați, inclusiv la mine s-au adresat cetățeni, cadre medicale, care sunt nevoite să achite, inclusiv din buzunarul lor, deși sunt internați, unii nu sunt internați și achită tratamentul din propriul buzunar.

Înțeleg că aceasta este o problemă gravă pentru toți cetățenii, dar în special pentru cadrele medicale, dacă putem găsi o soluție, având în vedere că ei sunt cei care jertfesc sănătatea, iar în unele cazuri chiar și viața. Și să ajungă să fie... să achite din propriul buzunar tratamentul? Fie că este în spital, ceea ce este și mai grav, fie că o fac acasă. Ceea ce îi în egală măsură de grav, pentru că ei au contribuit ca și toți cetățenii la polița de asigurare medicală, dar, din păcate, sunt nevoiți să achite din propriul buzunar cheltuielile pentru tratament.

Dacă putem interveni cumva să ne asigurăm că actualul Guvern nu discriminează cetățenii în dependență de unde se tratează, acasă sau la spital, pentru că, din câte cunoaștem, sunt foarte multe refuzuri de a interna cetățenii chiar în stare destul de gravă, pentru că nu mai sunt locuri, mai ales în republică, dar și în Chișinău.

Mersi.

Doamna Ruxanda Glavan:

Domnule Popșoi,

Exact acest lucru i-am răspuns și doamnei deputat Apostolova. Acest proiect nu prevede expres acest lucru, dar asta nu înseamnă că noi nu putem să intervenim cu amendamente atât timp... cât nu este avizul Guvernului și Guvernul să avizeze și proiectul de bază și amendamentele.

Eu sunt coautorul unui alt proiect, care prevede clar că cetățenii care se tratează la domiciliu nu trebuie să fie discriminați, nu trebuie puși în situația în care inițial i s-a stabilit un diagnostic de formă ușoară sau medie să nu beneficieze de medicație și de teste gratuite, cum o face cel care este în spital. De aceea confirm și reiterez poziția că, în calitate de reprezentant al grupului de autori, suntem deschiși, veniți cu amendamente, le vom trimite Guvernului pentru avizare integrală și sper că va exista avizul pozitiv, și să putem să le oferim atât cadrelor medicale, cât și oamenilor, care se testează... care se tratează la domiciliu, condiții egale de a lupta cu virusul.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanî:

Da.

Următoarea întrebare – doamna Spătaru.

Doamna Arina Spătaru:

În sfârșit. În calitatea mea de fostă pacientă COVID, este, de fapt, foarte bine și este important să începem a testa mult. Dar, din experiența mea, pot să vă zic că am așteptat două zile rezultatul, pentru că teste erau pe atunci,

dar nu erau capacitați, de exemplu, în Bălți, în laboratorul care se află pe lângă spitalul din Bălți, au ei acolo un utilaj... eu îmi cer scuze pentru lipsa de cunoștință în domeniu, au și ei acolo un utilaj, care perfectează pe zi câte 24 de probe, dar pacienți în ziua ceea erau vreo 80 și ceva testați.

Indiscutabil, este necesar. Dar noi înțelegem foarte bine că dumneavoastră aveți ca scop să mărim numărul oamenilor testați.

Capacitățile laboratoarelor în Republica Moldova vor corespunde cu numărul acestor teste, vor reuși să prelucreze sau trebuie să ne axăm și pe partea astalaltă a lucrurilor, pe tehnologie?

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc pentru întrebare.

După cum am răspuns și colegului, în primul rând, marea majoritate a instituțiilor spitalicești în care astăzi... care sunt destinate tratamentului pacienților cu COVID, deja fac acest lucru și o fac folosind capacitățile lor pe interior, fie fac testarea cu... la anticorpi, nu la testul PCR, fie, totuși, trimit, prin intermediul fișei de trimitere a epidemiologului din spital, trimit la testul PCR.

Când v-ați tratat dumneavoastră, capacitățile laboratoarelor publice erau mult mai mici decât cele care sunt acum. Din ceea ce-am văzut că s-a declarat, se ajunge aproape la 5 mii pe zi, ceea ce este mult mai mult decât era în vară, ceea ce este bine. Dar dacă vreți părerea mea, eu insist pe faptul că, în situații de pandemie, statul trebuie să încerce să utilizeze toată resursa de testare disponibilă. Și având în vedere că există laboratoare private, din punctul meu de vedere, s-ar putea să fie timpul să existe fie o negociere directă cu ei, fie o licitație pentru un preț fixat la un tarif pe care Guvernul îl poate negocia cu ei și atunci, practic, în câteva zile, într-o săptămână, în urma acestor proceduri, se pot utiliza și capacitățile lor la un preț fixat și să fie achitat din conturile Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. Și atunci, pe de o parte, folosind capacitățile lor, ne mărim numărul de teste, pe de altă parte, rezolvăm problema cu achitarea banilor din buzunarul propriu al fiecărui pacient.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Odnostalco.

Doamnă Spătaru,

Mai aveți o întrebare.

Da, vă rog.

Doamna Arina Spătaru:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Măcar în perioada asta de 16 zile contra violenței să fim solidare.

Deci am înțeles că o soluție ar fi laboratoarele private, pentru că este foarte important să ne clarificăm. Dar cu toții știm și urmărim cozile foarte mari de oameni care merg, înțelegând că instituțiile publice nu corespund așteptărilor lor, oamenii vor să plece, oamenii vor să afle imediat lucrurile acestea. Ar fi asta o soluție, dacă cunoașteți, există niște încercări ale reprezentanților ministerului, care s-au adresat în acest domeniu? Este important, pentru că noi, pe de o parte, ne dorim să testăm multă-multă lume. Dar dacă noi nu ne asigurăm că avem suficiente utilaje, este oare relevant acest lucru? Dacă au existat, pentru că dumneavoastră, probabil, cunoașteți mai bine acest lucru, dacă s-a discutat, dacă cei privați pot să ne ofere această alternativă, dacă există suficiente soluții în acest domeniu, pentru că, dacă noi obligăm statul, pe de o parte, să ne testeze și, pe de altă parte, nu vor fi utilaje, atunci de ce mai facem acest lucru?

Doamna Ruxanda Glavan:

După cum vă spuneam, deja a crescut capacitatea de testare în laboratoarele publice, dar fără cele private și conectarea acestora care, din calculele mele, și ele pot să facă, cel puțin, 4 mii de teste pe zi toate împreună, nu se va reuși.

Și doi la mână, spre deosebire de începutul perioadei de pandemie, acum sunt deja disponibile și certificatele... testele rapide antigen. Și iată acestea ar putea să fie soluții pentru testarea cadrelor medicale și nemedicale, ceea ce ar însemna că se vor descărca cozile din laboratoarele care fac testul clasic.

Evident, strategic, Guvernul trebuie să continue să majoreze capacitățile actuale. Dar, repet, cel puțin, în situații de urgență și de cod roșu în sănătate publică, trebuie identificate soluții la prețuri adecvate, transparente și cumpărarea acestor servicii de la sectorul privat.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Următoarea întrebare – domnul Odnostalco.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Да. Спасибо, госпожа Председатель.

Госпожа автор, такой вопрос. В информационной ноте не было сказано об этом абсолютно ни слова. Сейчас как происходит тестирование в медучреждении, как участвуют и организуют эту работу менеджеры медучреждений? Что касается врачей и что касается профилактики. Мы же понимаем, что это для предупреждения заболевания, – цель вашего проекта.

Doamna Ruxanda Glavan:

Da. Deci astăzi protocoalele nu le permit directorilor instituțiilor medicale să facă testare. În mare parte, cel puțin, 3 instituții strategice cu care eu am vorbit, ei fac acest lucru din contul resurselor interne, după cum vă spuneam. Unii din ei, având laboratorul propriu, având teste pentru depistarea anticorpilor, ei fac această testare săptămânală la anticorpi și merg după principiul depistării imunoglobulinei M și G.

Cei care au fost în contact cu un bolnav, care a fost confirmat, aceia primesc îndreptare, prin medicul epidemiolog al spitalului, și fac testare în cadrul laboratoarelor publice.

Noi înțelegem bine că ei asta o fac din grija pentru personalul lor, pe de o parte, pe de altă parte, ei o fac cu risc pentru propria poziție, pentru că ei încalcă anumite protocoale.

Și eu știu că ei își doresc să fie o claritate în această situație, să nu facă semiclandestin, pe de o parte, pe de altă parte, ceilalți, cum ar fi în medicina primară, cum ar fi în unele spitale raionale, care nu au posibilitatea, își doresc să aibă o legiferare ca să poată să facă fie contracte cu laboratoarele private, dacă ele există, fie să beneficieze de aceleași teste rapide de antigen pentru a-și testa cadrele lor.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnule Odnostalco,

Mai aveți o întrebare?

Domnul Vladimir Odnostalco:

Уточняющий вопрос. Я почему задал этот вопрос? Потому что (и госпожа Главан ответила на него положительно, тем самым немножечко смутив меня) у нас на сегодняшний день, как вы сказали, руководители медучреждений сами принимают решение касательно своего персонала и они имеют абсолютные возможности для его тестирования либо нетестирования. (*Voce nedeslușită.*)

Насколько я знаю, они имеют эти возможности, госпожа автор, и мы с вами об этом замечательно знаем, и вы, и я, и насколько я знаю, никто из руководителей медучреждений на сегодняшний день не отказывает никому из своих сотрудников, будь то даже санитар либо охранник на входе в больнице, для абсолютно бесплатного тестирования в случае каких-то опасений – я не говорю о симптомах, я говорю просто об опасениях. И этого нету, это исключено на сегодняшний день. То есть на сегодняшний день есть все эти возможности. Даже если мы говорим о семейной медицине, в любом случае на местах, в районах, есть филиалы АНСП (Национальное агентство общественного здоровья), которые проводят это, даже в тех

малых лабораториях, которые остались после правления 2015–2017 годов.

В связи с этим у меня второй вопрос. То есть я бы хотел еще раз подчеркнуть для всех, пользуясь временем второго вопроса, что на сегодняшний день разрешено и на сегодняшний день руководители медучреждений, в том числе стратегических, как вы очень правильно заметили, тестируют свой персонал, они берегут людей. Это функция менеджера.

У меня возникает в этой связи немножко другой вопрос – что касается оборудования. Госпожа из третьего сектора подняла очень правильный вопрос: отсутствие лабораторий. В связи с этим хотел бы подчеркнуть, лично вам задать вопрос – в связи с тем, что вы своими решениями в бытность руководителем Министерства здравоохранения благополучно ликвидировали (будем называть так, как оно есть) часть лабораторий, сократив тем самым и персонал одновременно, не позаботившись о зарплатах: как вы видите тестирование? Вот вы говорите о массовом тестировании.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog.

Doamna Ruxanda Glavan:

Domnule Odnostalco,

Dumneavoastră operați cu informație eronată. Nu a existat în 2017 nici un laborator dotat cu PCR care să fi fost închis.

Doi. Astăzi cadrele medicale, conducătorii, așa cum v-am spus și dumneavoastră confirmați, testează, dar testează în pofida prevederilor protocoalelor Ministerului Sănătății. Pentru că protocolul prevede că se testează sau primește îndreptare la testare pacientul, indiferent că este sau nu cadru medical, care prezintă simptome.

Respectiv, dacă ați citit atent textul legii pe care noi îl propunem, noi îl propunem pentru depistarea precoce, ceea ce înseamnă că se legiferează testarea periodică a tuturor, nu doar a celor care prezintă simptome. Și acesta este scopul de bază.

Acum când întrebați de utilaje. Recent am văzut că Guvernul a anunțat că face achiziție de teste rapide antigen. Aceste teste, în funcție de producătorul lor, nu necesită nici un utilaj special, necesită sânge capilar, kitul respectiv și în 15–20 de minute există răspunsul. Respectiv, tocmai de aceea că tehnologiile pot evolua și într-o jumătate de an s-ar putea să apară și alte tehnologii mult mai simple. În lege a fost scris doar obligația de a oferi testare periodică fără a specifica mecanismele. Iar Guvernul prin actele sale, fie ordin de ministru, fie hotărâre de Guvern, în funcție de disponibilitate, va decide cum se organizează acest lucru.

Pot fi achiziții centralizate din partea Guvernului și oferirea anumitor cantități pentru instituții, pot fi, după cum am spus, licitații de preț pentru sectorul privat și doar să fie distribuite cote, pot fi oferite resurse financiare fiecărei instituții și în funcție de zona geografică și de disponibilitate să-și organizeze procesul așa cum consideră ei.

Scopul nostru, ca autori, a fost să ne asigurăm că acest personal va beneficia, indiferent de varianta de testare, în scopul depistării precoce.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Eu am impresia că la tribună nu este un autor din deputați, dar este ministrul, membrul Guvernului și îi adresați întrebările care, de fapt, ține...
(*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi...

Stimați colegi...

Stimați colegi,

Eu la toți vă ofer cuvântul. Nu trebuie să comentați.

Am eu o întrebare: costul proiectului? Că noi discutăm ca aceia cu ochii închiși.

Doamna Ruxanda Glavan:

Doamnă Președinte,

Am menționat că noi așteptăm încă avizul Guvernului. Săptămâna trecută în comisie a fost doamna ministru și ne-a promis că va urgenta în următoarea perioadă să vină răspunsul.

Totodată, la articolul 2, unde scrie „Guvernul va asigura testarea”, am spus că putem să renunțăm la cuvântul „săptămânală”. Să considere Guvernul bisăptămânal sau într-o altă formulă.

Dar având în vedere că s-au anunțat achiziții de 300 mii de teste PCR și de 100 de mii, noi considerăm că din ceea ce deja s-a achiziționat este suficient pentru a distribui o anumită cotă instituțiilor medicale.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Doamnă autor,

Stimați colegi...

Stimați colegi,

A doua întrebare. Mă cronometrez.

Vreau să vă atrag atenția, iată ce înseamnă să includem proiecte care au costuri financiare, chiar și pentru prima lectură, fără avizul Guvernului. Putem să discutăm la infinit și este absolut degeaba.

Următoarea întrebare – domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Stimați colegi,

Nu am dubii că toți 101 deputați, inclusiv doamna autor, au intenție nobilă, dacă noi pretindem că suntem sau în perspectivă suntem... sau în perspectiva îndepărtată suntem oameni de stat. Noi înțelegem că în afara faptului că ideea este nobilă, ea, probabil că, încă trebuie realizată.

Și, într-adevăr, și Constituția prevede, mă rog, imperativ, că Guvernul aici trebuie să vină cu un aviz, să evalueze costurile și să confirme că banii aceștia sunt.

Noi cu toții înțelegem un principiu simplu „Лучше быть богатым и здоровым, чем бедным и больным”. Și ar fi ideal să testăm astăzi toată lumea, mâine a doua oară repetat. Dar înțelegem foarte bine că statul Republica Moldova, Guvernul trebuie să asigure: laboratoare, utilaj, specialiști, bani, transport, logistică ș.a.m.d., putem prelungi.

De aceea ideea este nobilă și, eventual, o putem vota ca idee în prima lectură. Însă, doamnă Glavan, sunteți fost ministru al sănătății și eu sunt absolut sigur că și dumneavoastră pe timpuri ați venit cu ideea că, stimați colegi și stimați deputați, în poziția mea de ministru vă spun că eu doresc, dar arătați-mi de unde să obțin resurse financiare.

De aceea evident că noi cu toți suntem gata să votăm, să susținem, dar noi punem Guvernul într-o situație. Și Guvernul... mă rog, fiecare Guvern are și plusuri, și minusuri, dar Guvernul se străduie să facă față pandemiei. Ministrul, colegii din minister au lucrat fără concedii și încearcă. Dar, iarăși, dacă noi, ca deputați în republică parlamentară, sincer dorim să promovăm, haideți împreună să ne gândim, de unde să găsim surse? Că dumneavoastră știți bine că bugetul CNAM-lui nu permite prea multe excese.

De aceea concluzia, stimați colegi, eu nu știu cât de oportun este...

Doamna Ruxanda Glavan:

Vă spun.

Domnul Vlad Batrîncea:

Nu, nu dumneavoastră evident că... dumneavoastră sunteți autorul, o să aveți și cuvânt de încheiere.

A expirat timpul? OK. Din contul la a doua întrebare, încă 10 secunde. A doua întrebare n-o să am.

De aceea, stimați colegi, eu nu știu cât de oportun este ca noi să pierdem timpul prețios al Parlamentului pentru această discuție. Suntem gata să susținem ca idee în prima lectură, dar fără Guvern nu putem merge înainte. Sincer vorbind, și în prima lectură nu prea putem vota fără avizul Guvernului.

Mulțumesc.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc, domnule deputat.

Important e că am auzit de la dumneavoastră cuvintele de aur „că este intenția”. Da, eu știu foarte bine că pare ridicol unora atunci când se lansează o idee fără ca să se arate sursa financiară. Tocmai de aceea eu am fost cea care de două ori am specificat că vrem să așteptăm avizul Guvernului. Pentru că, având în vedere toate declarațiile publice care au fost făcute, eu presupun că Guvernul va spune da, noi putem din ceea ce am achiziționat centralizat să oferim o cotă instituțiilor medicale. Asta-i unu.

Doi. Dumneavoastră aveți dreptate când spuneți că fondurile de asigurări în medicină nu sunt nelimitate. Tocmai de aceea în proiectul legii am prevăzut ca această cheltuială să se facă din contul fondurilor de asigurări obligatorii, bugetul de stat sau alte surse. Și când am spus alte surse sau alte fonduri, ne-am gândit, în primul rând, la cele două donații mari, despre care am auzit, 200 milioane de euro din partea Uniunii Europene pentru a ajuta lupta cu COVID. Și alte 80 milioane de euro care au fost donate Guvernului pentru a ajuta țara în lupta cu COVID. Iată, probabil, din contul acelor resurse să se facă aceste achiziții centralizate.

Deci dacă există, cu adevărat, dorință, eu nu consider că noi pierdem timpul prețios al parlamentarilor încercând să găsim o soluție pentru protejarea adecvată a cadrelor medicale.

Repet ceea ce am spus de la bun început, aceasta este idee conceptuală, suntem gata în calitate de autori să acceptăm orice amendament care va veni să îmbunătățească și să clarifice anumite lucruri. Și așteptăm avizul Guvernului, care, din punctul meu de vedere, astăzi are suficiente teste pentru a le distribui.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc.

Domnul Grosu.

Domnul Igor Grosu:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Eu văd că colegii care tare vreau să lucreze până la ora 21.00 au obosit la 20.30 deja. Dar noi trebuie să continuăm subiectul acesta, pentru că nu prea a fost timp pentru Guvern să gestioneze problema COVID-lui și noi avem niște perspective tare sumbre în lunile care urmează, anume din faptul că nu s-a atras suficientă atenție.

Și profitând de ocazie, vreau, așa ascultând propunerile, sugestiile, doamnă deputat, nouă ne scapă o categorie de personal medical care nu-i neapărat în instituții medicale, și aici eu vorbesc de școli și grădinițe. Deci o

soră medicală din grădiniță face turul grupelor în fiecare dimineață. Se uită: au febră, n-au febră ș.a.m.d. În școli același lucru.

Părerea dumneavoastră: noi am putea prin această inițiativă sau trebuie să venim cu alta, pentru a acoperi inclusiv aceste persoane care, la fel, veghează asupra sănătății copiilor noștri din școli și grădinițe?

Vă mulțumesc.

Și, stimați colegi, haideți mai aveți răbdare, mai aveți încă 28 de minute. Continuăm.

Mulțumesc.

Doamna Ruxanda Glavan:

Vă mulțumesc pentru întrebare.

De fapt, să știți că este o precizare judicioasă. Atunci când noi am formulat acest articol, inițial noi am scris: „Pentru personalul medical și auxiliar care activează în instituțiile implicate.”

După aceasta, noi singuri ne-am redactat și, dacă vedeți varianta care este propusă spre aprobare, scrie: „Asistența medicală pentru personalul medical și auxiliar care activează în regim de stări excepționale și urgență în sănătate publică”.

Deci noi prin această formulare îi avem în vedere pe toți. Având în vedere în zona respectivă sau în țară starea de situație excepțională sau urgență în sănătate publică, tot personalul cade sub această incidență.

Respectiv, ei prin mecanism ar putea să fie arondați pentru testare periodică la centrul de sănătate din raion sau la centrul medicilor de familie.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Bîtca.

Domnul Vasile Bîtca:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Doamnă deputat,

Sincer, mă bucură inițiativa aceasta că ați înaintat-o. Și este un lucru benefic. În toată lumea toate forțele sunt îndreptate spre profilaxie, nu spre tratarea bolilor. Și acest lucru ne-ar da profilactic să depistăm mai înainte bolile care sunt în perioada aceasta activate.

Eu am o singură întrebare la dumneavoastră. Fiindcă s-a vociferat aici mult că toți managerii spitalelor au dreptul să testeze colectivul, spuneți-mi, vă rog, dacă cunoașteți, de ce a fost eliberat directorul Spitalului clinic republican, domnul Cebotari?

Doamna Ruxanda Glavan:

Exact ca și dumneavoastră, din ceea ce am auzit public, pentru faptul că a testat cadrele medicale la un laborator privat. Și în același risc se află și ceilalți, care astăzi încalcă protocoalele.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi deputați,

V-aș ruga să vă abțineți de calificative. Sunt organele care trebuie să se ocupe de lucrurile respective. Nu noi suntem procurori, judecători. De aceea, vă rog, să nu dați aprecieri.

Următoarea întrebare – domnul Bolea Vasile.

Domnul Vasile Bolea:

Am o întrebare. Dumneavoastră ați spus pe parcurs că ministerul dispune sau urmează să achiziționeze în jur de 300 de mii de teste. Și, în același timp, prin acest proiect propuneți ca toate cadrele medicale de la noi din țară să fie testate. Iată domnul Grosu a spus că sunt în jur de 50 de mii de persoane.

Pentru câtă perioadă aceste 300 de mii de teste nouă o să ne ajungă, dacă propuneți ca săptămânal să fie testați? Și ce o să facem noi...

Doamna Ruxanda Glavan:

Domnule Bolea...

Domnul Vasile Bolea:

... cu ceilalți cetățeni care tot în această perioadă zilnic, dacă noi vom face câte 5 mii de teste, dacă să înmulțim la vreo 6 săptămâni...

Doamna Ruxanda Glavan:

Am răspuns.

Domnul Vasile Bolea:

... altă parte. Înseamnă că trebuie ca ministerul din start undeva să achiziționeze în jur de 1 milion de teste, ca timp de 2–3 luni de zile să le epuizăm.

Doamna Ruxanda Glavan:

Deci dumneavoastră aveți dreptate când spuneți că ministerul trebuie să continue să achiziționeze, pentru că aceasta nu este o achiziție de o singură dată. Acesta trebuie să fie un proces continuu. Și cu cât mai mult avansăm în creșterea capacităților laboratoarelor publice, cu atât mai mult trebuie să fie creat algoritmul de achiziții și cantitatea necesară.

Eu la început am răspuns că, atunci când noi am făcut articolul 2 al acestui proiect, noi am scris „Testarea săptămânală” reieșind din ce am văzut

în zonă. Cine face la două săptămâni, cine o dată la zece zile, în funcție de riscul pe care îl are o anumită instituție.

Noi, prin amendament, noi, autorii, dacă n-o să vină nimeni altcineva, vom exclude sintagma „săptămânală” și vom lăsa doar că Guvernul în perioada COVID se obligă să efectueze testarea obligatorie. Perioada o va decide Guvernul prin actele ministeriale.

Cât ține de acele 300 de mii este la latitudinea Guvernului să decidă cum le împarte. V-am spus anterior, am văzut în presă că se intenționează achiziții la o sută de mii de teste la antigen rapid. Și din punctul meu de vedere, Guvernul, probabil, în următoarea perioadă va achiziționa și mai multe din aceste teste rapide antigen, pentru că ele sunt de 3 sau 4 ori mai ieftine și ele dau rezultatul în 10–15 minute.

Și aceasta ar putea fi o metodă prin care conducătorii instituțiilor publice, unde activează personal medical și nemedical, să-și poată soluționa problema rapid și cost-eficient.

Doamna Zinaida Greceanîi:

A doua întrebare, domnule Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Eu îmi cer scuze, dar, pur și simplu, dacă să ne uităm din punct de vedere tehnic, 300 de mii de teste dacă le facem chiar și la 10 zile, periodic, o dată la zece zile, la testarea de 50 de mii de cadre medicale în vreo șase săptămâni, într-o lună jumătate noi epuizăm aceste stocuri.

În același timp, dumneavoastră ca și fost ministru al sănătății, probabil, trebuie să cunoașteți care sunt procedurile de achiziții publice și cât ele durează?

Și dacă noi aceste stocuri le epuizăm într-o lună jumătate, după aceasta și n-o să avem aceste proceduri de achiziții publice care, de asemenea, pot fi contestate la Agenția de contestație ș.a.m.d., aceasta o să dureze încă vreo patru luni de zile. Noi riscăm ca țara peste o lună jumătate, în general, să fie fără teste și atunci o să stăm știți ca...

Doamna Ruxanda Glavan:

Nu, domnule Bolea, ceea ce spuneți dumneavoastră...

Domnul Vasile Bolea:

Cei din bătrâni, da, cu usturoiul sau cu niște ce și...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Clar, clar, clar.

Domnul Vasile Bolea:

O să ne testăm singuri la domiciliu și o să ne uităm știți după vânt în care parte vâjâie acest vânt. Asta ca și o remarcă.

A doua. Ceea ce am vrut să... nu știu, ca o propunere pentru dumneavoastră. Noi, astăzi, stimați colegi, am... mai multe și aceasta ține apropo de calitate, ceea ce a spus și domnul Slusari.

Astăzi, mai multe proiecte de legi care au fost dezbătute prin comisii, s-au pregătit rapoarte, unii colegi ca și autori le-au retras. Altele prin vot au fost retrase pentru dezbateri în comisii.

Totuși, ceea ce ați spus dumneavoastră, că așteptați și ați fost de părerea ca să fie așteptat acel aviz al Guvernului. Poate, într-adevăr, stimați colegi, să așteptăm avizul acesta al Guvernului. Ca să nu se primească în felul următor, că astăzi aprobăm în prima lectură proiectul, nu dă Doamne, dacă vine un aviz negativ al Guvernului, încă o dată pentru lectura a doua proiectul să-l definitivăm. Și să fim nevoiți să-l respingem, deoarece ar fi declarat neconstituțional ulterior.

Doamna Ruxanda Glavan:

Domnule Bolea,

O să vă răspund la îngrijorările dumneavoastră. În mod normal, când se petrec procedurile după regulile interne ale țării, din păcate, într-adevăr, se poate întinde, pot fi contestări și s-ar putea să nu reușească.

Dar ministerul face aceste achiziții din surse ale Băncii Mondiale și o face după procedurile Băncii Mondiale. Atât acele 300 de mii deja achiziționate, cât și acelelalte 100 de mii. Respectiv, procedurile acolo sunt de trei ori mai scurte în mare parte. Și atunci când se anunță condițiile, de obicei, se spun și termenele.

Respectiv, faptul că a fost anunțată achiziția la începutul lunii septembrie și iată la sfârșit de octombrie ele au ajuns, a demonstrat că a fost eficient.

Doi. Eu rămân de părere că în situație de pandemie trebuie utilizate toate resursele disponibile. Și achiziția centralizată de preț la un tarif fixat de Guvern a serviciilor respective din partea sectorului privat ar rezolva problema rândurilor, ar rezolva problema costurilor din banii pacientului.

Acum cât ține de avizul Guvernului. Repet, am spus că așteptăm avizul Guvernului. Dar având în vedere că au fost mai multe propuneri de amendament, noi suntem deschiși să acceptăm toate amendamentele și să așteptăm împreună avizul Guvernului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Furculiță,

Vă rog.

Doamna Ruxanda Glavan:

O să discutăm în plenul Parlamentului.

Domnul Corneliu Furculiță:

Doamnă Președinte,

Mulțumesc foarte mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnule Furculiță.

Vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

Mulțumesc.

Noi astăzi am dat dovadă de constructivism în multe proiecte legislative, care au fost discutate în contradictoriu. Și ați văzut că chiar și propriile proiecte mi le-am retras, dacă au fost discutate și au produs diferite opinii.

Eu înțeleg că au fost discuții... sau în comisii nu s-a discutat suficient proiectul dat, așa îmi spun colegii, am avut și un eveniment mai puțin plăcut în acea zi. Și o parte din colegii noștri nu au participat la lucrările comisiei. De aceea vă îndemn și pe dumneavoastră, deoarece nu există la moment avizul Guvernului, haideți să-l retragem înapoi pentru discuții în comisie, vine avizul Guvernului și vă promitem că-l discutăm înapoi pe agenda parlamentară.

Doamna Ruxanda Glavan:

Domnule Furculiță,

Proiectul a fost discutat în comisie. Au fost și colegii dumneavoastră, și au fost 5 voturi „pentru”... 6. (*Voci nedeslușite din sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

A fost o propunere pentru a fi remis proiectul în comisie, pentru discuții suplimentare. Este o propunere venită din partea deputaților.

Noi mai multe proiecte astăzi le-am remis în comisii, nu este nimic grav. Vine avizul Guvernului, discutăm încă suplimentar în comisie, se includ... este o problemă, într-adevăr, foarte și foarte importantă.

Cine este pentru această propunere, rog să votați.

Doamna Ruxanda Glavan:

Eu am doar o întrebare. Noi putem să rugăm Guvernul să nu tergiverseze cu avizul?

Dacă avem siguranța că până săptămâna viitoare avem avizul, atunci eu o să fiu de acord.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, comisia, domnule Buza, să interveniți către Guvern.

Dacă vă trebuie suportul meu, eu sunt gata să vă acord tot suportul.
(*Rumoare în sală.*)

Doamna Ruxanda Glavan:

Atunci, în acest caz, eu accept amânarea pentru o săptămână.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Cu acceptul autorului, se amână proiectul pentru examinare suplimentară.

Doamna Ruxanda Glavan:

Pentru o săptămână.

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Pentru o săptămână.

Stimați colegi,

Am o rugăminte din partea colegului meu vicepreședinte domnul Slusari, proiectul nr. 221.

Domnule Munteanu,

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

Asta domnul Slusari a rugat?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da.

Domnul Alexandru Slusari:

Voi dacă cu binișorul nu vreți...

Domnul Vlad Batrîncea:

Dar eu ce v-am spus...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Hai deți...

Domnul Igor Munteanu:

Stimată doamnă Președinte,

Stimați colegi, (*Rumoare în sală.*)

Îmi pare rău că stăm până la ora asta târzie, dar proiectul nr. 221 din 04.06.2020 are misiunea de a spori eficacitatea folosirii unuia dintre cele mai importante instrumente pentru menținerea ordinii și legalității tuturor

tranzacțiilor și acțiunilor, care se întâmplă în sectorul public, în domeniul financiar, în domeniul monitorizării proprietăților și alte funcții extrem de importante pe care le îndeplinește Curtea de Conturi. Principala cauză care a prilejuit sau a formulat-o acest proiect de lege constituie un anumit vid existent în cadrul normativ, care se manifestă prin existența unor reglementări destul de fragmentate și ineficiente, care limitează impactul așteptat al auditărilor publice efectuate de către Curtea de Conturi.

În consecință, materializarea reală a îmbunătățirii gestiunii financiare publice, a consolidării mecanismului administrativ și a răspunderii manageriale pentru gestionarea optimă și eficientă a resurselor financiare rămâne, de obicei, sub nivelul scontat de politicile statului, de așteptările Curții de Conturi și de supravegherea exercitată de către comisiile de specialitate ale Parlamentului, în particular, de către Comisia de control al finanțelor publice pe care am onoarea s-o reprezint. (*Rumoare în sală.*)

Proiectul de lege ține pasul cu modificările și provocările existente în domeniul finanțelor publice, în scopul creșterii responsabilizării managementului de vârf al entităților publice auditate de Curtea de Conturi, urmărind, ca finalitate, să asigure un impact mai mare al auditului public extern asupra standardelor de bună guvernare, asupra luării deciziilor adecvate pertinente, precum și utilizării banilor publici în interesul bunăstării generale.

Voi schița 4 elemente importante ale acestui proiect de Lege nr. 221, care vă va convinge, dacă aveți atenție un pic, asupra utilității generale a proiectului de lege și a motivului pentru care acest proiect de lege trebuie să treacă în prima lectură după această sesiune.

În primul rând, proiectul de lege vizează perfecționarea mecanismului de răspundere a conducătorului autorității, instituției bugetare pentru administrarea neeficientă a bugetului instituției și a patrimoniului public din gestiune, precum și pentru a preveni obstrucționarea activității auditului public extern, exercitat de către o autoritate publică. (*Rumoare în sală.*)

Nu trebuie să vă amintesc de câte ori ne trezim cu întreprinderi de stat devalizate, nu trebuie să vă amintesc de câte ori conturile sunt furate, prin scheme ale unor întreprinderi de stat, care-și construiesc, pentru beneficiul conducătorilor și directorilor lor, diverse scheme adiacente activităților legale. Nu trebuie să vă aduc aminte de câte ori proprietățile, terenurile, bunurile pe care le gestionează anumite autorități sunt uitate sau sunt trecute în sectorul privat, fără ca acest lucru să izvorască dintr-o normă legală.

Chiar dacă legislația în domeniul finanțelor publice a fost recent modificată, fiind prevăzută responsabilitatea conducătorilor autorităților publice, constatăm acest vid aferent finalității aplicării prevederilor articolului 4 și articolului 81 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. Astfel, amendamentele propuse la Legea

nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public stabilesc expres răspunderea conducătorului entității auditate în cazul emiterii, de către Curtea de Conturi, a opiniei contrare sau în cazul imposibilității de exprimare a opiniei asupra situației financiare, precum și în cazul neprezentării, fără motive întemeiate, a datelor, informațiilor, actelor sau documentelor solicitate de către Curtea de Conturi sau în cazul obstrucționării în orice formă a activității legitime a auditorilor publici.

Vreau să vă amintesc că în municipiul Chișinău, în ultimii 5 ani de zile, majoritatea rapoartelor au fost fără opinie, rapoartelor de audit efectuate de Curtea de Conturi, pentru că informațiile, prezentate de către Direcția financiară sau Direcția patrimoniul public, erau total imposibil de utilizat de către auditorii publici ai Curții de Conturi. *(Rumoare în sală.)*

Pentru situațiile identificate și în municipiul Chișinău, și în municipiul Bălți, și în alte autorități ale Guvernului central există riscuri sporite de fraudă și corupție. Rapoartele de audit și documentele aferente acestora sunt, de obicei, remise organelor de drept pentru examinare, conform competenței, modul propus prin modificările înaintate, dar, de regulă, de cele mai multe ori, funcționarii, care gestionează aceste autorități, nu poartă nici o răspundere.

Noi propunem, prin acest proiect de Lege nr. 221, ca, la admiterea, ocuparea funcțiilor de conducere de către persoane, să conteze și ce fel de fapte au făcut aceste persoane publice și aceste fapte au fost constatate de către auditorii publici ai Curții de Conturi.

Atunci când Curtea de Conturi emite o opinie contrară sau a fost în imposibilitatea exprimării opiniei asupra situațiilor financiare, din cauze care sunt imputabile managerului unor autorități publice sau unor întreprinderi de stat, se propune introducerea în Legea nr. 260/2017 a articolului 33 cu prevederi exprese în acest sens. În scopul asigurării legalității și eficienței utilizării banilor publici, se propune completarea articolului 7 din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova cu dreptul de a solicita organelor de control și Inspecției financiare efectuarea controalelor în domeniile aferente acestora în cadrul entităților supuse auditului și de a solicita organelor competente aplicarea sancțiunilor contravenționale față de persoanele responsabile de utilizarea corespunzătoare... necorespunzătoare a resurselor financiare. *(Gălăgie în sală.)*

Al doilea element al acestui proiect de lege, care vizează sporirea impactului auditului public extern, ține de completarea articolului 6 din Legea nr. 260/2017 cu obligativitatea remiterii rapoartelor de audit financiar și a hotărârilor Curții de Conturi, prin care acestea au fost aprobate, care se referă la emiterea opiniei contrare sau la imposibilitatea auditorului public

extern de a exprima opinia asupra situației financiare a autorității/instituției bugetare auditate Parlamentului și Guvernului, pentru informare și întreprinderea măsurilor ce se impun.

Întrucât Legea nr. 260/2017 nu prevede obligativitatea publicării hotărârilor Curții de Conturi, un lucru care, evident, îi afectează și dreptul la informație al cetățeanului, noi propunem publicarea rapoartelor Curții de Conturi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și, evident, propunem, prin completarea articolelor 10 și 36 din legea menționată mai sus cu prevederi și cu specificarea faptului că neexecutarea hotărârilor asupra rapoartelor de audit atrage răspundere contravențională.

Vreau să vă spun că în majoritatea cazurilor și Comisia de control al finanțelor publice, după cum bine știți, lucrează metodic, sistematic asupra unor autorități guvernamentale.

Am observat că de foarte multe ori gradul de realizare a deciziilor, a hotărârilor și recomandărilor Curții de Conturi nu se ridică mai sus de 65%. De obicei, variază între 30 și 40%, evident însemnând o implementare foarte defectuoasă a recomandărilor Curții de Conturi.

Credem că aceste dispoziții vor consolida prevederile articolului 319 din Codul contravențional care prevăd sancționare pentru neexecutarea hotărârilor Curții de Conturi și vor eficientiza implementarea recomandărilor de audit.

Pentru a minimiza cazurile de neexecutare a hotărârilor Curții de Conturi am elaborat, de asemenea, în acest proiect de Lege nr. 221, modificări la Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, prin care se atribuie Guvernului funcția de control al implementărilor recomandărilor Curții de Conturi de către ministere și alte autorități publice subordonate Guvernului.

Iar Primul-ministru trebuie să aibă dreptul de a dispune efectuarea controalelor privind implementarea eficientă și în termen a recomandărilor Curții. Nu este o funcție imposibilă de îndeplinit și nu este o competență excesivă, este dreptul unui Prim-ministru de a face ordine în ministerele pe care le gestionează.

Concomitent, se propune modificarea articolului 14 și articolului 30 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, în scopul atribuirii competenței consiliilor locale de a audia în ședințe publice dările de seamă și informațiile primarului cu privire la rapoartele de audit ale Curții de Conturi și, respectiv, recomandările care trebuie să fie implementate.

De foarte multe ori autoritățile publice locale și standardele de audit care se aplică cu mai multă, eu știu, râvnă în domeniul administrației centrale sunt două lumi total diferite, noi trebuie să le apropiem.

Pentru a asigura continuitatea activității Curții de Conturi și utilizarea la maximum a experienței profesionale în domeniul auditului public extern se propune, de asemenea, majorarea limitei de vârstă până la 65 de ani

pentru numirea în funcția de membru al Curții de Conturi. În acest fel, mai ales în condițiile în care Republica Moldova trece printr-un proces de îmbătrânire a populației, să dăm posibilitatea să utilizăm resursele umane cât mai mult posibil, mai ales persoanele cu experiență care pot să servească interesului public.

Modificarea în cauză va fi în corespundere cu prevederile Legii nr. 5-XVI cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, prevederile capitolului IV din Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Respectiv, menționez, de asemenea, propunerea de modificare a articolului 4 din Legea nr. 260/2017 care reglementează formarea bugetului Curții de Conturi, prin revenirea la redacția inițială a legii organice. Această modificare nu este un hatâr al Comisiei de control al finanțelor publice, ci reprezintă, de fapt, o aplicare a standardelor prin care Curtea de Conturi din Republica Moldova funcționează după niște Standarde europene și internaționale INTOSAI, EUROSAI și aplică fără îndoială și anumite bunele practici care rezultă din Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 66/2011 cu privire la independența instituțiilor supreme de audit.

Respectiv, Curtea de Conturi trebuie să dispună de independență, inclusiv financiară, pentru a-și exercita sarcinile legale în mod obiectiv și eficient, fără influențe exterioare din partea entităților controlate. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Eu vă mulțumesc foarte mult pentru această încredere. Și vă felicit cu Ziua Recunoștinței americane. (*Rumoare în sală.*) Am impresia că dacă mai stăm puțin, o să ne felicităm cu Crăciunul în curând.

Da. Vă mulțumesc foarte mult.

Și sper că în prima lectură merge această lege.

Vă mulțumesc.

Sănătate. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanîi:

Acuși, acuși.

Aveți întrebări.

Vă rog să vă calmați.

Stimați colegi,

Vă rog să vă ocupați locurile.

În esență, proiectul de lege este unul bun. Eu demult, încă de acolo stând, spuneam tot timpul: Curtea de Conturi constată și mai departe ce? Milioane, miliarde depistate și nimeni nu poartă nici un fel de răspundere.

Sperăm că proiectul în cauză o să responsabilizeze și Curtea de Conturi. Asta este cel mai important ce mă tentează pe mine.

Dar eu aș vrea foarte mult, cred că este o lacună a mea că noi n-am solicitat coraportul Comisiei juridice. Eu nu știu dacă ați primit avizul Comisiei juridice, și este un lucru foarte și foarte important, fiindcă acolo ține și de mai multe aspecte juridice. (*Rumoare în sală.*)

Stimați colegi,

Haideți, vă rog...

De aceea nu știu în cazul acesta cum să procedăm. Eu una susțin, dar sper foarte mult să se examineze, acum nu mai putem, fiindcă suntem în prima lectură. Eu vă rog foarte mult Comisia juridică, toți membrii Comisiei juridice să examineze și, dacă sunt careva lacune, să veniți cu amendamente. Eu am să vă spun unele. Am ascultat atent raportul domnului Munteanu, sunt necesare unele amendamente și am să-l rog pe autor atunci să le accepte pentru lectura a doua.

Prima întrebare – domnul Burduja.

Domnul Petru Burduja:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule Munteanu,

Dumneavoastră fără preludiu nu puteți la proiectele de lege, numaidecât trebuie așa vast. Eu vreau să vă întreb. Spuneți, vă rog, în cadrul comisiei dumneavoastră ați avut mai multe dezbateri pe rapoartele Curții de Conturi. Desigur că rapoartele Curții de Conturi în Monitorul Oficial, asta-i foarte bine, eu pe toate le citeam, pentru că anume pe baza lor te înveți a lucra corect. Pentru că sunt unele încălcări care se fac, mă rog, nu-i numaidecât intenționat. Dar, spuneți, vă rog, câte rapoarte până acum au fost, eu așa înțeleg, trimise spre organele competente pentru a fi scoase la iveală toate acelea încălcări? Și câte au fost executate? Dacă cunoașteți în cadrul comisiei lucrul acesta.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Într-adevăr, și eu mă întreb: ce aveți dumneavoastră împotriva preludiului? (*Rumoare în sală.*) Vreau să vă spun în felul următor, în acest moment rapoartele de audit nu servesc drept dovezi pentru organele de anchetă și asta este o mare scăpare. Pentru că de fiecare dată când rapoartele de audit minuțios, pentru care noi am plătit sute de mii de lei, sunt prezentate și ele atestă infracțiuni, organul de anchetă penală spune: dar nu mă conving, dați-mi dovezi. Asta este o mare lacună.

Și eu sunt de acord cu doamna Președinte că între prima și a doua lectură trebuie să fie îmbunătățit textul, mă rog. Conceptul, însă, este foarte clar, trebuie să ridicăm standardele auditului extern, astfel încât toate autoritățile publice să se conformeze și să execute neabătut recomandările Curții de Conturi. Este principala instituție de audit supremă în Republica Moldova și trebuie într-un fel să-i oferim inclusiv dreptul de a folosi utilizarea datelor cu caracter personal.

În acest moment, oricine poate să bareze, să închidă ușa Curții de Conturi și auditorilor publici și în felul acesta să-și protejeze informațiile pe care le dețin.

Aveți dreptate că, de cele mai multe ori, auditorii publici nu sunt tratați cu suficient respect de către organizațiile publice care cheltuie banii noștri.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Domnule Burduja,

Aveți a doua întrebare?

Nu aveți a doua întrebare.

Următoarea întrebare – doamna Spătaru.

Doamna Arina Spătaru:

Domnule raportor,

Un aspect important, care a fost abordat și la noi în Comisia administrație publică, este conținutul disproporțional al prevederilor articolului 4 referitoare la completarea Legii nr. 436 privind administrația publică locală, deoarece se referă la conducătorii autorităților publice locale de nivelul întâi, dar nu și la conducătorii autorităților publice de nivelul al doilea. Oare avem noi puține încălcări în acest domeniu pe la raioane?

Vă recomand ca exemplu să veniți cu cheltuielile și să verificați cum au fost cheltuite finanțele publice în raionul Râșcani anul acesta 2020. Să vă convingeți că există foarte mult interes de cartel, interes de partid. De aceea vă recomand cu insistență să precăutați, astfel încât să ne ocupăm și de raioane.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, Arina.

Nu a fost intenția mea să ignor importanța și, eu știu, felul în care trebuie să lucreze și președinții consiliilor raionale, din contra. Aștept din partea ta un amendament și o să-l includem pentru lectura a doua.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, următorul.

Doamnă Spătaru,

Mai aveți? Nu.

Următoarea întrebare – domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Domnule autor,

În acest proiect de lege sunt câteva elemente, dau dreptate doamnei Președinte, juridice și ar trebui noi să le examinăm. De exemplu, am citit că Curtea de Conturi sau auditorul va putea prelucra datele cu caracter personal, fără a cere acordul persoanei, ceea ce vine în contradicție cu legislația-cadru, cu Regulamentul european cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal. Un element ar trebui de examinat, care a fost necesitatea.

Al doilea element, iarăși sunt consecințe destul de dure pentru demnitari, până la sancțiuni disciplinare și eliberări din funcție. Inclusiv demnitari cu stabilitate în funcție în cazul neprezentării informațiilor. Aici, de asemenea, trebuie să examinăm oportunitatea acelor măsuri coercitive, în dependență... în coraport cu fapta propriu-zisă.

Ați spus că toate rapoartele Curții urmează a fi publicate în Monitorul Oficial. Eu îmi aduc aminte de ce noi le-am scos din Monitorul Oficial. Rapoartele Curții de Conturi au sute de pagini și, efectiv, Agenția „Moldpres” mai n-a dat faliment din cauza faptului că din contul său publica aceste rapoarte de sute de pagini, pe care sincer le citeau evident cred că doar câteva autorități. Și de aceea s-a venit cu această decizie, ele să fie publicate pe pagina web, dar să nu apară în Monitorul Oficial. Deoarece sunt niște costuri enorme și aici ar trebui să vedem și opinia Cancelariei de Stat în acest sens.

Doar ce vreau să vă spun, nu mai vorbim de faptul că rapoartele Curții de Conturi vor avea forțe probatorii în dosarele penale. Aici chiar trebuie să vedem avizele și opiniile tuturor instituțiilor în acest sens. Deoarece să vedem cum pot fi contestate înseși aceste rapoarte, dacă ele au forță de probă. Și mai multe elemente avem care trebuiesc încă examinate. Bine, nu este o întrebare, dar îngrijorările care sunt în acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Igor Munteanu:

Mulțumesc, domnule deputat.

Matematica nu se contestă. Dacă rapoartele de audit conțin dovezi despre infraționalitatea unor acțiuni, comise de către un manager, un director de întreprindere de stat, aceasta nu poți să contesti.

Auditul public funcționează în limitele Legii cu privire la auditul public și în corespundere cu competențele sale din Curtea de Conturi și oferă un raport. El trebuie să fie folosit de către organele de anchetă.

Doi, cu privire la datele personale. Nu există cazuri în care Curtea de Conturi în momentul acesta să folosească datele personale, fără ca să ceară acordul instituției care le organizează și le menține, le gestionează. Problema este că, de foarte multe ori, aceste date personale sunt tergiversate.

Și atunci ai raportul de audit, dar nu poți, de exemplu, din ceea ce mi s-a povestit din partea auditorilor publici, să le utilizezi pentru organizarea concluziilor, recomandărilor din raportul de audit, pentru că o anumită instituție, fie protejează deliberat, fie protejează involuntar anumite acțiuni ale acestor persoane cu funcții de răspundere.

Și trei, lucrul cel mai important, noi așteptăm din partea unui manager sau a unei persoane cu funcție de demnitate publică să fie o persoană integră. Nu ne interesează ce ochi are, ce culoare a pielii, ce religie confesează. Ne interesează ca el să mențină o conduită publică și să gestioneze banii publici, proprietățile conform unor standarde.

Dacă el încalcă aceste reguli, această linie de conduită, evident că rapoartele care fixează acest comportament neconform eticii profesionale trebuie să influențeze participarea lui de mai departe în serviciul public. Sunteți de acord, bănuiesc, domnule Sîrbu, cu mine.

Aceasta am avut de a face... aceasta am avut de a spune. Și, evident, rapoartele atunci când e raport fără opinie sau atunci când ele nu sunt concludente, pentru că cineva a tăinuit informația, ele toate trebuie să devină o contravenție pentru persoana respectivă. Și aceste lucruri nu trebuie să se uite, atunci când cineva pretinde la o funcție mai importantă în stat.

Mai complicat e, sunt de acord cu dumneavoastră și doamna Apostolova a pus o întrebare foarte bună în cadrul Comisiei administrație publică, mai greu de aplicat aceste lucruri în raport cu autoritățile alese.

Primarul e ales așa cum este el de către o anumită comunitate. Nu poți să-i aplici aceste lucruri. Dar cetățenii trebuie să știe că în... eu știu, în mandatul anterior sau mandatul în care a fost supus unui audit public, el a încălcat regulile de gestionare financiară a primăriei respective. Despre aceasta trebuie să se știe. Și pentru aceasta trebuie să publicăm în Monitorul Oficial rapoartele de audit ș.a.m.d.

Dar anume serviciul public trebuie să fie influențat pozitiv de rapoartele de audit de patru sau cinci forme, pe care Curtea Constituțională, pardon, Curtea de Conturi le desfășoară și le prezintă publicului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Următoarea întrebare – domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Da, vă mulțumesc.

Doamnă Președinte,

Comisia juridică este gata, în cazul în care se va decide, să examineze și să se dea un coraport la acest proiect. Că, într-adevăr, el implică mai multe chestiuni de ordin juridic. Și trebuie să vedem în așa mod ca și să dăm o opinie când se dezbate conceptul propriu-zis. Că s-ar putea ca la lectura a doua amendamentele care vor fi depuse să denatureze conceptul proiectului. Și ca să nu fie acest lucru, deci ar trebui, într-adevăr, Comisia juridică să dea un coraport.

Cu referire la faptul că cifrele nu se contestă. Vreau să vă spun, stimate coleg, se contestă cifrele. Deoarece sunt cazuri când Curtea de Conturi dă rapoartele, unde constată că s-a delapidat sau eu nu știu ce s-a făcut cu niște sume exorbitante. Iar când se vine în instanța de judecată, aceste prejudicii se diminuează de două, trei, poate câte odată și de patru ori. Ceea ce se constată trebuie numaidecât să fie probat în instanța de judecată și incontestabil probat.

Domnul Igor Munteanu:

În felul acesta...

Domnul Vasile Bolea:

Păi, eu vă aduc cazul domnului despre care a vorbit colegul nostru Fadei Nagacevschi.

Domnul Igor Munteanu:

Noi știm...

Domnul Vasile Bolea:

Că în cadrul procesului de judecată cu „al vostru” s-a vorbit despre prejudicii de vreo 300–400 sau nu știu câte milioane de lei... de euro și până la urmă s-a ajuns, s-a probat un prejudiciu de zece ori mai mic. Cu referire la „cifrele nu se contestă”.

Noi suntem, doamnă Președinte, întotdeauna gata. Și ar fi o propunere, dacă nu vă supărați, noi am putea iarăși să remitem în comisie. Să dăm un coraport. Și dacă nu vă supărați, să venim și noi cu coraportul asupra acelor elemente juridice din proiectul dumneavoastră. Ca să... unele abuzuri.

Domnul Igor Munteanu:

Doamnă Președinte,

Eu propun totuși să mergem la votare în prima lectură, după care Comisia juridică o să facă ceea ce este necesar. Dar dacă îmi permiteți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Este ceea ce este. Ne-am pomenit într-o situație. Dar, vă rog, Secretariatul, să aveți grijă ca comisiile unde, în special, Comisia juridică,

Comisia economie, buget și finanțe, care ține de majoritatea proiectelor, să dea cel puțin un aviz.

Lucrul acesta trebuie să fie, coraport, necoraport, dar cel puțin avizul trebuie să fie. Fiindcă nu este corect. Noi ne pomenim într-o situație. Acum eu am să rog colegii. Noi mergem mai departe. Acum am să rog colegii din Comisia juridică. Cel puțin Direcția generală juridică a dat avizul său? Și este pozitiv? Obiecții nu sunt. Nu. (*Voce nedeslușită din sală.*) Cu obiecții. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog să vă calmați, eu știu ce fac.

Stimați colegi,

Proiectul este mai demult. Și a fost necesar să treacă toată procedura, prin toate comisiile. Lucru care, de fapt, mi-l asum și mie. Dar, vă rog, să aveți grijă de lucrul acesta pe viitor.

Acum eu propun să audiem raportul Comisiei de control al finanțelor publice.

Domnule Munteanu,

Dumneavoastră ați expus, ca autor, toate cele necesare.

Vă rog, partea de constatare... de rezumat, ce a hotărât comisia.

Domnul Igor Munteanu:

Radu Marian o să citească...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Marian,

Vă rog.

Vă rog să luați loc.

Concluziile.

Domnul Radu Marian:

Da. Mulțumesc mult.

Comisia de control al finanțelor publice a examinat acest proiect de lege și comunică următoarele. Se modifică mai multe acte legislative pe care le-a menționat și domnul Munteanu.

La modul concret, amendamentele la Legea nr. 181, Legea nr. 199, Legea nr. 158 responsabilizează conducătorii entității auditate... în cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul imposibilității de exprimare a opiniei asupra situației financiare.

Prin modificarea și completarea Legii nr. 136, se atribuie Guvernului funcția de control al implementării recomandărilor Curții de Conturi de către ministere și alte autorități publice subordonate Guvernului. Modificările propuse la Legea nr. 260 urmăresc scopul facilitării misiunilor de audit, iar

amendamentele la Legea nr. 436 perfecționează aspectele ce țin de auditul public extern în cadrul autorităților publice locale. *(Gălăgie în sală.)*

Proiectul de lege nu presupune cheltuieli financiare suplimentare de la bugetul de stat.

Și în urma... în rezultatul examinării, membrii Comisiei de control al finanțelor publice, cu votul unanim al membrilor prezenți la ședință, 3 voturi „pentru”, au decis să propună Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Lege nr. 221 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Mersi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi... *(Gălăgie în sală.)*

Stimați colegi,

A fost o propunere din partea președintelui Comisiei juridice, ca să primim și avizul Comisiei juridice. Și eu aici aș mai adăuga să fie și avizul Comisiei economie, buget și finanțe. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Acuș vă ascultăm coraportul dumneavoastră – Comisia administrație publică.

Dar aici trebuie să luăm o decizie. Noi putem să-l boțim și pe urmă el să nu funcționeze, și decizia trebuie să ne aparțină nouă. Aici chiar nu am nici un interes, eu am spus că-i interesul meu personal, că eu de foarte mult timp abordez această problemă. Și-i foarte bine că s-a venit cu acest proiect. Dar eu mă tem că noi acum, în grabă, chiar și ca concept o să votăm unele lucruri, care, pe urmă, o să ne punem mâinile în cap și revenim la dânsle peste 3 luni de zile, asta pe mine mă deranjează, nu altceva.

De aceea eu propun să ascultăm raportul Comisiei administrație publică.

Cine prezintă raportul? *(Gălăgie în sală.)* Cine prezintă raportul comisiei...

Domnule Usatîi,

Dumneavoastră?

Vă rog.

Și pe urmă supun votului propunerea care a fost, dacă o s-o acceptați. Eu am încercat s-o argumentez.

Domnul Alexandr Usatîi:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

Comisia administrație publică a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 221 din 4 iunie 2020,

înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Munteanu Igor, și expune următoarele.

Menționăm că, în cadrul ședinței, discuțiile s-au axat pe aspecte ce vizează problema sancțiunilor/restricțiilor aplicate demnitarilor, dar și mecanismul incert de aplicare a acestora. În această ordine de idei, s-a discutat despre necesitatea controalelor excesive stabilite asupra autorităților publice locale și, respectiv, dubla sancționare a persoanelor responsabile.

Un alt aspect abordat de membrii comisiei este conținutul disproporțional al prevederilor articolului VI referitoare la completarea Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, deoarece se referă la conducătorii autorităților publice locale de nivelul întâi, dar nu și la conducătorii autorităților publice de nivelul al doilea.

În acest context, s-a remarcat și avizul Congresului Autorităților Locale din Moldova, care relevă dimensiunile proiectului că necesită o revizuire.

Urmare a examinării, voturile membrilor comisiei s-au divizat în felul următor: 4 voturi „pentru”, 4 – „împotriva” și 1 – „abținere”. Respectiv, adoptarea sau respingerea proiectului de lege rămâne la latitudinea plenului Parlamentului.

Doamna Zinaida Greceanîi:

... ce-am ajuns.

Domnule Munteanu,

Vă rog.

Domnul Igor Munteanu:

Doamnă Președinte,

Dumneavoastră ați admis și, probabil, majoritatea deputaților de aici admit că este un proiect bun. Conceptual, nu există posibilitatea de a-l nega.

Vă rog frumos, pentru că ați auzit deja două rapoarte din partea comisiilor de bază, să-l acceptați pentru prima lectură și să aducem îmbunătățiri până la a doua lectură, așa cum se face cu majoritatea proiectelor de lege. De ce trebuie să se facă o excepție în acest caz, să se mai ceară încă două comisii suplimentare?

Eu înțeleg, domnul Bolea va prezenta, între prima și a doua lectură, un aviz al Comisiei juridice. Dar este normal ca, în acest moment, să vă cer votul pentru ca să-l votăm în prima lectură și să mergem mai departe, să nu-l blocăm.

Domnul Iurie Reniță:

Cu atât mai mult că demult e ora nouă, doamnă Greceanîi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și ce dacă-i ora nouă? (*Rumoare în sală.*)

Eu pot să închid ședința.

Ei haideți... ei haideți...

Domnul Slusari.

Domnul Alexandru Slusari:

Eu înțeleg, stimată doamnă Președinte, că aici și procedural s-au comis, probabil, niște scăpări, dar haideți să nu corectăm acest lucru cu alte probleme regulamentare. Oricum, pentru... Noi vedem care este raportul de forță în Parlament. Pentru a doua lectură, oricum, o să trebuiască să vorbim, să discutăm, să negociem cum votăm acest proiect de lege. (*Rumoare în sală.*)

Haideți să avem un gentlemen's agreement că, între prima și a doua lectură, o să fie avizul Comisiei economie, buget și finanțe, Comisiei juridice, dar acum să votăm în prima lectură și mai departe mergem după procedură. Evident că, fără avizul Comisiei juridice și fără avizul Comisiei economie buget și finanțe, nouă o să ne fie foarte greu să promovăm această lege. Dar haideți, regulamentar, să votăm acum în prima lectură.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da, vă rog, domnul Furculiță.

Trebuie să ascult toate fracțiunile care este poziția.

Domnule Furculiță,

Vă rog.

Domnul Corneliu Furculiță:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Totul merge bine până când se includ juriștii.

Suntem de acord să votăm în prima lectură.

Proiectul este bun și îl votăm.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Domnule Bolea,

Vă rog să deconectați microfonul.

Votăm în prima lectură. (*Râsete în sală.*)

Domnule Bolea,

Vă rog.

Stimați colegi,

Eu la toți vă ofer cuvântul. *(Gălăgie în sală.)*

Domnul Vasile Bolea:

Democrație să fie, doamnă Președinte. Noi am prezentat aviz al Comisiei juridice cu obiecții pe 5 pagini... cu obiecții pe 5 pagini. Și, cu 5 voturi „împotrivă”, și 1 vot „abținere”, și 1 vot „pentru”... s-a votat pentru acest proiect, în primul rând.

În al doilea rând, după ce se votează în prima lectură proiectul, deja comisiile... juridice sau alte, economie și așa mai departe, nu mai dau avize.

Urmează comisia sesizată în fond, asta comisia domnului Munteanu, să pregătească raport pentru lectura a doua, atât.

Eu am vorbit din punct de vedere procedural. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Bolea,

Avizul este. *(Voce nedeslușită din sală.)*

Domnule Munteanu,

Aveți grijă să fie luat în calcul.

Și dumneavoastră trebuia să menționați că este avizul... în raportul comisiei, că este avizul la comisia ceea, la comisia cealaltă.

Domnule Ulanov,

Vă rog.

Domnul Denis Ulanov:

По поводу вмешательства юристов – интересно. Но бывают случаи, когда два юриста – три мнения. Все-таки хорошо, коллеги, в зале здесь много юристов, думаю, согласятся.

Поэтому, принимая во внимание ситуацию, мы не говорим, что проект плохой. С ним нужно работать, поработать еще правильно, необходимо завершить все процедуры, которые предусмотрены для принятия законопроекта в первом чтении. Поэтому вот, учитывая... ситуацию, мы воздержимся от голосования в первом чтении.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Se supune votului...

Domnule Munteanu,

Deja supunem votului.

Se supune votului aprobarea în prima lectură a proiectului nr. 221 din 4 iunie 2020.

Cine este pentru, rog să votați.

Majoritatea voturilor.

Proiectul este votat în prima lectură.

Stimați colegi,

Vă rog să nu vă împrăștiați. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vlad Batrîncea:

Continuăm.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Stimați colegi,

Astăzi este Ora interpelărilor.

Dar, înainte de toate, vreau să anunț că mâine ședința va fi la ora 10.00. Vom începe ședința cu proiectul Guvernului care n-a fost astăzi prezentat, fiindcă a plecat domnul Jizdan. Vom continua cu toate celelalte proiecte pe care nu le-am examinat astăzi. Va începe ședința... prezidarea ședinței, să nu fie întrebări, domnul Batrîncea, din cauza că eu am să fiu ocupată la Adunarea Interparlamentară a CSI, avem o ședință on-line. Pe urmă eu voi reveni în ședință. (*Rumoare în sală.*) Nu, n-au fost întrebări, pur și simplu, am anunțat ca să știe toți colegii.

Ora interpelărilor.

Cine este...?

Domnule Ulanov,

Vă rog.

Doamna Ivanov.

Doamna Violeta Ivanov:

Stimați colegi,

Doar vă rog foarte mult o jumătate de minut, 30 de secunde.

Doamnă Președinte,

De procedură. Vă rugăm foarte mult, o precizare de ordin tehnic. La proiectul nr. 168, proiectul de Hotărâre pentru elaborarea proiectului Codului sănătății, de modificat membrul comisiei, în loc de domnul Ulanov, domnul Himici. Vă rugăm foarte mult, dacă e posibil.

Stimați colegi,

Vă rugăm să acceptați propunerea noastră.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Se acceptă propunerea?

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc foarte mult.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Se acceptă.

Doamna Violeta Ivanov:

Mulțumesc.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Ora interpelărilor.

Stenograma, fixați, sper.

Prima interpelare – doamna Sajin.

Doamna Galina Sajin:

Mulțumesc.

Către ministrul sănătății, muncii și protecției sociale.

După 11 luni și mai multe interpelări la aceeași temă, rămân și astăzi fără răspuns la întrebări concrete.

Doamnă ministru,

Am nevoie de răspunsuri concrete la următoarele întrebări: La ce etapă se află negocierile pentru semnarea Acordului bilateral moldo-italian în domeniul securității sociale? Când a fost ultima ședință a grupului de lucru asupra acestui Acord? Cine deține textul proiectului de acest Acord? Și ce conține acest text? De ce este ținut sub șapte lacăte? Și care este problema că nu-mi este remis pentru a-l analiza? Sau el nu există în general?

Vă mulțumesc.

Și a doua interpelare este către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Am următoarea întrebare: se duc negocieri în vederea recunoașterii permiselor de conducere cu Germania, Franța, Marea Britanie sau eventual și cu alte state?

Rog să fiu informată în detalii la această temă.

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumim.

Stimată colegă,

Unica remarcă, este de procedură. Dumneavoastră, în afară de această interpelare verbală, încă urmează s-o transmiteți și în scris. Asta se referă și la alți colegi. Că deseori nu vin răspunsuri, de aceea că ei nu primesc în scris.

Doamna Guzun.

Doamna Ludmila Guzun:

Interpelarea este către Ministerul Finanțelor.

Or, din adresările agenților economici, al antreprenorilor care au realizat lucrări în cadrul Programului „Drumuri bune”, vasăzică, sunt întârzieri la achitarea acestor lucrări.

De aceea solicitarea este să-mi fie prezentată o informație referitoare la acele facturi care au fost prezentate către plată, nivelul de achitare a acestor facturi. În special, mă interesează situația pe raionul Ungheni.

Mulțumesc.

Și va fi transmisă și în scris această solicitare.

Domnul Vlad Batrîncea:

Răspunsul îl doriți în scris sau în plen?

Doamna Ludmila Guzun:

Ar fi în plen, să audă toată lumea. Probabil că nu numai la Ungheni este situația respectivă.

Domnul Vlad Batrîncea:

Bine. Mulțumesc, doamnă Guzun.

Aceeași întrebare, dumneavoastră trebuie să o depuneți și în scris.

Doamna Ludmila Guzun:

Va fi.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumim.

Doamna Spătaru Arina.

Doamna Arina Spătaru:

Către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Regionale.

Pe data de 23 noiembrie 2020, m-am deplasat la ferma de bovine a Stațiunii Tehnologico-Experimentale Bălți, aflată în insolabilitate, fiind însoțită de șeful Secției agricultură și alimentație din raionul Râșcani, domnul Valeriu Bogdan și directorul executiv al Stațiunii Tehnologico-Experimentale Bălți, domnul Ian Monastîrschi.

În rezultatul vizitei, am constatat următoarele: la fermă există un șeptel de 57 de vite mari cornute mulgătoare, de la care zilnic se mulge în jur de 200 litri de lapte. Efectivul de bovine include: junci, viței, tăurași, vițele. Animalele nu sunt asigurate cu furaje calitative, silozul pregătit este de o calitate proastă, lipsesc concentratele. Condițiile de întreținere a animalelor sunt antisănătose din cauza defectării utilajului de înlăturare a băligarului, Sporul zilnic în greutate este minus. O parte din tineretul bovin este foarte slab. Nutrețurile nu se mărunțesc din cauza defectării stocatorului. Aparatele de muls sunt defectate, ceea ce contribuie la apariția mastitelor la vacile mulgătoare. Angajații fermei n-au primit salariul timp de cinci luni de zile, iar comportarea lor față de obligațiunile de serviciu lasă de dorit.

Adresările șefului Secției agricultură și alimentație din raionul Râșcani către contabilă STE Bălți cu rugămintea de a prezenta informația pentru o analiză mai amplă a situației creată la ferma de bovine s-a soldat cu refuz din motivul că informația nu poate fi eliberată fără învoirea administratorului, care este de negăsit permanent.

La fermă lipsește un specialist în domeniul zootehniei și medicinei veterinare. Situația creată poate fi redresată în cazul transmiterii fermei de bovine către Întreprinderea de Stat „Selecția”, care, începând cu vara anului viitor, va dispune de furaje obținute din terenurile recent trimise oficial în gestiune de către Agenția Proprietății Publice și unde se vor respecta asolamentele cu culturi furajere.

La moment, Întreprinderea de Stat „Selecția” este nevoită să facă cheltuieli considerabile pentru a curăța câmpurile aflate în folosința acestor agenți economici, care acordă serviciile STE Bălți, de resturi vegetale, iar pe viitor, în următorii 3–4 ani, de buruieni perene.

Administratorul în perioadă de insolvabilitate, domnul Andrei Gherman, este responsabil de situația creată și merită tras la răspundere prin intermediul instanței de judecată, conform articolului 157 din Codul contravențional „Cruzime față de animale”.

Pentru a evita bancrotarea Întreprinderii de Stat „Selecția”, care la moment nu are surse financiare pentru acoperirea cheltuielilor necesare, consider necesar de a aloca susținere financiară pentru fiecare vacă furajată, conform Regulamentului promovat de Guvern.

A transmite bunurile materiale din fermă împreună cu animalele către Întreprinderea de Stat „Selecția”, iar datoriile create de STE Bălți să rămână pe seama STE Bălți insolubilă.

A efectua de urgență inventarierea bunurilor materiale STE Bălți, inclusiv la ferma de bovine și fosta fermă de porcine, din cauza dispariției bunurilor materiale din proprietatea statului, de rând cu verificarea transparenței contractelor de arendă a încăperilor și a altor bunuri.

A găsi surse financiare suplimentare pentru redresarea situației create la fermă în conformitate cu devizul de cheltuieli, care urmează a fi prezentat la solicitarea instanțelor statale.

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumim.

Doamna Glavan Ruxanda.

Doamna Ruxanda Glavan:

Mulțumesc.

Am o interpelare pentru conducerea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale. În urma multiplelor sesizări din partea reprezentanților autorizați ai producătorilor, constat că, în ultimele șase luni, există un blocaj la nivelul procedurii de autorizare sau reautorizare a anumitor medicamente cărora le-a expirat autorizarea.

Solicit Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale să prezinte clarificări: câte dosare depuse la reautorizare sau autorizare au fost blocate în ultimele șase luni? Din care motive? Și care sunt termenele proxime în care Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale va soluționa această situație? Or, neeliberarea certificatului de reautorizare, de fapt, documentul permisiv, duce la dispariția acestor medicamente.

Solicit să-mi fie prezentat răspunsul în scris.

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Vă mulțumim.

Doamna Ruxanda Glavan:

Și mai am o interpelare.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă rog.

Doamna Ruxanda Glavan:

Interpelare pentru conducerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

În ultima perioadă, câteva instituții municipale și instituții de nivel republican m-au sesizat în legătură cu diminuarea contractelor privind finanțarea acestora.

Respectiv, pe parcursul lunilor octombrie-noiembrie, au fost semnate acorduri adiționale, prin care a fost scăzută suma sau valoarea contractului de finanțare încheiat între instituțiile medicale respective și Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Solicit explicații, din care cauză s-a întâmplat acest lucru? Și cum va afecta scăderea finanțării fiecărei instituții în parte capacitatea lor de a presta servicii medicale?

Rog răspunsul să fie prezentat în scris.

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumim, doamnă Glavan.

Doamna Rotundu Svetlana.

Doamna Svetlana Rotundu:

Interpelare către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Rog să fiu informată despre sursele financiare, bugetate pentru ajutorul... pentru sprijinul familial și suport monetar pe întreaga republică, inclusiv pentru raionul Șoldănești.

Mulțumesc.

Domnul Vlad Batrîncea:

Răspunsul îl doriți în scris sau în plen?

Doamna Svetlana Rotundu:

Numaidecât, numaidecât, numaidecât. A, răspunsul să fie oferit în scris, desigur.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, vă mulțumim mult.

Stimați colegi,

Pentru astăzi este totul. Continuăm ședința mâine. La ora 10.00.

Vă mulțumim.

Seară bună să aveți!

Ședința s-a încheiat la ora 21.32.

Stenograma a fost pregătită spre publicare în Direcția pentru lucrările plenului Parlamentului din cadrul Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului.

